

Riksdagens snabbprotokoll

2025/26:45

Torsdagen den 4 december

Kl. 12.00–20.57

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 13 november justerades.

§ 2 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Per Lennerbrant* avsagt sig uppdraget som justitieombudsman från och med den 7 april 2026.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
EU-dokument
P10_TA(2025)257 till konstitutionsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut den 22 januari 2026.

§ 4 Stärkt skydd för barn som riskerar att fara illa

Socialutskottets betänkande 2025/26:SoU11
Stärkt skydd för barn som riskerar att fara illa (prop. 2025/26:12)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 10 december.)

§ 5 Rättsväsendet

Justitieutskottets betänkande 2025/26:JuU1
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet (prop. 2025/26:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 1 HENRIK VINGE (SD):

Fru talman! Den här regeringen gör tillsammans med Sverigedemokraterna den största satsningen någonsin på brottsbekämpning i Sverige. Det har kallats ett paradigmskifte, men vad består det i? Jo, kärnan är denna: att det svenska rättsväsendet från och med hösten 2022 har fokuserat framför allt på att stödja, hjälpa och skydda de laglydiga medborgarna i vårt land, vanliga människor och brottsoffer.

Före Tidöavtalet, på Socialdemokraternas tid när den gamla skolan fortfarande rådde, hade det svenska rättsväsendet en osund fixering vid brottslingarna och deras välmående. Deras väl och ve prioriterades, och brottsoffren glömdes bort. Det var en mörk tid. Det var en orättvis tid. Det var en tid när staten hade glömt sitt uppdrag. Det är en tid som vi aldrig mer ska tillbaka till.

Paradigmskiftet innebär att vi lämnar de här mörka åren bakom oss. Det svenska rättsväsendet genomgår en totalrenovering. Men det är inte färdigt än. Våldsnivåerna i vårt samhälle är fortfarande alldeles för höga. Men vårt arbete under de här tre åren har gett bra resultat.

Skjutningarna i gängmiljö är hälften så många i dag som de var när Socialdemokraterna styrde. Det dödliga våldet är det lägsta på tio år. Antalet stölder har minskat med 30 000 sedan förra året. Antalet poliser per capita är det högsta sedan 1980. Och, fru talman, allmänhetens förtroende för rättsväsendet fortsätter att öka och är nu, år 2025, det högsta som någonsin har uppmätts. Och det är väl inget konstigt med det, när det för första gången finns politiker som ger rättsväsendet möjlighet att fokusera på det som människorna förväntar sig att det ska göra.

Vi har tagit bort vansinniga regleringar som har hindrat polisen från att stoppa grov brottslighet. Före Tidöavtalet, på Socialdemokraternas tid, hade polisen ena armen bakbunden när de försökte stoppa organiserade brottslingar – organiserade brottslingar som själva inte skyddade några som helst medel. Polisen gjorde ett fantastiskt jobb, men de slog hela tiden ur underläge. Tidöavtalet innebär att vi knyter loss den här armen. Det är därför vi ser resultat.

Vi har kriminaliserat utförelse av stöldgods. Vi har gett polisen möjlighet att utvisa och avvisa utländska kriminella ligor. Det här förhindrar tiotusentals stölder och inbrott varje år. Vi har gett polisen möjlighet att avlyssna kriminella i ett mycket tidigare skede, vilket leder till mängder av gripanden redan i planeringsstadiet. Det förhindrar mord, det förhindrar skottlossningar och det räddar människoliv.

Allt som vi gör på rättsområdet resulterar i att vi har fler kriminella inlåsta än vi någonsin tidigare haft i Sverige. Det fordrar att vi bygger ut kriminalvården rejält. Det behövs fler fängelseplatser, och det kostar väldigt mycket pengar. De pengarna avsätter vi i årets budget och i kommande budgetar, för när man låser in gängkriminella minskar brottsligheten här och nu på gatorna runt om i Sverige. Men det har också en väldigt viktig bieffekt: Det försvårar rekryteringen av unga till gängkriminalitet.

Brottsförebyggande rådet konstaterar att en förutsättning för att barn ska kunna involveras i kriminella gäng är att det finns äldre gängkriminella aktiva i deras bostadsområden. Genom att låsa in de äldre aktiva får vi också en tydlig brottsförebyggande effekt.

En annan sak som försvårar rekryteringen och minskar incitamenten att bli kriminell är den nya förverkandelagen, som innebär att polisen nu kan ta gängkriminellas lyxprylar direkt på plats, i samband med ingripanden men också vid rena rutinkontroller som bilkontroller och annat. Det handlar om klockor, jackor, smycken, bilar och annat som man hittills i år har beslagtagit till ett värde av 75 miljoner kronor. Det här slår direkt mot själva incitamenten att bli kriminell: status och pengar. Det är därför det här är så oerhört effektivt. Det är sådant här man måste göra om man på allvar vill krossa gängkriminaliteten.

Fru talman! Det finns också sådana brottslingar som är alldeles för farliga för att släppas ut, sådana som dödar, våldtar och skadar andra så fort de får chansen när de släpps fria. Därför inför vi också säkerhetsförvaringsstraffet, som innebär att den som domstolen anser är för farlig för att släppas ut helt enkelt får sitta kvar i fängelse.

Det nya rättsväsendet som vi bygger är hårt mot de hårda, men det är inte därför att man känner hat mot det som står framför en utan därför att man älskar det som man skyddar. Genom att vi förhindrar brottslighet och låser in brottslingar slipper vanliga människor få sina liv sönderslagna av rån, misshandel och sexuella övergrepp. Tryggheten i samhället, som så länge blev sämre och sämre, får nu en chans att börja öka igen.

Rättsväsendet finns till för de vanliga människorna som lever vanliga liv. Mycket av det våld som sker i vårt samhälle sker inte i gängmiljö utan i nära relationer, inte minst mot kvinnor och barn.

Vi har gjort mer för de här gruppernas trygghet än någon tidigare regering har gjort. Vi skärper straffen rejält, och vi har ändrat lagen så att fler och mer omfattande kontaktförbud kommer att utfärdas därför att alla människor har rätt till trygghet och därför att det

nya rättsväsendet står på brottsoffrens sida, inte på brottslingarnas.

Fru talman! Hur ett samhälle hanterar sexuella övergrepp mot barn säger något om det samhällets moral. Det är något som är svårt att ta i, något som är jobbigt och något som under lång tid sopades under mattan. Rättsväsendet fick varken metoder eller resurser för att hantera det.

Det nya rättsväsendet som vi bygger får allt det. Vi inför något som innebär att fler och fler pedofiler kommer att upptäckas, gripas och låsas in under lång tid. Vi ger polisen möjlighet till brottsprovokation, för vi kan aldrig acceptera att den som är stark missbrukar sin styrka för att utnyttja den som är svag. Barn har rätt till trygghet i minst lika stor utsträckning som alla andra människor.

Det nya rättsväsendet prioriterar barns och kvinnors rättigheter före hustrumisshandlares, våldtäktsmäns och pedofilers. Tiden när kriminella tilläts hålla hela samhället som gisslan är över. Hus för hus, gata för gata och kvarter för kvarter tar vi tillbaka Sverige. Det nya rättsväsendet ska stoppa brott innan de begås. Det ska lagföra och låsa in dem som begår brott och utvisa dem som inte är medborgare. Det ska ta hand om brottsoffren, ge dem upprättelse och visa att samhället alltid står på de laglydigas sida. Det är dit Sverige ska. Vi är inte framme än, men med den här budgeten tar vi ett stort steg i rätt riktning.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 2 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! Tidöpartiernas viktigaste löfte till svenska folket var att få ordning på gängkriminaliteten. Nu när mandatperioden lider mot sitt slut kan vi konstatera att inte heller Tidöregeringen har lyckats med detta. Bombdåden och nyrekryteringen skenar, och den bakomliggande organiserade brottsligheten åter sig allt längre in i samhällskroppen.

En sak som vi socialdemokrater verkligen saknar i kampen mot gängkriminaliteten är en svensk maffialag. I två års tid har vi socialdemokrater drivit på för att Sverige ska införa en maffialag. Det handlar om en sammanhållande lagstiftning med ett kollektivt straffansvar för alla dem som upprätthåller den kriminella verksamheten. Det gäller alltså inte bara deltagandet i ett gäng utan den faktiska brottsligheten.

En sådan här lagstiftning innehåller också starkare incitament för utförarna att ange gängtopparna och en möjlighet att åtala juridiska personer och att konfiskera maffians företag, där de gömmer en stor del av sin brottslighet. Det innebär också verktyg för åklagare att besluta om begränsningsåtgärder som kontaktförbud mellan gängkriminella och förbud mot att resa och att överföra pengar. Det skulle också innebära särskilda maffiaenheter hos polis, åklagare och ekobrottsmyndighet.

Jag har egentligen svårt att förstå Tidöpartiernas ovilja att ta det här steget. Vi vet ju att Sverigedemokraterna egentligen är för att införa en svensk

maffialag. Det är välkänt – men varför händer det då inte, med tanke på att Sverigedemokraterna har inflytande över svensk kriminalpolitik. Är det justitieministern som håller emot, eller vad handlar det om?

Jag skulle vilja få lite klarhet i det här av Henrik Vinge. Står Sverigedemokraterna fortfarande för att man vill införa en svensk maffialag, och varför händer det i så fall inte? Eller har Sverigedemokraterna helt enkelt ändrat uppfattning? Detta vore relevant konsumentupplysning till väljarna.

Anf. 3 HENRIK VINGE (SD) replik:

Fru talman! Till att börja ska man väl påminna om någonting som är rätt relevant i det här sammanhanget. Under Socialdemokraternas tid vid makten, de åtta föregående åren, hade vi kanske den mörkaste tiden för svensk brottsutveckling någonsin. Skjutningarna tredubblades, och gängvåldet exploderade. Vi har förmodligen aldrig sett en så kaosartad tid präglad av så mycket kriminalitet som under de åtta åren. Det var förmodligen också därför Socialdemokraterna förlorade makten – för att svenska folket tröttnade på den saft-och-bulle-politik som Socialdemokraterna står för.

Tidöpartierna tog över, och vi införde Tidöavtalet. Det som har hänt nu är att vi har sett de tre kanske bästa åren när det gäller svensk brottsutveckling. Skjutningarna har alltså halverats jämfört med hur det såg ut när Socialdemokraterna hade makten. Det dödliga våldet är det lägsta på tio år. Förtroendet för rättsväsendet ökar och är nu det högsta som någonsin har uppmätts. Vi har alltså gjort mer på tre år än Socialdemokraterna maktade med på åtta år eller över huvud taget ens har kommit i närheten av.

Att lyssna på det här, fru talman, är lite som att höra en pyroman som kommer och klagar på brandkåren och hur den släcker elden. Jag menar på att det Socialdemokraterna pratar om här är bondfångeri. Det förstår människor. Man vet att en röst på Socialdemokraterna är en röst på mer kriminalitet. Det är en röst på kaos, mer sexuella övergrepp, svenskfientlighet och olika typer av kriminalitet i vårt samhälle.

Det vi i Tidökonstellationen nu gör är att rensa upp i det trask som Socialdemokraterna skapade. Det gör vi genom att steg för steg införa tuffare regler och bättre metoder för polisen. I det ingår bland annat att vi kriminaliserar samröre med kriminella gäng och att vi fördubblar straffet för den som begår brott i gängmiljö. Vi utnyttjar polisens möjligheter till avlyssning på ett sätt som Socialdemokraterna aldrig har accepterat tidigare.

Det här är alltså steg mot att slå ut de kriminella gängen. Vi har kommit långt på tre år, och vi kommer att fortsätta det arbetet tills vi är färdiga.

Anf. 4 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! När Henrik Vinge säger att vi har haft de tre bästa åren undrar jag vilken värld han lever i. Bombdåden har ökat lavinartat i vårt land under de här tre åren, Henrik Vinge. Nyrekryteringen till de

kriminella gängen har skenat de här tre åren. Antalet barn under 15 år som är involverade i mordärenden har ökat – från låga nivåer – med 500 procent. Det skedde inte under Socialdemokraternas tid vid makten utan under de här tre åren – de bästa tre åren, säger Sverigedemokraterna.

Jag undrar om Henrik Vinge skulle säga detta till någon av dem som bara den här veckan har fått sina hem sönderbombade. Det är ju ett helt otroligt uttalande vi får här från Sverigedemokraterna, som visar att det är väldigt lätt att tappa markkontakten när man hamnar i maktposition.

Jag noterar också att Henrik Vinge över huvud taget inte svarade på min fråga om vilken position Sverigedemokraterna har i dag när det gäller en svensk maffialag. Detta är alltså någonting som Sverigedemokraterna har brukat påpeka att de har tyckt tidigare. Det brukar vara svaret när jag frågar varför man inte ställer sig bakom vårt förslag som vi drivit i den här kampanjen i två år.

Vi socialdemokrater vill införa en svensk maffialag. Vi tror att det är helt nödvändigt för att slå ut de kriminella gängen och för att komma åt gängtopparna. Tidigare har Sverigedemokraterna sagt sig stå bakom detta, men man har inte velat rösta på det för att förslaget har kommit från oss socialdemokrater.

Nu klarar Sverigedemokraterna inte ens av att stå upp för förslaget som sådant. Jag tackar för informationen.

Anf. 5 HENRIK VINGE (SD) replik:

Fru talman! Det här är tom retorik. Det är bondfångeri. Teresa Carvalho kommer hit till riksdagens kammare och beter sig som en nasare som ska kränga ormsalva. Det Teresa Carvalho säger är alltså inte sant.

Det jag menar på är att vi när vi tog över makten 2022 hade åtta år av den värsta kriminalutvecklingen i Sveriges historia att reda ut – de värsta åtta åren någonsin. På tre år har vi vänt utvecklingen. Vi har halverat skjutningarna och har den lägsta nivån av dödligt våld på tio år. Det är inte de bästa tre åren, men det är den bästa rättsutvecklingen. Från ett oerhört dystert och mörkt läge har vi nu vänt utvecklingen uppåt.

Det är absolut inte de bästa tre åren i Sveriges historia, men om man ser till kurvorna finns det inget annat exempel på att man har kunnat bryta en sådan kriminell utveckling som vi har gjort. Vi har på punkt efter punkt data som visar att den politik vi driver fungerar. Det Socialdemokraterna gjorde var fullständig katastrof, så kom inte och försök föreläsa för oss om hur man ska göra för att bryta kriminalitet. Ni har misslyckats på varenda punkt.

En svensk maffialagstiftning är någonting Socialdemokraterna pratar om som en rent retorisk talepunkt. Vad betyder det i praktiken? Ni gjorde ingenting i åtta år, och inget av era samarbetspartier är med på det här. Det vi gör är att vi på punkt efter punkt i praktiken stoppar gängkriminaliteten, minskar skjutningarna, försvårar rekryteringen och på olika sätt gör Sverige tryggare igen.

Det vi gör fungerar ju, så kom inte här och försök föreläsa för oss hur man ska göra, när det är uppenbart vilka det är som gör rätt och vilka som gjorde fel.

Anf. 6 TERESA CARVALHO (S):

Fru talman! Förra veckan skedde två fruktansvärda bombdåd i min hemstad Norrköping. Samma natt som den andra bomben exploderade grep polisen en kille i nedre tonåren, som var på väg att utföra ytterligare ett bombdåd några hundra meter ifrån mitt hus.

Jag gick upp den morgonen och sa till min lågstadieson att han inte skulle bli orolig om de pratade om det här i skolan under dagen. Jag sa till honom att det handlar om kriminella som vill varandra illa men att vi inte är en del av deras konflikter och att han inte behövde vara rädd. Jag sa det till honom med vetskap om att många oskyldiga trots allt drabbas – men det ska inte barn i Sverige behöva veta.

Jag vill inte ha det så här. Jag vill inte att det här ska vara en del av vår vardag. Vi bor ju i Sverige – ett Sverige som borde vara mer som Sverige. Just nu känns det dock som att något annat har tagit över – mörka krafter och våld.

Jag vägrar att acceptera att det är så här samhället som våra barn växer upp i ser ut. Få andra uppgifter kan just nu vara mer angelägna än att återupprätta den trygghet som har gått förlorad.

Det är mot den här fonden som vi i dag debatterar regeringens budget för rättsväsendet. Jag ska börja med att säga att jag tycker att den är helt okej. Helt ärligt: Utgiftsområde 4, som det heter, är helt okej. Det är uppenbart inte här vi har de stora konflikterna i svensk politik, och det är väl i och för sig bra.

Tittar man på detaljerna finns det såklart saker som saknas, exempelvis resurser till brottsofferjouren, som nu behöver säga upp personal. Vi socialdemokrater vill också säkerställa skolgången vid de kommande ungdomsanstalterna, som vi därför vill skjuta till extra resurser till. Vi vill också ge ökade resurser till Center mot våldsbejakande extremism för att förebygga skolskjutningar och få bättre koll på de nazistiska aktivklubbarna.

Men, som sagt, på det stora hela är budgeten bra. Det finns pengar. Regeringen satsar på mycket av det som är viktigt, Kriminalvården och polisen. Det är bra.

Fru talman! Vi socialdemokrater har två kriminalpolitiska prioriteringar. Det handlar om att vända utvecklingen när det gäller gängvåldet och den växande organiserade brottsligheten, och det handlar om att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Det är på dessa två områden vi fokuserar. Det är här våldet är som grövst och samhällets misslyckande som tydligast. Det är på dessa två områden vi behöver ökad repression, med precision. Det är hit vi behöver allokera resurserna för att gå hårdast fram där våldet är som värst. Vi fokuserar på det som tydligt styr mot det som är riktigt angeläget i den krissituation som vårt land befinner sig i.

Fru talman! Låt mig börja med att säga något om mäns våld mot kvinnor. Mäns våld mot kvinnor är det yttersta uttrycket för ojämställdhet. Det är därför vi

socialdemokrater föreslår att både psykiskt och ekonomiskt våld ska kriminaliseras. Det är därför vi föreslår att det införs en nollvision och en kriskommission mot mäns våld mot kvinnor. Vi föreslår därutöver att sexköp görs till ett så kallat artbrott, med fängelse som normalpåföljd, och att det införs tidsbestämda fängelsestraff för farliga återfallsförbrytare vid grov sexualbrottslighet. Det här är viktiga reformer och prioriteringar som kan bidra till riktiga förbättringar för kvinnors trygghet.

Vi föreslår också en långt kraftigare repression online såväl mot digitala sexköpare som mot dem som utnyttjar minderåriga eller sprider olika former av barnpornografi och övergreppsmaterial, inklusive de avskryvade pedofildockor som flera kända e-handelsföretag har sålt, som kan trigga verkliga övergrepp på riktiga barn. Polisen behöver ges utökade befogenheter att hitta det här materialet och att agera. De företag som lever och profiterar på att sprida materialet måste stängas ned så att det blir oåtkomligt för svenska användare.

Fru talman! Sedan kommer vi till gängvåldet, och här måste det uppenbara sägas: Det har inte vänt. Skjutningarna har förvisso minskat – det är bra. Men de fortsätter alltså. Bombdåden har ökat. Mordbrandsattackerna har ökat. Allt fler oskyldiga människor drabbas av våldet. Narkotikahandeln blomstrar. Den bakomliggande organiserade brottsligheten äter sig in i hela samhället. Det grova våldet begås av allt yngre.

Då räcker det inte att göra mer av samma. Vi måste såklart fortsätta utbilda fler poliser och skärpa straffen, till och med dubblera straffen för gängkriminella så att de står i paritet med brottens allvar och samhällsskada. Men vi behöver också nya verktyg. Vi behöver realtidskameraövervakning med ansiktsgenkänning. Vi behöver begränsningsåtgärder för att kunna ta de kriminellas pass och förbjuda dem att träffa varandra och överföra pengar. Vi behöver ett helt nytt angreppssätt för att slå sönder de kriminella strukturerna, komma åt gängtopparna och bryta nyrekryteringen.

Vi är överens om väldigt mycket när det gäller rättspolitik, men det är en sak vi socialdemokrater verkligen saknar, och det är en svensk maffialag – med ett kollektivt straffansvar och ett utvecklat kronvittnessystem för att ge underhuggare starkare incitament att ange topparna och med möjlighet att åtala de kriminellas juridiska personer och också konfiskera de företag där de kriminella gömmer sin brottslighet. En svensk maffialag skulle behövas för att ge polis och åklagare rätt verktyg i det brottsbekämpande arbetet.

Detta har haft dokumenterad effekt i flera av de länder som har haft en grov organiserad brottslighet längre än vi. Vi vet helt enkelt att det fungerar. Men tyvärr har Sverigedemokraterna och regeringspartierna röstat nej till detta. Det är svårt att förstå att det skulle finnas några principiella invändningar mot att gå hårdare åt gängen på det här sättet. Det är lätt att miss-tänka att det snarare handlar om att förslaget drivs av oss socialdemokrater, och det tycker jag är synd.

Sedan kommer vi till nyrekryteringen, fru talman. Här finns den verkligt stora skillnaden mellan Socialdemokraterna och regeringen när det gäller kampen mot gängkriminaliteten. Det gäller förebyggande insatser och tidiga åtgärder som i huvudsak sorterar under andra utgiftsområden än rättsväsendet men som ändå behöver adresseras i sammanhanget eftersom de är en viktig del av helheten.

Gängkriminaliteten innebär att Sverige befinner sig i en akut krissituation, som kan liknas vid en pandemi. Och som alla förstår skär man inte ned på vaccineringen under en pandemi. Ändå är det precis vad regeringen har gjort när det gäller de brottsförebyggande insatserna. Kommunerna har satts på avmagringskur, vilket har fått katastrofala konsekvenser. Nu ser vi hur det skärs ned på brottsförebyggande och tidiga insatser.

Vi socialdemokrater menar att vi, parallellt med en repressiv rättspolitik, behöver en politik för jämlikhet och social rättvisa – för att bryta segregationen. Vi behöver en starkare och mer närvarande välfärd och en meningsfull fritid. Vi behöver starkare skyddsvallar och måste erbjuda ungdomar olika sammanhang där de kan växa och hitta sin väg genom livet, som fångar upp barnen innan gängen gör det. Vi behöver extrajobb för unga så att de kan tjäna pengar genom hederligt knepande i stället för att utföra uppdrag åt kriminella.

Det är därför vi socialdemokrater vill att det för varje extra krona som satsas på rättsväsendet – och det ska satsas på rättsväsendet – också ska satsas en krona på förebyggande och tidiga insatser. Vi vill se ett strategiskt arbete för att Sverige inte ska ha några utsatta områden. Vi vill införa ett uppsökande riskfamiljsprogram med systematiska riskbedömningar och riktigt tidiga stödinsatser för hela familjen. Vi vill punktmärka barn och unga med följeslagare eller fotboja när socialtjänsten och polisen ser att ett barn kan vara i riskzonen för att begå ett grovt våldsdåd.

Vi kan inte välja mellan repressiva och preventiva åtgärder mot gängkriminaliteten. Vi måste göra allt det som krävs. Vi måste stoppa nästa generation från att dras in i gängens vidriga klor, samtidigt som rättspolitiken anpassas till den brutala kriminalitet vi faktiskt ser i dag.

Det är en horribel utveckling. De senaste tre åren har antalet barn under 15 år som är involverade i mordärenden ökat med över 500 procent – från låga nivåer, ska tilläggas. Antalet barn som är misstänkta för allmänfarlig ödeläggelse har ökat med över 4 600 procent de här tre åren.

Därför är vi socialdemokrater nu beredda att göra sådant som faktiskt inte var aktuellt tidigare, till exempel pröva en sänkt straffbarhetsålder till 14 år för de grövsta brotten, som exempelvis kontraktsmord, och samtidigt flytta ansvaret för dömda barn och unga från Statens institutionsstyrelse, där återfallsfrekvensen tyvärr är så hög som 90 procent, till Kriminalvården.

Givetvis ska barn aldrig sitta i fängelse med vuxna; det är helt uteslutet. Men det här handlar om att bygga upp en helt ny typ av ungdomsanstalter, anpassade för

barn och unga, där skolan fungerar och stödet runt om fungerar för att bryta deras kriminella bana.

Fru talman! Efter tre år kan vi konstatera att regeringen har misslyckats med sitt viktigaste löfte till svenska folket: att få ordning på gängvåldet. Jag säger inte att det är regeringens fel. Jag säger heller ingenting annat än att också den förra regeringen misslyckades. Jag vill även understryka att regeringen gör mycket som är bra och nödvändigt i kampen mot gängkriminaliteten, men bevisligen har det inte räckt.

Gängens våldskapital består, men det har ändrat form. Nyrekryteringen skenar. Larmrapporterna har avlöst varandra, men regeringen har fortfarande inte skjutit till de resurser som behövs till kommunernas tidiga ingripanden. Regeringen har inte stoppat gängkriminellas möjligheter att driva HVB-hem. Regeringen har heller inte gett polisen verktyg att ta ned gängens annonser på nätet. Den saktfärdigheten förtjänar kritik.

Trots denna kritik, fru talman, vill jag avsluta i en annan ton. Det bästa för Sverige vore nämligen mer samarbete och mindre konflikt i frågan om gängkriminaliteten. Det faktum att vi ligger väldigt nära varandra i rättspolitiken ser jag som en styrka. Jag hoppas att vi också ska komma närmare varandra och hitta samsyn när det gäller att bryta nyrekryteringen.

Sverige behöver nu stora och kloka investeringar i trygghet, för tryggheten är trots allt frihetens förutsättning. Sverige ska vara ett land där vi skyddar barn och kvinnor i deras hem, håller unga borta från kriminalitet och resolut bekämpar våldet och gängen.

Socialdemokraterna är beredda att göra allt som krävs – allt som är rättssäkert, träffsäkert och effektivt – för att återupprätta tryggheten och hålla ihop vårt land. I den här frågan har vi inte råd med politiskt spel eller taktiserande. Det här handlar om vilka vi vill vara som land. Det handlar om att stå upp för ett Sverige som håller ihop även när landet provas som mest. (Applåder)

Anf. 7 MIKAEL DAMSGAARD (M) replik:

Fru talman! Socialdemokraterna har under de senaste veckorna visat sin sanna sida med härvan kring det socialdemokratiska mediebolaget Aktuellt i Politiken. Det finns mycket att säga om detta, men jag lämnar det till en annan debatt.

Det som än en gång har blivit tydligt är Socialdemokraternas ovana att anklaga andra för brister samtidigt som man är ovillig att ta ansvar för sitt eget handlande och sina egna tillkortakommanden. Under åtta år av socialdemokratiskt regeringsinnehav förnekades och förminskades problemen. Morgan Johansson uttryckte till och med år 2017 att man var på väg att knäcka den organiserade brottsligheten. Till följd av de tankegångarna var man också saktfärdig. Det hände inte särskilt mycket, och det lilla som hände skedde på grund av en opposition i riksdagen som tvingade Socialdemokraterna att agera.

Den nuvarande regeringen är på väg att vända utvecklingen, oavsett vad Teresa Carvalho står här och säger. Vi har en bra bit kvar – den grova organiserade

brottsligheten är fortfarande ett allvarligt samhällsproblem, och det kommer att ta många år innan vi har knäckt den – men vi är på väg att vända utvecklingen.

Socialdemokraterna upprepar ofta att man inte kommer att vara ”soft on crime”, men dessvärre är trovärdigheten låg. De partier man tänker sig att regera tillsammans med röstar nej till i stort sett alla förslag. Även om vi är överens om rättsväsendets budget finns det otroligt stora skillnader när det gäller den ekonomiska politiken i övrigt.

Min fråga är helt enkelt: Hur har Teresa Carvalho tänkt sig att få ihop det med sina rödgröna kamrater?

Anf. 8 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! Jag vet inte om Mikael Damsgaard riktigt lyssnade till mitt anförande nyss. Jag var väldigt tydlig med att ingen regering, vare sig den förra, S-ledda regeringen eller den nuvarande, har lyckats med att bekämpa gängvåldet. Ingen regering har lyckats med detta, Mikael Damsgaard, och det var jag väldigt tydlig med. Jag förstår inte alls varifrån påståendet att vi socialdemokrater inte vill ta ansvar och bara skyller ifrån oss kommer. Det kommer i alla fall inte från det jag sa i talarstolen alldeles nyss.

Jag blir lite förundrad. Mikael Damsgaard sa att det var helt befängt att socialdemokrater under en tidigare mandatperiod uttryckte någonting i stil med att gängen var på väg att knäckas. Vi kan ju se att detta inte var på väg att hända, utan det var långt kvar, men Mikael Damberg själv sa nyss att utvecklingen är på väg att vända. Jag förstår faktiskt inte skillnaden.

Är det inte så att Moderaterna nu står och säger exakt samma sak? Samtidigt ökar bombdåden. Skjutningarna fortsätter, även om det sker på en lägre nivå. Det här är en tid då nyrekryteringen fullkomligt skenar. Antalet barn under 15 år som är involverade i mordärenden har gått från väldigt låga nivåer och utvecklats åt helt fel håll. Det är en horribel utveckling som sker just i detta nu, Mikael Damsgaard.

Nej, den socialdemokratiska regeringen lyckades inte med detta, men det gör bevisligen inte Tidöregeringen heller. Hade det inte varit bättre om vi tillsammans gjorde mer av det som vi bevisligen är överens om och fokuserade på det som är viktigt nu?

Anf. 9 MIKAEL DAMSGAARD (M) replik:

Fru talman! Som jag sa i mitt föregående inlägg är det en lång bit kvar. Mycket är gjort, och vi tar också tydliga steg framåt. Det går inte att bortse från att antalet skjutningar mer än halverats sedan regeringsskiftet, men det finns många kvarstående problem. Det är också så att regeringen har en omfattande reformagenda för utvecklingen av rättspolitik och förstärkningen av det förebyggande arbetet.

Det som bekymrar mig är att Socialdemokraterna kan uttrycka att de inte är ”soft on crime” utan är lika tuffa som regeringen. Hur skulle denna politik genomföras nästa mandatperiod om olyckan skulle vara framme och Magdalena Andersson får bilda regering tillsammans med Miljöpartiet, Vänsterpartiet och

Centerpartiet? Det är ett gäng där hälften röstar nej till många av de allra viktigaste straffrättsliga reformerna och till många av de allra viktigaste reformerna för att ge polisen utökade verktyg. Dessutom är dessa partier inte alls överens om den ekonomiska politiken. Detta gäller kanske inte på rättsväsendets område, men det gäller på alla andra områden. Man kan mycket väl komma att kompromissa bort de satsningar som man har på rättsväsendet.

Kommer rättsväsendet att vara lika prioriterat i Vänsterpartiets budget, exempelvis, när det ska vägas mot Centerpartiets skattesänkningar eller Miljöpartiets satsningar på biståndet? Hur kommer de prioriteringarna att gå ihop? Hur kommer ni att få ihop det? Hur kommer ni att hålla ihop budgeten?

Anf. 10 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! Mikael Damsgaard säger att mycket har gjorts men att det också är långt kvar. Det är han och jag helt överens om – det är mycket långt kvar. Det går inte att säga någonting annat när vi ser den utveckling som vi är mitt uppe i. Antalet bombdåd ökar, och nyrekryteringen skenar.

Det är uppenbart att väldigt mycket mer måste göras, Mikael Damsgaard. Där är vi helt överens. Det är därför vi socialdemokrater är tydliga med att vi vill fortsätta att skärpa straffen och satsa på polisen. Vi vill se en svensk maffialag för att slå sönder de kriminella strukturerna och komma åt gängtopparna, och vi vill också se en offensiv för att stoppa nyrekryteringen. Det sistnämnda är dessvärre Tidöregeringens blinda fläck.

Om det nu är så att allt som har gjorts och allt som ska göras är tillräckligt, hur kan Mikael Damsgaard garantera att det helt plötsligt också ska få effekt på bombdåden, som ökar? Den verkligheten går inte ihop.

Jag misstänker att Tidöpartierna bestämde sig på Harpsund för budskapet ”Nu vänder det!” och att man skulle hålla sig till detta budskap. Och det har man gjort, minsann. Men samtidigt, i den verkliga världen, ser vi andra hur gängvåldet fortsätter, hur bombdåden ökar och hur allt fler av våra barn dras in i den fruktansvärda kriminaliteten.

Jag hade önskat att vi nu, när vi står här och debatterar ett av de viktigaste områden vi har inför nästa år med anledning av budgeten, kunde hålla oss till hur vi ska lösa problemen, i stället för att tala om vem som ska ta vem. Det vet vi faktiskt ingenting om ännu. Det är tio månader kvar till valet. Låt väljarna säga sitt, och så ser vi till att förvalta detta tillsammans på ett sätt som slår sönder de kriminella gängen.

Anf. 11 MARTIN MELIN (L) replik:

Fru talman! Tänk om någon hade sagt till mig för tio år sedan när jag satt i en polisbil en regnig natt: ”En dag, Martin, kommer du att stå i Sveriges riksdag framför en hög företrädare för Socialdemokraterna och få ställa en fråga.” Det hade jag inte trott på då, men nu gör jag det. Och nu ska jag ta chansen.

Jag studsade lite grann under det tidigare replikskiftet med Henrik Vinge. I dag har vi 15-, 16-, 17- och 18-åringar som begår grova brott – skjutningar, sprängningar och mord. Men dessa tonåringar blev ju inte kriminella i går, utan under de senaste tio femton åren har de vuxit upp i ett samhälle där Socialdemokraterna styrde.

Min fråga är helt enkelt: Vad gjorde ni för fel? Vad var det för misstag ni gjorde som ledde till att samhället inte såg dessa barn, som då var kanske fyra, fem, sex eller sju år? Vad gjorde Socialdemokraterna för att de inte skulle hamna i kriminalitet? Och vad tar Socialdemokraterna med sig från dessa misstag in i framtiden, in i den politik som man vill föra framöver? Det är min fråga.

Anf. 12 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! Jag vill tacka Martin Melin för att han tar tillfället i akt och ställer en fråga. Jag ska göra mitt allra bästa för att på kort tid besvara den, för jag tycker att det är en relevant och viktig frågeställning som reses här.

Det är en fruktansvärd utveckling vi ser i dag, med unga barn som begår helt fruktansvärda brott. Jag förstår varifrån frågeställningen kommer, att man väl inte blir kriminell över en natt. Detta har, tror jag, legat nära sanningen under en lång period, men i dag får vi inte glömma bort att larmrapporterna faktiskt säger tvärtom, att många dras in just över en natt.

I dag tar det väldigt kort tid att rekrytera ett barn till ett kriminellt gäng för att utföra vidriga våldsdåd. Alla som begår dessa brott i dag har alltså inte alls vuxit upp i ett socialdemokratiskt Sverige, som det utmålas här. Det var den ena delen av svaret. Den andra delen är naturligtvis att sådana barn också finns, och jag håller helt och hållet med om att vi gjorde alldeles för lite för dem.

En viktig orsak till att vi har den här situationen i dag tror jag är den segregation som har tillåtit accelerera i vårt land under alldeles för lång tid och som beror på att vi har haft en omfattande invandring där många människor har hamnat i redan utsatta områden samtidigt som välfärden har rullat tillbaka och klyftorna har ökat i vårt samhälle.

Det har blivit en grogrund för inte minst en sunkig gängkultur där kriminella har kunnat kapitalisera på och utnyttja barn. Det är därför vi socialdemokrater i dag är väldigt tydliga med att vi behöver en stram migration och en kravbaserad integrationspolitik men också en offensiv välfärdspolitik och en politik för minskade klyftor och ökad social rättvisa.

Sedan måste vi också göra väldigt mycket för att anpassa rättspolitiken till den fruktansvärda utvecklingen. Det är både och som behöver göras.

Anf. 13 MARTIN MELIN (L) replik:

Fru talman! Jag blir såklart glad över att man kan erkänna misstag som man har gjort, kanske inte bara på rättsområdet utan även på det sociala området och när det gäller migration, integration och allt vad det

handlar om. Det är bra att man kan ta detta med sig – man ska som sagt lära av misstagen.

En annan sak som jag studsade på var det här med de tre bästa åren vi har sett på tio år. Det är klart att det sett till sprängningar, antal unga som dras in i kriminalitet och skjutningar inte var några bra år, men man får inte glömma bort att vi inte vet nu hur det hade sett ut om vi hade haft en annan regering, om Socialdemokraterna hade fått fortsätta efter 2022.

Jag vill nog, utifrån de kort som låg på bordet 2022 och hur det ser ut i dag, 2025, påstå att det har gjorts enormt mycket. Det är detta jag menar med att vi haft tre väldigt framgångsrika år, med tanke på var vi började 2022. Om vi inte hade haft den offensiva rättspolitik som vi har i dag, med den här regeringen och den här justitieministern, tror jag faktiskt att vi hade fått se en utveckling som vi inte hade gillat.

Jag skrev i en debattartikel 2016 att politikerna måste vakna upp och att vi var på väg mot ett stup. Jag vågar nog påstå att vi precis har hunnit bromsa in, att vi har framhjuln över stupkanten och att vi nu håller på att backa hem bilen. Jag hoppas att man, oavsett vilken regering som styr det här landet från och med nästa år, fortsätter att backa bilen och fortsätter att göra ett bra jobb. Det hoppas jag verkligen, för det stupet vill vi inte åka nedför.

Anf. 14 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! Martin Melin frågade om vi skulle ha haft samma utveckling om vi hade haft en annan regering och vi inte hade haft den offensiva rättspolitiken. Jag håller fullständigt med om att vi utan en offensiv rättspolitik förmodligen hade haft en värre utveckling än den fruktansvärda utveckling vi just nu ser.

När det gäller frågeställningen om vi hade haft samma utveckling med en S-regering menar jag att Martin Melin glömmer bort att den förra S-regeringen skärpte 80 straff, kriminaliserade 30 nya gärningar, inledde den offensiva satsningen på polisen och tog initiativ till flera av de viktiga lagförslag som den här regeringen har sjösatt.

Vistelseförbud och förverkandemöjligheter var sådant som den förra S-regeringen påbörjade, och självfallet hade vi genomfört det ifall vi hade suttit vid regeringsmakten nu. Men, Martin Melin, om vi hade suttit vid regeringsmakten nu hade vi också infört en svensk maffialag och även en offensiv för att stoppa nyrekryteringen. Det är vad man ska räkna med att man får med en S-regering även efter nästa val. (Applåder)

Anf. 15 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik:

Fru talman! Socialdemokraterna har gärna ett högt tonläge om att gå hårt åt gängen och vädjar också ofta om att vi ska samarbeta blocköverskridande. Dessvärre är erfarenheten att när det väl gäller orkar Socialdemokraterna inte. Detta ser vi gång på gång.

Under den förra mandatperioden ville vi göra en massa saker tillsammans, men Socialdemokraterna sa

nej till anonyma vittnen, nej till visitationszoner och nej till preventiva vistelseförbud och stoppade även möjligheten att kriminalisera deltagande i gäng.

Jag välkomnar förstås kovändningarna under den här mandatperioden, vilka onekligen är rätt många, men vi tappade åtta år i kampen mot gängen.

Så sent som i januari i år upprepade sig historien. Då hade vi chansen att få en bred uppslutning kring att införa en ny möjlighet att ta gängtopparnas medborgarskap. Alla förutsättningar fanns i en pågående grundlagskommitté, men vänsterkraften räckte inte till den här gången heller.

Miljöpartiet och Vänsterpartiet sa nej till varje möjlighet att återkalla medborgarskap på grund av brott, även terrorbrott. Centerpartiet satte sig på tvären och ville inte ta med systemhotande organiserad brottslighet. Till slut valde även Socialdemokraterna att värna sitt splittrade regeringsunderlag framför att se till Sveriges bästa och blockerade förslaget att ta gängtopparnas medborgarskap.

Regeringen har ändå kunnat arbeta vidare för att ta fram ett konkret förslag som ska göra det möjligt att ta gängtopparnas medborgarskap. Vi avser att i närtid lägga det på riksdagens bord. Då är frågan: Är Socialdemokraterna nu beredda att göra det som krävs för att skydda Sverige? Kommer Socialdemokraterna att ändra sig och den här gången ställa sig bakom en möjlighet att ta det svenska medborgarskapet från gängtopparna?

Anf. 16 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! Det är glädjande att justitieministern har noterat att vi socialdemokrater har utvecklat vår rättspolitik. Vi är ett nytt parti med en rakare och mer handlingskraftig kriminalpolitik än tidigare.

Därmed inte sagt att vi inte gjorde mycket som var viktigt även under förra mandatperioden. Det kan ibland låta på regeringensföretagarna som att Socialdemokraterna inte gjorde någonting alls. Det är givetvis inte sant. Men det är sant att vi i dag har en politik som innebär att vi vill gå ännu hårdare åt de kriminella gängen men också nyrekryteringen än vad som var fallet med den politik som vi hade under förra mandatperioden.

Det är glädjande att justitieministern har noterat detta, och det innebär förhoppningsvis att också svenska folket har noterat det. Jag tänker själv att det innebär att vi borde få det ännu lättare att göra viktiga saker tillsammans.

Jag tror också att svenska folket skulle uppskatta om de två stora partierna på var sin sida av blockgränsen kunde ta i hand och helt enkelt peka ut riktningen. Svenska folket skulle uppskatta om vi kunde manifestera att det, oavsett vem som vinner valet nästa år, vem som får bilda regering med vem och så vidare, inte råder någon tvekan om att vi sätter svenska folkets trygghet först och att vi tänker göra allt för att trycka tillbaka de kriminella gängen.

Vad gäller frågan om medborgarskap vill jag vara väldigt tydlig. Vi socialdemokrater vill kunna återkalla

medborgarskap från de gängtoppar som har dubbla medborgarskap och som begår systemhotande brottslighet. Vår betänklighet kring Tidöpartiernas förslag som har figurerat tidigare har aldrig handlat om att värna de gängkriminella, utan den har handlat om en juridisk term som våra partier i Grundlagskommittén helt enkelt inte var överens om tolkningen av. Men processen är inte över, och jag hoppas att vi kan nå varandra även i den frågan.

Anf. 17 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M) replik:

Fru talman! Jag konstaterar, apropå underlag, att Socialdemokraternas kamrater i Miljöpartiet och Vänsterpartiet har satt sig helt och hållet på tvären. Dessvärre gjorde också Socialdemokraterna det när det kom till kritan.

Den juridiska term som Teresa Carvalho hänvisar till är alltså det system som finns i folkrätten och det som våra nordiska grannländer använder sig av, det vill säga den förutsebara ordningen för att hantera sådana här saker. Jag kan inte tolka motsträvigheten i kommittén på något annat sätt än att den splittrade tänkta regeringssidan var tvungen att hålla ihop när det kom till kritan.

Det leder mig till en intressant fråga. Det sägs ofta att vi ska samarbeta för att skapa förutsebarhet framåt. Jag ser mig om i kammaren och undrar: Är det Liberalerna som ska underminera en offensiv rättspolitik? Är det Moderaterna som ska göra det? Är det Kristdemokraterna som ska göra det? Är det Sverigedemokraterna som ska göra det? Eller vilka partier är det vi ska skydda rättspolitiken från?

Vad det handlar om är att det finns några partier i kammaren som vill underminera den här kursen. Det är era egna kamrater, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Jag tycker att vi ska säga precis som det är: Socialdemokraterna vill att Moderaterna och andra ska rädda Socialdemokraterna från deras eget underlag. De enda som verkligen på allvar vill underminera den kurs vi nu har slagit in på är stora delar av Socialdemokraternas eget regeringsunderlag.

När vi nu snart möter väljarna under valåret kommer det här att bli en av de allra viktigaste diskussionerna. Bakom de breda penseldragen om breda överenskommelser ligger en genuin oro för att det egna regeringsunderlaget inte ställer upp på Socialdemokraternas omsvängning i ett antal frågor, om än långtifrån alla.

Jag tror att medborgarna verkligen kommer att bli varse detta, och jag tror också att det är det som i slutändan kommer att avgöra att den här sidan av politiken får fortsatt förtroende att fortsätta på den väg som vi nu antligen har slagit in på.

Anf. 18 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! Justitieministern envisas med att hänvisa till vårt underlag. Det finns inget oppositionsunderlag på det sätt som Tidöpartierna utgör ett underlag. Jag envisas med att fortsätta hävda att vi inte ens vet

vilka partier som kommer att sitta i den här kammaren efter nästa val och än mindre vilka som kommer att sitta i regeringsställning.

Vi vet till exempel inte om Liberalerna, som justitieministern hänvisade till, kommer att komma in i riksdagen. Och vem ska då garantera justitieministerns politik – om inte justitieministern kan öppna upp för att också hitta andra samarbeten, som håller över tid och över regeringsskiften?

Det finns en bred majoritet i den här kammaren för att gå hårdare åt de kriminella gängen. Det finns en bred enighet för att fortsätta satsa på polisen, skärpa straffen, riva sekretesshinder och ta fram fler brottsbekämpande verktyg. Låt oss fortsätta med det arbetet tillsammans!

Det saknas ju inte politisk konflikt på andra områden, till exempel om hur vi ska minska den rekordhöga arbetslösheten, korta de rekordlånga sjukvårdsköerna och bekämpa vinstjakten i skolan. Låt oss ta de konflikter som faktiskt finns! Men i den här frågan, Gunnar Strömmer, är vi nästan helt överens. Varför ska ni envisas med att göra detta till en politisk stridsfråga när konflikten knappt existerar?

Jag är för egen del helt övertygad om att vi kan göra mer tillsammans om vi bara vill och att det också är vad svenska folket efterfrågar.
(Applåder)

Anf. 19 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Fru talman! När Ulf Kristersson för drygt tre år sedan kunde bilda regering med Tidöavtalet som grund gjordes det med mandatet att få ordning på Sverige.

Den grova organiserade brottsligheten hade tillåtit breda ut sig, med det grova våldet i dess spår. Valåret 2022 inträffade mer än en skjutning per dag, vilket krävde mer än ett människoliv per vecka. Men den socialdemokratiska justitieministern, som redan 2017 uttalade att regeringen var på väg att knäcka den organiserade brottsligheten, såg inte allvaret i tid, och det politiska svaret var alltför svagt.

Ungdomsrånen spred skräck hos ungdomar och deras föräldrar. Internationella stöldligor fick härja fritt utan att regeringen förmådde stoppa dem vid gränsen.

Väljarna hade kort och gott fått nog av en rödgrön regering som saknade vilja, förmåga och kraft att gå från ord till handling.

Fru talman! Steg för steg lägger nu regeringen om kriminalpolitiken. Tidöavtalet innehåller en stor mängd offensiva och mönsterbrytande åtgärder. Det handlar om att slå hårt mot det grova våldet, strypa den kriminella ekonomin och bryta rekryteringen av barn och unga.

Preventiva vistelseförbud, säkerhetszoner och preventiv avlyssning av gängkriminella begränsar de kriminellas frihet men gör vanliga hederliga invånare i vårt land både tryggare och friare. Med hårdare straff kommer både gängkriminella och serievåldtäktsmän att sitta bakom lås och bom längre.

Kontaktförbudslagstiftningen har utvidgats för att öka brottsoffers trygghet. Kriminaliseringen av

psykiskt våld stärker skyddet för utsatta kvinnor. Kriminaliseringen av oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldssingrepp stärker skyddet för kvinnor och flickor som lever i en hederskontext.

Med 1 800 fler poliser i uniformerad tjänst förebyggs brottslighet, men fler brott kan också utredas och klaras upp. För att nå målet om en polistätthet i nivå med EU-genomsnittet har regeringen beslutat att polisutbildningen ska utökas med fler platser och att en ny polisutbildning ska startas i Uppsala. Därtill förbereds för att införa en betald polisutbildning för att ytterligare öka förutsättningarna att rekrytera till polisyrket.

Vi har infört en ny socialtjänstlag där det förebyggande arbetet är ett kärnuppdrag. Föräldrarnas roll och ansvar är centrala, och därför förstärks föräldraskapsstödet. Den statliga barn- och ungdomsvården reformeras. Kriminalvården tar i sommar över ansvaret för unga som döms för grova brott.

Unga som vårdas med stöd av LVU på grund av koppling till grov kriminalitet ska kunna punktmarkeras med fotboja. Skolsociala team, något som redan i dag finns på många skolor, utvecklas ytterligare. Med genomgripande reformer av sekretesslagstiftningen får myndigheterna nya verktyg att såväl strypa den kriminella ekonomin som bryta rekryteringen av barn och unga in i de kriminella gängen.

Fru talman! Med den nya förverkandelagstiftningen kommer vi åt gängens bilar, kontanter, lyxprylar och till och med fastigheter. Så sent som för två veckor sedan ställde vi oss här i kammaren bakom regeringens proposition om utvidgade möjligheter att meddela näringsförbud på grund av brott för att göra det svårare att använda företag som brottsverktyg. Ett finansiellt underrättelsecentrum har inrättats där polisen, bankerna och flera andra aktörer samarbetar för att komma åt den kriminella ekonomin.

Därtill görs massiva satsningar på rättsväsendet i statens budget.

Fru talman! Sverige står som bekant inför allvarliga utmaningar när det gäller trygghet och säkerhet. Den systemhotande brottsligheten, terrorhotet och främmande makters påverkan kräver kraftfulla åtgärder. Men vi får inte heller glömma det allvarliga samhällsproblemet kopplat till mäns våld mot kvinnor, som måste bekämpas med samma kraft som gängkriminaliteten. Vi har även en utbredd mängdbrottslighet, med allt från tillgreppsbrott till bedrägerier, som också behöver beivras.

Fru talman! Allt detta är bakgrunden till att den moderatledda regeringen stärker rättsväsendet med omfattande satsningar i budgetpropositionen för 2026 och kommande år. För perioden 2023–2028 ökar budgeten för rättsväsendet från 69 miljarder till 108 miljarder kronor. För 2026 får alla myndigheter inom rättsväsendet ökade anslag.

Satsningen på polistillväxten behöver fortsätta, med en lokalt synlig och närvarande polis i hela landet.

Brottslighetens utveckling, mer resurser och nya verktyg till polis och åklagare samt skärpta straff gör att trycket på kriminalvården är högt. Kriminalvården

genomför därför nu den största utbyggnaden i modern tid. Med ökade anslag skapar vi förutsättningar för att tillväxten ska fortsätta.

Fru talman! En väl fungerande rättsstat kräver att hela kedjan fungerar. Därför förstärker vi Sveriges Domstolar, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Rättsmedicinalverket.

Brottsoffer ska få upprättelse och stöd. Vi stärker Brottsoffermyndigheten för att stärka arbetet i den delen.

I en alltmer orolig omvärld stärker vi också Säkerhetspolisen, vilket är nödvändigt för att möta de växande hoten från såväl främmande makt som våldsbejakande extremism. Säkerhetspolisen har också en viktig roll i att skydda den centrala statsledningen och den svenska demokratin.

Fru talman! Vid en ytlig granskning av de olika budgetförslag avseende rättsväsendet som i dag ligger på bordet kan man lätt dra slutsatsen att det råder bred samsyn kring rättspolitik. Det vi ser är en budgetproposition från regeringen där tydliga och offensiva satsningar görs för att stärka hela rättsväsendet och att oppositionen hänger på i sina budgetmotioner med några smärre tillägg.

Skrapar man lite på ytan, fru talman, framträder dock en annan bild, nämligen att den rödgröna oppositionen bestående av Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Centerpartiet är djupt splittrad. Det kan gälla rättspolitikens inriktning, där Vänsterpartiet och Miljöpartiet i de flesta fall röstar emot både straffskärpningar och nya verktyg till polisen. Men de rödgröna partierna är också djupt splittrade när det kommer till den ekonomiska politiken. När det i en rödgrön regeringsförhandling ska kompromissas om ett kraftigt höjt bistånd, sänkta skatter och höjda bidrag är det inte alls givet att utlovade satsningar på rättsväsendet är fredade.

Historiken med en rödgrön majoritet här i kammaren, där det enda som förenar är att hålla ett parti borta från inflytande, förskräcker. I en konstellation där alla överenskommelser är transaktionella kan utfallet bli i stort sett vad som helst. Förra gången sålde man ut svenska utrikespolitiska intressen för att få stöd från en före detta vänsterpartistisk vilde. Frågan är obesvarad vad gäller vilka svenska intressen som kommer att få stryka på foten om Magdalena Andersson, om olyckan är framme, får möjlighet att bilda regering efter nästa val.

Fru talman! Den oundvikliga fråga som därför måste ställas och få ett svar är: Vad är det som kommer att få stryka på foten när det rödgröna regeringsalternativet ska lägga fram en gemensam budget? Är det Miljöpartiets massiva höjningar av biståndet? Är det Vänsterpartiets bidragshöjningar? Är det Socialdemokraternas avskaffande av karensavdraget? Är det Centerpartiets skattesänkningar? Eller är det satsningarna på rättsväsendet som till syvende och sist kommer att få stryka på foten när man ska komma överens?

Fru talman! Vi är nu tre år in på en tioårig resa för att trycka tillbaka den grova organiserade

brottsligheten. Vi börjar nu tydligt se resultat på flera områden. Skjutningarna har mer än halverats sedan Gunnar Strömmer tillträdde som justitieminister. Brottsvinsterna från bedrägerier minskar nu efter att i flera år ha ökat kraftigt. De internationella stödlidorna stoppas i större utsträckning vid gränsen, och stöldbrotten minskar till följd av det.

Vi kommer dock inte att vila förrän varje medborgare i vårt land kan känna sig trygg. Med budgetpropositionens omfattande förstärkning av rättsväsendet tar vi nu ytterligare viktiga steg på vägen mot ett säkrare, tryggare och friare Sverige.

(Applåder)

Anf. 20 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V)
replik:

Fru talman! Jag tackar ledamoten Damsgaard för anförandet. Jag hörde dock väldigt lite om det förebyggande arbetet. Anser inte Moderaterna att den viktigaste åtgärden för att stoppa nyrekryteringen till gängen, särskilt av unga och barn, är att satsa på verkningfulla förebyggande åtgärder som en bra välfärd, en väl fungerande skola och bra fritidsaktiviteter?

Vi vet att många barn – den stora majoriteten – som rekryteras in i de kriminella gängen har en undermålig skola. För att komma till rätta med det behövs stora satsningar på välfärden, på civilsamhället, på socialtjänsten, på skolan och på fritidsaktiviteter. Vi måste stärka kommunernas och regionernas möjligheter att investera i en bra skola så att man kan anställa lärare, kuratorer och så vidare som kan stötta och hjälpa särskilt dessa barn som är utsatta och i riskzonen.

Anser inte Moderaterna att det behöver göras kraftfulla investeringar på de här områdena för att minska nyrekryteringen av barn och unga till de kriminella gängen?

Anf. 21 MIKAEL DAMSGAARD (M) replik:

Fru talman! Moderaterna anser självklart att de förebyggande insatser som görs inom många andra politikområden har stor betydelse för barns och ungdomars uppväxt, inte minst för att motverka rekrytering till kriminalitet. Att jag kanske inte pratade så väldigt mycket om det i dag beror på att många av de bitarna debatteras och beslutas inom ramen för andra utgiftsområden än det vi har att behandla här i dag.

Det handlar om att olika områden går i takt. Det är därför vi har sjösat den nya socialtjänstlagen, som sätter det förebyggande arbetet i centrum. Det är därför vi genomför förstärkningar inom skolan så att fler elever ska klara skolan. Det är därför vi har gjort satsningar på skolsociala team för att bättre kunna stötta där det finns sociala problem kring elever i skolan.

Frågan om rekrytering har berörts tidigare, och vi kan se att mycket av rekryteringen inte går till som förr i tiden. Då började det med småbrott, och det var en stegvis process innan man kom in i kriminaliteten. I dag går det snabbt och sker ofta digitalt.

Den lagstiftning vi nyligen röstade om, hemliga tvångsmedel mot barn och unga under 15 år, innebär

att det blir möjligt att avlyssna telefoner, utöva hemlig dataavläsning och så vidare. Den lagen röstade Vänsterpartiet emot. Ett av de mest kraftfulla verktygen för att förebygga och förhindra rekrytering av barn och unga röstade Vänsterpartiet emot.

Anf. 22 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik:

Fru talman! Jag tackar ledamoten Damsgaard för svaret.

Ja, det gjorde vi. Men vi menar att det finns andra verktyg för att komma åt nyrekryteringen på internet. Det handlar om att ge polisen mer resurser så att de kan patrullera på nätet för att hitta dem som rekryterar barn och unga in i kriminalitet. Både utbildning och mer resurser måste ges till polisen för att patrullera på nätet. Det tror vi är mer verkningsfullt.

För att verkligen komma till rätta med nyrekryteringen till gängen måste vi skapa det trygga samhället. Det är grunden, och den börjar med ett tryggt välfärds-samhälle med en bra skola. Om barnen klarar skolan och gymnasiet blir det otroligt mycket svårare att rekrytera dem till de kriminella gängen. Därför måste vi göra stora massiva insatser på välfärden, på skolan och på fritidsaktiviteter. Men ni drar ned på välfärden. Det är ett faktum som gör att kommuner och regioner inte har de resurser de behöver för att anställa lärarna, kuratorerna och socialsekreterarna som behövs för att möta barnen som är i riskzonen.

I stället prioriterar ni stora skattesänkningar för dem som redan har de tjockaste plånböckerna. Det är de som framför allt gynnas av era skattesänkningar. Det här bidrar bara till att öka de ekonomiska klyftorna i samhället. Ni borde i stället satsa på barnen. Ni borde i stället investera i höjda barnbidrag. Det är något som verkligen skulle gynna de mest utsatta familjerna och stärka tryggheten i samhället. Men ni gör precis tvärtom. De som får betala det höga priset är barn och unga, särskilt i utsatta områden.

Anf. 23 MIKAEL DAMSGAARD (M) replik:

Fru talman! I grund och botten råder ingen motsatsställning i synen på att många viktiga förebyggande insatser måste göras inom olika sektorer av samhället.

Det är också viktigt att ha med sig var vi kommer från. När den här regeringen tog över hösten 2022 var inflationen i Sverige 10 procent. Den gröpte ur hushållens budgetar, men den gröpte också ur kommunernas budgetar. Pensionskostnaderna skenade, skolmaten blev dyrare och hyrorna för lokaler steg. Det innebär att både hushåll och kommuner har haft en tuff tid till följd av detta.

Nu har vi fått bukt med inflationen. Det kom nya inflationssiffror i dag – 2,1 procent. Vi har gått från 10 procent till 2,1 procent. Det skapar förutsättningar för både ökade realinkomster och starkare hushållsekonomi, och även den offentliga sektorn och kommunerna har successivt stärkt sin ekonomi för att göra de satsningar de behöver.

Det är i den kontexten vi måste se på de skattesänkningar vi gör för att stärka hushållens ekonomi. Jobbskatteavdragen gynnar framför allt låg- och medelinkomsttagare. Vidare är det den sänkta matmomsen. Det handlar helt enkelt om att inflationen har tryckts tillbaka och att vi nu kan satsa på att stärka hushållens ekonomi.

Anf. 24 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! Brottsoffer förtjänar upprättelse. Det uppfattar jag att Socialdemokraterna och Moderaterna är helt överens om. I det arbetet spelar Brottsofferjouren en helt avgörande roll. De ger varje år stöd till över 60 000 brottsoffer, vittnen och anhöriga, och de driver den nationella stödlinjen, har över 100 anställda och mer än tusen volontärer. Det är svårt att överskatta värdet av det arbete de gör.

Därför blev jag både beklämd och förvånad när jag tog del av rapporterna om minskade anslag och att Brottsofferjouren måste säga upp personal om inte medel skjuts till. För oss socialdemokrater är det självklart att tillföra de 15 miljoner det handlar om. Det är trots allt en bråkdel i ett utgiftsområde som omfattar 95 miljarder.

Trots att Brottsofferjouren har uppvaktat regeringen om frågan om minskade anslag över tid och behovet av ytterligare medel, och trots att konsekvenserna har varit kända i månader, har regeringen inte agerat. Man skjuter helt enkelt inte till de 15 miljonerna i budgeten.

Fru talman! Jag undrar hur Moderaterna menar att detta rimmar med retoriken om ett paradigmskifte som ska ge mer upprättelse åt brottsoffer. Hur kan regeringspartierna försvara att Brottsofferjouren tvingas säga upp personal som ger just det stöd som regeringen säger sig vilja prioritera?

Anf. 25 MIKAEL DAMSGAARD (M) replik:

Fru talman! Vår politik för att ge brottsoffer upprättelse spänner över en lång rad olika områden. Det handlar om alltifrån straffrätten, där vi vill att straffen ska vara rättvisa och återspegla brottens allvar, till att brottsoffren själva inte ska behöva återkräva skadestånd från förövarna utan att de ska få hjälp med den saken.

Sedan finns en mängd insatser där olika aktörer har en betydelse. Det kan gälla kommuner, brottsoffermyndigheter och brottsofferjourerna. Brottsofferjourerna fyller en viktig funktion i arbetet. Precis som Teresa Carvalho påpekade handlar det inte om stora belopp, och vi kommer nog att följa utvecklingen av jourernas verksamhet framöver.

Anf. 26 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! Moderaterna talar gärna om att värna brottsoffer och att brottsofferperspektivet är prioriterat. Men verkligheten är att Brottsofferjouren nu tvingas säga upp personal, och det är en konsekvens av att regeringen inte har prioriterat brottsofferperspektivet fullt ut. Det är snarare en konsekvens av att

regeringen tvärtom har låtit en central del av brottsofferstödet försvagas. Detta blir märkligt i ljuset av regeringens retorik om ett paradigmskifte, där brottsofferperspektivet ska sättas i fokus.

Jag betvivlar inte alls att detta är genuint menat från Mikael Damsgaard eller någon annan regeringsföreträdare, men om man verkligen vill stärka brottsoffrens ställning måste man också värna den organisation som faktiskt möter brottsoffren varje dag i telefon, i chattar och i vittnesstöd.

Jag håller helt med Mikael Damsgaard om att breda satsningar på rättsväsendet också är viktigt för att stärka brottsofferperspektivet och inte minst för att brottsoffer ska få upprättelse. Det är vi helt överens om.

Men det besvarar inte den fråga jag ställde om vad som händer med brottsofferstödet när Brottsofferjouren tvingas göra neddragningar, vilket de nu gör. Jag undrar vad Moderaterna menar med detta. Vem menar man bär ansvaret för att brottsoffren nu kommer att få minskat stöd? Och finns det en annan plan för att kompensera för det här tappet?

Anf. 27 MIKAEL DAMSGAARD (M) replik:

Fru talman! Som jag avslutade med att säga följer vi noggrant hur brottsofferjourernas möjligheter att utföra sitt uppdrag utvecklas. De fyller en viktig funktion.

Vi ska dock minnas att skillnaderna i budgetförslagen kopplat till rättsväsendet är förhållandevis små. Men det är massiva skillnader i de rödgröna budgetalternativen i stort. Frågan om hur man får ihop de här sakerna kvarstår. Jag har inte heller fått svar på det från Teresa Carvalho.

Hur tänker man att man ska få ihop det rödgröna alternativet när det kommer till budgetar och bistånd, höjda bidrag, skattesänkningar och avskaffade karensavdrag ska ställas emot varandra? Kommer rättsväsendet att prioriteras? Och vad händer med de 15 miljonerna till Brottsofferjouren? Det står skrivet i stjernorna.

Stödet till brottsoffer är som sagt en bred fråga. Det handlar om alltifrån straffrätten till att polisen kan utreda brott och en förstärkt kontaktförbudslagstiftning som skapar ett bättre skydd för den som utsatts för exempelvis brott i nära relation. Men Brottsofferjouren fyller också en viktig funktion där.

Anf. 28 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Fru talman! Trots straffskärpningar, mer hemliga tvångsmedel och omfattande och offensivt polisarbete ligger skjutningarna och sprängningarna fortsatt på en hög nivå i vårt land. Allt fler yngre rekryteras in i de kriminella gängerna. Det är djupt oroande. Samtidigt är det kris i kriminalvården med överfulla häkten och anstalter. Det är uppenbart att regeringens åtgärder inte fungerar särskilt väl.

Personer som begår brott ska självklart åtalas och ställas till svars. Det kan också finnas straff som behöver skärpas, till exempel vid vapenbrott,

narkotikasmuggling eller sexualbrott. Straffen måste dock alltid vara väl underbyggda utifrån nödvändighet, effektivitet och proportionalitet.

Även rättskedjan behöver hänga ihop, så att de satsningar på till exempel polisen som leder till ett ökat antal ärenden också innebär att dessa kan utredas av åklagare och avgöras i domstolarna på ett effektivt sätt och inom rimlig tid. Så är det inte i dag.

Högerpartierna låter dessvärre ofta känslor, tyckande och ren populism i stället för forskning och beprövad erfarenhet ligga till grund för rättspolitiska åtgärder. Längre straff, förvaringsstraff, sänkt straffmyndighetsålder och särskilda ungdomsfängelser kommer inte att leda till minskad kriminalitet. Åtgärderna riskerar tvärtom att bli kontraproduktiva. Det visar forskning på området.

Särskilt allvarligt är förslaget om att sänka straffbarhetsåldern till 13 år. Forskare och tunga myndigheter, som Åklagarmyndigheten, polisen, Kriminalvården med flera, är mycket kritiska mot att sänka straffbarhetsåldern till 13 år och sätta barn i fängelse. Det är en kritik som de delar med Barnombudsmanen, Rädda Barnen och Justitieombudsmannen, för att nämna några på den långa listan. Förslaget strider mot barnkonventionen, som Sverige var ett av de första länderna att skriva under.

Forskning och exempel från Danmark visar att förslaget kan få motsatt effekt och i stället öka ungdomsbrottsligheten. Gängen börjar i stället rekrytera allt yngre barn. Regeringen borde lyssna på experter, myndigheter och forskning och dra tillbaka förslaget.

För att verkligen minska den grova kriminaliteten och stärka människors trygghet, särskilt i politiskt eftersatta områden, krävs en gemensam politisk vilja att minska klassklyftorna i samhället. I ett samhälle med en väl utbyggd välfärd, där de ekonomiska klyftorna jämnats ut och där människor har en bra bostad och ett jobb att gå till ökar tryggheten och brottsligheten minskar.

Men i stället för att investera i ett tryggare samhälle prioriterar regeringen stora skattesänkningar, som främst gynnar dem med störst plånböcker. Efter tre år med Tidöpartiernas svältkurer tömmer regeringen statskassan och låter välfärden stå för notan. Den politiken ökar de ekonomiska klyftorna ytterligare samtidigt som vi har en av Europas högsta arbetslöshetssiffror och en växande barnfattigdom. Sverige hör till de länder i OECD där den ekonomiska ojämlikheten ökat mest sedan mitten av 1980-talet.

I Vänsterpartiets budgetalternativ finns en annan inriktning där vi bygger Sverige starkare samtidigt som vi utjämnar de ekonomiska klyftorna. För att få ned den grova brottsligheten måste mer fokus riktas mot att förhindra rekryteringen av barn och unga till gängkriminalitet. Det brottsförebyggande arbetet börjar med en väl utbyggd välfärd för alla.

Om skolan, fritidsaktiviteter och samhället i övrigt fungerar väl minskar möjligheterna att rekrytera barn och ungdomar in i kriminalitet. Vi vet att den överväldigande majoriteten av de barn som dras in i

kriminalitet har en bristfällig skolgång. Skola, fritidsverksamhet och civilsamhällesorganisationer liksom socialtjänsten behöver få bättre resurser. Det handlar även om insatser på kort sikt, till exempel att sprida projekt som Sluta skjut-projektet i hela landet och det framgångsrika konceptet från Sundsvall där man ger unga möjlighet att arbeta.

Vänsterpartiet menar att regeringen måste ta ett helhetsgrepp och tillsätta en haverikommission för att med utgångspunkt i forskning och beprövad erfarenhet minska skjutningar, sprängningar, dödligt våld och gängkriminalitet. Alla berörda aktörer och myndigheter, som polis, kriminalvård och Brottsförebyggande rådet, och socialtjänst, skola, civilsamhällesorganisationer, relevanta forskare med flera behöver samlas för att ta fram en konkret handlingsplan med både akuta åtgärder och åtgärder på lång sikt.

Vänsterpartiet har utöver detta en lång rad förslag inom rättspolitikens område. De finns med i vårt förslag till budget. Jag tänker redogöra för några av dem.

För att på allvar säkra tryggheten i samhället och i politiskt eftersatta områden vill vi införa trygghetszoner i stället för visitationszoner. I en trygghetszon ska skolor, socialtjänst, polis och andra myndigheter och civila organisationer få extra resurser under en längre period. Syftet är att stärka det brottsförebyggande arbetet genom bland annat ökad närvaro och ett ökat socialt engagemang för att bygga lokalt förtroende tillsammans med och för människorna i området.

Vänsterpartiet avsätter 200 miljoner kronor till Polismyndigheten för det ändamålet, men den totala satsningen uppgår till 500 miljoner och fördelas förutom på utgiftsområde 4 även på tre andra utgiftsområden.

Polisen och tullverksamheten behöver få ökade resurser för att i större utsträckning kunna stoppa narkotika, vapen och sprängmedel redan vid landets gränser. För detta ändamål föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget till Polismyndigheten med 50 miljoner jämfört med regeringens förslag.

Regeringen vill gärna fokusera mer på brottsoffer, men då måste stödet till brottsoffer riktas rätt. Vi är de första att hålla med om att detta stöd verkligen behöver stärkas. Vänsterpartiet lägger därför fram två konkreta förslag i vår budget på hur det kan ske: öka stödet till våldsutsatta kvinnor och även öka stödet till rättshjälp.

Var femte vuxen kvinna i Sverige har någon gång i sitt liv utsatts för allvarligt sexuellt våld, oftast av en man hon haft en relation med. Att bekämpa mäns våld mot kvinnor är en av de viktigaste feministiska frågorna. Vänsterpartiet vill införa ett paket för att komma till rätta med alla former av våld mot kvinnor. Där ska polis, åklagare och domare ingå. Syftet är att mäns våld mot kvinnor, sexköp och människohandel för sexuella ändamål ska hanteras med ökad kompetens, rättssäkerhet och seriositet i hela rättskedjan.

Vänsterpartiet avsätter därför 30 miljoner kronor, som fördelas med 10 miljoner kronor var till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Sveriges Domstolar. Vi vill även öka stödet till kvinnojourerna, som gör

ett oerhört viktigt arbete för att stötta våldsutsatta kvinnor och barn.

Inkomsttaket för rättshjälp har inte höjts sedan slutet av 90-talet. Vänsterpartiet vill därför höja inkomsttaket i syfte att ge fler personer tillgång till stödet och en rättvis prövning i domstol. Problemet är framför allt stort i förvaltningsmål och familjemål. Vänsterpartiet avsätter 35 miljoner kronor mer än regeringen till rättshjälp.

Vi vill komma till rätta med välfärdsbrottsligheten. Det ska inte vara möjligt för privata företag som bedrivs av kriminella gäng att starta och bedriva till exempel vårdcentraler, vaccinationsmottagningar och HVB-hem. Vänsterpartiet satsar därför 60 miljoner kronor mer än regeringen på Ekobrottsmyndigheten i syfte att dels inrätta en specialenhet för att bekämpa kriminalitet i välfärden, dels införa en analysgrupp eller hubb med experter inom området för att utredningar och kommande lagförslag ska få bättre motståndskraft mot välfärdskriminalitet och organiserad brottslighet.

Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och i stället hänvisa till det särskilda yttrandet om Vänsterpartiets politik inom utgiftsområde 4.

Anf. 29 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M) replik:

Fru talman! Vänsterpartiet är ju en grundsten i Socialdemokraternas regeringsalternativ. Jag måste dessvärre konstatera att Vänsterpartiet sannolikt är Sveriges mest destruktiva politiska kraft när det kommer till att bekämpa och förebygga brott, i synnerhet den organiserade brottsligheten.

Under den här mandatperioden har Vänsterpartiet röstat nej till det mesta av det som vi har lagt på riksdagens bord för att polisen och andra centrala aktörer på allvar ska kunna förebygga och förhindra att barn dras in i allvarlig brottslighet. Det gäller sekretesslättnader som syftar till att polis, skola och socialtjänst ska kunna arbeta tillsammans för att förebygga att barn dras in i allvarlig brottslighet. Det gäller också möjligheten att använda hemliga tvångsmedel mot barn under 15 år för att komma åt gängtopparna som styr och ställer i deras mobiltelefoner. Även när det gäller de preventiva vistelseförbuden, säkerhetszonerna, ordningsvakterna, kamerabevakningen, anonyma vittnen, hemlig dataavläsning och skärpta straff för brott i kriminella nätverk blir det nej, nej, nej, nej från Vänsterpartiet.

Tack och lov för Sverige har Vänsterpartiet i dagsläget inget inflytande över rättspolitik och socialpolitiken. Men om nu vänstersidan till äventyrs skulle få majoritet efter valet blir läget annorlunda, för då är Vänsterpartiet som sagt en hörnsten i Socialdemokraternas regeringsbygge. Då undrar jag – som ren upplysning till väljarna: Tänker Vänsterpartiet lägga sig platt för Socialdemokraterna under nästa mandatperiod? Om svaret är nej på den frågan, vilka av alla de nya resurser, nya verktyg och nya straff som har införts under den här mandatperioden för att förebygga och

bekämpa brott kommer Vänsterpartiet att kräva ska rivas upp?

Anf. 30 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V)
replik:

Fru talman! Jag tackar justitieministern för frågorna.

Att Vänsterpartiet har gått emot flera av regeringens förslag om hårdare straff och så vidare beror på att vi helt enkelt inte tror att de är verkningsfulla och effektiva. Det ser vi också i slutresultatet. De har ju inte hjälpt, utan vi ser till exempel hur nyrekryteringen av unga fortsätter och hur allt yngre barn och unga dras in i de kriminella gängen. Det är uppenbarligen så att andra åtgärder måste till.

Därför har vi föreslagit en rad andra åtgärder, till exempel trygghetszoner; man ger stöd under lång tid till det lokala samhället för att man ska kunna samarbeta brett och möta de här ungdomarna. Vi vill ha en haverikommission som samarbetar och lägger fram en handlingsplan för att komma till rätta med den grova kriminaliteten. Vi har en rad konkreta förslag som vi tycker är mycket bättre än de förslag som regeringen har lagt fram.

Jag tror att det finns goda förutsättningar för regeringssamarbete. Men om flera partier ska samarbeta är det inget parti som kan få igenom all sin politik, utan man måste kompromissa. Exakt vilka frågor vi kommer att kompromissa om tänker jag inte stå här och redogöra för i kammaren, utan det blir naturligtvis en förhandlingsfråga. Men jag ser att det finns goda möjligheter att samarbeta om att till exempel stärka det förebyggande arbetet och ge mer stöd till kommuner och regioner, så att de kan satsa och investera i skola, socialtjänst och liknande åtgärder som är helt nödvändiga för att vi ska komma till rätta med kriminaliteten på sikt.

Anf. 31 Justitieminister GUNNAR
STRÖMMER (M) replik:

Fru talman! Jag är tacksam att Lotta Johnsson Fornarve säger det som naturligtvis är alldeles uppenbart: I ett samarbete kan ingen få sin vilja igenom helt. Det kommer att krävas kompromisser. Det gäller även för Socialdemokraterna och deras påstådda omsvängning av politiken, som gäller här i kammaren i dag när vi styr. Socialdemokraterna har möjlighet att rösta för den politiken när vi lägger fram den. Problemet är att politiken ska förhandlas med Vänsterpartiet efter valet och att de har sagt nej till allt detta under de här åren.

Då vill jag understryka att det inte bara handlar om straffen. En väldigt mjuk och strategiskt betydelsefull reform som vi har lagt på riksdagens bord och som Vänsterpartiet har motsatt sig är att riva sekretesshinder mellan skola, socialtjänst och polis. Det är någonting som Brottsförebyggande rådet har drivit i 50 år och som antligen kom på plats i våras i ett första steg och den 1 december på bredden. Där har alltså Vänsterpartiet sagt: Nej, nej, nej!

Vi kan absolut diskutera Moderaternas och regeringens mest repressiva insatser. Problemet är bara att Vänsterpartiet säger nej till allt, även det är som mjukt och som handlar om att få till mycket effektivare samverkan mellan de aktörer som verkligen kan jobba preventivt.

Apropå Brottsförebyggande rådet: Den 1 oktober blev det möjligt för polisen att använda hemliga tvångsmedel mot barn under 15 år. Det är inte en repressiv åtgärd mot barn. Brottsförebyggande rådet har pekat ut detta som den kanske enskilt viktigaste reformen för att gängtopparna inte ska trycka sin kommunikation kring de barn som är under 15 år. Men där har Vänsterpartiet sagt nej.

I ljuset av att Vänsterpartiet under tidigare mandatperioder har avsatt socialdemokratiska statsministrar när man inte fått igenom sin politik: Vilka av alla de saker som Vänsterpartiet har sagt nej till och röstat nej till under den här mandatperioden kommer man att lägga in sitt veto mot i en förhandling med Socialdemokraterna? Det är en fråga som till och med är större än Vänsterpartiet. Det är en fråga om hela vänsteralternativet i svensk politik. Detta måste väljarna få reda på före valet.

(Applåder)

Anf. 32 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V)
replik:

Fru talman! Jag tackar för de ytterligare frågorna.

Jag kommer inte här och nu att redogöra för om vi kommer att lägga in några veton eller inte. Jag tror inte att vi kommer att lägga in några veton över huvud taget. Om vi får möjligheten kommer vi naturligtvis att gå in i en förhandling för att se hur och var vi kan komma överens. Jag tror att det finns goda förutsättningar att göra det på en mängd olika områden, till exempel när det gäller det förebyggande arbetet och satsningar på välfärden. Det kan handla om satsningar på skola, socialtjänst och andra saker som är helt nödvändiga för att verkligen komma till rätta med den grova kriminaliteten, särskilt när det gäller nyrekrytering av barn.

När det gäller internet tycker jag, som jag sa tidigare, att det är otroligt viktigt att ge polisen mer resurser att patrullera på nätet för att upptäcka de personer som försöker rekrytera barn och unga. Det tror jag är ett otroligt mycket effektivare sätt att arbeta på.

Anf. 33 TORSTEN ELOFSSON (KD):

Fru talman! Kriminalpolitiken har varit en högt prioriterad uppgift för regeringen alltsedan tillträdet 2022. Men om man ser till åren dessförinnan tilläts de kriminella grupperingarna att växa sig allt starkare trots tidiga varningar från polis och andra brottsbekämpande myndigheter.

En misslyckad migrations- och integrationspolitik, kopplad till en kriminalpolitik som hade en förlåtande och överslätande syn på brottslingar snarare än värdnaden om brottsoffer, lade grunden för en tillväxt.

Påföljderna för brott var löjligt låga. Inriktningen att i möjligaste mån undvika fängelsestraff bidrog säkert.

Befogade och väl underbyggda rapporter viftades bort, och budbärarna beskyldes för främlingsfientlighet och rasism, något som i sin tur medverkade till en tystnadskultur. Det var bättre att hålla tyst än att bli uthängd eller utfrys av chefer, medier och politiker.

Det var väl egentligen först när den före chefen för polisens nationella operativa avdelning Mats Löfving tog bladet från munnen och berättade att det då i Sverige fanns minst 40 kriminella klaner som etablerat sig i Sverige enbart i syfte att begå brott som fler insåg vidden av det allvarliga läget.

Det vi nu bevittnar i form av grova våldsbrott, gränsöverskridande brottslighet, angrepp på våra välfärdssystem, infiltration och otillbörlig påverkan i näringsliv och offentlig förvaltning är resultatet av en oförmåga eller ovilja från tidigare regeringar att angripa aktörerna.

Fru talman! Vi har nu en regering som gör något åt saken. Vi har lagt om rättspolitik till stora delar och gör fortsatt stora satsningar på rättsväsendet.

Ny lagstiftning har gett polisen nya och bättre verktyg för att förebygga, förhindra och klara upp brott. Fler förändringar är på gång, allt med sikte på att förhindra och klara upp brott och göra livet svårare för kriminella.

Vi sätter brottsoffret i fokus. Påföljderna skärps för flera brottskategorier. Är du gängkriminell blir det straffskärpning.

Vi ser över och moderniserar straffrätten med nya bestämmelser för stämpling, förberedelse och försök till grova brott. Nyligen presenterades Straffreformutredningen, som lämnat förslag till en rad ändringar i den nuvarande brottslagstiftningen.

Vi har också, som nämdes här tidigare i talarstolen, en förverkandelagstiftning som ökar möjligheten att förverka tillgångar som förvärvats med brottsvinster.

Vi har stärkt den gränsnära polisverksamheten som fått utökade befogenheter.

Polisen kan utfärda vistelseförbud för gäng som skapar otrygghet på torg och i köpcentrum. Det är något som visat väldigt goda resultat på olika platser i landet.

Detta är några exempel på åtgärder som har gett effekt.

Fru talman! Insatserna ger resultat. Uppklaringen av grova brott har ökat markant från låga 20 procent till över 70 procent. Dessutom har polisen förhindrat ett stort antal brott av grov karaktär. Brottmålen avseende stämpling, förberedelse och försök påvisar också de en påtaglig ökning.

I budgeten för 2026 föreslås en fortsatt ökad satsning på Polismyndigheten. Ökad lokal polisenhär och synlighet tillsammans med ökat fokus på att utreda de så kallade vardagsnära brotten som stöld, bedrägeri, misshandel och skadegörelse är en del av prioriteringarna för 2026. I den delen finns mer att göra, men polisen behöver även ställa om till en brottslighet som i

allt större utsträckning flyttar över till den digitala världen.

Förtroendet för polisen ökar, men Polismyndigheten har också fått vad jag anser vara berättigad kritik från såväl brottsoffer som näringsliv för den låga uppkylaringen av bland annat stöldbrotten. Nu har Polismyndigheten fått ett tydligt uppdrag att värna den lokala närvaron och öka satsningen på att klara upp den typen av brott som jag nyss nämnde.

Insatserna mot det grova våldet i form av skjutningar och sprängningar fortsätter. Vi ser nu en markant minskning av antalet skjutningar, inte minst tack vare ett ökat internationellt samarbete där kriminella i ledande ställning har frihetsberövats.

Antalet sprängningar har tidigare varit på en oacceptabelt hög nivå. Men tittar man på den senaste statistiken ser man att den visar på en fallande skala. Det ser bättre ut.

Utredning och förebyggande insatser mot brott i nära relation vässas med ny metodik och en ökad användning av kontaktförbudet.

Medel anslås också till ökad kameraövervakning och inrättandet av ett finansiellt underrättelsecentrum.

Den fortsatta satsningen innebär ökade anslag med tre miljarder till totalt 48 miljarder för Polismyndigheten.

Även Åklagarmyndigheten och domstolarna får ökade anslag för att klara den väntade ökningen av antalet brottmål.

Fru talman! Ökad uppkylaring och längre påföljder för grova brott har en brottsförebyggande effekt men leder även till ökad beläggning på Kriminalvårdens anstalter. Kriminalvården gör redan i dag stora insatser för att hantera mottagning och behandling av personer som ska avtjäna straff. Kapaciteten har ökat genom att intagna får dela cell. Men det krävs en kapacitetsförstärkning för att bibehålla kvalitet, effektivitet och säkerhet. Detta gäller för såväl vanliga anstalter som för kvinno- och ungdomsfängelser.

Planering för byggnation av fängelser och häkten pågår. Kriminalvården behöver såväl ökat antal platser som mer personal. Under 2025 uppgick anslagen till 20,9 miljarder. De ökar nu till 24,2 miljarder. I den summan ingår även medel för hyra av 600 anstaltsplatser i Estland.

Fru talman! Utöver det som nu nämnts gör regeringen omfattande insatser i det brottsförebyggande arbetet, och då i bred samverkan med andra aktörer. Ska vi rå på brottslighet i allmänhet och den organiserade brottsligheten i synnerhet och förhindra nyrekryteringen krävs insatser från alla samhällssektorer, och en stor del av de medel som anslås går nu till brottsprevention.

En viktig komponent i detta som jag särskilt vill lyfta fram är det gränsnära polisarbetet. Ett ökat samarbete inom EU och ökade insatser från gränspolisen, fler avvisningar med återreseförbud har medfört en markant minskning av den gränsöverskridande stöldbrottsligheten. Jag tycker att det är ett gott exempel på ett bra och verkingsfullt brottsförebyggande arbete.

Fru talman! Vi kristdemokrater förstår föräldrarnas betydelse, och regeringen agerar aktivt för att stärka familjernas roll och stärka barnperspektivet i brottsbekämpningen. Vi ger starkt lagstöd åt socialtjänst, föräldrar och skola. Vi river sekretessen, som nämndes, som utgjort ett stort hinder för ett gott och effektivt samarbete.

Vi har infört en ny socialtjänstlag med en större och bättre verktygslåda, där socialtjänsten ska arbeta med tidiga insatser, och det finns ett större fokus på brottsförebyggande arbete.

Fru talman! Regeringen har gjort och gör stora insatser för att trycka tillbaka brottsligheten, och då särskilt den grova och organiserade brottsligheten som i sig är systemhotande. Men jag tror att alla här i kammaren inser att detta inte är någon quickfix. Det finns ljuspunkter, men vi befinner oss fortfarande i ett allvarligt läge. De ökade anslagen och den fortsatta satsningen på rättsväsendet är därför väl motiverade.

Med detta sagt yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)
(forts. § 7)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.48 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då statsministerns frågestund skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 6 Statsministerns frågestund

Högerextremism och aktivklubbar

Anf. 34 LENA HALLENGREN (S):

Herr talman och åhörare! Nazister sprider rädsla på svenska gator, och aktivklubbarna är en ny och skrämmande del av det högerextrema våldet. Aktivklubbarna är inget gäng träningsintresserade ungdomar som hamnat i dåligt sällskap, tvärtom. De har enligt Säpo en tydlig koppling till våldsbejakande högerextremism. Aktivklubbarna präglas av rasideologiska idéer, och de fokuserar på fysisk träning för att stärka sitt våldskapital.

Vi har sett hur medlemmar kopplats till överfallsvåld och förnedringsvåld som spridits på nätet. Till exempel har fyra unga män med koppling till Aktivklubb Sverige nu dömts för att i grupp ha hoppat på och miss-handlat tre ensamma män den 27 augusti i år. Det handlar om grova våldsbrott med hatbrottsmotiv, och det finns fler liknande fall.

I helgen gick ett sjuttioal maskerade personer, framför allt yngre män, runt i Stockholm och skrek

nazistiska slagord bland barnfamiljer och människor på kvällspromenad. Det var Aktivklubb Sverige som stod bakom denna demonstration.

Det här har fått många att höja sin röst, och jag har letat men inte kunnat se att statsministern har kommenterat detta, vilket faktiskt oroar mig. Jag tar därför tillfället i akt att fråga statsministern: Vilka initiativ tar regeringen för att mota högerextremismen och aktivklubbarnas framväxt?

Anf. 35 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Att Sverige har och ska ha en långtgående yttrandefrihet är man oftast överens om i denna kammare. Regeringen har dock varit väldigt tydlig med vad vi tycker om våldsbejakande extremism, från höger till vänster, alldeles oavsett vilken sorts utstyrelse och budskap den har med sig. Vad vi tycker om detta råder det alltså ingen som helst tvekan om.

Vad lagen tillåter råder det heller ingen större tvekan om. Men här är vi bekymrade, för vi har länge velat gå fram med en lagstiftning som kriminaliserar deltagandet i kriminella nätverk. Men Socialdemokraterna har stått i vägen. Nu går vi vidare ändå, men lagstiftningen hade redan kunnat vara på plats om inte Socialdemokraterna hade hindrat den.

Det är alltid en svår avvägning mellan yttrandefriheten och vad som är så våldsbejakande att det inte ska tolereras i det svenska samhället. Vi menar att när kriminella nätverk helt uppenbart har till syfte att utöva våld, skrämsel och hot mot andra måste en tolerant demokrati ha gränser för sin tolerans. Ni går vi vidare med våra förslag, och så får vi se vad Socialdemokraterna säger. Men det är alltså inte vi utan Socialdemokraterna som har försinkat möjligheten att stoppa den här sortens organiserad verksamhet.
(Applåder)

Anf. 36 LENA HALLENGREN (S):

Herr talman! På lördag återuppstår den högerextrema Salemmarschen i en av Stockholms kranskommuner. Terrorklassade Nordiska motståndsrörelsen ska marschera samtidigt som det arrangeras en julmarknad.

Magdalena Andersson har tydligt markerat mot våldet och mot detta sätt att sprida oro och rädsla, och Socialdemokraterna vill förbjuda våldsbejakande aktivklubbar. Jag kände inte till att det också är regeringens uppfattning, så då väntar vi på ett sådant förslag.

Från statsministern hörs det dock för lite när det gäller att ta avstånd från denna avskyvärda företeelse. Jag saknar en regering som sätter gränser, som tydligt markerar mot högerextremism och provocerat våld, som manar till sammanhållning, som står upp för alla människors lika värde och som i förlängningen står upp för svensk demokrati.
(Applåder)

Anf. 37 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):
Herr talman! Jag hade nog väntat mig ett klagö-
rande av var Socialdemokraterna står i frågan om att
förbjuda deltagande i kriminella nätverk. Det hade va-
rit på sin plats.

Socialdemokraterna sinkade uppgiften tidigare och
sa nej till den nödvändiga grundlagsförändringen. Nu
går vi framåt ändå och väntar egentligen bara på Soci-
aldemokraternas svar. Vill ni bara snacka, eller vill ni
också göra saker och ting? Ni är otroligt bra på att be-
kymra er över fenomen som ni sedan är lika oförmögna
att göra något åt. Det gällde i regeringsställning, och
det verkar gälla även i oppositionsställning. Nu har ni
chansen. Upp till bevis!
(Applåder)

Elpriserna

Anf. 38 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Just nu ser vi en alarmerande utveck-
ling av elpriserna i stora delar av Sverige, särskilt i de
södra och mellersta delarna. Enligt färsk rapportering
når priset i södra Sverige under vissa timmar upp till
nästan 5 kronor per kilowattimme. Samtidigt belastas
hushållen även med elskatt, moms och elnätsavgift,
vilket gör att slutpriset blir ännu högre.

I södra Sverige har elpriset vissa dagar nått nivåer
som innebär att en vanlig familjs elförbrukning under
en enda kall vinterdag kan kosta flera hundra kronor
mer än normalt. För många blir det då en fråga om att
välja mellan att ha rimligt varmt, duscha som vanligt
eller att sätta igång diskmaskinen, kaffebryggaren eller
vad det nu kan vara. Det här är inte bara siffror och inte
heller bara påhittade exempel, utan det är i högsta grad
verklighet för sannolikt tusentals svenska familjer,
som dessutom snart ska fira jul.

I ett land som vårt med mörka, kalla vintermånader
bör det vara självklart att man i varje hem kan ha lam-
pan tänd, att barnen kan leka i ett varmt vardagsrum
och att julstjärnan, som är en symbol för trygghet och
just hem, kan lysa utan att man behöver oroa sig för
dyra elräkningar. När priset på el rusar drabbas de med
små marginaler allra mest – pensionärer, ensamstå-
ende med barn och så vidare. Inför jul borde gemen-
skap, trygghet och värme borde stå i centrum, men i
stället riskerar vi att skapa mer kyla och oro.

Det behövs beslut som garanterar att elen inte blir
en lyx utan en rättighet för alla. Min fråga till statsmi-
nistern är därför: Hur ska regeringen se till att varje
svensk kan fira jul utan att frysa eller känna oro för att
ha råd att ha lampan tänd eller låta julstjärnan lysa?

Anf. 39 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jag delar den beskrivningen i grund
och botten. Som Jimmie Åkesson vet arbetar vi ge-
mensamt med alla de förändringar som ska göra att vi
kommer till rätta med de problem vi sett under lång tid.
De var på extrema nivåer 2022–2023.

Vi har problem med den ständiga upp- och ned-
gången – volatiliteten, som de som pratar elprisspråk

kallar det. Den beror i hög grad på att vi har väderbe-
roende kraft i våra system, som skapar extrema på-
frestningar på våra nät och även väldigt varierande pri-
ser.

Människor blir av naturliga skäl mycket mer be-
kymrade när priserna rusar uppåt än när de rasar nedåt.
Bolagen blir ibland mer bekymrade när priserna rasar
nedåt, av lika naturliga skäl. Den sammanlagda bilden
är att vi har fått ned elpriserna rejält sedan de värsta
tiderna 2022 och 2023. Det är betydande skillnader.
Jag förstår att det inte är den problematiken som lyfts,
men priserna är sammantaget mycket lägre nu. Vi pra-
tar om tusentals kronor för en lägenhet och tiotusentals
kronor för villor som är eluppvärmda. Det är stora för-
ändringar. Men grundproblemet kvarstår. Därför håller
vi på med allt det vi nu gör. Det var en händelse som
såg ut som en tanke att Ebba Busch i dag hade kallat
till sig elmarknadsbolagen.

Vi tittar också på skäligheten när det gäller avgif-
terna. Vi håller på med en omfattande omläggning av
hela energipolitiken, som framför allt bygger på mer
baskraft i systemet. Vi kommer om bara någon vecka
eller två att fatta det avgörande beslutet att bygga ny
kärnkraft i Sverige.

Vi gör alla de här sakerna, men det är klart att det
tar tid. Alla vet att det är enkelt att fatta beslut om att
lägga ned energiproduktion. Det tar lång tid att bygga
upp ny energiproduktion. Jag tycker att vi gör det som
krävs, men det är ett oerhört stort arbete som ligger
framför oss. Fortsätter vi på den här linjen kommer
Sverige att få stabila och låga elpriser i framtiden – det
som en gång var den stora styrkan, inte minst för
svensk exportindustri och svenska hushåll.

(Applåder)

Anf. 40 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Det är alldeles riktigt som statsmi-
nistern säger. Det tar tid att bygga upp saker. Det tog
tid att bygga upp världens kanske bäst planerade ener-
gisystem. Det tog inte lång tid att rasera detsamma. Vi
lider av detta i dag, därav den här frågan.

Elskatten för företag har reducerats, av goda skäl –
inte minst för att skapa förutsägbarhet och stabilitet i
systemet och för att få etableringar och investeringar.
Vi sänker elskatten något nu i den budget som vi till-
sammans har lagt fram.

En följdfråga är om statsministern ser några möj-
ligheter att kanske fortsätta att sänka elskatten framö-
ver för att skapa stabilitet och lägre priser för vanligt
folk med helt vanliga liv i helt vanliga hushåll.

Anf. 41 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Som påpekats sänker vi elskatten från
den 1 januari. Det är en viktig del av helheten. Jag upp-
skattar inbjudan till offentlig budgetdebatt eller bud-
getförhandling inför kommande budgetar. Det är, som
vi båda vet, en ständig diskussion om hur man behand-
lar det samlade utrymme som finns i en budget.

Självklart är vi inte främmande för sänkningar,
framför allt inte i en övergångstid innan

elproduktionen i Sverige blir stabilare och skapar stabila priser. Det får vi säkert återkomma till i konstruktiva budgetförhandlingar i nästa omgång.

Elnätsavgifterna

Anf. 42 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Under den tid Ulf Kristerssons regering styrt tillsammans med Sverigedemokraterna har hushållen tyngts av ökade kostnader. Det har varit höga matpriser, höga räntor och höga hyror. Nu tillkommer höga elpriser och framför allt, som vi har sett de senaste veckorna, höga elnätsavgifter – och elnätsbolagen vill höja dem ytterligare.

Vad är egentligen bakgrunden till detta? Jo, att Ulf Kristerssons regering tillsammans med Sverigedemokraterna redan för flera år sedan tillät de stora elnätsbolagen att ta ut 100 miljarder kronor mer i avgifter under tidsperioden 2024–2027. Det är den så kallade intäktsram som regeringen och Sverigedemokraterna har gett till elnätsbolagen.

Det är med regeringens och Sverigedemokraternas goda minne som Vattenfall, bland andra, nu höjer sina elnätsavgifter med 14 procent. Det är dramatiska höjningar, som alltså bara följer det regelverk som regeringen och Sverigedemokraterna själva har spikat.

Den egna myndigheten Energiinspektionen säger att elnätsbolagen är klart överkompenserade. Pengarna går inte till investeringar, utan det är överpriser. Nu sänker Sverigedemokraterna och regeringen skatten lite grann för vanliga hushåll men tar tillbaka det i högre avgifter genom det statliga bolaget Vattenfall – som för övrigt gick med 33 miljarder kronor i vinst senast. Självklart behöver de inte höja avgifterna.

Förstår statsministern att många tycker att det här är stötande?
(Applåder)

Anf. 43 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det var en recension av sin egen tid som de facto-ansvarig för den ekonomiska politiken som Vänsterpartiet först gav här. Hög inflation, höga räntor och extrema elpriser var det vi ärvde av er. Man har ju så kort minne ibland. Jag hörde väldigt lite gnyende på den tiden om just de sakerna.

Nu är inflationen låg, nu sjunker bolåneräntorna och nu är elpriserna sammantaget väsentligt lägre än när de var som högst. Det är sanningen. Sedan finns det inget skäl att vara nöjd med det. Dagens möte mellan näringsministern och elbolagen var ett bra exempel på detta. Det finns en berättigad oro eftersom de har avisat kraftigt höjda priser för elnäten. Det ska vara skäliga priser. Många förstår nog behovet av investeringar och att de kostar, men priserna ska vara skäliga.

Det var ett möte i dag. Jag uppfattade inte näringsministern som alldeles i varje detalj helt nöjd med resultatet. Därför kommer Energimarknadsinspektionen att få ett särskilt uppdrag att granska om höjningarna är skäliga eller inte.

Jag tror att Nooshi Dadgostar vet att det inte är regeringen som sätter priserna, men regeringen har ett ansvar att följa upp och kolla att det som görs är skäligt och, om det inte är det, föreslå åtgärder. Precis det sker just nu.

Vi är bekymrade över de här höjningarna. Vi är långsiktigt bekymrade över det elsystem ni lämnade efter er, som inte håller måttet. Elproduktionen är alltför väderkänslig, och systemet ger alltför lite baskraft. Det gör vi någonting åt. Det andra måste också adresseras, och det gjorde näringsministern i dag.
(Applåder)

Anf. 44 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Problemet är alltså att näringsministern själv gav elnätsbolagen tillåtelse att höja sina avgifter med 100 miljarder kronor för flera år sedan. Då kan man inte vara förvånad över att de följer det budet och höjer sina priser i dag. Det har ju Sverigedemokraterna och regeringen själva tillåtit i och med intäktsramen ni fattade beslut om för flera år sedan. Det är problemet.

Att låtsas, på grund av mediedebatten, som om man ska söka mer transparens hjälper inte. Nu måste man sänka priserna och fatta nya beslut om intäktsramarna. Det här håller inte. Vi kan inte ha högre elnätsavgifter igen. Säg åt Vattenfall att de ska sänka sina avkastningskrav och att man inte behöver en vd som har 1 ½ miljon i månadslön!
(Applåder)

Anf. 45 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det är ingen som låtsas. Lagen är tydlig. Prissättningen ska vara skälig. Om den inte är det, eller om det kan ifrågasättas, finns det en inspektion som tittar på den saken. I dag har Ebba Busch gjort precis det man ska göra i ett sådant läge. Man kallar till sig bolagen och ber att få förklaringar om hur de ser på läget, kollar om man är helt nöjd med svaren eller inte och ber dessutom myndigheten att göra en granskning. Så fungerar det normalt sett i Sverige.

Vi konstaterar inte bara att någon är missnöjd, utan vi granskar saken noggrant, kollar vad lagen säger, följer lagen och ser till att de som agerar också tvingas acceptera och följa lagen. Det är precis så vi har gjort, och så tror jag att varje seriös regering hade gjort i samma läge.
(Applåder)

En uppgörelse om energipolitiken

Anf. 46 ANDERS ÅDAHL (C):

Herr talman! Sverige står enat i försvarspolitiken. Sverige står enat i sitt orubbliga stöd till Ukraina. Det är en enorm styrka i svensk politik att vi från vänster till höger står enade, för det handlar om vårt gemensamma Sverige.

Centerpartiet vill se att vi även står enade i energipolitiken och att vi i Sveriges riksdag kan ta ett gemensamt ansvar för utvecklingen på energiområdet. Vi vill

se långsiktigt stabila spelregler för marknadens aktörer – spelregler som överlever mandatperioder. Vi vill se att entreprenörer, innovatörer, investerare och energibolag åter aktiveras.

Nu råder i stället total förlamning. Det görs inga investeringar i ny elproduktion. Elprisområdena, som skulle driva investeringar, fungerar nu i stället som effektiva elprishöjare för södra Sverige, och nu får vi dessutom akut stigande nätavgifter. Regeringens eget bolag Vattenfall Eldistribution höjer med 14 procent. Det är inte klokt! Naturligtvis är det landsbygdens folk som drabbas hårdast.

Historiska grafer över elproduktionsinvesteringar i Sverige visar ett dramatiskt fall nu och framåt. Ingenting byggs, och det görs till exempel inga beställningar av vindkraftsturbiner. När en kollega besökte ett energibolag i Örebro i veckan var rubriken ”Den svenska elmarknadens kris”. Dessvärre är det inte oväntat. Utan en energipolitik som man kan lita på blir det inga investeringar.

Herr talman! Jag har förstått att Ulf KristerSSon avvisar en bred uppgörelse om energipolitiken. Jag undrar: Om det är sant, hur har statsministern landat i det? (Applåder)

Anf. 47 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Låt mig först instämma i att det är en betydande styrka när vi tycker likadant och därför kan enas. Åtta av åtta partier tycker likadant när det gäller försvarspolitiken och stödet till Ukraina. Det svajade till i början, men sedan har vi tyckt lika. Sex av åtta partier tycker likadant om Nato och har därför kunnat enas. Men det bygger alltså på att vi tycker likadant. Det är ingen påhittad överenskommelse som inte också backas upp av seriöst innehåll. Jag är för den sortens seriös enighet där man tycker likadant och därför gör gemensam sak från höger till vänster, som i Natofrågan från Sverigedemokraterna till Socialdemokraterna. Det är en unik styrka internationellt sett.

I energifrågorna har det tyvärr förhållit sig precis tvärtom. I 45 år har vi grälat om kärnkraften. Nu äntligen börjar enighet i sak märkas. Nu i december fattar riksdagen ett beslut med, som det ser ut just nu, 80 procents stöd för att investera i ny svensk kärnkraft. Om Centerpartiet vill vara med om denna sakligt breda enighet är ni välkomna. Att allmänt prata om behovet av enighet men dölja oenighet har inte imponerat på någon i 45 års tid.

Vi behöver mer fossilfri energi i Sverige och mer fossilfri baskraft som inte är väderberoende. Därtill behöver vi vind, sol och kanske mer vatten, om det över huvud taget är möjligt. Allt detta behövs. Om Centerpartiet vill vara med och skapa enighet också om kärnkraften är ni välkomna till den breda enigheten. (Applåder)

Anf. 48 ANDERS ÅDAHL (C):

Herr talman! Tack, statsministern, för det öppna anslaget!

Ja, vi i Centerpartiet ser framåt. Sverige är ett innovativt land med stark forskning och ett starkt näringsliv. Det vi vill är att sätta hela den här kraften i rörelse. Vi kramar inte någon enskild teknik. Det viktigaste är inte om det byggs pumplager, havsbaserad vindkraft, AI-baserade styrningar av lokala elnät, solceller på villatak, små modulära kärnkraftverk eller nya kraftvärmeanläggningar. Politikens roll för oss är att skapa stabila spelregler och förutsättningar för marknadens alla aktörer, men det brådskar.

Nu är det total inaktivitet, och höjningarna på elnätsavgifterna kan man se som en tidig signal på att energimarknaden är väldigt skakig. Vad är regeringens recept på att bryta dödläget och få igång investeringar i energisektorn igen?

(Applåder)

Anf. 49 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det där är en felaktig beskrivning. Ökningen av problemen i elnätet bygger inte till liten del på alltför mycket väderberoende kraft. Det skapar problem, vilket är alldeles uppenbart. Vi har för lite baskraft och för mycket väderberoende kraft. Det skapar problem i det svenska elnätet, som annars är världsledande.

Inaktivitet? Jag vet inte om Centern har missat det pärlband av beslut vi har fattat för att både kunna besluta om ny havsbaserad vindkraft, som den förra regeringen inte klarade, och fatta alla beslut som banar väg för ny kärnkraft. Och nu i december fattas ytterligare beslut. Vi kramar inga enskilda kraftslag. Vi fattar beslut som gör att det nu också byggs ny kärnkraft. Vill Centern vara med på den resan är ni välkomna.

(Applåder)

Ett stopp för utvisning av vissa personer

Anf. 50 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Herr talman! Tidigare i år avskaffade Tidöpartierna möjligheten för människor som har sökt asyl att byta spår och i stället söka arbetstillstånd för att bo och jobba i Sverige. Regeringen stängde inte bara dörren för nya sådana spårbyten, utan man beslutade också att de som redan har bott och jobbat i Sverige kanske i många år ska lämna landet. Tusentals individer som lever, arbetar och betalar skatt i Sverige tvingas nu ut. Möjligen kan de få söka nytt tillstånd från hemlandet i stället. Det här sker trots att de gjort rätt för sig. De har integrerats, lärt sig svenska, jobbat och betalat skatt från start. Barnen har etablerat sig i svenska skolklasser. De tvingas alltså lämna Sverige och sälja hus och hem. Konkret kan det för vissa innebära en oro för den egna säkerheten.

Den kristna familjen Sara Ghorbani, Farhood Masoudi och deras 14-årige son kom till Norsjö 2018. De har konverterat till kristendomen och är oroliga för att tvingas tillbaka till Iran, där konversion inte är tillåtet. Och Fereshte Javani, en kvinna som har arbetat inom vård och omsorg i Sverige och som har engagerat sig för de iranska kvinnornas rättigheter och frihet,

frågar sig: Vad ska jag göra nu? Jag vågar inte återvända till Iran.

Förutom de förödande konsekvenserna för enskilda är det många kommuner som behöver dessa människor. Skulle regeringen kunna tänka sig att sätta stopp för utvisning av de personer som redan är etablerade i vårt land?

(Applåder)

Anf. 51 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Vi håller på med en långsiktig och absolut nödvändig omläggning av hela migrationspolitiken. Jag vet att vi tycker olika i sak. Ni vill ha ökad asylinvandring, medan vi vill ha minskad asylinvandring. Men låt mig lägga det åt sidan så länge.

Vi lägger nu om politiken, för den var helt ohanterbar. Det fungerar inte att ha på det sätt som vi hade i många år. Det kom flera hundratusen asylinvandrare till Sverige under en kort tid utan att man hade minsta tanke på integrationsproblemen. Dessutom hade vi ett system där den som fick avslag på sin asylansökan och därmed borde åka hem kunde omvandla den till någonting annat. Och systemet var sådant att många som fick avslag kunde stanna kvar i landet ändå. Dessutom var det ett system som rymde återkommande amnestier eller amnestikrav som skapade osäkerhet om huruvida svensk asyl- och invandringspolitik över huvud taget hade någon röd tråd.

Allt detta var ohållbart. Det skapade osäkerhet både för enskilda personer och för det samlade Sverige: Vad är vårt ansvar? Hur ska de människor som har fått avslag lämna landet? Hur ska de människor som får bifall komma in i det svenska samhället? Vi håller nu på att upprätta en rättssäker invandringspolitik som ligger på en lägre nivå.

För att bredda problembilden något: I Europa är det just nu i snitt 80 procent av dem som fått avslag på en asylansökan till något av EU:s länder som ändå stannar kvar. I Sverige är den siffran nu nere i 20 procent. Det jag vill säga är att hela idén om en ordnad och reglerad asylpolitik och invandringspolitik faller om man inte gör någon skillnad på ett avslag och ett bifall. Det är den som får bifall på sin ansökan som ska stanna – och den som får avslag ska lämna.

Sedan har vi dessutom en arbetskraftsinvandringspolitik som gör att den som lever upp till vissa krav kan ansöka om att få komma till Sverige för att arbeta. De två spåren tänker vi hålla isär.

Anf. 52 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Herr talman! Nog är det så att vi tycker olika om vilka regler som borde gälla för människor som vill komma hit, men nu pratar vi ju om personer som har levt här i många år.

De har levt här baserat på de regler som Moderaterna och Miljöpartiet faktiskt tog fram tillsammans – som vi då vara överens om – och som de här människorna har trott ska gälla för dem. Det blir inte rättssäkert när man åtta år senare kommer och drar undan mattan för människor som har gjort rätt för sig – som

arbetar här, som betalar skatt och som bokstavligen bidrar till välfärden på alla möjliga sätt.

Många kommuner, inte minst i norra Sverige, skriker efter folk som vill jobba i vården och omsorgen. Där är problemet inte arbetslöshet utan att det är brist på de här människorna. Jag vill därför avsluta med att tacka Roland Boman, kommunalråd i Jokkmokk, som skrev till regeringen med orden: Tack, men nej tack – här är vi ett vi, inte ett vi och ett de!

(Applåder)

Anf. 53 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Detta är inte fråga om vi och de, utan det handlar om att Sverige måste ha en invandrings- och asylpolitik som hänger ihop, som är trovärdig och som är långsiktig – inte en som hela tiden ändras och skapar olika utrymmen för olika personer med samma grundläggande skäl att ansöka om asyl.

Det är mycket bättre att ha en grundläggande regel som säger: Din asylansökan prövas, och får du bifall ska du snabbt in i Sverige, lära dig svenska språket och komma in på arbetsmarknaden. Får du avslag ska du lämna. Dessutom finns det ett utrymme för människor att söka sig till Sverige som arbetskraftsinvandrare om de når upp till vissa lönenivåer. Då vet man vad som gäller.

Jag är oerhört bekymrad att vi ska gå tillbaka till en politik där de här sakerna blandas samman igen och där vi inte har kontroll på invandringen. När den politiken dessutom förenas med krav på ökad asylinvandring till Sverige tappar vi greppet en gång till.

(Applåder)

Politiska partiers metoder och transparens

Anf. 54 NORIA MANOUCHI (M):

Herr talman! Nyligen avslöjade TV4 hur Socialdemokraternas helägda bolag AIP Media ägnar sig åt politisk påverkan på nätet. Som oklar avsändare har man utan medgivande genomfört en systematisk kartläggning av ungdomars känsliga personuppgifter.

Det är inte första gången Socialdemokraterna ägnar sig åt att utsätta sårbara grupper för den här typen av tvivelaktiga metoder. Med Kombilotteriet riktade man aggressiv försäljning mot äldre personer. Då slutade det med att äldre hamnade hos kronofogden och att Socialdemokraterna dömdes för brott mot spellagen. Nu riktar man i stället in sig på unga personer via sociala medier.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga statsministern: Vilka är statsministerns reflektioner kring den här typen av bedrägliga beteenden, och vilka principer borde egentligen gälla för partiers transparens?

(Applåder)

Anf. 55 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det har varit svårt att undgå den här frågan de senaste veckorna – även om jag möjligen tycker att Socialdemokraterna den här gången inte har varit lika högljudda, kanske man kan kalla det, som när

andra tidigare har beslagits med att göra sådant som inte är lämpligt.

Jag har några reflektioner, och den första rör hyckleriet i detta. Att högljutt och i ett tonläge som ingen kunde missförstå angripa andra och sedan göra ungefär samma sak själv är svagt ledarskap.

Den andra reflektionen rör något som kanske är allvarligare i sak, nämligen att Socialdemokraterna har gått från att i praktiken låta äldre bli lurade, av människor i Socialdemokraternas tjänst, att köpa lotter – och dessutom med hjälp av metoder som alldeles uppenbart inte var okej rent rättsligt – till att använda något slags ungdomsvariant. Ungdomar köper kanske inte lotter i lika hög grad, utan där använder Socialdemokraterna konton som är speciellt anpassade för unga.

Nej, detta är hyckleri och dålig stil!
(Applåder)

En utfasning av reavinstskatten

Anf. 56 CAMILLA BRODIN (KD):

Herr talman! Ett hem är inte en aktie. Skatten på bostadsförsäljning är i dag utformad på ett sätt som spärrar in äldre i deras hem och håller unga familjer borta från hus de desperat behöver.

Kristdemokraternas förslag om avskaffad skatt på bostadsförsäljning löser inte bostadskrisen, men vårt förslag gör att människor både vill och kan röra på sig och flytta till ett nytt boende. Det är inte villaägarnas fel att den svenska bostadsmarknaden inte fungerar. Ett hem som man har ägt i generationer – som man har renoverat och fixat och där ens barn har växt upp – är inte en aktie. Därför är en utfasning av reavinstskatten efter en tids ägande moraliskt rätt.

Min fråga är: Ser statsministern och regeringen den problematik som jag beskriver?

Anf. 57 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det är klart att rörligheten i sig begränsas av reavinstbeskattning – det är ingen tvekan om det – så hade man enbart rörligheten i åtanke skulle man naturligtvis göra så.

Som jag sa tidigare är jag lite obenägen att stå här och syssla med budgetförhandlingar i riksdagens talarstol, för det funkar inte i praktiken. Det handlar om ständiga avvägningar mellan olika saker, till exempel vilka skatter som är viktigast att sänka och vilka olika fördelningseffekter som olika skattesänkningar får. Här kan man säkert analysera ordentligt vad en reavinstsänkning skulle betyda för den ganska stora grupp människor som då skulle vara beredd att sälja sin fastighet. Allt detta måste man pröva väldigt noga.

Jag stänger inga dörrar, men jag är inte här och nu beredd att lova att just detta kommer med i nästa budget. Låt diskussionen pågå!
(Applåder)

Behovet av arbetskraft till försvarsindustrin

Anf. 58 LOUISE EKLUND (L):

Herr talman! I en orolig tid är försvarsförmåga viktigt, och det görs också historiskt stora satsningar på försvaret i Sverige och i övriga Europa.

Ett aktuellt exempel är Saab Kockums, som nu ligger i Landskrona. Man expanderar kraftigt, och nyligen aviserade man att man har fått en stor beställning att leverera ubåtar till Polen. Det innebär att företaget kommer att öka sin produktionskapacitet i Landskrona och i Skåne ordentligt. Detta är naturligtvis ett väldigt välkommet besked i synnerhet för Landskrona, där det kommer att få stor betydelse för jobben, industrin och den fortsatta utvecklingen, men även för svensk och europeisk försvarsförmåga.

Min fråga till statsministern är hur regeringen ser på behovet av arbetskraft till försvarsindustrin när branschen nu expanderar och vilka utbildningsinsatser man tror kan komma att behövas framöver.

Anf. 59 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jag vill först bara instämma att detta är en fantastiskt rolig affär i en tråkig tid. Att svenskt ingenjörskunnande, vår unika erfarenhet av ubåtsbyggande och den unika erfarenhet av Östersjön som vi delar med Polen ledde fram till den här affären tycker jag är en oerhörd framgång. Östersjön kommer att bli säkrare, och samarbetet mellan våra båda länder kommer att bli bättre. Det betyder också mycket för ekonomin, för ubåtar är som bekant inte gratis.

Det krävs även ett extremt ingenjörskunnande, och jag är väl medveten om att försvarsindustriföretagen nu söker med ljus och lykta. Det är förpliktande för människor som nu skaffar sig nya utbildningar och söker sig till de här sektorerna, där man gifter samman gammal, traditionell försvarsteknologi med det absolut senaste – inte minst de datavetenskapliga kunskaperna. Dessutom sker förstås vidareutbildning av människor som redan finns i de här företagen.

Jag möter företag med stort framtidshopp just nu, om än av väldigt tråkiga skäl. Men kompetensförsörjningen är absolut en viktig fråga för dem.

Nya försvarsöverläggningar

Anf. 60 PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Vi var åtta partier som gjorde en uppgörelse om försvaret. Det är något jag tycker var väldigt viktigt, och jag ser också att vi från mitt parti i hög grad påverkade innehållet i uppgörelsen.

Det handlar om mycket stora belopp som ska fördelas inom totalförsvaret. Vi har frågat när de nya förhandlingarna ska ske. När startar de nya förhandlingarna som var utlovade redan i den grundläggande uppgörelsen?

Vi har fört fram förslag om ytterligare två nya brigader inom armén efter 2030 och att öka antalet värnpliktiga till 12 000 redan 2030 i stället för 10 000 som var överenskommet. Vi har fört fram frågan om att

ordna de territorialförsvarsförband som är viktiga för transporter från norska kusten till den svenska östkusten och för att också kunna försvara de transporter som ska vidare. Vi har fört upp frågan om att få en ny ubåt.

Min fråga till statsministern är: När kommer inbjudan om försvarsöverläggningar? Varför sker det inte, och finns det något problem som förhindrar detta?

Anf. 61 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jag ser inga problem alls i detta. Tvärtom underströk jag just värdet av att åtta av åtta partier står bakom försvarspolitiken. Det är ju helt unikt.

När Vänsterpartiet tillfrågades om regeringens budget och förstås mest hade kritik fick de frågan: Är det inte någonting ni tycker är bra i budgeten? Jo, svarade de: Försvarsupprustningen är bra. Detta tycker jag är ett tecken i tiden ändå.

Försvarsminister Pål Jonson har aviserat att vi självklart kommer att fortsätta samarbeta om själva innehållet i detta. Exakt i vilken form han bjuder in till de samtal tror jag att man enklast kan fråga försvarsministern om.

(Applåder)

Bidrag till gängkriminella

Anf. 62 CLARA ARANDA (SD):

Herr talman! En ny rapport från Försäkringskassan visar att omkring 4 000 personer som bedöms som aktivt gängkriminella eller har tydliga kopplingar till kriminella nätverk får sin grundförsörjning via bidrag. Totalt har dessa utbetalningar uppgått till cirka 3,6 miljarder kronor under de senaste åren.

Detta innebär att ett betydande antal personer som enligt polisens definition är en del av gängkriminella miljöer lever på skattefinansierade ersättningar. Det riskerar att urholka legitimiteten i våra socialförsäkringssystem och bidrar samtidigt till att stärka den ekonomiska basen för organiserad brottslighet.

Sverigedemokraterna och regeringen river nu sekretessen och gör det möjligt att dela information mellan myndigheter. Det är ett viktigt steg, men vi behöver helt uppenbart göra mer. Jag vill därför fråga statsministern om regeringen avser att vidta ytterligare åtgärder för att vi bättre ska kunna upptäcka, hindra och lagföra sådant utnyttjande.

Anf. 63 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det korta svaret är ja. Men det är precis som frågeställaren också sa: Vi har gjort enorma insatser för att komma till rätta med detta. I många år har man bara pratat om att detta är ett problem. Man har förfasat sig och ojat sig. Vi gör saker åt det.

Men ibland krävs också lite handfast genomförande. Det handlar om förmågan att samla majoriteter och fatta besluten. Ibland är det obekväma beslut. Vi har nu fattat beslut som trädde i kraft i måndags som gör att Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten kommer att kunna hämta in mycket fler uppgifter från banker, försäkringsbolag och arbetsgivare för att

säkerställa korrekta underlag för beslut. Det låter som om det borde ha varit så jämt, men så har det alltså aldrig varit.

Detta är bara ett litet exempel på en massa olika systemfel i de svenska systemen som gängkriminella missbrukar. Det kostar inte bara helt vanliga skattebetalare stora pengar, utan pengarna används dessutom i kriminell verksamhet. Det är ett dubbelfel. Nu gör vi äntligen någonting åt de sakerna.

Aktivitetsstöd och a-kassa

Anf. 64 CICZIE WEIDBY (V):

Herr talman! Vi har under de senaste dagarna kunnat ta del av vittnesmål från många människor som från en dag till en annan har blivit av med tusenlappar i aktivitetsstöd. Alla dessa personer vittnar om en otydlighet, både kring nedtrappningen i a-kassan och framför allt kring det kraftigt sänkta aktivitetsstödet.

Tidöregeringen påstår ju att förändringarna i a-kassan skulle vara en förbättring. Men för de 86 000 personer som har förlorat jobbet och nu får en avsevärt lägre ersättning har det bara medfört mer kontroll och en mycket större otrygghet. För mig framstår det hela som en strategi: att pressa människor djupare in i fattigdom. Under Ulf Kristerssons ledning blir ju Sverige dessvärre ett land där arbetarklassen får betala priset och regeringen låtsas som att reformer skulle vara förbättringar.

Därför frågar jag statsministern: Varför driver man en politik som medvetet gör Sveriges arbetslösa ännu fattigare?

(Applåder)

Anf. 65 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det fanns en tid när de som företrädde arbetarklassens intresse var de som var allra noggrannast med att systemet aldrig skulle missbrukas, att man aldrig skulle kunna leva på bidrag längre än absolut nödvändigt och att ersättningen var till för den korta perioden mellan två arbeten, för dem som kan jobba. För den som inte kan arbeta alls finns det andra system. ”Arbetslinjen” kallar vi den inställningen i dag.

Sedan finns det andra som alltid vill ha högre bidrag under längre tid. Den här regeringen står inte för den uppfattningen. Det är otroligt viktigt att a-kassa och aktivitetsstöd är till för den tid man är arbetslös, medan man hittar ett nytt arbete.

Erfarenheten är entydig: Om dessa ersättningar kan tas emot under mycket lång tid då blir de permanenta. Och långtidsarbetslöshet är det allra farligaste. Vi gör allt vi kan för att människor, med utbildning och med stöd av korrekt utformade bidragssystem, ska komma tillbaka till arbetet så fort som det över huvud taget är möjligt.

(Applåder)

Kommunal skatteutjämning

Anf. 66 ULRIKA LILJEBERG (C):

Herr talman! Regeringen har nyligen remitterat ett eget förslag till kommunal skatteutjämning som innebär att små kommuner i vårt land ska ge ännu mindre kommuner pengar för att de i sin tur ska klara av det välfärdsuppdrag som vi i riksdagen har gett dem. Det innebär att Orsa förlorar 12 miljoner och Vansbro förlorar 12 miljoner. Robertsfors och Nordmaling förlorar likaså. Detta är små kommuner med 6 000–7 000 invånare, men det är de som ska rädda ekonomin i kommuner som är ännu mindre.

Det handlar om landsbygd där livslängden är kortare, skolresultaten lägre och tandhälsan sämre än i städerna. Det kommer från en regering som säger sig värna just landsbygden och oss som bor där.

Min fråga är om statsministern anser att det här är rätt väg att gå för att minska orättvisorna mellan stad och land.

Anf. 67 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jag ska vara ödmjuk och säga att vi skickar ut en remiss för att den är till för att diskuteras. Alla som har följt skatteutjämningen genom åren vet att det är otroligt svåra saker. Under min tid i politiken vet jag mig inte ha hört om något skatteutjämningssystem som har ansetts vara bra.

Skatteutjämningssystemet har alltid fått hård kritik. Det ska balansera ganska svårförenliga intressen. Det ska bli rimligt lika förutsättningar i olika delar av landet. Inte minst ska små kommuner ha en rimlig förutsättning att bedriva sin verksamhet. Det ska ge goda incitament för varje kommun att göra bra saker och få del av det man själv gör – inte bara bli ett offer för vad som händer i andra delar av landet.

Det här är svåra saker. Vi skickar ut detta på remiss, inte med någon högrävanande idé om att det är en perfekt lösning utan för att diskutera saken inför nästa beslut. Jag är rätt ödmjuk inför att även det här systemet kommer att kritiserars av dem som tycker att det gamla systemet var delvis bättre. Men låt den diskussionen nu ha sin gång under en tid.

Barnfattigdomen

Anf. 68 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP):

Herr talman! I oktober presenterade Rädda Barnen årets barnfattighedsrapport, där man konstaterade att barnfattigdomen i Sverige ökar och att 13 procent, alltså ett av åtta barn i Sverige, lever i fattigdom. Det innebär att ungefär tre elever i en normalstor svensk skolklass växer upp i fattigdom och ekonomisk utsatthet. Fattigdomen är störst bland barn till ensamstående mammor.

Regeringen valde i sin budget att inte höja barnbidraget eller underhållsstödet. Den så kallade historiska höjningen av bostadsbidraget för barnfamiljer motsvarar mindre än hälften av den summa som regeringen sänkte bostadsbidraget med bara i år, då regeringen tog

bort tillägget till bostadsbidraget. Många experter varnar också för att flera av regeringens reformer av trygghetssystemen kommer att öka barnfattigdomen.

Min fråga till statsministern är därför: Hur tänker regeringen agera för att minska barnfattigdomen i Sverige?

Anf. 69 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Låt mig inleda med att säga att när vår budget och våra förslag analyserades var det en studie där det påpekades att den unika höjning som vi gör innebär att just ensamstående föräldrar, som har det allra kärvast, får en relativt sett stor del av ökningen. Det var en viktig sak för oss att göra detta.

Sedan är det ingen tvekan om att det i en lågkonjunktur alltid kommer att bli tuffare. I en högkonjunktur blir det lättare. Så har det alltid varit. Men det som bekymrar mig allra mest är den långvariga fattigdom som bygger på att föräldrar aldrig går till jobbet.

Den barnfattigdomen är dubbelt farlig. Den är ekonomiskt problematisk – det är också därför vi till exempel inför fritidskortet, som gör att även de barnen ska kunna ha fritidsaktiviteter utan att de pengarna måste konkurrera med till exempel hyran. Men den är också farlig därför att barn som aldrig ser sina föräldrar gå till jobbet utsätts för helt andra långsiktiga risker.

Arbetslinjen är den absolut viktigaste förebyggande insatsen mot fattigdom. Familjer som jobbar, familjer som har en lön, klarar sig mycket bättre än de som aldrig jobbar.

(Applåder)

Återkallelse av medborgarskap

Anf. 70 OSKAR SVÄRD (M):

Herr talman! Gängbrottsligheten har brett ut sig under många år och kryper allt längre ned i åldrarna. Det är ett resultat av åtta år med socialdemokratiska misslyckanden, men det är också en utveckling som jag vet att statsministern och regeringen tar på stort allvar och agerar mot med mer resurser men också fler verktyg till bland annat polisen.

I dag aviserade regeringen att man mycket snart ska lägga fram ett förslag på riksdagens bord som gör det möjligt att frånta medborgarskapet för den som innehar dubbla medborgarskap och begår brott som allvarligt skadar statens vitala intressen, även vid allvarlig gängbrottslighet.

Min fråga är: Hur ser statsministern på möjligheten att få stöd i riksdagen för denna grundlagsändring?

Anf. 71 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jag delar uppfattningen att det är en spännande fråga. Om riksdagen står bakom detta kan bara riksdagens partier svara på.

Det här är en otroligt viktig förändring. Andra länder har sådana regelverk. Det är inte rimligt att man ska kunna bryta mot allt som Sverige står för och åtnjuta fördelarna med dubbla medborgarskap utan att riskera sitt svenska.

Vi kommer att gå fram med detta. Den stora frågan är snarare hur andra partier kommer att ställa sig till det eftersom en grundlagsändring kräver bred majoritet.

Jag tror att det finns massiv folklig respekt och förståelse för att Sverige inte ska vara en fristad för grovt kriminella, organiserade kriminella, som använder det svenska medborgarskapet som skydd för sig själva men som hot mot många andra. Det är bara om den svenska staten talar klarspråk i de här frågorna som de kommer att förstå vad vi säger. Vi står upp för vanliga hederliga medborgares intressen, inte för de organiserade kriminella som har tillåtit sig svenska medborgare trots att de inte borde vara det.
(Applåder)

Civilsamhällets roll i bekämpningen av gängvåld

Anf. 72 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! För fem år sedan var Adriana, tolv år gammal, ute med sin hund. Hon blev skjuten av misstag av någon som skulle skjuta någon gängkriminell.

För ett och ett halvt år sedan var Mikael ute med sin son. Han blev skjuten mitt framför ögonen på sin tolvårige son.

Sedan dess har det tyvärr skett 1 700 skjutningar, och rekryteringen går allt lägre ned i åldrarna. De minskar nu, men det är alldeles för många.

Här på läktaren sitter nu Adrianas mamma och Adrianas lillasyster, Mikaelson och Mikaelson syster och Sebastian Stakset. De tar nu ett viktigt initiativ på 3 Arena den 31 januari. Vad det handlar om är att visa att vuxenvärlden står på barnens sida.

Min fråga handlar om Adrianalagarna, som fortfarande inte är uppfyllda. Det har gjorts en del där, men när kan de uppfyllas? Och framför allt, vad kan statsministern och regeringen göra för att visa att vi står på deras sida, på civilsamhällets sida, på församlingarnas och idrottsrörelsens sida, för att stoppa den här våldsvågen?

Anf. 73 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Låt mig först säga till er som sitter på läktaren att jag verkligen uppskattar det. Vi träffades tidigare också. Jag uppskattar det. Varmt välkomna hit! Jag uppskattar engagemanget men också de vittnesmål som ges om helt förfärliga händelser. Det är otroligt viktigt.

Jag tror att de allra flesta vet att vi har gjort oerhört många saker sedan dess. Vi har skärpt ett antal lagar som borde ha skärpts för många år sedan. Vi gör det mycket svårare att vara gängkriminell i Sverige i dag. Vi gör långsiktigt förebyggande insatser med sekretesslagstiftning som gör att färre barn och unga dras in på den vägen. Vi ser till att de som döms både låses in länge och utvisas ur Sverige om de inte är svenska medborgare.

Vi har halverat det dödliga skjutvapenvåldet så här långt. Vi har dubblat antalet uppkläringar när det

gäller det grövsta våldet. Mycket mer finns att göra, men vi är på rätt väg. Byt inte kurs en gång till!
(Applåder)

Frysta ryska tillgångar till Ukraina

Anf. 74 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! I går presenterade EU-kommissionen en ny plan för att säkra stödet till Ukraina genom att använda de frysta ryska tillgångarna som säkerhet.

Förslaget har enligt uppgifter redan mött hård kritik från Belgiens premiärminister. Det avfärdades faktiskt av Belgien redan innan det presenterades. Ukrainas tillgångar är slut i början av nästa år, och den belgiske högernationalisten Bart De Wever har hittills motarbetat alla förslag från kommissionen för att kunna få till en lösning.

Förra gången jag frågade hur statsministern såg på Belgiens agerande sa statsministern att min fråga var på ”eleveradnivå”. Hur ser statsministern i dag på att det är fler och fler som nu öppet talar om att Belgiens premiärminister faktiskt inte verkar vilja hitta en lösning för att kunna ge det så viktiga stödet till Ukraina genom att använda de frysta ryska tillgångarna som säkerhet?

Anf. 75 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Kommissionens förslag kom alltså i går. Vi tittar extremt noga på det och håller tät kontakt med alla våra likasinnade. De är många just nu – de nordisk-baltiska staterna, Tyskland, Polen och många fler. Att Tyskland och Frankrike bytte uppfattning var helt avgörande. Det gör att det i grund och botten finns en stor majoritet för att använda frysta ryska tillgångar.

Men Belgien är fortfarande skeptisk. Vi vet ännu inte – det kommer att klarna de kommande veckorna – om belgarnas skepsis är förhandlingsteknik för att ändra på detaljer eller om de verkligen går in för att försöka stoppa de här förslagen. Jag är ganska säker på att de också utsätts för väldigt hårda påtryckningar från Ryssland, som på olika sätt hotar de länder som vill medverka till att använda frysta ryska tillgångar.

Vi kommer att göra allt vi kan för att få igenom det här beslutet, men som alltid i EU vågar jag inte lova framgång förrän vi sitter på plats i själva mötet. Det här är riktigt svåra frågor för några få länder, men de kan stoppa helheten. Sverige agerar kraftfullt för att fatta ett bra beslut.
(Applåder)

Brottsbekämpning i utsatta områden

Anf. 76 ERIC WESTROTH (SD):

Herr talman! I polisens nyligen publicerade lägesbild över utsatta områden 2025 kan man läsa att utvecklingen i utsatta och särskilt utsatta områden uppvisar en stabilitet, om än med lokala förbättringar. Grova våldsbrott är dock fortsatt starkt kopplade till dessa områden. Narkotikahandeln har flyttat inomhus. Rekryteringen av mycket unga utförare fortsätter, ofta

på nätet och från mindre orter utan tidigare kriminella nätverk.

Med anledning av detta vill jag fråga statsministern: Har regeringen nu, med all ny lagstiftning som är på gång, de verktyg som behövs för att i högre grad kunna återställa ordningen i dessa områden så att sköt-samma medborgare som bor där snarast kan få tillbaka sin grundläggande trygghet i vardagen?

Anf. 77 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Vi är inte där än, men vi är på väg dit. Byt inte kurs! Den som nu hotar med att gå tillbaka till den gamla kriminalpolitiken riskerar vitala svenska intressen.

Vi har kommit en bit på väg. Vi har halverat det dödliga skjutvapenvåldet. Vi har dubblat uppkläringen av de allra grövsta brotten. Polisen har helt andra verktyg i dag än tidigare. Vi har många fler kameror, rörliga i drönare och på fasta platser, som följer människor som hotar att begå brott. Vi stoppar i dag brott innan de begås. Vistelseförbud, preventiv avlyssning, anonyma vittnen, ökad utvisning av människor som begår brott i Sverige, allt detta som gör att vi i dag kan slå till mycket hårdare – allt detta är i rätt riktning.

Är vi framme? Absolut inte! Håll kursen! Håll fast vid den politik som har påbörjat nya resultat! (Applåder)

Frysta ryska tillgångar och risken för Sverige

Anf. 78 ELSA WIDDING (-):

Herr talman! Jag förstår vad statsministern tycker om de frysta ryska tillgångarna.

Problemet är att en solidarisk borgen, joint and several liability, innebär att om fordringsägarna – i praktiken Euroclear Belgium – tvingas betala tillbaka till Ryssland efter en rättsprocess kan de kräva full ersättning från vilket som helst av de garanterande länderna, alltså inte bara deras proportionella andel. Det är det här som är problemet. Om Euroclear skulle peka på Sverige kommer vi att bli återbetalningsskyldiga för samtliga. Då pratar vi i runda slängar 2 000 miljarder svenska kronor, alltså 140 miljarder euro, plus ränta plus skadestånd.

Sedan kommer vi i vår tur att få kräva detta av de andra länderna. Hur ser statsministern på den här risken? Kan vi ens hantera den risken inom statsbudgeten?

Anf. 79 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Först ska man komma ihåg att detta i grunden är ett politiskt och moraliskt beslut – inte ett juridiskt – om aggressorn, den som anfaller ett helt land och begår brutala övergrepp mot Ukraina, skulle hota oss med juridiska hämndåtgärder om vi gör det enda rätta och hjälper Ukraina med angriparens egna resurser.

Det finns ju skäl till att rätt noggranna länder som Tyskland helhjärtat står bakom detta. Det förhindrar inte att Belgien har skäl att ställa ett antal

kontrollfrågor, som de nu håller på att få svar på, om hur övriga länder ska se till att Belgien inte står ensamt ansvarigt gentemot Ryssland. Det har vi all respekt för.

Dessa frågor måste nu klarna fram till mötet i Europeiska rådet den 18 december, och då hoppas jag – men kan ännu absolut inte lova – att vi kan fatta ett beslut om att använda Rysslands tillgångar emot Ryssland.

(Applåder)

Åtgärder mot ungdomsarbetslösheten

Anf. 80 JONATHAN SVENSSON (S):

Herr talman! I SCB:s senaste statistik avseende situationen på arbetsmarknaden går det att konstatera att nästan var fjärde ung människa i det här landet saknar ett arbete att gå till. Det är en utveckling som har förvärrats under den här mandatperioden.

Att unga människor blir av med jobbet eller inte kommer ut på arbetsmarknaden i första taget riskerar att få stora konsekvenser både för de enskilda individerna och för samhället i stort. Vi socialdemokrater har lagt fram flera förslag som vi driver aktivt här i riksdagen. Det gäller inte minst satsningar på sommarjobb, SAO-jobb för unga och andra viktiga satsningar för att få fler unga i arbete.

Trots att vi är inne på mandatperiodens sista år och mandatperiodens tredje arbetsmarknadsminister presenteras i praktiken inga propositioner från Arbetsmarknadsdepartementet för att hantera den här krisen.

Jag vill därför fråga statsministern: När kommer regeringen att inse allvaret i situationen och faktiskt komma med politiska förslag för att lösa den här krisen?

(Applåder)

Anf. 81 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det är alltid lite roligt med Socialdemokraterna: Om man inte lägger fram just socialdemokratiska förslag så lägger man inga förslag. Det stämmer alltså inte. Yrkeshögskolan, som nog är den enskilt viktigaste möjligheten för de unga som inte i första hand går på traditionella akademiska utbildningar att få jobb där det växer, byggs ut med 12 000 årsplatser 2024 till 2028.

Jag noterar också en annan sak, och det är att Socialdemokraterna alltid är väldigt upprörda över hög ungdomsarbetslöshet när de är i opposition – men aldrig när de är i regeringsställning. Då är det aldrig tal om ”mycket hög ungdomsarbetslöshet”. Statistiken är viktig, men statistiken gömmer en del saker också. Tar man bort de heltidsstuderande ungdomarna minskar andelen från 25 procent till 11,5 procent.

I den grupp som jag är mest bekymrad över, alltså de som inte jobbar, inte studerar och inte deltar i någon slags utbildning, är andelen 4,8 procent. Det är ingen oviktig grupp, för de löper långsiktiga risker. Men att säga att var fjärde står inför akut arbetslöshet är helt enkelt inte sant, och det har aldrig bekymrat er i regeringsställning.

(Applåder)

Statsministerns frågestund var härmed avslutad.

§ 7 (forts. från § 5) Rättsväsendet (forts. JuU1)

Anf. 82 ULRIKA LILJEBERG (C):

Herr talman! Vi har åter samlats för att prata om rättsväsendets budget. Rättsväsendet är tillsammans med försvaret den yttersta garanten för vår öppna liberala demokrati och har uppgiften att skydda människors fri- och rättigheter både från brott som begås av enskilda och från den offentliga maktens godtycke eller maktmissbruk – vilket är lika viktigt.

Att upprätthålla rättsstaten och rättstryggheten för alla individer i hela landet – gammal som ung och oavsett kön – är en av statens kärnuppgifter. Organiserad brottslighet har dock kommit att bli ett hot mot vår allmänna välfärd. Oerhörda våldsbrott och handel med narkotika, vapen och människor samt stölder och bedrägerier utmanar det samhälle och det samhällskontrakt som vi värnar.

Jag ser en lika oacceptabel situation när det gäller hedersrelaterat våld och förtryck, våld mot barn och mäns våld mot kvinnor. Vi får inte heller förminska de skador och det lidande som de så kallade mängdbrotten medför för både enskilda och småföretag. Det behövs ett ökat fokus på dem som utsätts för brott.

För att lösa denna uppgift krävs att samhället kraftsamlar. Det krävs att poliserna blir fler och att de får fler verktyg för att både förebygga och utreda brott. De rättsvårdande myndigheterna behöver ha rätt styrning och uppdrag. Det krävs förstärkning av hela rättsväsendet – från polisen, åklagare och domstolar till Kriminalvården.

Centern har varit och är fortsatt positiva till regeringens historiskt stora resursförstärkningar till rättsväsendet, som nu uppgår till nästan 95 miljarder för 2025. Centerpartiet menar dock att dessa resursökningar hittills inte har gett det resultat som de borde ge.

Vi ser att den grova organiserade brottsligheten fortsätter. Lagföringen av brott har inte ökat nämnvärt, och vi ser att polisreceptioner läggs ned. Småföretagare vittnar fortfarande om att mängdbrott alltför ofta går under polisens radar, och när de upptäcks läggs utredningarna ofta ned.

Herr talman! Centerpartiet har presenterat en budget för att jobben ska bli fler, utsläppen ska sänkas och välfärden ska fungera i hela Sverige. Vi har över 200 000 långtidsarbetslösa och en begynnande hög arbetslöshet även för akademiker. Många barn ser inte sina föräldrar gå till jobbet. Ungdomar själva får ingen chans till jobb, och samhället dras isär. Våra utsatta områden blir alltmer utsatta, och självklart försvårar det också bekämpningen av kriminaliteten.

För att kunna satsa på företagen som skapar jobb och på åtgärder för klimat och miljö, stoppad utslagning i skolan och viktiga investeringar i landsbygden minskar Centerpartiet på statlig byråkrati och

skenande kostnader för administration. Centerpartiet tycker därför att det är möjligt att sänka den pris- och löneomräkning som görs för myndigheters förvaltnings- och investeringsanslag med 25 procent. Detta får effekt för flera myndigheter inom detta utgiftsområde.

Vi tycker det är ett rimligt krav att varje skattekonstruktion används så effektivt som möjligt. Vi är stolta när vi apostroferas som ett skattesänkarparti, för det är att visa respekt för skattebetalarna. Regeringens egen produktivitetskommission har konstaterat att det finns betydande potential för produktivitetsökningar i offentlig sektor.

Nu kommer jag till de olika budgetposterna. Centerpartiet föreslår att medel omfördelas inom Polismyndigheten så att grunduppdraget – hanteringen av våld mot kvinnor och barn, hanteringen av mängdbrott och att ha en närvarande polis i hela landet – kan prioriteras ytterligare. Genom omprioriteringar inom myndigheten avsätter vi en halv miljard till detta ändamål.

Vi vill även införa drönare på landsbygden för att stärka den polisiära närvaron i glest befolkade områden som har ännu glesare polisen närvaro. Stödet till avhoppbar verksamhet bör också utökas med särskilt fokus på barn, unga och kvinnor. Kom ihåg att en ond kraft måste mötas av en god kraft – inte av ett tomrum.

Jag har under debatten, som ju har pågått en stund, läst i Dagens Nyheter att polisen i Göteborg är orolig för att sjuåringar rekryteras till gängen. Det vi vet är att så gott som alla som hittills har rekryterats till gängen har varit utsatta för eller bevittnat våld under sin barn-dom. Tidöregeringen pratar om ”tough on crime”, men de här barnen har redan upplevt hårda tag. En av vårt lands viktigaste uppgifter är att skydda dessa sjuåringar. Jag vill ändå inte tro att någon kommer att föreslå att de ska sättas i fängelse. För att vara tydlig: Centerpartiet är ”soft on” sjuåringar som blir slagna, men vi är ”tough on” vuxna som slår barn.

Centerpartiet kommer också att säga nej till regeringens aviserade förslag om sänkt straffbarhetsålder, vilket även förespråkas av Socialdemokraterna. Det medför att anslaget till Kriminalvården minskas med 11 miljoner kronor i vår budget.

Vi är däremot för en ökad satsning på det brottsförebyggande arbetet, med fler vuxna i främst utsatta områden. Detta finansieras genom en ökning med 250 miljoner kronor av anslaget till bidrag för brottsförebyggande arbete.

Herr talman! Centerpartiet säger även nej till regeringens förslag om inlösen av halvautomatiska vapen som AR-15. Även om det eventuellt blir frivilligt innebär det att stödet till Ukraina minskar, eller i alla fall blir mer oklart. Det vore fel av oss. Förslaget gör inte heller Sverige tryggare då jägarnas och sportskyttarnas vapen inte är de som används av gängen. Kan vi slå fast det, en gång för alla? Det är illegala vapen, och de måste stoppas på annat sätt.

När det gäller anslaget till Sveriges Domstolar skjuter Centerpartiet till 10 miljoner för att få till stånd snabbare tillståndsprocesser. Samtidigt avvisar vi

regeringens förslag om ett ökat anslag för miljötillstånd för ny kärnkraft, vilket innebär ett minskat anslag. Det kan gå i den ordinarie processen.

Slutligen anser Centerpartiet att Ekobrottsmyndigheten behöver utvecklas för att bättre möta den snabba brottsutvecklingen inom det ekonomiska området. Det är tacksamt att många lyfter detta, för det är ett viktigt område för att möta en väldigt effektiv grov organiserad brottslighet, som hittar våra svagheter. Vi föreslår att Ekobrottsmyndigheten ska ombildas till en ny spetsmyndighet, Ekokrim, som äger och styr sina egna resurser. Det innebär att myndigheterna kan göra bättre och effektivare prioriteringar utifrån sina expertkunskaper och erfarenheter. Vi avsätter 700 miljoner till detta.

Sammantaget innebär Centerpartiets budget nästan 50 miljoner mer till rättsväsendet kommande år än regeringens budget.

Herr talman! Jag vill återkomma till att Centerpartiet menar att de enorma resursökningarna hittills inte har gett det resultat avseende trygghet och säkerhet som de borde ge. En del går i rätt riktning, men alltför mycket gör det inte. Det vi ser gå i rätt riktning är att antalet dömda och intagna vid häkten och anstalter ökar. Det är naturligtvis bra. När vi inte har lyckats förebygga eller förhindra brotten måste vi lagföra de skyldiga, för brottsoffren och för rättsstaten.

Det vi dock ser nu är att Kriminalvården inte kan ge de intagna den vård de behöver. Det försvåras genom att regeringen och Kriminalvården inte klarar av att genomföra den utbyggnad av häkten och anstalter som situationen kräver. Vi har från vår sida bedömt att cirka 30 byggprojekt behöver vara igång, med tanke på de långa projekttiderna och storleken på projekten. Kriminalvården har 4 igång.

Detta visar på det som har sagts förut och tyvärr förtjänar att sägas igen: Lagar och budget härifrån riksdagen är en förutsättning, men utan ett ledarskap som levererar utifrån dessa förutsättningar faller det ändå platt. Fyra år in i mandatperioden vilar ett stort ansvar på regeringen att upprätthålla rättsstaten och rättstryggheten för alla individer, oavsett kön och gamla som unga, i hela landet. Men jag är bekymrad över den nöjdhet som Tidöregeringen och dess stödparti SD visar här.

Vi i Centerpartiet är inte nöjda. Sverige kan bättre än nu och förtjänar bättre än nu – Sverige förtjänar ett ledarskap.

Jag har inget yrkande, utan jag hänvisar till Centerpartiets särskilda yttrande i betänkandet.

Anf. 83 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik:

Herr talman! Jag har redan vänt mig till Socialdemokraternas regeringsunderlag i form av Vänsterpartiet. Jag kan redan nu förutskicka att jag kommer att göra detsamma när det gäller en annan hörnsten i regeringsunderlaget på vänsterkanten, Miljöpartiet. Jag vet inte exakt var jag ska placera in Centerpartiet i den ekvationen. Det tycks fortfarande vara en öppen fråga

även om det kanske ändå, som det heter, ligger i farans riktning att det drar åt fel håll.

Jag skulle vilja lyfta en fråga. När man tittar på Socialdemokraternas budgetförslag i stort ser man att det är underfinansierat med 50 miljarder. Hos Vänsterpartiet ser man, om man tittar på det förslaget i stort, att det närmast råder ett ekonomiskt moras. Det är bidrag och skatter som ska skjuta i höjden. Det är höjda skatter på arbete och företagande. Fastighetsskatten ska återinföras på ett eller annat sätt.

En fundering som jag i grund och botten har i relation till Centerpartiet är: Hur ser Centerpartiet att en socialistisk ekonomisk politik ska kunna ge resurser till trygghet och säkerhet? Hur skulle Centerpartiet, för den händelse den här riktningen skulle förverkligas i relation till detta, kunna stå emot när Magdalena Andersson, uppbackad av Nooshi Dadgostar, skulle prioritera ofinansierade förslag som det avskaffade karensavdraget?

De 50 miljarder det handlar om är inga småpengar. Det motsvarar hela polisens budget. Då har jag alltså bara räknat in hålen i Socialdemokraternas budget.

Sammanfattningsvis: Om Centerpartiet till slut skulle sätta sig i den här vänsterburen, varifrån ska pengarna tas? Är det från polisen, Kriminalvården, åklagarna eller domstolarna?

Anf. 84 ULRIKA LILJEBERG (C) replik:

Herr talman! Tack, justitieministern, för att du lyfter en fråga som såklart är viktig för Sveriges framtid.

Det är tydligt att det inom rättspolitik inte finns någon enad opposition. Det har tydligt framgått i dag och tidigare. Jag har lyft straffbarhetsåldern, där Socialdemokraterna har ett helt annat ingångsvärde. Vi har haft det även vad gäller anonyma vittnen. Centerpartiet står mer upp för den liberala rättsstaten, där vi inte tycker att detta är rätt verktyg.

Jag vill också tacka för att justitieministern lyfter att Centerpartiet tar ansvar för statsbudgeten. Vi är väl det enda parti som inte ens använder hela det reformutrymme som regeringen bedömde finnas, för vi tycker att sunda statliga finanser är viktigt.

Vi tror också väldigt mycket på tillväxt. Det var därför som förra årets budget hette *Jobben jobben jobben*. Nu heter den *Fler jobb och lägre utsläpp* – vi breddar oss lite. Tillväxten avgör mycket av det utrymme som en stat har.

När det sedan gäller val och koalitioner går varje parti fram med sitt, och sedan vidtar en förhandling. Justitieministern får det att låta som om det inte spelar någon roll vilket parti inom Tidögänget man röstar på. Är det verkligen så? Kan man snurra roulett och välja ett av partierna och ändå alltid få samma politik?

Vi i Centerpartiet söker förtroende för vår politik. Det handlar om att jobben ska bli fler, utsläppen ska ned och välfärden på landsbygden ska funka. Vi är ett liberalt parti. Vi står upp för en liberal rättspolitik.

Vår statsministerkandidat är fram till valet Elisabeth Thand Ringqvist.

Anf. 85 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik:

Herr talman! Jag tror att många medborgare i likhet med mig är nyfikna på vem som är statsministerkandidat *efter* valet. Det kommer att ha rätt stor betydelse för hur svensk politik utvecklas under de kommande fyra eller åtta åren.

Jag uppskattar verkligen Centerpartiets grepp om jobben, jobben, jobben. Problemet är bara att det i det sällskap som i varje fall ser ut som en möjlig utgång – jag vill ändå inte tro att det ska gå så illa – inte är jobben, jobben, jobben som är payoffen, så att säga, utan det är skatten, skatten, skatten och bidragen, bidragen, bidragen. Kollar man på budgetarna ser man att det är hålen, hålen, hålen.

Låt oss vidga perspektivet och titta utanför rättspolitiken, där det är uppenbart att det spretar åt alla håll och kanter på den vänstra sidan av politiken. Redan detta är naturligtvis bekymmersamt när vi nu talar om tryggheten och säkerheten och när vi ser på framtiden. Till det kan vi dessutom lägga den enorma vänstergir som verkar ske i politiken i övrigt på den vänstra sidan. Det sker ju en radikaliserings av den ekonomiska politiken till vänster.

Det var väldigt länge sedan man hörde någon som talade om betydelsen av arbete för att skatteintäkterna ska bli större och för att välförhållandet ska växa. Det blir slående när man tittar i budgetar som faktiskt är väldigt slarviga. Till och med Socialdemokraterna, som ändå har utmärkt sig för att vara ett regeringsbärande parti, har ett hål på 50 miljarder. Det är ganska uppseendeväckande.

Till det kan vi lägga vänsterunderlaget i övrigt. Om vi bara för diskussionens skull säger att politiken i just de här frågorna har dragit lite mer åt regeringens håll får vi nog säga att det sker en radikaliserings åt vänster i politiken i övrigt.

Min grundläggande fråga är denna: Hur ska en socialistisk ekonomisk politik någonsin kunna leverera de resurser som krävs såväl till välfärden och många andra angelägna samhällsändamål som till rättsväsendet? Och vad har det för betydelse för Centerpartiets vägval vad gäller frågan om vem som ska vara statsminister *efter* valet?

Anf. 86 ULRIKA LILJEBERG (C) replik:

Herr talman! Jag uppskattar att justitieministern pratar om det som är viktigt för landet, som jobben och tillväxten.

Apropå att tillhöra ett lag har jag lite svårt att komma ihåg om det gällde gamla Moderaterna eller Nya moderaterna, som vi historiskt sett har haft väldigt mycket gemensamt med vad gäller arbetslinjen och tillväxtpolitiken. Folk ska jobba; det är bra för landet.

Det är därför vi i opposition med viss besvikelse har sett att Moderaterna inte har gjort någonting åt arbetsgivaravgifterna för långtidsarbetslösa, unga eller lågavlönade. Vi vet att detta är någonting som näringslivet efterfrågar. När man kom till makten höjde man

arbetsgivaravgiften för unga för att nu till valåret, under ett år, sänka den igen.

Vi vet ju att jobben är en väldigt viktig del ekonomiskt, framför allt för de unga, som vi tyvärr ofta diskuterar när det gäller rättspolitiken. När jag blev rättspolitisk talesperson trodde jag inte att jag skulle prata så mycket om de unga och om barnen – om sjuåringar som befaras dras in i det här.

Det betyder att vi behöver ha en ekonomisk politik som fokuserar på detta. Vi har sett projekt där unga får jobb. Det finns projekt där polisen är med för att människor ska få sysselsättning. Man kan inte mota en ond kraft med ett tomrum, utan det måste vara en god kraft. Vi måste rekrytera de här personerna till det goda samhället, och vi ser att jobb är väldigt viktigt.

Jobb skapar tillväxt. Jobb skapar en större kaka att dela på. Det är bra för välfärden, för Sverige som land och för den personliga respekten och integriteten. Jag hoppas att jättenya Moderaterna återvänder till tillväxtmitten. Det är ju i mitten vi finner tillväxtpolitiken i svensk politik, inte på ytterkanterna. (Applåder)

Anf. 87 MARTIN MELIN (L):

Herr talman! Frågan är vad som är viktigast: hur mycket pengar polisen får i sin budget eller vad man gör med pengarna, det vill säga vilka resultat man levererar? I min värld kommer resultaten alltid att vara viktigare än själva budgeten, även om jag förstår att de två hänger ihop. Mina vänner inom ekonomin blir ganska sura när jag säger så, men för mig kommer resultaten alltid att vara det man ska mäta och det som man ska bedöma en myndighet utifrån.

Jag har alltid sagt att man kan avgöra en regerings intresse för en viss politik eller ett visst politikområde genom att titta på hur dess budget ser ut. Om vi tittar på den sittande regeringen ser vi att den lägger nästan 95 miljarder på rättsväsendet, varav 48 miljarder till polisen. Det är en rejält offensiv satsning på rättsväsendet som visar att man menar allvar när man säger att man på riktigt vill bekämpa de problem vi har här i landet med skjutningar, sprängningar, kvinnor som lever i skräck, barn som tvingas eller lockas in i kriminalitet, stöldligor, öppna drogscener och alltför många anmälningar om våldtäkter. Tryggheten ska återställas, och gator och torg ska rensas från de individer som vill förstöra friheten för vanligt hederligt folk.

När vi pratar om budgeten till rättsväsendet, vilket vi gör här i dag, fascinerar jag alltid av att vissa partier slår sig för bröstet och menar att de minsann satsar si och så många miljoner mer än vad regeringen gör på en viss verksamhet eller en viss inriktning. Det man bör fråga sig vid sådana satsningar är om det är rätt satsningar och om det är så man får bäst resultat för pengarna.

Den här regeringen gör sin bedömning. Jag tycker att den är väl avvägd och att pengarna är korrekt fördelade. Jag är såklart extra nöjd med att just Polismyndigheten får så pass mycket pengar i budgeten – 48 miljarder, vilket är mer än någonsin tidigare.

Jag tror faktiskt att alla justitieministrar vill ha glada och nöjda poliser, för de vet att glada och nöjda poliser ofta gör ett bra jobb. Vad är det då som påverkar polisers humör? Det är till exempel vad de får i lön, vilken ob-ersättning de har och hur många helger och nätter de måste jobba. De tänker på om de kan få semester till sommaren. Finns det pengar till utbildning och fortbildning? Kan man byta ut den där gamla polisbilen? Det behövs ny teknik, som kameror, drönare, datorer och mobiler. Finns det pengar till det? Uniformen går sönder – kan den bytas? Sådant tänker poliser på, för det påverkar deras vardag.

Svaren på polisernas frågor finns i den budget som regeringen lägger fram. Polismyndigheten får bara en summa pengar. Utifrån den kan man inte bara styra vilken verksamhet man ska bedriva utan även hur polisens arbetsmiljö blir. Den ska förhoppningsvis bli så bra som möjligt. Finns det inte pengar får utbildning stå tillbaka. Om regnjackan är trasig får man använda gaffatejp. En trött gammal Volvo med nedsuttna säten får duga ett år till.

Med den här regeringens budget tror jag alltså att vi kommer att se hyfsat glada och nöjda poliser nästa år – välutbildade och i hela uniformer, förhoppningsvis också med en uppdaterad fordonspark.

Herr talman! Med en hög budget kommer också krav. Förutom det självklara – att brottsligheten ska minska och människors trygghet öka – är man från regeringens håll tydlig med att man vill se att polisen visar resultat. Det ska bli fler lokalt närvarande poliser, så kallade områdespoliser, och det förebyggande arbetet med att skapa relationer och bygga förtroende ska öka.

Man vill också se en bättre uppklaringsprocent och bättre utredningsresultat när det gäller mängdbrotten, de så kallade vardagsbrotten. Våld i nära relationer ska vara fortsatt prioriterat. Man vill att arbetet mot den organiserade brottsligheten, med skjutningar, sprängningar och rekrytering av unga, även fortsättningsvis ska ligga högt upp i prioriteringen.

Det som det pratas mest om i debatten i dag är ju gängskjutningar och organiserad brottslighet. Jag måste passa på att säga någonting om den amerikanska maffialagstiftningen RICO.

Jag har varit på plats i New York och studerat RICO-lagstiftningen med både New York-polisen och den federala myndigheten FBI. Jag förstår vad det är man vill åt när man nämner RICO. Det är dock en väldigt komplicerad lagstiftning som är svår att applicera på de svenska kriminella nätverken. Det är så mycket som ska uppfyllas. Brotsbekämpningen i USA har ju heller inte lyckats lösa problemen med den organiserade brottsligheten och maffian med RICO-lagstiftningen. Det man har kunnat påverka är de kriminella mc-gängen, men det är på grund av deras faktiska struktur.

I stället för att kalla det maffialagstiftning tror jag att man ska titta på befintlig lagstiftning och se hur man kan skruva på den. Man kan bland annat titta på hur man kan utnyttja anstiftare och medhjälpare

mycket mer och på sätt få ihop kollektivet. Man ska definitivt titta mer på hur Ekobrottsmyndigheten kan arbeta. Det handlar om att gå efter pengarna, vilket den här regeringen nu faktiskt har förstått. Ta pengarna och brottsvinsterna – då är det inte längre kul att begå brott!

När Socialdemokraterna säger att man tittar på en maffialagstiftning får man det nästan att låta som att den här regeringen inte tittar på att kunna bestraffa kollektivet. Det gör regeringen. Jag är glad över att det känns som att det spänner från höger till vänster och att vi vill få till någonting som vi åtminstone kan kalla maffialagstiftning. Det vill även den här regeringen.

Man får inte glömma bort att arbetet mot den organiserade brottsligheten är svårt. När polisen flyttar fram sina positioner och blir mer effektiv ser de kriminella till att duka och hitta andra vägar att tjäna pengar. I dag ser vi också hur allt fler i ledande position inom de kriminella nätverken inte längre är verk samma i Sverige utan befinner sig utomlands, inte sällan i lite mindre demokratiska länder där det är svårt för de rättskipande myndigheterna att få till ett samarbete.

Jag måste verkligen berömma polisen och även justitieministern för det arbete man har gjort för att förbättra kanalerna, för i dag ser vi goda resultat. Polisen bedömer att några hundra gängkriminella gömmer sig utomlands, varav flera har ledande positioner, och det är just ledarna – topparna, de som styr – som det är viktigt att få tag på. Och det får man nu i allt större utsträckning. På senare tid har det skett gripanden och överlämnanden från länder där vi tidigare inte såg det hända.

Nu har det blivit jobbigt att vara kriminell, inte bara i Sverige utan även utomlands. Jakten på gängtopparna pågår, och den gör det dygnet runt, alla dagar i veckan. Och den kommer inte att sluta förrän vi har fångat in allihop.

(Applåder)

Anf. 88 ULRIKA WESTERLUND (MP):

Herr talman! Att bekämpa brott, att arbeta förebyggande för att förhindra att brott begås och att säkerställa att de som ändå begår brott straffas men också får en verklig chans att komma tillbaka till ett liv fritt från kriminalitet är en av samhällets viktigaste uppgifter.

Om människor inte upplever att samhället hjälper dem när de utsatts för brott bryts en viktig del av samhällskontraktet. Vi måste säkerställa att detta inte händer. Oavsett vilket brott någon utsatts för ska samhället finnas där. Polisen ska ta emot anmälningar och utreda, och den som har gjort sig skyldig till brottet ska straffas för det.

Samhället ska jobba ännu hårdare för att försöka förhindra att något liknande händer igen. För att detta ska vara möjligt måste verkliga resurser satsas på det förebyggande arbetet, både det grundförebyggande arbetet, såsom att skolan måste funka för alla barn, och det mer riktade förebyggande arbetet, när det finns anledning att misstänka att ett barn är på väg åt fel håll.

Det finns exempel på projekt som har uppvisat goda resultat, och fler kommuner borde få möjlighet att arbeta med dem. Vi behöver också fler synliga poliser på gatan för att förhindra till exempel butiksstölder, och vi måste arbeta mer med effektiv sekundärprevention så att så få som möjligt begår brott igen.

I vår budgetmotion har vi försökt täcka in alla dessa aspekter.

Herr talman! Vi måste få stopp på gängens rekrytering av unga. Annars kommer vi aldrig att komma till rätta med våldet. Vi vet att barn under 15 år som utreds för allvarliga brott har en omfattande problembild med flera riskfaktorer. En stor andel av dessa barn har en tidigare ställd psykiatrisk diagnos. De har uppvisat hög aggressivitet och låg impuls kontroll, och de har omfattande skolfrånvaro.

Många har också vuxit upp i ett område med socioekonomiska utmaningar och bor med en ensamstående förälder eller föräldrar som saknar tillräcklig föräldraförmåga. Dessutom är närmare nio av tio barn redan kända av socialtjänsten innan de begick det första brottet.

Det är helt uppenbart att nästan alla barn som begår brott tidigt i livet har uppvisat riskbeteenden när det gäller att rekryteras till kriminalitet och att både skola och socialtjänst har kännedom om detta. Det finns alltså stora möjligheter att fånga upp de här barnen och deras familjer redan innan det första brottet begås, genom bättre myndighetssamverkan och mer stöd till berörda familjer.

I Danmark har antalet gängkriminella minskat med en tredjedel på tio år. Det är inte framför allt strängare straff, visitationszoner eller sänkt straffmyndighetsålder som har gett den effekten, utan forskare lyfter i stället upp långsiktiga sociala insatser som de starkast bidragande faktorerna.

I Danmark används en modell som tidigt identifierar barn med olika riskfaktorer när det gäller att dras in i gängkriminalitet. De barn som ingår i modellen punktmarkeras sedan av socialarbetare, lärare och kontaktpersoner. De ges uppföljande stöd och vägledning under flera år.

Även i Sverige finns framgångsrika insatser för barn i riskzonen, såsom det brottsförebyggande och individanpassade programmet Rätt kurva. Det finns också projekt som drivs till exempel av stiftelsen Idéer för livet. Fler kommuner måste få möjlighet att arbeta på det sättet, och Miljöpartiet vill skynda på arbetet med att sprida och utveckla metoder för att tidigt fånga upp och stötta barn som riskerar att dras in i kriminalitet.

Det är viktigt att staten är med och finansierar de här metoderna och att insatserna inte stannar vid tillfälliga projekt utan ges tillräckliga och långsiktiga resurser. Därför gör vi en satsning om 1 miljard kronor per år utöver det som regeringen har lagt för att nå resultat i det brottsförebyggande arbetet och komma till rätta med nyrekryteringen av barn och unga.

Herr talman! En människa som utsätts för brott utsetts på samma gång ofta för ett trauma, som kan sätta

spår i den egna kroppen, i människans självkänsla och i hennes trygghet i vardagen. Att brottsoffer får upprättelse är en av rättssystemets allra viktigaste uppgifter. Som samhälle behöver vi säkerställa att brottsoffer och deras anhöriga får stöd och tydlig information.

För att stärka brottsoffrens ställning vill Miljöpartiet se över systemet för ersättning och stöd till brottsoffer. Inte minst gäller detta unga och personer som utsatts för våld i nära relation, sexualbrott och hedersbrott.

Staten måste också ta ett större ansvar för att driva in skadestånd och ge brottskadeersättning. Det ska inte ligga på brottsoffret, som redan befinner sig i en utsatt situation. I vår budget finns det en förstärkning med 138 miljoner kronor årligen till detta, utöver det som regeringen har lagt.

Herr talman! Situationen på Sveriges häkten och anstalter är akut. Överbeläggningen gör att risken för hot och våld ökar både mellan intagna och mot personal, och den snabba expansionen riskerar att försämra vårdkvaliteten och det återfallsförebyggande arbetet.

Kriminalvårdens egna beräkningar utifrån regeringens förda politik visar att antalet platser på häkten och anstalter behöver mer än dubblas de kommande tio åren. Samtidigt ska bemanningstätheten kraftigt minska, trots att hög personaltäthet och personal med gedigen kunskap och erfarenhet är en förutsättning för att både minska återfall i kriminalitet och skapa en god miljö på häkten och anstalter för både personal och intagna.

Vi välkomnar att Kriminalvården får ytterligare medel till ökad kapacitet. Förutsättningarna för att Kriminalvården ska växa, utvecklas och förbättras blir däremot avsevärt sämre med regeringens omfattande straffrättsreformer, som kommer att leda till att fängelserna fylls på i en snabbare takt än vad Kriminalvården rimligen kan hantera.

Detta är kontraproduktivt. Vi vill i stället minska belastningen på anstalterna till exempel genom att låta fler avtjäna sitt straff med elektronisk övervakning och stärka Kriminalvårdens förutsättningar att arbeta med rehabilitering och avhopparprogram så att färre återfaller i brott.

Vi står inte bakom regeringens förslag om ungdomsfängelser, eller kanske snarare ungdomsavdelningar på fängelser, och heller inte sänkningen av straffmyndighetsåldern till 13 år.

Vi kommer närmare att analysera de straffskärpningar som regeringen föreslår, men jag kan redan nu säga att vi har en mer restriktiv syn på så långtgående ändringar i synen på straff som nu föreslås i den utredning som nyligen kom.

Straff för den som begår brott är en självklar och viktig del av brottsbekämpningen, men straff ska vara rimliga och proportionerliga och leda till ett liv utan kriminalitet. Vi ser inte att regeringens förslag om skärpta straff, ungdomsfängelser och straffmyndighetsålder lever upp till det syftet. Många av de rättspolitiska förslag som regeringen nu lägger fram saknar

stöd i forskning och har mötts av omfattande kritik från myndigheter, akademien och civilsamhället.

Samtidigt är Kriminalvården i ett ansträngt läge och behöver utökat stöd för att finansiera utbyggnaden av häkte och anstalter, minska dubbelbeläggningar, anställa och utbilda mer personal och stärka de intagnas möjligheter till rehabilitering och vård. Därför behåller vi i vår budgetmotion regeringens föreslagna satsningar, men vi står inte bakom exakt den politik som regeringen har aviserat.

Jag vill avsluta med att säga att jag inte reserverar mig men att vi har ett särskilt yttrande i betänkandet.

Anf. 89 MIKAEL DAMSGAARD (M) replik:

Herr talman! Miljöpartiet får sägas vara det parti som vid sidan av Socialdemokraterna utgör kärnan i ett rödgrönt regeringssamarbete. Varje rödgrönt regeringssamarbete sedan 1998 har innefattat just Miljöpartiet.

Jag noterar att Miljöpartiet motsätter sig många av de straffskärpningar som aviserats. Jag har respekt för att vi kan tycka olika och att vi analyserar behov och förutsättningar olika. En hel del av de aviserade straffskärpningarna träder i kraft redan under denna mandatperiod, men det kommer också att kvarstå reformer som träder i kraft senare.

Kriminalvårdens utbyggnad med tillhörande budgetförstärkningar är till en del ett resultat av brottslighetens utveckling och brottsbekämpandets ökande effektivitet. Men det är också en effekt av regeringens reformer inom straffrättens område.

Jag noterade att ledamoten i sitt anförande sa att hon kommer att närmare analysera de straffskärpningar som regeringen föreslår men att hon redan nu kan meddela att Miljöpartiet har en mycket restriktiv syn på de långtgående ändringar i synen på straff som nu föreslås.

Min fråga till Ulrika Westerlund är möjligtvis hypotetisk, men jag tycker ändå att väljarna förtjänar svar. Hur kommer Miljöpartiet att agera i relation till de föreslagna reformerna? Det handlar delvis om sakfrågan. På vilket sätt kommer man i samarbetet med Socialdemokraterna att motarbeta reformerna? Det var den första frågan.

Den andra frågan är: Hur ser Miljöpartiet på relationen till budgetmedel? De här reformerna kostar en del, och jag kan tänka mig att Miljöpartiet hellre vill höja biståndet.

Anf. 90 ULRIKA WESTERLUND (MP) replik:

Herr talman! Tack, Mikael Damsgaard, för frågorna!

Vår syn är att kriminalpolitik ska bedrivas på ett sätt som är effektivt. Straffskärpningar har inget egenvärde. Vi stod också bakom ett antal straffskärpningar när vi satt i regeringen tidigare med Socialdemokraterna. Det är alltså inte så att Miljöpartiet alltid säger nej till alla straffskärpningar, utan det beror på om man tror att de kommer att ha effekt. Om man inte tror att

de har någon effekt finns det ju ingen poäng med att arbeta med just straffskärpningar.

Det är det som formuleringen i vår budgetmotion syftar på; vi har ännu inte hunnit ta ställning till alla de föreslagna straffskärpningar som finns i den SOU som heter *En straffreform*. Vi kommer att titta på dem noggrant. Det kan mycket väl leda till att vi anser att några av dem fyller sitt syfte och kommer att leda till ett samhälle med mindre kriminalitet och mindre brottslighet, vilket naturligtvis är vad vi alla vill ha. Det kan också finnas straffskärpningar som vi inte tror kommer att leda till detta.

Miljöpartiet har försökt att alltid ta stor hänsyn till vad olika expertmyndigheter och forskare anser om olika åtgärder. Jag arrangerade i höstas ett seminarium med ett antal kriminologer som inleddes med en lite provokativ fråga. En student till en av forskarna hade frågat forskaren om han trodde att det var någon mening med att studera och forska inom kriminologi eftersom politikerna inte verkade bry sig om vad forskarna gör över huvud taget och vad de kommer fram till.

Teresa var med på seminariet. Man visade statistik där det framgick att samtliga regeringar, oavsett färg, under flera decennier hade gått på spåret med straffskärpningar snarare än någonting annat medan forskningen visade att detta kanske inte har just den effekt som vi önskar.

Vi vill bedriva en rättspolitik och en kriminalpolitik som har effekt på så sätt att brottsligheten minskar. Jag kommer att få återkomma till delar av svaren på de andra frågor som ledamoten ställde till mig i min nästa replik.

Anf. 91 MIKAEL DAMSGAARD (M) replik:

Herr talman! Tack, ledamoten, för tydliga svar!

Jag tycker att det tydligt framgår att Miljöpartiets entusiasm inför att göra skärpningar i straffrätten är begränsad. Man ser gärna att det läggs både pengar och reformkraft på andra områden.

Från Moderaternas och regeringens sida ser vi att det finns ett behov av att skärpa straffen inom en lång rad områden. De som begår brott ska sitta inne för att vanliga, hederliga människor ska våga vara ute. Men här har vi en annan syn än Miljöpartiet.

Frågan är: Hur kommer Miljöpartiet att agera i ett potentiellt framtida samarbete? Kommer Miljöpartiet att lägga sig platt? Eller kommer man att ställa krav på att en kommande regering inte går fram med eller stoppar den här typen av reformer? Det kan då både handla om att man i sak vill annorlunda och om att skapa budgetutrymme för andra typer av reformer, som bistånd eller annat, som är mer prioriterat för Miljöpartiet.

Anf. 92 ULRIKA WESTERLUND (MP) replik:

Herr talman! Miljöpartiet har en bristande entusiasm inför politiska åtgärder som inte har någon effekt; det är helt korrekt.

Vi tycker inte att man ska bedriva symbolpolitik eller föreslå åtgärder som enligt forskning inte får det

resultat som man vill åstadkomma. Vi försöker bedriva kriminalpolitik och annan politik på ett sätt som vetenskap och beprövad erfarenhet, även politisk erfarenhet, visar har en effekt.

Ibland kan det vara straffskärpningar, och ibland är det inte det. Straffskärpningar i sig har inget egenvärde för oss – så är det verkligen. Men vi har en mycket stor entusiasm inför att bedriva politik som gör så att vi får ett bättre samhälle, och det gäller även på det kriminalpolitiska området.

Jag fick en fråga som ledamoten själv sa kanske var lite hypotetisk. Den handlade om hur Miljöpartiet eventuellt kommer att agera. Vi kommer självklart inte att lägga oss platt. Jag tror inte att något parti skulle svara att de kommer att lägga sig platt oavsett vilka förslag som läggs framför dem.

Vi kommer att analysera förslag som kommer från olika partier som vi eventuellt ska ingå i ett regerings-samarbete med och se efter vilka förslag som vi tycker är bäst. Sedan får man som alltid diskutera, ställa olika förslag mot varandra och se vad vi kommer att kunna komma överens om.

Frågan om biståndet har kommit upp här flera gånger, och det tycker jag är intressant. Vi befinner oss i en oerhört turbulent tid, och jag tycker att det är anmärkningsvärt att det då anses som problematiskt att ett parti vill prioritera biståndet. Vi är ju bara två partier i den här riksdagen som fortfarande står upp för enprocentsmålet.

Låt oss försöka lyfta blicken och se vad som pågår runt om i världen! Med anledning av Trumpadministrationens åtgärder är det exempelvis miljontals människor som kommer att dö till följd av en politik för in-draget bistånd från USA. Det är bistånd som skulle ha gått till mödrhälsovård, hivprevention och andra saker. Det tycker vi är dåligt. Biståndet är definitivt en prioriterad fråga för Miljöpartiet, men det är inte vår enda fråga.

Anf. 93 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik:

Herr talman! Låt mig först uttrycka min uppskattning för Ulrika Westerlunds sakliga ansats i den politiska debatten, och den här debatten är inget undantag.

Det ligger i sakens natur att Moderaterna och Miljöpartiet inte alltid är överens om politikens innehåll. Miljöpartiet är en grundsten i Socialdemokraternas regeringsunderlag, och mot den bakgrunden tycker jag att det är viktigt att få lyfta några frågor.

Jag skulle framför allt vilja ta fasta på att det sedan den 1 oktober i år äntligen är möjligt för polisen att använda hemliga och preventiva tvångsmedel också i relation till barn under 15 år. Polisen har efterfrågat detta under lång tid. Apropos forskning har också Brottsförebyggande rådet efterfrågat det under en längre tid just som en nyckelåtgärd för att kunna bryta rekryteringen och komma åt ledarskikten som styr och ställer i barnens mobiltelefoner.

Vi vet av erfarenhet att just det preventiva inslaget i tvångsmedelsanvändningen är helt avgörande för att

kunna förhindra och förebygga våldet. Ändå röstade Miljöpartiet nej till just detta moment, alltså att brottsbekämpande myndigheter fick ett verktyg för att ingripa innan det är för sent. Det handlar om att stoppa barnen från att begå allvarliga brott och förhindra att de agerar på de instruktioner de får i sina telefoner av dem som ligger bakom och styr och ställer och att därmed förhindra att de förstör både sina egna liv och and-ras liv.

Mina frågor mot den bakgrunden är ganska enkla och raka. Om man nu verkligen bryr sig om preventionen – varför röstade då Miljöpartiet nej till detta? Hur skulle det ha blivit om Miljöpartiet hade suttit i en regering och haft lagförslaget framför sig när det hade kommit på plats? Kommer Miljöpartiet att verka för att detta ska rivas upp i framtiden?

Anf. 94 ULRIKA WESTERLUND (MP) replik:
Herr talman! Tack, justitieministern, för frågan!

Jag försökte gissa vilka av våra ställningstaganden på området som skulle vara av särskilt intresse, och jag gissade rätt. Jag skrev ut vår följdmotion på detta område.

Ni som var här under debatten kanske minns att jag försökte redogöra för våra olika överväganden i frågan. Innehållet i vår följdmotion och anledningen till att vi röstade nej till regeringens lagförslag handlar om att vi tyckte att utredningen som låg till grund för förslaget hade ett bra förslag men att regeringen gick för långt för att det skulle vara proportionerligt.

Det är inte alltid bara ja eller nej, utan det kan handla om hur och i vilken utsträckning man får använda hemliga och preventiva tvångsmedel. Detta är en fråga där remissinstanserna var ganska splittrade. Ett antal remissinstanser, till exempel ett antal barnrättsorganisationer, sa att de tyckte att utredningens förslag var bra. Men när regeringens förslag sedan kom tyckte de inte längre att det var proportionerligt.

Så här är det ofta, helt enkelt. Det är inte svart eller vitt. Man måste fråga sig: Ska vi göra så här, eller ska vi absolut inte göra så här? Vi kanske ska göra så här, men precis hur ska vi göra för att tillvarata olika samhällsintressen som ofta ställs mot varandra?

Det är detta vi ofta pratar om här i kammaren. Vi vill bekämpa brott – självklart. Alla vill det. Vi vill också stå upp för rättsstaten, för individens integritet, för proportionaliteten i vårt system och så vidare. Det var anledningen till att vår följdmotion fick den här utformningen.

Vi har inte diskuterat huruvida detta är något vi kommer att kämpa för att riva upp. Det är sällan meningsfullt att driva politik på det sättet. Vi vill gärna att man utvärderar detta, ser hur det har funkat och så vidare. Det kan tänkas vara något som kommer upp i eventuella framtida diskussioner.

Anf. 95 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik:

Herr talman! Jag tycker att detta lite grann fångar essensen i det jag vill komma fram till. Om vi nu

verkligen ska arbeta preventivt, om vi nu i hög grad har en ny problembild som gör att vi måste göra stora förflyttningar i allt från samspelet mellan skola, socialtjänst och polis i arbetet mot rekryteringen av barn till hur vi arbetar med andra medel, är det väldigt typiskt att centrala aktörer i vänsteralternativet i bästa fall kommer 70–75 procent på vägen. Skulle man systematisera det förhållningssättet i relation till den här problembilden skulle vi inte ha så mycket systemkraft för att bryta rekryteringen.

Det är helt riktigt att vi valde att gå ett steg längre. Det ursprungliga förslaget handlade om att bara få använda hemliga tvångsmedel inom ramen för förundersökningar. Då ligger det i sakens natur att det för barn under 15 som inte är straffmyndiga rör sig om en helt annan miljö om det bara ska handla om tvångsmedel i relation till brottsmisstankar.

Hela poängen är ju att inte komma in i efterhand när brottet väl har begåtts utan att komma in i förväg för att förhindra och förebygga att barn dras in i den här brottsligheten i första läget. Detta är alltså inte verktyg riktade i första hand mot barnen, utan det här är helt avgörande för att i förväg komma åt dem som organiserar och styr och ställer.

En annan notering, apropå vikten av att med tio månader kvar till valet klargöra vad man har för olika regeringsalternativ, är att vänstersidan i denna specifika fråga lyckades inta tre distinkt olika positioner. Jag gläds åt att Socialdemokraterna röstade för. Jag konstaterar att Miljöpartiet kom halvvägs, eller 60 procent, på vägen genom att säga nej till det preventiva inslaget. Vänsterpartiet sa nej, sannolikt nej, nej, nej, till alla delar i förslaget.

Så ser också valet ut när vi blickar framåt: full fart framåt mot den organiserade brottsligheten och mot dem som rekryterar, eller halv fart framåt och problembilden i bästa fall på samma nivå som hittills.

Anf. 96 ULRIKA WESTERLUND (MP) replik:

Herr talman! Nu var det mer en utläggning från justitieministern om synen på kriminalpolitik, uppfattade jag. Jag uppfattade inte riktigt någon konkret fråga.

Vi har försökt göra en liten överblick över hur vi har ställt oss till olika förslag på området. Det är väldigt många, och vi har försökt klargöra vår position:

Slopad straffrabatt för unga vid allvarlig brottslighet – står bakom.

Skärpta straff för brott i kriminella nätverk – står bakom vissa delar.

Hemliga tvångsmedel – står bakom vissa delar.

Preventiva vistelseförbud – står bakom vissa delar.

Visitationszoner – nej.

Åtgärder för tryggare bostadsområden – står bakom vissa delar.

Bättre möjligheter att verkställa frihetsberövanden – står bakom.

Tydligare bestämmelser om hets mot folkgrupp – står bakom.

Preventiva tvångsmedel – står bakom vissa delar.

Och så vidare. Så här låter det väldigt ofta.

Anledningen till detta med ”står bakom vissa delar” är att vi inte har ingått i förhandlingarna. Vi har haft att ta ställning till ett förslag med viss utformning som har lagts på vårt bord, som det såklart blir när man är i opposition. Hade vi varit med i förhandlingen hade vi kanske kunnat vara med och twistat förslagen lite och då fått igenom något som vi ansett som bra och som tillvaratagit de olika intressen som ligger på bordet när vi håller på med kriminalpolitik men också annan politik.

Det är jättesvårt att bedöma exakt hur utformningen då hade blivit. Det är ju inte naturvetenskap vi håller på med, utan det finns väldigt många olika uppfattningar, inte bara på vänstersidan. Hos forskare och debattörer med olika politisk färg finns det olika uppfattningar. Vi försöker ta till oss av alla de kloka ståndpunkter som kommer från olika kunniga personer när vi utformar vår politik, och så kommer det att bli även vid en eventuell förhandling i regeringsställning. Det är så tydlig jag kan vara.

Anf. 97 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Herr talman! Under åren 2012–2022 tredubblades det dödliga skjutvapenvåldet i Sverige. Myndigheterna uppskattar att den kriminella ekonomin växte till en årlig omsättning om 100–150 miljarder kronor. Gängens rekrytering trycktes allt längre ned i åldrarna.

Samtidigt är det uppenbart att vårt samhälle inte alls var rustat för att möta denna utveckling. Brottsbekämpningen fick inte de verktyg den behövde. Straffen var för låga och inte utformade för att motverka framväxten av kriminella nätverk. Det preventiva arbetet i olika delar av samhället visade sig också vara helt otillräckligt.

Rättsväsendet har inte heller räckt till för allt det andra – sexualbrotten, hedersvåldet, bedrägerierna, ungdomsrånen, butiksstölderna och inbrotten. Allt detta bottnar i politiska försummelser. Det går inte att komma ifrån de missbedömningar som gjordes och den politiska handlingsförlamning som rådde under de åtta år som Socialdemokraterna styrde och de väldigt allvarliga konsekvenser som detta fick för tryggheten i vårt land.

Det var också mot den bakgrunden som vi fick väljarnas mandat att få ordning på Sverige, och det var så läget såg ut när vi klev in i Rosenbad.

Herr talman! På tre år har vi rullat ut en historiskt omfattande omläggning av politiken. Det handlar förstås om flera olika saker i relation till den organiserade brottsligheten – att slå hårt mot gängens grova våld, att strypa den kriminella ekonomin, att bryta rekryteringen av barn och unga in i gängen och, inte minst, att komma åt alla de gängtoppar som gömmer sig utomlands.

Vi ser nu att det spelar roll vad man gör. Det spelar också roll att man gör saker. Nya verktyg, gänglagar och resurser börjar bita. Skjutningarna har hittills i år mer än halverats i jämförelse med samma period det mörka rekordåret 2022. Uppklaringen av de grövsta

gängrelaterade brotten har dubblerats. Fler grova brott förhindras, och vi har nu den högsta polistätheten i modern tid. Polistillväxten sker också numera nära medborgarna, längst ute i kapillärena.

Vi griper nu också äntligen en efter en av de gängtoppar som gömmer sig utomlands och därifrån styr och ställer med våldet, rekryteringen och bedrägerierna.

Herr talman! Vi är alltså på rätt väg, men vi är långtifrån framme. Vi har fortfarande våldsnivåer som inget anständigt samhälle kan leva med. Konfliktnivåerna i gängen är höga, våldskapitalet omfattande och hänsynslösheten och vårdslösheten stora. Under ytan bubblar också hela tiden risken för nya våldsdåd och nya våldsspiraler.

Vi sa redan före valet att det kommer att ta lång tid att vända utvecklingen. Vi har sett att det i andra länder som Danmark och i städer som New York tagit kanske tio, ibland femton år att vända utvecklingen. Vi är tre år in på Sveriges tioårsresa. Det avgörande nu är att vi inte vänder tillbaka till en tid då ingenting eller alldeles för lite gjordes utan fortsätter framåt och inte viker en tum från kursen.

De omfattande satsningar på rättsväsendet som vi påbörjat måste fortsätta. Det handlar om den organiserade brottsligheten, men jag vill betona att de stora investeringar som nu görs i rättsväsendet i hög grad också handlar om att den organiserade brottsligheten inte ska få tränga ut andra väldigt angelägna uppgifter, som att bekämpa mäns våld mot kvinnor eller att bekämpa den brottslighet som drabbar medborgarna i vardagen.

Regeringen föreslår att rättsväsendet ska tilldelas närmare 95 miljarder kronor 2026. Med den här budgeten går vi från 69 miljarder 2023 till 108 miljarder 2028. Det är en ökning med 57 procent.

Satsningarna utgår från fyra tydliga prioriteringar: för det första omfattande straffskärpningar, inte minst för gängrelaterad brottslighet, för det andra skärpta regler för barn och unga som begår brott samt bättre stöd för de barn som döms för brott eller riskerar att dras in i kriminalitet, för det tredje skärpta åtgärder mot mäns våld mot kvinnor samt hedersrelaterat våld och förtryck och för det fjärde reformer för att stärka stödet till brottsoffer.

När det gäller straffskärpningarna handlar det onekligen om ett perspektivskifte där vi skiftar fokus från gärningsmannen till fokus på brottsoffrets upprättelse och för samhällets behov av skydd mot allvarlig brottslighet.

Bland de förslag som regeringen lägger på riksdagens bord och som vi tar höjd för i budgeten finns dubbla straff för brott som har samband med kriminella nätverk. Där finns skärpningar av ett femtiotal straffskalor, allt från brott mot person till grov ekonomisk brottslighet och brott mot staten. Där finns möjlighet att döma den som begår flera mycket allvarliga vålds- eller sexualbrott till livstids fängelse, även om det inte skulle ingå i straffskalan för det enskilda brottet. En ny tidsobestämd frihetsberövande påföljd

införs, och vi skärper reglerna för villkorlig frigivning, bland annat genom att den andel av strafftiden som måste avtjänas i anstalt innan villkorlig frigivning höjs från två tredjedelar till tre fjärdedelar för dem som har dömts till fängelse i sex år eller mer.

Det är en realitet, herr talman, att den allvarliga brottsligheten har tryckts allt längre ned i åldrarna. Det är uppenbart att dagens system inte fungerar för vare sig preventionen eller hanteringen av unga lagöverträdare. Det är också därför vi lägger om hela den ordningen – allt från det brottsförebyggande arbetet till det brottsbekämpande arbetet.

Vi skärper straffen för unga lagöverträdare, och vi avser att gå vidare med ett förslag om sänkt straffbarhetsålder för allvarliga brott. Ungdomsfångelserna ska stå klara den 1 juli 2026.

Det här är åtgärder som är viktiga för att skydda samhället och för att öka brottsoffers upprättelse, men det här är också åtgärder som är avgörande för att barn och unga som faller offer för gängens rekrytering ska få bättre möjligheter än i dag att bryta en kriminell bana.

Samtidigt är det uppenbart att det krävs helt nya tag när det gäller att förebygga och förhindra att barn och unga dras in i kriminalitet. Det är därför som regeringen lägger om det förebyggande arbetet när det gäller socialtjänsten, skolan och föräldransvaret. En ny förebyggande socialtjänstlag är på plats sedan i somras, och nu arbetar regeringen för fullt med fler förslag om nya verktyg till socialtjänsten. Nästa år avsätter regeringen sammanlagt 8,2 miljarder kronor för det brottsförebyggande arbetet. Av dem går 6,8 miljarder på olika sätt till arbetet med barn och unga.

Fru talman! Mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck måste bekämpas med full kraft. Det gäller våldet i olika skepnader; det fysiska våldet förstås, men även det psykiska våldet och det ekonomiska våldet. Nu gör vi stora satsningar för att stärka skyddet och upprättelsen för dem som utsätts för den typen av brott.

Ett nytt brott, psykiskt våld, föreslås införas. Det innebär ett stärkt straffrättsligt skydd mot bland annat ekonomiskt våld, kontrollerande beteenden samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Fru talman! Det är också viktigt att det ska bli enklare för brottsoffer att få hjälp och upprättelse efter att ha utsatts för ett brott. Brottsoffer ska kunna få sin brottsskadeersättning direkt från staten utan att först behöva kräva in ersättningen direkt från sin förövare. Vi inför också en särskild funktion för att stödja brottsoffer som har drabbats av allvarlig brottslighet som innefattar förstörelse av bostad, exempelvis ett sprängdåd utanför bostaden eller terroristbrott. Så stärker vi rätten till målsägandebiträde.

Fru talman! Låt mig säga några ord också vad gäller beläggningssituationen i anstalter och häkten. Att den är så ansträngd beror framför allt på att utbyggnaden av kriminalvården inleddes alldeles för sent. Nu gör vi om, och vi gör rätt. Vi bygger ut kriminalvården kraftigt. Den stora expansionen ska fortsätta. Mellan

2023 och 2028 beräknas Kriminalvårdens anslag öka från 14,1 till 31 ½ miljard kronor. Det är en ökning med 123 procent.

Allt det vi gör handlar om att göra Sverige till ett tryggare, friare och säkrare land. Vi är på rätt väg, men vi är långtifrån framme. Med knappt ett år till valet står Sverige, svenska medborgare och svenska väljare inför ett vägval. Det vägvalet har också tydliggjorts i den debatt vi har haft i dag rörande budgeten: Antingen göra en ordentlig vänstersväng med tillhörande handlingsförlamning, inte minst på grund av att åsikterna går så vitt isär mellan partierna på vänstersidan, eller fortsätta framåt mot ett tryggare, friare och rättvisare Sverige.

Vägvalet handlar om att antingen backa tillbaka till den politik som orsakade, eller i varje fall förvärrade, en lång rad av de problem som vi nu talar om, eller fortsätta framåt enligt den kurs vi nu har slagit in på, där vi ser att nya verktyg, nya arbetssätt och nya resurser verkligen börjar bita.

Vi vill arbeta för ett Sverige där strävsamhet lönar sig, där brott straffar sig och där ansvarstagande medborgare kan känna framtidstro och trygghet. Det är ett Sverige där vi kan lita på staten och på varandra; ett Sverige som vi kan vara stolta över.
(Applåder)

Anf. 98 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V)
replik:

Fru talman! Jag tackar justitieministern för anförandet. Jag tackar också för att justitieministern deltar i debatten. Det är berömvärt att vi får möjlighet att ställa frågor.

När ungdomar och unga barn rekryteras till de kriminella gängen är det ett samhälleligt misslyckande. Samhället har inte lyckats skydda barnen. Regeringen och Sverigedemokraterna svarar genom att föreslå att straffbarhetsåldern ska sänkas till 13 år och att det ska vara möjligt att sätta barn i fängelse.

Förslaget har sågats till fotknölarna av i stort sett alla instanser som har någon form av kunskap och insyn i straffrättsliga frågor. Det strider även mot barnkonventionen, där Sverige var ett av de första länderna att skriva under. En rad barnrättsorganisationer är kritiska, till exempel Rädda Barnen, Barnombudsmannen och Bris. Forskare och flera tunga myndigheter har förkastat förslaget och är djupt kritiska, till exempel Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, Domstolsverket, Justitieombudsmannen och Kriminalvården.

Forskningen visar att en sänkning av straffrättsåldern inte minskar kriminaliteten bland barn. Det finns inga bevis för det. Tvärtom finns en risk för att brottsligheten kommer att öka i stället. Det här är fel väg att gå. Varför lyssnar inte regeringen på myndigheter, forskare och barnrättsorganisationer och slänger förslaget i papperskorgen?

Anf. 99 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik:

Fru talman! Svaret på frågan hur vi ska förhindra att 13-, 14-, 15-, 16- eller 17-åringar begår allvarliga

brott handlar naturligtvis inte om inlåsning. Men då är det intressant att svaret på den politik vi lägger fram för att arbeta preventivt och förebyggande – mer offensiva verktyg för socialtjänsten, rivna sekretesshinder och reformerad lagstiftning när det gäller LVU – från Vänsterpartiets sida är att även där säga nej. Ni säger nej till allt som handlar om att lägga om det förebyggande arbetet på ett sådant sätt att vi i framtiden inte ska ha 13-, 14-, 15- och 16-åringar som begår så allvarliga brott.

Min förhoppning är att vi ska få majoritet för den stora omläggningen, den stora reformeringen av det brottsförebyggande arbetet, så att vi på ett helt annat sätt än i dag kan förhindra brott. Jag säger det igen, nämligen att de som i dag är 15, 14 eller 13 år gamla var alltså fem, fyra eller tre år gamla för tio år sedan. Vänsterpartiets linje är att vi ska fortsätta precis som hittills, kanske skjuta till några miljoner till samma sak som uppenbarligen inte har förmått att ändra bilden. Det är alltså inte vår linje, utan vi vill göra en jättestor reformering av det brottsförebyggande arbetet.

Sedan kan vi inte komma runt att vi kan hamna i ett läge när unga ändå begår allvarliga brott. Det handlar om när insatserna inte har gett avsett resultat. Då vill jag ta det här från det andra hållet, och det är i och för sig en reform som Vänsterpartiet också säger nej till – även Miljöpartiet hörde jag tidigare, det visste jag faktiskt inte. Det gäller övergången till ungdomsfängelse för 15-, 16- och 17-åringarna. Varför gör vi det skiftet? Jo, därför att den statliga ungdomsvården har visat sig reproducera brottsligheten, när över 90 procent av dem som hamnar där och har kopplingar till gängen som döms till slutet ungdomsvård återfaller i allvarlig brottslighet.

När skolverksamheten är havererad, behandlingarna är havererade och fritidsaktiviteterna inte håller måttet är det klart att vi måste överväga om också andra unga som begår riktigt allvarliga brott antingen ska bli föremål för de insatser som har havererat eller möjligtvis bli del av en ny ordning där vi har möjlighet att bryta de destruktiva mönstren.

Anf. 100 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V)
replik:

Fru talman! Jag tackar för svaren.

Regeringens politik undergräver faktiskt det förebyggande arbetet. Ni investerar inte det som behövs i välfärden, i skolan och i kommuner och regioner så att de kan anställa fler lärare, kuratorer, psykologer, socialsekreterare och så vidare för att möta de här barnen, som verkligen behöver stöd och hjälp. Ni gör tvärtom, Gunnar Strömmer. Ni skär ned på välfärden. Det verkligt förebyggande arbetet är ju att se till att vi får en stark välfärd som kan möta de här behoven.

Jag vill återgå till förslaget om att sänka straffbarhetsåldern. Jag tycker inte att jag fick något riktigt svar på min fråga.

De tunga remissinstanserna – polisen, Kriminalvården, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten med flera – är jättkritiska, som jag nämnde tidigare. Varför

lyssnar ni inte på de här experterna? Det hjälper inte att sätta 13-åringar i fängelse. Det får motsatt effekt.

Vi kan titta på Danmark. De sänkte straffbarhetsåldern från 15 till 14 år. Då ökade ungdomsbrottsligheten, eftersom gängen i stället började rekrytera allt yngre personer. Då gick man tillbaka till det ursprungliga förslaget. Varför tittar ni inte på detta? Varför lyssnar ni inte på experterna och forskningen på området och ser till att inte gå vidare med detta förslag?

Självklart måste vi hantera barnen som begår de riktigt allvarliga brotten. Men det måste vi göra på ett annat sätt. Vi måste se till att de här barnen får en väg ut ur kriminaliteten och en väg in i samhället i stället. De ska få stöd och hjälp för detta. Man måste ha personal som har rätt kompetens och rätt utbildning för att möta de barnens behov.

Det är klart att det måste få konsekvenser att begå de här absolut allvarligaste brotten, som har begåtts. Men vägen framåt är inte att sätta barn i fängelse och att sänka straffbarhetsåldern.

(Applåder)

Anf. 101 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik:

Fru talman! Hittills i år är det en bit över 50 barn som är under 15 år gamla och som är föremål för bevistalan och har varit involverade i mord och mordförsök och på andra sätt i den typen av brottslighet.

Jag hör Lotta Johnsson Fornarve berätta vad hon inte vill ha och att vi ska ta hand om dem på ett annat sätt. Berätta då vilket sätt det är!

Det här är barn som redan har varit föremål för en lång rad insatser, som inte har visat sig bita. De har varit en del av en snurra av placeringar och hemplaceringar enligt LVU, Sis-placeringar och annat. De är en del av ett system som är så dåligt att vi inte tycker att 15-, 16- och 17-åringarna ska vara en del av det, utan dem bryter vi ut och sätter på nya ungdomsavdelningar, som ska drivas av Kriminalvården.

Där byggs det nu skolverksamhet, det byggs behandlingsverksamhet och det byggs för fritidsaktiviteter för barn. Det görs i ljuset av att det gamla systemet, som Lotta Johnsson Fornarve verkligen vill att vi ska trycka på de här 13- och 14-åringarna som har begått allvarliga brott, har havererat för 15-, 16- och 17-åringarna.

Den danska referensen är inte ointressant. Jag hör den ofta. Men vi har lyssnat på forskningen, och vi har tittat på Danmark. Det man gjorde i Danmark var en generell sänkning av straffmyndighetsåldern till 14 år. Vi kan undra mot vilken problembild man gjorde det. Jag vet inte.

Vi har inte den problembilden. Vi har inget intresse av att sänka straffmyndighetsåldern generellt. Vi har ett väldigt specifikt problem. Det är de här dryga 50 barnen, 13-, 14-åringarna och andra, som alltså är involverade i väldigt allvarlig brottslighet. Vårt system på den sociala sidan är byggt för helt andra uppgifter och räcker inte till där.

Vad som är nästan ännu värre är de barn som trängs bort från den statliga ungdomsvården, omhändertagande enligt LVU och familjehemmen när alla sociala resurser nu måste riktas in på just den här gruppen. Jag hörde någon som sa att vi inte ska kasta barn som är i riskzon i fängelse. Nej, det ska vi inte göra. Problemet är bara att det inte finns några resurser för att jobba med barnen som är i riskzon, eftersom de resurserna nu riktas mot helt andra.

(Applåder)

Anf. 102 ULRIKA LILJEBERG (C) replik:

Fru talman! I detta replikskifte tänkte jag inte ta upp det här med statsministerkandidater. SVT hade ju så sent som i går kväll debatt mellan deras statsministerkandidater: Andersson och Åkesson. Jag kände att det kanske var lite för känsligt att ta upp.

Jag tänker inte heller ta upp det här med att få ihop politiken. På barnkonventionens dag här i riksdagen var ledamöter från både KD och Liberalerna bland dem som räckte upp handen mot en sänkning av straffbarhetsåldern. Det är inte helt lätt att ena och få ihop ett lag alla gånger.

Det jag tänker prata om är kriminalvården. Vi är överens om budgeten när det gäller detta. Vi är överens om att ungdomsfängelser är en bra idé från 15 år och uppåt. Och vi är överens om de straffskärpningar som har skett.

Det som väcker frågor är verkstaden när det gäller att bygga fler anstalter. Justitieministern och under-teknad har diskuterat detta tidigare. Vi har nu strax under 10 000 platser i häkten och anstalter, och det sägs här att vi ska upp till 30 000. Min bedömning är då att det handlar om ungefär 15 000 nya platser, så som jag räknar.

Just nu är Värnamo, Norrköping, Kalmar och Trelleborg namngivna objekt. De har inte ens 500 platser, men vi säger det ändå för att inte avrunda åt fel håll. Då behöver vi ha kanske 30 projekt på gång, och de tar sju till nio år. Jag säger sju år, men det tar oftast lite längre tid. Men även där avrundar jag hellre åt rätt håll.

JO:s rapporter, som kom i våras, om situationen i både häkten och anstalter visade på stora risker för in-tagna och medarbetare med dubbel- och trippelbeläg-gningar. Det var ett av huvudskälen till att Centerpartiet sa ja till fängelseplatser i Estland.

Står justitieministern bakom Kriminalvårdens vision om Bättre ut? Hur ser justitieministern på de risker som finns i dagens kriminalvård?

Anf. 103 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik:

Fru talman! Tack, Ulrika Liljeborg, för möjligheten att diskutera den här viktiga frågan!

Det är klart att det är oerhört viktigt att vi får upp farten ännu mer när det gäller expansionen i kriminalvården. Om påståendet är att det går för långsamt kvit-terar jag gärna det. Ja, det gör det.

Jag får också säga att förutsättningarna vid över-gången till den nya regeringen inte var de bästa. Vi ser

nu över i grund och botten allt som kan påverka hastigheterna för detta. Då talar jag om bland annat lagstiftning; vi kommer att återkomma i närtid med lagstiftning som handlar om att förändra plan- och byggreglerna för Kriminalvården.

Vi ser också på reformer av fängelselagstiftningen, eftersom det inte minst har betydelse för möjligheten att expandera i form av moduler och den typen av lösningar.

Vi har en samordnare på plats, ett mycket gediget kommunalråd, som ska säkerställa att det glapp som uppenbarligen har funnits i relationen mellan den statliga och den kommunala nivån när det gäller expansionen kan tajtas till. Vi har redan sett påtagliga resultat av det arbetet, inte minst i Kalmar där ett antal frågetecken löstes. Utbyggnadstakten växlas upp rejält. Vi måste se fler sådana resultat framöver för att kunna hålla den kurva som vi har lagt ut.

Vad gäller frågan om verksamhetens innehåll finns det förstås risker för omgivningen i ett läge med en allt allvarligare kriminalitet i kombination med en högre brottsupplärning. Vi är glada att vi nu plockar hem den ena efter den andra av alla de hundratals gängkriminella som finns i utlandet. Det blir många fängelseår av den i och för sig glädjande utvecklingen med brottsupplärningen. Till det kommer också de berättigade skärpningarna av straffen.

Sammantaget skapar det ett tryck på innehållet i verksamheten som jag är mycket medveten om. Jag vill bara understryka att vi är väldigt angelägna om att ta vidare förslag, till exempel från den trygghetsberedning där alla partier var involverade, som handlar om att utveckla innehållet. Jag är den första som tycker att det är rätt att låsa in folk som begått allvarliga brott. Men vi ska verkligen göra någonting meningsfullt av tiden där inne. Det arbetar vi också med på ett målmedvetet sätt.

Anf. 104 ULRIKA LILJEBERG (C) replik:

Fru talman! Justitieministern och jag är överens om väldigt mycket; om vi inte har lyckats förhindra brotten och de ändå har begåtts ska man lagföras och avtjäna de straffen – absolut!

Det är bra att vi kvitterar varandras bild att Kriminalvården inte klarar av den här utbyggnadstakten. Nu är problemet att jag är i opposition i riksdagen och att justitieministern är den som har ansvar för detta och leder myndigheten i arbetet.

Det är alltid fint när en erfaren KSO får tjäna staten och göra utredningar. Jag tror att det är bra. Vi har kollegor här i riksdagen som också tar fram förslag om det här. Men det går för långsamt. Jag har uppfattat att utbyggnationen i Kalmar ger ungefär 400 platser till. Man når inte ens upp till de 500 platser som behövs, och enligt mina beräkningar skulle vi behöva 30 sådana anstaltsbyggnationer.

Återigen: Vad gäller Trygghetsberedningen har vi haft förmånen att få rösta igenom en del av förslagen; det handlar om fotboja. Det uppskattas att den propositionen kom och att denna möjlighet gavs. Men de

övriga delarna kvarstår. Det är fråga om grunden i Kriminalvårdens arbete Bättre ut och samarbetet med regioner och kommuner. Jag tror att både brottsoffer och de som inte ska bli förövares brottsoffer väntar på de här propositionerna.

Jag uppskattar också att samordnaren har kontakter. Jag var förra veckan i Hagfors, en kommun som är helt redo att göra det här. De har haft kontakt med samordnaren, men de får fortfarande inte något besked. Kommunerna är redo. Vad är det som gör att staten inte ger besked, så att vi får den här utbyggnaden?

Anf. 105 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M) replik:

Fru talman! Jag håller med Ulrika Liljeborg om att beskedet bör komma så snart det bara går. Det är i grund och botten Kriminalvården som till slut måste sätta ned foten och avgöra om det är full fart framåt som gäller eller om man vill göra på andra sätt. Vårt bidrag i den här ekvationen är att säkerställa att kommunalrådsperspektivet finns med i den statliga hanteringen, så att vi kan få ihop de delarna på ett bra sätt.

Jag vill ta fasta på detta med Bättre ut. Det är klart att det handlar om vad man gör när man väl sitter inne, men det handlar också om hur den kontrollerade utslussningen ser ut när man sedan är på väg ut i det öppna samhället. Då vill jag faktiskt koppla tillbaka till skälen för att inrätta ungdomsfängelser.

Nu ska jag vara rättvis mot den bakomliggande utredningen. Den tar ju ställning för ungdomsfängelser för 15–17-åringar, alltså dagens straffmyndiga minderåriga. Man hade då inte anledning att överväga frågan om en sänkt straffmyndighetsålder. Det ska inte den utredningen belastas för, så att säga, utan det är en senare fråga.

Under alla omständigheter tycker jag att det är väldigt intressant att förstå bevekelsegrunderna för den reformen, både i relation till den bredare fråga som vi talar om och i ljuset av hur vi ska hantera dem som är ännu yngre. Det fanns två huvudsakliga skäl.

Det ena skälet var att man skulle få till stånd en bättre arbetsfördelning mellan den statliga ungdomsvården och Kriminalvården. Man har misslyckats med att hantera den här gruppen. Detta är ett system byggt för helt andra vårdbehov, och det klarar inte av att hantera den. Dessutom tränger den ut alla andra som har behov av de här institutionerna.

Det andra skälet hade att göra med den kontrollerade utslussningen i Kriminalvårdens system. Vårt straffrättsliga system innefattar frivård och samspel med aktörer där ute. Det är klart att det är viktigt för alla som låses in av Kriminalvården att sedan kunna slussas ut i samspel med andra aktörer och komma ut som bättre människor med goda förutsättningar på andra sidan. Det är inte minst betydelsefullt när det gäller barn och unga. Vi ska verkligen återkomma till de frågorna och utveckla detta rejält framöver.

Anf. 106 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! I lördags marscherade nazister genom vår huvudstad. Under hösten har flera våldsdåd av medlemmar från Aktivklubb Sverige uppmärksammats. Säpo har varnat för att det är en rörelse som växer snabbt och som med tydliga högerextrema förtecken rekryterar unga och ägnar sig åt våld.

Att skrämma människor med politiskt våld är djupt osvenskt. Det vi nu ser ta form är dessutom väldigt farligt. Vi har inte råd att vänta på nästa våldsdåd eller att se vad de här aktivklubbarna faktiskt är beredda att göra med det strategiska våldskapital de nu bygger upp i sitt så kallade försvar av nationens framtid.

Vi socialdemokrater vill upplösa de här aktivklubbarna. Det kan lagtekniskt göras på flera olika sätt. Förra mandatperioden tillsatte vi exempelvis en utredning om att förbjuda nazistiska organisationer som ägnar sig åt förföljelse och våld. Den valde regeringen att inte ta vidare.

Inför arbetet i grundlagskommittén, som Gunnar Strömmer tillsatte, föreslog vi att även detta skulle vara föremål för översynen av grundlagen. Inte heller då var Tidöpartierna villiga att ta frågan vidare.

Mer i närtid har vi socialdemokrater föreslagit att modernisera den lag från 30-talet som förbjuder olovlig kårverksamhet. Lagen kom till för att stoppa framväxten av medborgargården när den tidens nazister var på frammarsch. Men lagstiftningen har visat sig vara för ålderdomlig för att träffa dagens nynazistiska aktivitetsrörelser, som exempelvis Aktivklubb Sverige.

Justitieministern har ändå vaknat under hösten och sagt att det kommer att komma lagförslag för att stoppa aktivklubbarna. Därför frågar jag nu: När kommer riksdagen att få ta ställning till ett sådant lagförslag?

Anf. 107 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik:

Fru talman! Glädjande nog har justitieministern varit vaken under hela mandatperioden. Det kommer inte minst till uttryck på det här området.

Vi ser att vårt samhälle hotas från olika håll av den våldsbejakande extremismen: av högerextremismen, som vi talar om nu, av den våldsbejakande islamismen och historiskt även av den autonoma vänstern. Det sistnämnda hotet har tonat ut en del på senare tid, men det kan förstås hända saker på nytt.

Denna insikt ledde fram till en sammanslagen ny strategi mot våldsbejakande extremism och terrorism, som regeringen beslutade om i januari förra året. Den är i sin tur väldigt operativ till sin karaktär. Vi har till exempel kunnat se det i form av Säkerhetspolisens arbete med kartläggning av det högerextrema hotet. Så sent som under våren har Säkerhetspolisen på bredden beskrivit aktivklubbarna, deras aktiviteter och det potentiella hot som de utgör, exempelvis i form av ett uppbyggt våldskapital.

I det här arbetet görs väldigt många preventiva insatser. Centrum mot våldsbejakande extremism, som sorterar under Brottsförebyggande rådet, har väldigt viktiga uppdrag i den här delen, inte minst för att bidra

och stötta kommuner och andra aktörer, så att de i sin tur kan vara vakna och bistå i arbetet med att se till att barn och unga inte dras in i de här sammanhangen. Inom ramen för det så kallade Redex-samarbetet, ett samspel mellan polisen och Säkerhetspolisen, sker ett väldigt offensivt arbete i relation till kritiska individer för att förebygga och förhindra bland annat den här utvecklingen.

När det sedan gäller kriminalisering i relation till den här typen av fenomen har vår inslagna linje ända sedan förra mandatperioden varit att vi ska knäcka detta med modern lagstiftning. Deltagandebrottslighet är alltså vägen att gå i relation till både terrorismen och den här typen av våldsbejakande extrema hot. Utredningen om detta kommer jag att ta emot på det nya året. Då ska vi också så skyndsamt som det bara går se till att den kommer till riksdagen.

Anf. 108 TERESA CARVALHO (S) replik:

Fru talman! Det var mycket som sades av justitieministern, men det kom väldigt få konkreta besked om när vi får ta ställning till en lagstiftning som kommer att stoppa aktivklubbarna. Gunnar Strömmer gömmer sig bakom det pågående grundlagsarbetet. Att det skulle behövas en grundlagsändring för att få stopp på aktivklubbarna är helt enkelt inte sant. Om Gunnar Strömmer velat hade han kunnat agera här och nu. Det finns till och med en utredning i Gunnar Strömmers byrålåda som säger att det inte behövs någon grundlagsändring. Man får nästan känslan att det här är någonting som Gunnar Strömmer tar till för att slippa agera här och nu. Vad det skulle bero på kan man spekulera fritt om.

Nazister marscherar på våra gator och torg, heilar och sprider hatpropaganda, och det blir alltmer bråttom att komma till rätta med detta. Vi har pekat på flera olika lösningar. Vi har tillsatt en utredning om att förbjuda nazistiska organisationer. Den har regeringen valt att inte ta vidare. Vi har också pekat på att man kan modernisera den lagstiftning som redan finns om olovlig kårverksamhet för att på så sätt stoppa aktivklubbarna. Inte heller det verkar Gunnar Strömmer vara villig att göra.

För det första vill jag fråga: Är det bara en grundlagsändring som är aktuell för Gunnar Strömmer? För det andra är det en efterhandskonstruktion att det här med kriminalisering av deltagande i gäng skulle träffa aktivklubbarna. Det är väldigt osäkert om det kommer att bli på det sättet.

Vad som är säkert är att vi socialdemokrater föreslog att man vid översynen av grundlagen också skulle titta på förbud mot nazistiska organisationer, och det sa Tidöpartierna nej till. När ska aktivklubbarna stoppas, Gunnar Strömmer?

Anf. 109 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik:

Fru talman! Den uppmärksamme lyssnaren kanske noterade att jag inte nämnde grundlagsfrågorna i mitt första inlägg. Det måste ha varit en förberedd talepunkt

som kom upp i det andra inlägget. Jag ska däremot komma tillbaka till grundlagsfrågan, men först ska jag ta fasta på någonting annat som Teresa Carvalho sa.

Som jag uppfattade det sa ledamoten att vi bara kan spekulera i Gunnar Strömmers motiv för att vara långsam. Jag vet inte vilken insinuation som ligger i den spekulationen. Kan det vara att jag ser mellan fingrarna när det kommer till det högerextrema våldet, och att jag tycker att våldsbejakande islamism och autonom vänster ska vi trycka till men inte högerextremisterna? Jag vet inte vad Teresa Carvalho antyder med den repliken. Ledamoten talar ofta om att vi inte ska tjafsa i politiken. Då ska man inte heller komma med tjafsiga insinuationer.

Om man nu vill läsa innantill och tar de här frågorna på allvar kan man gå tillbaka till den strategi som vi beslutade om förra året. Den pekade mycket tydligt ut det nynazistiska hotet som ett av två, historiskt sett tre, prioriterade problem att hugga tag i, och vi gör det på väldigt många olika sätt.

Om vi nu ändå ska komma tillbaka till grundlagsfrågan är den moderna lagstiftning som kan komma åt den här typen av problematik, och som vi har använt i relation till att kriminalisera deltagande i terrorism, det vi ville åstadkomma under förra mandatperioden. Det sa Socialdemokraterna nej till.

Jag mejlade med Morgan Johansson och frågade: Kan vi inte ta in den andra organiserade brottsligheten i det här greppet? Han sa nej. Det blev ingenting. Nu har vi fått en majoritet för det, och där kommer grundlagsfrågan upp.

Det är också det som möjliggör en lagstiftning, som jag tycker var ett mycket konkret besked. Jag kommer att ta emot förslaget i februari på det nya året. Då har vi för första gången, i varje fall under de år som jag kan överblicka, ett konkret förslag som verkligen kommer att kunna användas mot den här problematiken.

Det gäller oavsett om den är organiserad i relation till den organiserade brottsligheten i stort eller om den är organiserad i relation till våldsbejakande hot mot vårt fria och öppna samhälle. Det förslaget ska riksdagen alldeles strax få ta ställning till.
(Applåder)

Anf. 110 ULRIKA WESTERLUND (MP)
replik:

Fru talman! Jag tänkte ta tillfället i akt att återkomma till några av de frågor som har tagits upp i tidigare replikskiften. Jag börjar med sänkningen av straffmyndighetsåldern.

Jag kan inte påminna mig att det har varit en sådan enorm konsensus från samtliga remissinstanser i egentligen någon fråga under den här mandatperioden. Regeringen väljer, som det verkar hittills, att ignorera det. Jag skulle vilja höra ett resonemang om varför regeringen vet bättre än alla andra.

Det gäller både rättighetsorganisationer och rena kriminalvårdande myndigheter, inklusive Kriminalvården själv, polisen och Åklagarmyndigheten. De pekar på diverse aspekter som gör att det inte kommer att

bli bättre, utan det finns risk för att det kommer att försämma brottspreventionen om vi ser det i ett längre perspektiv.

En aspekt är ungdomsfängelser. Det hänger delvis ihop med detta och delvis inte. Ministern konstaterade tidigare att den utredning som tittade på det särskilt betonade att de hade tittat på fängelse från 15 år och inte från 13 år. Det är inte riktigt utrett. Det gör att det blir ännu mer komplicerat.

Ju yngre barn är, desto större skillnad kan det vara i personlig mognad och hur det är möjligt att ta till sig av olika typer av åtgärder helt enkelt. Kriminalvården saknar hittills erfarenhet av att ta hand om barn över huvud taget. Nu skulle den få ansvar för 13-åringar.

Sedan undrar jag om jag missat någonting. Vi fortsätter att tala om ungdomsfängelser. Men som jag har förstått det är det egentligen ungdomsavdelningar på befintliga anstalter. Det är någonting som lyfts fram av till exempel Barnrättskommittén i FN. De tycker inte att man ska göra på det sättet. Om barn döms till fängelse ska de sitta på särskilda anstalter och inte på avdelningar i närheten av vuxna dömda. Jag vill gärna ha en reflektion kring det.

Anf. 111 Justitieminister GUNNAR
STRÖMMER (M) replik:

Fru talman! Nu måste jag be Ulrika Westerlund att påminna mig. Visst sa ledamoten tidigare i sitt inlägg att Miljöpartiet även motsätter sig reformen med ungdomsfängelser avseende 15-, 16- och 17-åringar? Låt mig ändå börja där.

Den utredningen, som inte ska belastas med frågan om straffmyndighetsåldern, tar sikte på att dagens system för att ta hand om den här målgruppen i hög grad har havererat. Vittnesmålen om och revisionerna av den statliga ungdomsvården har haglat.

Det är allt ifrån siffror om att det är 90 procent av dem som är dömda till sluten ungdomsvård som återfaller i allvarlig brottslighet om de har kopplingar till gängen. Skolverksamheten levererar inte. Behandlingsverksamheten levererar inte. I praktiken har rymningsrisken varit stor, om man vidgar perspektivet. Det har varit enkelt att kommunicera på insidan och annat.

Det leder till slutsatsen att den statliga ungdomsvården inte var byggd för den här gruppen unga. Den har byggts för andra unga med andra behov. Det är de unga som nu i väldigt hög grad trängs undan. Om man återigen tar kommunalrådsperspektivet på frågan säger alla på den lokala nivån: Det är fullt när man ringer. Den här gruppen har i hög grad tagit över.

Det är för mig det viktiga skälet till att gå över just till ungdomsfängelse, eller ungdomsavdelningarna. Det handlar om att bygga en verksamhet som är avpassad just för den här målgruppen med skolgång och behandling med annan aktivitet. Den ska naturligtvis vara avskild från vuxna, och i övrigt anpassad till barn. Det har goda förutsättningar att bryta de destruktiva mönster vi har sett hittills.

I min andra replikrunda kommer jag tillbaka till de 13- och 14-åringar som begår de allvarligaste brotten.

Jag vill understryka att vi inte talar om barn och unga i största allmänhet. Det är nu ett femtiotal under 15 år som är föremål för bevistalan för att de är involverade i mord, mordförsök och annat och på vilka inga andra insatser längre biter. Vad ska vi göra med den gruppen? Det kommer jag gärna tillbaka till i nästa vända.

Anf. 112 ULRIKA WESTERLUND (MP)
replik:

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Jag fortsätter med den resonerande stilen. Jag vill bara förtydliga en sak. Om vi säger att vi inte vill ha ungdomsfängelser betyder det inte att vi inte vill ha någon typ av konsekvens för unga personer som begår brott. Så är det självklart inte, och så är det inte nu heller. Det är inte så att 13-åringar som begår ett brott ska vara ute, utan där vill vi se vård och åtgärder.

Vi har varit väldigt kritiska till SiS. Vi har välkomnat utredningen om SiS, Statens institutionsstyrelse, som regeringen har tillsatt. Men vi har ändå landat i att vi tror att det är bättre att fortsätta reformera SiS än att flytta över vården av barn och ungdomar som har begått brott till Kriminalvården.

SiS har bättre erfarenhet. SiS har också jobbat under många år med att till exempel diversifiera sina verksamheter. Det finns nu anläggningar inom SiS som i praktiken är att betrakta som ungdomsfängelser. Från dessa har det till exempel inte skett några avvikelser under lång tid.

SiS har verkligen jobbat på att försöka diversifiera verksamheten och bli bättre på att se till olika behov hos olika grupper av unga som är där. Vi tycker att det är mycket bättre att fortsätta med detta.

Skolan är kanske det som SiS brukar få bäst omdöme om, och man tycker att det ändå funkade okej. Det har också betonats att i princip alla intagna ungdomar har stora utmaningar med att ta till sig av undervisningen. Det är en stor farhåga när man flyttar över skolan till Kriminalvården, som inte alls har erfarenhet av att bedriva undervisning för barn och unga.

Dessutom kommer det att genomföras en lagändring som ska möjliggöra distansundervisning. Det tror inte vi i Miljöpartiet är möjligt för de flesta av dessa ungdomar att över huvud taget ta till sig av. Vi riskerar att få ungdomar som kommer ut efter flera år i fängelse och helt har misslyckats med skolan. De kommer då att befinna sig i en väldigt svår situation.

Jag vill också be justitieministern att avslutningsvis reflektera kring flickors situation. De är väldigt få. Kommer det att vara möjligt över huvud taget att ha dem avskilda från vuxna kvinnor?

Anf. 113 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik:

Fru talman! Tack för väldigt många relevanta och angelägna frågor. Jag ska försöka att bocka av dem lite systematiskt.

Först till det så kallade forskningsläget. Många refererar till Danmark och erfarenheterna av sänkt straffmyndighetsålder. Jag har varit inne på det tidigare. Det

var en generell sänkning till 14 år som varande i 18 månader. Det var en kort tid, och det är svårt att dra slutsatser. Under alla omständigheter ska vi inte sänka straffmyndighetsåldern generellt. Om vi kommer tillbaka på det sättet under det nya året riktar vi oss mot dem som har begått de allvarligaste brotten.

Jag säger det igen. Det är de cirka 50 under 15 som nu är föremål för bevistalan – som har begått mord, mordförsök, skjutningar och sprängningar kopplade till det. Det är målgruppen. Och det är den målgrupp som det har visat sig att den sociala sidan av systemet har väldigt, väldigt svårt att hantera. Det blir dåligt för de barnen. Det blir dåligt för offren för den brottslighet de är involverade i. Det blir också väldigt dåligt för samhällsskyddet.

Det här är målgruppen. Detta är någonting annat än den danska modellen, och det gör att jag tycker att många generella referenser i hög grad försvagas.

En annan aspekt som sällan tas upp är samhällsvinsten av att riktigt farliga personer är inlåsta. Sedan kan den inlåstningen ske på olika sätt. Det kan vara statlig ungdomsvård eller kriminalvård. Själva omhändertagandemomentet har vi nu pratat mycket om. Jag tror att alla här inne är med på noterna. Ingen vill att någon 13-, 14-, 15- eller 16-åring ska behöva vara inlåst. Sedan är det i vissa fall en realitet att det är nödvändigt. Då är min fråga: Vilken del av vårt system är bäst skickad att hantera det?

Vi bedömer i likhet med utredaren – och det uppfattar jag att en bred majoritet i riksdagen också gör – att kriminalvården har väldigt goda förutsättningar när det gäller 15-, 16- och 17-åringarna.

Skolverksamheten ska vi gärna komma tillbaka till. Den är förstås helt central. Det här med digitaliseringen är ju inte ett uttryck för att det ska vara digital undervisning i stort. Det här handlar om att man möjligtvis ska kunna möta vissa specifika behov i ett enskilt fall, men det är ingen generell modell för undervisning vi talar om.

Vi får komma tillbaka till alla innehållsfrågor när det gäller anstalterna. Jag tror att de kommer att bli utmärkt och ha väldigt goda förutsättningar att göra det mycket bättre än vad systemet har lyckats med hittills.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 10 december.)

§ 8 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2025/26:SfU2
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom
(prop. 2025/26:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 114 IDA KARKIAINEN (S):

Fru talman! Min mormor Ritva föddes 1945 i finska Torneå några månader efter att Lapplandskriget tagit slut och nazisterna retirerat men på vägen bränt ned allt i sin väg.

De finska familjerna stod längs älvkanten hos grannar i svenska Tornedalen och bevittnade hur deras gårdar på andra sidan älven blev vandaliserade och brändes ned till grunden. 100 000 finländare, 75 procent av befolkningen i finska Lappland, hade dessförinnan evakuerats till Sverige.

Många återvände sedan till norra Finland vid den tid när mormor föddes. Men många blev kvar i Sverige. Det var kärva tider i Finland med minnen av förluster av nära och kära och förluster av gårdar och bostäder. Och det var en tung ekonomisk tid som stundade.

Fru talman! Min mormor började jobba tidigt. Som 14-åring började hon arbeta på restaurang i Torneå. Hon skalade potatis nere i källaren. Hon skulle egentligen ha arbetat sex timmar om dagen, men det blev ofta längre dagar trots hennes unga ålder. Hon arbetade samtidigt som barnpiga och städerska. Några år senare arbetade hon också som assistent och hembiträde hos en tandläkare.

17 år gammal träffade hon min morfar från Kärrbäck. Strax därefter flyttade hon till Haparanda. Där började hon arbeta som städerska på Domus, och hon städade extrapass på Nordisk transport på morgnarna. Det var tidiga morgnar och sena kvällar.

År 1979 började hon i stället arbeta som lokalvårdare på Demografiska databasen, efter att hennes barn – min mamma och min morbror – uttryckt: Mamma, vi vill att du ska vara hemma på kvällarna. På Demografiska databasen arbetade hon sedan i 30 år, tills min morfar fick en stroke. Hon beslutade sig för att gå i pension lite tidigare än hon från början tänkt för att vårda min morfar i hemmet. I somras firade vi min mormor. Hon fyllde 80 år.

Fru talman! Jag hade mer än något annat önskat att hennes hårda slit genom hela livet kunde återspeglas i pensionskuvertet. Men det gör det inte. Hon har i stället tvingats leva på marginalerna.

Fru talman! Pension handlar inte om siffror på ett papper. Det handlar om människor – om min mormor Ritva, om undersköterskan som burit äldre genom pandemin, om byggnadsarbetaren som slitit ut sina knän och om kvinnan som arbetat deltid för att ta ansvar för familjen och som nu riskerar att bli fattigpensionär.

Pension handlar i grunden om respekt – respekt för ett långt arbetsliv, respekt för dem som byggt Sverige starkt och respekt för principen om att ingen efter ett helt arbetsliv ska behöva räkna varje krona för att få månaden att gå ihop.

Fru talman! Det svenska pensionssystemet var en gång ett internationellt föredöme. Men verkligheten förändras. Fler lever längre. Arbetslivet ser annorlunda ut, och allt fler – framför allt kvinnor – riskerar låga pensioner trots ett helt liv av arbete.

Det duger inte. Därför har Socialdemokraterna under de senaste åren tagit viktiga steg. Vi har höjt garantipensionen. Vi har ökat tryggheten för dem med lägst pension, och vi har sett till att det lönar sig bättre att ha arbetat. Men vi är inte färdiga. Fortfarande möter

vi nämligen människor som säger: Jag har jobbat i 40 år – är det här allt jag får?

Fru talman! Vi socialdemokrater vill att den sammanlagda pensionen för vanliga löntagare ska vara minst 70 procent av lönen. Så ser en pension ut som det går att leva på. För att nå dit vill vi höja inbetalningarna till pensionssystemet. Det är ett ansvarstagande beslut – ett långsiktigt beslut – och ett beslut som gör skillnad för kommande generationer.

Vi har i samarbete genom Pensionsgruppen infört en gas i pensionssystemet, en möjlighet att höja pensionerna när systemet går med överskott. Det är logiskt eftersom det sedan flera år tillbaka finns en broms.

Fru talman! Vi har också presenterat ett förslag om arbetarepension. Det är ett riktat pensionslyft för dem som jobbat i mer än de 40 år som krävs för att få full inkomstpension men som ändå bara får marginellt mer än vad som betalas ut till den som bara har garantipension. Det är de som har slitit längst och hårdast – i vården, i industrin och i transportsektorn. Det är de som har gått upp tidigt, jobbat helger och ofta burit tunga arbetsuppgifter genom livet. Det är dags att deras arbete också syns i pensionen.

Vi vill dessutom, fru talman, göra det möjligt att trappa ned i slutet av arbetslivet – särskilt för dem med tunga jobb – utan att det straffar sig med en lägre pension. Det är inte värdigt att människor ska tvingas arbeta sig sjuka för att orka fram till pensionsdagen.

Fru talman! Det finns en del röster i den här kamraren som säger att pension framför allt ska handla om arbetslinjen. Vi håller med – arbete ska löna sig. Men pension är mer än så. Det är också en välfärdsfråga, en jämlikhetsfråga och en jämställdhetsfråga. Vad som framför allt är viktigt för pensionerna är att vi får tillväxt i ekonomin och att man har ett arbete att gå till.

Sveriges tillväxt har nu legat i EU:s bottenliga i några år. Arbetslösheten har stuckit iväg rejält och uppgår nu till över en halv miljon människor. Här behövs krafttag. För den samhällsekonomiska förlusten är och kommer att bli stor, och det kommer också att påverka pensionerna på sikt.

Fru talman! Det är klokt att vi partier tillsammans vårdar pensionernas stabilitet och långsiktighet i det samarbete vi kallar för Pensionsgruppen. Men det bygger också på att vi orkar genomföra förändringar.

Ett pensionssystem som inte klarar av att ge anständig pension till dem som burit välfärden på sina axlar är ett system som måste utvecklas och förbättras. Därför kommer vi att driva frågan om höjda pensioner, en stärkt allmän pension, rättvisa för dem med låga löner och tunga jobb samt en pension som det går att leva på.

Låt oss se till att den som har byggt Sverige starkt också får ett starkt avslut på sitt arbetsliv. Låt oss se till att pensionerna blir värdiga och rättvisare för alla, inklusive min mormor Ritva.

(Applåder)

Anf. 115 MARTINA JOHANSSON (C):

Fru talman! Sveriges pensionssystem är unikt i jämförelse med många andra länders och bygger på att varje generation står för sina kostnader. Jag belastar alltså inte framtida generationer, utan det är min egen inbetalning i systemet som blir min framtida pension. Att systemet är avgiftsfinansierat gör det också mer ekonomiskt hållbart.

Det finns en tröghet i pensionssystemet vad gäller förändring. Ibland beskylls Pensionsgruppen för att vara en segpropp och att det inte händer så mycket. Men jag tycker att det är ganska bra, för systemet tål inte att ryckas sönder utan är en helhet. Det är inte svart eller vitt, utan det finns många olika kranar att dra i. Givetvis får det inte stå helt still, men det är en trygghet att det inte påverkas av vilken regering som bildas efter varje val.

Fru talman! Det har ändå gjorts några bra ändringar de senaste åren. Bland annat ska det med jämna mellanrum göras en riktåldershöjning. Vi borde dock kanske ha vågat ta det steget lite tidigare eftersom det påverkar pensionsnivåerna. Vi har också tagit beslut om flexibla tjänstepension för att motivera människor som gått i pension att återgå i arbete. Vi har också enats om att införa en gas.

Fru talman! Nu ser vi över det så kallade grundskyddet, som i dag är ganska svårt att förstå och tungt att administrera. För mig är det viktigt att Sverige får ett grundskydd som är tydligare och därmed enklare att förstå. Då kan också Pensionsmyndigheten lägga mindre tid på att administrera systemet. Framtiden får utvisa om vi lyckas med detta, men det är min förhoppning.

Det vore också bra att kunna landa i ett fattigdomsbegrepp som vi kan förhålla oss till. Vilken typ av fattigdom vill vi motverka med de olika delarna i pensionssystemet? I dag hamnar vi ofta i en diskussion om olika typer av fattigdom, och då är det lätt att vi pratar om äpplen och päron i stället för äpplen och äpplen.

Fru talman! Oavsett vilken del av pensionssystemet vi pratar om är Centerpartiets ingång i diskussionerna att Sverige ska ha tillräckligt höga pensionsnivåer, och då behöver det vara en skillnad för den som har lönearbetat jämfört med den som inte har lönearbetat. Den frågan behöver vi jobba med för att nå dit. Livsinkomstprincipen är viktig samt att huvuddelen ska vara avgifter till systemet, att varje generation står för sin kostnad, att grundskyddet är tydligt och att pensionssystemet fortsätter att vara individuellt.

Vi pratar om ojämsställda pensioner, men de orsakas inte av systemet utan av den ojämsställda arbetsmarknaden. Här har arbetsmarknadens parter ett stort ansvar när det gäller att ge lika lön inom samma ansvarsområde. Det handlar inte bara om lika lön för lika arbete utan även om olika branscher.

Det bästa för pensionen är att arbeta, att jobben blir fler och även att lönerna generellt sett går upp, för det är så vi får en uppräkning av pensionerna. Förra året lade Centerpartiet därför fram sin budgetmotion *Jobben, jobben, jobben* och i år kallar vi den *Fler jobb och*

lägre utsläpp. Det är nämligen med fler arbeten vi ökar intäkterna i pensionssystemet och även den enskildes pension.

Anf. 116 DANIEL PERSSON (SD):

Fru talman! Vi debatterar nu socialförsäkringsutskottets betänkande SfU2, och jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag.

De generationer före oss som har arbetat, bidragit till vår välfärd och byggt upp vårt samhälle ska behandlas med respekt och tacksamhet för det Sverige vi ser i dag. På ålderns höst ska man känna sig trygg i sitt hem och med att vistas på gator och torg, men man ska även känna att det finns en ekonomisk trygghet.

Fru talman! Betänkandet omfattar en rad förmåner som är riktade till våra pensionärer och som kompletterar den allmänna pensionen för många av dem. Ungefär tre av fyra pensionärer i Sverige tar del av någon av förmånerna inom grundskyddet.

Fru talman! Målet för utgiftsområdet är att förmånerna ska bidra till en god ekonomisk standard för kvinnor och män, såväl ensamstående som sammanboende, med låg eller ingen inkomstgrundad pension. Regeringen bedömer att förmånerna inom detta utgiftsområde uppfyller målet om att de ska bidra till en god ekonomisk standard för pensionärer. Utan dessa förmåner hade andelen pensionärer med låg ekonomisk standard landat på 23 procent i stället för nuvarande 9 procent. Förmånerna gör alltså skillnad.

Fru talman! Resultatredovisningen visar att den materiella och sociala fattigdomen bland svenska pensionärer är låg. Pensionärer i Sverige lever under relativt goda ekonomiska förhållanden jämfört med andra pensionärer inom EU. Jämfört med andra EU-länder hade Sverige 2023 lägst andel pensionärer som levde i materiell och social fattigdom. Man ska dock vara medveten om att den ekonomiska situationen skiljer sig mellan olika grupper av pensionärer i Sverige och att det finns pensionärer som av olika anledningar lever under knappa ekonomiska förhållanden. Resultatredovisningen visar att det är gruppen ensamstående kvinnor som har den lägsta ekonomiska standarden i Sverige. Denna grupp är också störst sett till andel och tar även i hög grad emot någon av förmånerna inom grundskyddet.

Sett över tid befinner sig dock andelen pensionärer med låg ekonomisk standard på en förhållandevis låg och stabil nivå. Under åren 2020–2024 var andelen pensionärer med låg ekonomisk standard till och med lägre än i befolkningen i övrigt, vilket bland annat beror på att grundskyddet har förstärkts under denna tidsperiod.

Fru talman! Sedan augusti 2023 består Pensionsgruppen av samtliga partier som är invalda i Sveriges riksdag, och sedan detta omtag har Pensionsgruppen beslutat att det ska vara möjligt att pausa sin tjänstepension. Det kan man vilja göra om man börjar arbeta igen efter att ha påbörjat uttaget av tjänstepensionen.

Pensionsgruppen har även beslutat om en gas i pensionssystemet. Förut har det bara varit möjligt att

bromsa de årliga pensionsuppräkningsarna om det skulle uppstå ett underskott i inkomstpensionssystemet. Det är ett skydd för pensionssystemet så att det är långsiktigt, finansiellt stabilt och inte skjuter över en skuld till framtida generationer. Men under senare år har finanserna stabiliserats, och nu finns det ett överskott. Pensionsgruppen har därför enats om att överskottet i inkomstpensionssystemet ska delas ut och därmed höja pensionerna.

Denna gas i systemet och att Sverigedemokraterna och regeringen har sänkt skatten för pensionärerna ett antal gånger under mandatperioden stärker pensionärernas ekonomi.

Fru talman! Man kan konstatera att Pensionsgruppen har mycket att arbeta med framgent. En viktig fråga är livsinkomstprincipen, det vill säga att pensionen ska bli en spegling av arbetslivet och att högre inkomster under arbetslivet leder till högre pension. En annan är respektavståndet. Det ska vara skillnad i pension mellan den som har arbetat hela livet och den som inte har arbetat alls. Dessa två frågor är i någon mån sammankopplade med varandra. Vi har också målet för utgiftsområdet, som kan vara utmanande att balansera i denna ekvation. Det är en utmanande uppgift för Pensionsgruppen att få ihop helheten.

Fru talman! Varje år utför konsultjätten Mercer tillsammans med CFA Institute och Monash University en rankning av 50 länders pensionssystem. Man mäter bland annat stabilitet, tillräcklighet i pensionsnivåer och förtroende för systemet.

Förra året hamnade Sverige på plats tio i rankingen och var sämst i Norden. I år hamnar Sverige på sjätte plats, och glädjande är att vi har gått om både Norge och Finland här i Norden. Höjd pensionsålder och förbättrade kontroller av fonder i premiepensionen är några faktorer som ligger bakom Sveriges lyft i rankingen. Av rapporten framgår även att det finns områden där Sverige har förbättringspotential.

Den nuvarande pensionsgruppen består av samtliga riksdagens partier, vilket möjliggör stabila pensionsöverenskommelser över tid med en bred demokratisk förankring och ett gemensamt ansvar. Det är så vi får ett pensionssystem som präglas av stabilitet och långsiktighet, vilket har varit vårt pensionssystemets starka sidor.

Jag yrkar återigen bifall till utskottets förslag.

I detta anförande instämde Nima Gholam Ali Pour (SD).

Anf. 117 ULRIKA HEINDORFF (M):

Fru talman! I eftermiddag debatterar vi utgiftsområde 11. För oss här inne är det självklart vad det handlar om men kanske inte för er där hemma; det är de så kallade grundskyddsförmånerna. Vi pratar om garanti-pensionen, bostadstillägget för pensionärer, äldre-försörjningsstödet, inkomstpensionstillägget och efterlevandepensionerna till vuxna. Låter det krångligt? Det är det, och det återkommer jag till.

Utgiftsområde 11 omfattar ungefär 60 miljarder kronor. Det är två år sedan jag debatterade detta i denna kammare. Jag har varit föräldraledig och missade förra årets debatt. När jag skulle skriva det här anförandet insåg jag att det har hänt en del på två år.

För två år sedan pratade vi mycket om 57:orna. Det känns ganska långt bort nu. Den moderatledda regeringen löste ju den frågan och säkrade också upp för 59:orna, så att de inte kommer att drabbas på samma sätt som 57:orna.

Då pratade vi mycket om det svåra bekymret med inflationen, som var uppe på max 10 procent. I dag är den nere på 2,3 procent. För två år sedan hade vi bara börjat att lätta på skattetrycket för pensionärerna. Nu har vi sänkt skatten ytterligare. Ett genomsnittligt pensionärspar har sedan 2022 fått 26 000 kronor mer i plånboken varje år. Det är en rejäl förstärkning.

Fru talman! Låt oss säga som det är, att grundskyddet är komplext och krångligt. Pensionsmyndigheten har lyft fram detta ett flertal gånger. Det är ett system som helt enkelt är svårt att förstå. Därför var det glädjande att Pensionsgruppen i maj presenterade att man ska göra en översyn av grundskyddet. Målet ska vara träffsäkert, kostnadseffektivt och enkelt att förstå. Att reformera målet är också grunden för att kunna reformera grundskyddet. En enig pensionsgrupp ställde sig bakom detta.

Äldreminister Anna Tenje, som leder Pensionsgruppen, påminde oss: ”Pensionssystemet finns till för pensionärerna. Därför är det av största vikt att det är begripligt och effektivt. Den här översynen syftar till att hjälpa oss att säkerställa att grundskyddet blir enklare och när pensionärer med störst behov.”

Det är verkligen bra att Pensionsgruppen tar tag i denna fråga. Det är dessutom rimligt och rätt att alla åtta partier sedan ett par år tillbaka är med i Pensionsgruppen. Det gör att både Pensionsgruppens arbete och de beslut som tas får legitimitet.

Fru talman! Ekonomisk standard kan mätas på olika sätt. Ett sätt som jag fastnade för är Swedbanks index för finansiell hälsa, som är en årlig mätning. Indexet visar på medborgarnas förmåga och kunskap om sparande, lån och ekonomisk trygghet. Mätningen presenterades i våras, och man kunde läsa att den bästa finansiella hälsan finns bland de äldre. Av dem som är över 60 år anses 87 procent ha en god och stark finansiell hälsa. Ofta är det så att de äldre känner sig trygga med sin ekonomi. Här ser vi att det är en väldigt hög andel. Många har hunnit bygga upp ett sparande och skaffat sig de försäkringar som behövs. Många är också skuldfria.

Fru talman! Hur står det då till med inkomsterna för pensionärer? Sedan ett antal år tillbaka pratar vi om jobbonärer. Nu är det ett etablerat uttryck. I veckan presenterades färsk siffror. Vi är uppe på den högsta andelen någonsin. Ungefär en halv miljon svenskar mellan 66 och 80 är så kallade jobbonärer.

Fru talman! Det är inte bara pensionerna och grundskyddet som gör att pensionärernas ekonomi stärks. Den moderatledda regeringen sänker

matmomsen, inför en tandvårdsreform, sänker elskatten, inför ett högkostnadsskydd för elkostnader och sänker bränslepriserna. Till det kommer gasen i pensionssystemet, som tidigare nämndes.

Fru talman! För oss moderater handlar pensionspolitiken i grunden om rättvisa. Alla de personer som under ett helt arbetsliv ställt klockan på morgonen och gått till sitt arbete och slitit ska kunna leva ett gott liv som pensionärer. Den moderatledda regeringen fortsätter att leverera reformer som gör verklig skillnad för Sveriges pensionärer.
(Applåder)

Anf. 118 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Alla människor ska kunna leva på sin pension och kunna se fram emot ett liv i trygghet efter ett långt arbetsliv. Man ska ha råd att köpa den där koppen kaffe på stan och kanske en present till barnbarnen. Människor ska känna en trygghet i att kunna gå i pension vid rimlig ålder. Har man haft ett tungt arbete som sliter på kroppen ska man också kunna gå i pension tidigare än om man har haft ett arbete som inte är lika slitsamt. Men så ser det inte ut i dag.

I dag lever alltför många pensionärer med låg ekonomisk standard och fattigdom. Över hälften av landets pensionärer har så låg inkomstgrundad pension att de har rätt till garantipension. Det var en av anledningarna till att Vänsterpartiet för några år sedan såg till att garantipensionen höjdes med 1 000 kronor per månad för dem som behövde det allra mest. Det var enormt viktigt och har lett till att fler pensionärer fick det lite bättre.

När de pensionärer som har det sämst ställt får bättre inkomster skapar det ett tryck på förbättringar även för övriga pensionärer. När pensionssystemet sjösattes på 90-talet utlovades att pensionärerna i det nya systemet skulle få ut 60 procent av lönen. Detta har inte levererats, och det måste ligga på mycket högre nivåer i dag. Vänsterpartiet har krävt att bland annat inkomstpensionerna ska höjas.

Fru talman! Vänsterpartiet är numera med i Pensionsgruppen, som beslutar om förändringar i pensionssystemet. Där driver vi på för att inkomstpensionerna ska höjas så att pensionerna hamnar på den nivå som utlovades när systemet infördes. Det behöver införas en rejäl gas i pensionssystemet som gör att pensionärerna får ta del av mer av de pengar som finns i systemet. Avsättningarna till pensionen som andel av löneavgifterna behöver också öka.

Det viktigaste är dock att få till höjda inkomstpensioner, och det är ingen hemlighet att vi vill ha en starkare gas. Det är inte heller någon hemlighet att vi är emot att pensionsåldern har höjts, vilket riksdagen har röstat om. Vänsterpartiet var i grunden emot den höjningen då man inte samtidigt såg till att införa arbetsmiljöåtgärder som gör att alla människor klarar av att arbeta längre.

Redan före höjningen av pensionsåldern var det många i slitsamma yrken som inte orkade arbeta fram till pensionen. För den med ett lågbetalt yrke ger inte

heller de extra yrkesverksamma åren särskilt mycket mer i plånboken vid pension.

Den höjda pensionsåldern kan visserligen vara rimlig utifrån antagandet att vi lever längre och därmed orkar arbeta längre, men verkligheten ser väldigt olika ut för olika arbetstagare. Vanligast är att kvinnor inom utbildning, vård och omsorg inte orkar arbeta fram till pensionen.

Bland alla sysselsatta i åldern 50–64 år bedömer 12 procent att de inte kommer att orka arbeta fram till pensionsåldern. Bland Kommunals medlemmar är sju av tio oroliga för att de inte kommer att orka arbeta hela vägen. Alltför många börjar och avslutar arbetsdagen med värktabletter redan i dag. Sverige skulle därför också behöva en pension där yrkesgrupper med särskilt slitsamma arbeten helt enkelt går i pension tidigare.

Fru talman! Vi behöver en pension som ger upprätelse åt alla dem som har burit barn i förskolan, gjutit betong, kört buss och skannat varor i kassan. De har burit vår välfärd på sina axlar och har fått hjulen i det här landet att snurra. De liksom alla andra äldre förtjänar en trygg och rimlig pension, inte att tvingas leva som fattigpensionärer bara för att de inte orkat arbeta fram till pensionsåldern.

Vi behöver också se till att villkoren på arbetsmarknaden förbättras. Ständiga nedskärningar, så kallade effektiviseringar och ett högt tempo gör att många blir utslitna på jobbet. Arbetsmiljön på arbetsmarknaden behöver förbättras.

Fru talman! Vänsterpartiet har i dag ingen reservation då de frågor vi driver när det gäller pensioner hanteras i Pensionsgruppen. Jag vill dock här i kammaren framhålla vikten av att Pensionsgruppen förmår att gå från ord till handling och lösa de problem som finns rörande pensionssystemet i dag.

Anf. 119 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP):

Fru talman! Vi diskuterar här en fråga som rör själva grundfundamentet för vårt samhälle: trygghet och värdighet för våra äldre. Våra äldre har genom åren bidragit till uppbyggnaden av landet. Deras arbete och engagemang har varit avgörande för den välförståndsutveckling som vi upplever i dag. Ändå står vi inför en situation där för många av våra äldre lever på knappa ekonomiska resurser, trots att Sverige är ett av världens rikaste länder.

Pensionen är inte bara en siffra. Den är ett mått på respekt och det erkännande som vi som samhälle visar för de insatser som våra äldre har gjort. Att för många äldre nu tvingas att leva på alltför små pensioner är inte bara en ekonomisk fråga, utan det är en fråga om värdighet och rättvisa. Därför måste vi gemensamt höja pensionerna och stärka grundskyddet. Vi måste se till att alla äldre får en pension som går att leva på, oavsett hur länge de har haft möjlighet att arbeta eller hur hög lön de har haft under arbetslivet.

Att höja pensionerna är inte bara en handling av generositet, utan det handlar också om vilken framtid vi vill ha. Det ger äldre människor möjlighet att leva

värdiga och trygga liv samtidigt som det stärker solidariteten mellan oss. Att människor inte lämnas i ekonomiskt utanförskap visar att vi bryr oss om varandra. Men det stärker också det gemensamma förtroendet för vår välfärd och för varandra.

Att ha arbetat ska löna sig när man går i pension. Det är vi alla överens om. Men alla som är pensionärer i dag har varit med och byggt upp vårt samhälle, oavsett vad de har arbetat med och om de föddes här eller invandrade senare. Storleken på lönekuvertet är inte alltid ett mått på hur mycket man har ansträngt sig i livet. Även de med låga löner har arbetat hårt och borde ha en pension som det går att leva på utan att behöva vända på varenda krona eller stå utan mat i slutet av månaden. Vi måste säkerställa att vi har en grundtrygghet för alla där inte en enda pensionär, oavsett vad de arbetat med, vad de tjänat eller om de invandrat till Sverige, lever i fattigdom och otrygghet.

Pensionen är alltså en jämlikhetsfråga, men den är också en jämställdhetsfråga, fru talman. Tre fjärdedelar av alla som får del av garantipensionen, den huvudsakliga grundtryggheten i pensionssystemet, är kvinnor. Formulerat på ett annat sätt finns det tre gånger så många kvinnor med låga inkomstpensioner som det finns män. Det speglar den ojämställda arbetsmarknaden förr i tiden, då kvinnor lönearbetade mindre än män och hade betydligt lägre löner.

Men det speglar också den ojämställdhet vi fortfarande har på svensk arbetsmarknad i dag. Yrken där majoriteten är kvinnor har i högre grad lägre löner. Kvinnor tar ut längre föräldraledighet. Dessutom sliter kvinnor inom ansträngande yrken, exempelvis vården, ut sig tidigare och måste sjukskriva sig eller gå i pension i förtid. Därmed hinner de inte tjäna in lika mycket till pensionen. Dessa problem måste vi åtgärda. Men det är också tydligt att en höjning av pensionerna och en förstärkning av grundtryggheten är en central jämställdhetsfråga.

Fru talman! Vi har motioner med konkreta förslag för att stärka svenskarnas pensioner som kommer att avhandlas i en debatt nästa år. Men de flesta beslut som rör svenskarnas pensioner hanteras i dag i Pensionsgruppen, som Miljöpartiet sedan ett par år tillbaka är välkommet i.

I Pensionsgruppen arbetar alla partier för att nå konsensus om de viktiga förändringarna av pensionsystemet för att undvika ryckighet och säkerställa att pensionssystemet håller över tid. Det är i grunden ett bra system. Vi i Miljöpartiet tänker fortsätta att vara med och arbeta konstruktivt för högre, mer jämställda och mer hållbara pensioner, för alla har rätt till en värdig och trygg ålderdom.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 10 december.)

§ 9 Migration

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2025/26:SfU4

Utgiftsområde 8 Migration (prop. 2025/26:1 delvis) föredrogs.

Anf. 120 VIKTOR WÄRNICK (M):

Fru talman! I dag ska vi debattera budgeten avseende migrationspolitiken. Invandringsfrågan är fortsatt en av väljarnas viktigaste frågor. Det är inte konstigt. Under Socialdemokraternas åtta år vid makten tog Sverige emot 320 000 asylsökande utan någon som helst plan för hur dessa skulle komma i arbete och integreras i det svenska samhället. Socialdemokraternas ansvarslösa migrationspolitik och kravlösa integrationspolitik har fått allvarliga konsekvenser. Vi har i dag ett stort utanförskap i Sverige.

Många människor som har kommit hit har inte lärt sig det svenska språket trots att de har bott i Sverige under många år. Många vuxna har fastnat i bidragsberoende, och som en konsekvens får alldeles för många barn inte se sina föräldrar gå till jobbet. Utanförskapet riskerar att gå i arv i generation efter generation.

Därutöver hotas vårt öppna och fria samhälle av separatistiska krafter som vill splittra vårt land genom att skapa parallella samhällsstrukturer. Vi ärvt ett kaos av Socialdemokraterna.

Migrationspolitiken är därför ett av den moderatledda regeringens mest prioriterade reformområden. Vi genomför ett paradigmskifte, och Sverige för nu en ansvarsfull migrationspolitik som medfört att vi nu har den lägsta asylrelaterade invandringen sedan 1985, det vill säga så långt bakåt i tiden vi kan mäta. Vi skapar nu ordning i migrationspolitiken, så att den som har skyddsskäl får goda förutsättningar att integreras i det svenska samhället och bli en del av samhällsgemenskapen, medan den som inte har skyddsskäl utan dröjsmål ska lämna Sverige och återvända till sitt hemland. Det är rätt, rättvist och riktigt.

Fru talman! I ljuset av det negativa glöms de positiva effekter som invandringen har och har haft för Sverige alltför ofta bort i den migrationspolitiska debatten. Många av dem som kommit till Sverige har lärt sig svenska, etablerat sig på arbetsmarknaden och blivit en del av den svenska samhällsgemenskapen. Varje dag går hundratusentals människor som är födda utomlands till arbetet eller till skolan. De bygger sina företag, sina familjer och sin framtid. De följer svenska lagar, och de delar våra svenska värderingar. De gör Sverige till ett bättre land.

Det är Moderaternas övertygelse att alla människor ska kunna växa och nå sin fulla potential genom egen ansträngning. Vart en människa är på väg ska vara viktigare än varifrån hon kommer. För den som lagligen befinner sig här och är beredd att vara en del av den svenska samhällsgemenskapen ska Sverige vara ett möjligheternas land.

För att vi ska lyckas med integrationen behöver vi dock ha en minimal asylinvandring under överskådlig tid. Dessutom behöver vi göra upp med den kravlösa integrationspolitiken. Att bli en del av Sverige innebär många möjligheter, men det innebär också skyldigheter. För oss moderater innebär dessa skyldigheter

följande: I Sverige försörjer man sig själv, i Sverige talar man svenska och i Sverige accepterar och efterlever man svenska värderingar.

Fru talman! Efter tre år med en moderatledd regering är det tydligt att Sverige är på rätt väg. Men vi är ännu inte framme, och nu skruvar vi upp tempot. Under den resterande delen av mandatperioden kommer en lång rad nya lagförslag att läggas fram av regeringen för att vi ska fortsätta få ordning på migrationen. Jag vill framför allt lyfta tre av de kommande lagförslagen – förslag som är särskilt viktiga för oss moderater.

För det första kommer vi att genomföra en stor bidragsreform. Att nyanlända från dag ett har kunnat ta del av hela den svenska välfärden utan något som helst krav på att integrera sig i det svenska samhället är inte rättvist. Det har bidragit till att många som har kommit till Sverige har passiviserats och fastnat i långvarigt bidragsberoende och utanförskap. Det är dessutom både absurt och enormt orättvist att det för vissa människor inte lönar sig att ta ett jobb. Att leva på bidrag kan i vissa fall ge mer pengar i plånboken än att arbeta ihop en lön.

Vi moderater står på hårt arbetande människors sida. Därför genomför vi en bidragsreform så att det alltid ska löna sig att arbeta. Dessutom inför vi kvalificering till vissa socialförsäkringsförmåner för nyanlända. För att det ska löna sig att anstränga sig kommer den som arbetar att snabbare kvalificera sig till välfärden. Det är rätt och rättvist. Dessutom kommer vi att införa ett aktivitetskrav i försörjningsstödet.

För det andra kommer vi att införa skärpta krav för att bli svensk medborgare. Nästan lika kravlöst som bidrag har delats ut till den som är ny i landet har Sverige delat ut svenska medborgarskap. Det har inte ens krävts att man kan ett enda ord svenska eller känner till någonting alls om det svenska samhället för att bli svensk medborgare. Hur ska man då kunna vara en del av den svenska samhällsgemenskapen?

Vi inför nu krav på kunskaper i svenska och om det svenska samhället, krav på egen försörjning och krav på att lagligen ha bott i Sverige en längre tid för att man ska kunna beviljas svenskt medborgarskap. Vi moderater vill att man ska vara stolt över att vara svensk medborgare, och stolt blir man först när man har ansträngt sig.

För det tredje kommer vi att införa skärpta regler om utvisning på grund av brott. Nu är det slutdaltat med personer som kommer till Sverige och begår brott. Vi moderater står på brottsoffrens sida. Ingen flicka som har blivit utsatt ska behöva vara rädd för att möta sin våldtäktsman på gatan. Vi inför nu regler som innebär att alla brott med en strängare påföljd än böter kommer att vara utvisningsgrundande. Åklagarna kommer också att vara skyldiga att yrka på utvisning. Det nya regelverket beräknas leda till att antalet utlänningar som utvisas på grund av brott sexfaldigas.

Fru talman! Vi moderater är överens med våra samarbetspartier om en budget med ett flertal åtgärder för att strama åt invandringen till Sverige så att vi

lyckas med integrationen. Mot oss står en rödgrön röra. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Centerpartiet är i princip inte överens om någonting.

Magdalena Andersson brukar hävda att hon vill bedriva en stram migrationspolitik, men det är uppenbart att Socialdemokraternas definition av en stram migrationspolitik är en helt annan än vår. När hon var statsminister beskrev hon 19 000 asylsökande per år som en mycket stram migrationspolitik. Det är en tre gånger större asylinvandring än vad Sverige har i dag, när vi har en moderatledd regering.

Det är också uppenbart att Magdalena Andersson aldrig kommer att kunna bedriva någon som helst form av så kallat stram migrationspolitik tillsammans med Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Centerpartiet. Centern vill kraftigt höja antalet kvotflyktingar från dagens 900 till 5 000 per år, och Vänsterpartiet och Miljöpartiet säger nej till alla de förslag vi nu ska genomföra. Som om inte detta skulle skapa tillräckligt med kaos vill Vänsterpartiet gå tillbaka till hur migrationspolitiken såg ut 2015 – det år då över 160 000 personer sökte asyl i Sverige. Man vill dessutom införa amnestier och ge uppehållstillstånd till alla som har vistats olagligt i Sverige under tillräckligt lång tid.

Det här är receptet på ett rödgrönt vänsterexperiment som riskerar att få förödande konsekvenser för Sverige. Vi har sett hur det har gått tidigare – gymnasielagen är bara ett exempel på hur en rödgrön röra kan skapa kaos i migrationspolitiken.

Fru talman! Som om det inte vore nog att Socialdemokraterna förde en ansvarslös migrationspolitik och en kravlös integrationspolitik vill man nu använda svenska folket som integrationsverktyg för att lösa det kaos som man skapade ihop med de rödgröna. Man vill nämligen tvångsblanda befolkningen. Enligt Socialdemokraternas egna beräkningar måste 42 procent av låginkomsttagarna flytta till ett annat bostadsområde för att en blandning av hög- och låginkomsttagare ska uppnås. Det är nästan varannan person som ska tvingas flytta. Som väljare måste man därför ställa sig frågan: Blir det jag eller min granne?

Fru talman! Det är ingen hemlighet att ”makten framför allt” är Socialdemokraternas verkliga motto. Men de är också regeringsodugliga – särskilt i sällskap av Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Centerpartiet.

Tack vare den moderatledda regeringen är Sverige nu på rätt väg, men vi är inte framme. Om mindre än ett år är det val i Sverige. Då står svenska folket inför ett vägval: Ska vi fortsätta på den här linjen, med den lägsta asylinvandringen sedan 1985, eller ska vi tillbaka till den politik som ledde till asylkrisen 2015 – i kombination med åtgärder och integrationslösningar som innebär en socialdemokratisk tvångsblandning? Valet nästa höst kommer att vara helt avgörande.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag yrka bifall till den moderatledda regeringens budgetförslag, det vill säga bifall till utskottets förslag i betänkande SfU4. (Applåder)

I detta anförande instämde Magnus Resare (M) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Anf. 121 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman och ledamoten! Det var mycket som togs upp i anförandet, men jag tänkte vara lite framåt-syftande.

Nästa år vill regeringen lägga fram förslaget om att avskaffa permanenta uppehållstillstånd. Man vill också att redan beviljade permanenta uppehållstillstånd retroaktivt ska kunna omvandlas till tillfälliga. Enligt regeringens egen utredning kan detta påverka tusentals personer, varav många med lång vistelsetid i Sverige; det kan handla om tio år eller mer.

Detta väcker såklart en rad allvarliga frågor om rättssäkerhet och respekten för grundläggande rättigheter, och i ärlighetens namn strider det såklart mot Sveriges rättsstatliga principer när regeringen vill dra tillbaka gynnande förvaltningsbeslut och ompröva dem till människors nackdel. Något sådant har inte ens i en demokrati att göra. Det är både rättsvidrigt och godtyckligt.

Regeringen har i omgångar försökt tona ned allvaret i detta genom att säga att syftet är att få dem som berörs att i större utsträckning vilja bli svenska medborgare. Men om regeringen menar allvar med att den vill att målgruppen ska bli medborgare kan den faktiskt gå fram med förslag om det utan att riva upp permanenta uppehållstillstånd. Om syftet är att fler ska bli medborgare, varför ordnar regeringen inte det på ett rättssäkert sätt? Varför vill den riva upp permanenta uppehållstillstånd?

Anf. 122 VIKTOR WÄRNICK (M) replik:

Fru talman! Det stämmer att en utredning, Minimi-nivåutredningen, nu har tittat på möjligheterna att göra just det som ledamoten Haddou beskriver, nämligen omvandla permanenta uppehållstillstånd till tidsbe-gränsade sådana. Utredningen är nu ute på remiss, och vad remissvaren innehåller får vi vänta ytterligare nå- gon vecka med att ta del av.

Jag tycker ändå att det kan vara värt att poängtera att det här inte är Moderaternas viktigaste fråga. Det är en del av Tidöavtalet, för där fanns en uppgörelse om att titta på detta. Vad det sedan landar i får vi återkomma till.

Det viktiga är att vi är förberedda för de olika re- former som skulle kunna komma att genomföras. Där- för finns detta med i budgetförslaget.

Med detta sagt är det alltså inget löfte att vi skarpt kommer att återkomma med detta. Det får vi avgöra framför allt mot bakgrund av hur remissinstanserna svarar och hur det ser ut därefter.

Anf. 123 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Ledamoten säger att detta inte är Mo- deraternas viktigaste fråga. För tusentals människor där ute är det just nu den absolut viktigaste frågan.

De har fått ett permanent uppehållstillstånd, och det är inte bara ett juridiskt dokument. De har fått ett

löfte, helt i linje med allt de har gjort som är rätt och riktigt: Här får de avsluta sin flykt. Här är de trygga. Här får de bygga sina liv och sin framtid.

Problemet nu är ju att regeringen tittar på om de ska riva upp tryggheten och lägga fram förslag som river upp dessa människors liv och innebär att de riskerar att kastas ut från Sverige. Det är detta som är problemet. Människor känner sig otrygga, rädda och osäkra på grund av regeringens förslag.

Jag tycker också att det är rättsvidrigt och godtyck- ligt. Man tittar på att ompröva beslut som redan har fattats.

Mycket handlar om att de ska bli medborgare, helt enkelt. Det går ju att lösa, och det hade jag önskat av Moderaterna och Tidöpartierna. Det här går att lösa om man vill att människor ska bli medborgare. Då kan man se till att faktiskt förenkla för dem att bli medbor- gare. Det kan man göra. Det finns många vägar att lag- stifta för att människor ska kunna bli medborgare. Det kan man göra utan att riva upp permanenta uppehålls- tillstånd.

Problemet med hela grundfrågan, att människor ska bli medborgare, är att det finns inbyggda problem som är bortom individens kontroll. Det handlar om problem med sådant som att styrka identitet och födel- sedatum liksom att många personer kommer från län- der med kollapsade förvaltningssystem. Det är männi- skor som har fått permanenta uppehållstillstånd här i Sverige för länge sedan. Nu riskerar de att kastas ut. De riskerar att få tillfälliga uppehållstillstånd, vilket skapar osäkerhet och otrygghet.

När ledamoten från Moderaterna ändå står här vill jag fråga: Varför tittar ni ens på detta? Ni vet ju att det går att skapa medborgarskap ändå.

Anf. 124 VIKTOR WÄRNICK (M) replik:

Fru talman! Jag upprepar det jag sa tidigare: Nu är utredningens förslag ute på remiss, och vad remissin- stanserna svarar får vi återkomma till när remisstiden är slut.

För oss moderater är det absolut centralt att vi nu genomför de viktiga reformer som kommer, som jag också beskrev i mitt anförande, alltså att vi ser till att effektuera att de som begår grova brott utvisas i större utsträckning än i dag. Detta är något som Vänsterpar- tiet säger nej till.

Vi tycker också att det är viktigt att skärpa reglerna för medborgarskap, något som Vänsterpartiet också säger nej till. Vi tycker att det är viktigt att vi vidhåller en minimal asylinvandring till Sverige under över- skådlig tid, något som Vänsterpartiet också säger nej till.

Vi och Vänsterpartiet har helt enkelt olika priorite- ringar och olika ingångar i migrationspolitiken. Väs- terpartiet står för en diametralt motsatt linje jämfört med regeringen och Moderaterna. Utredningen och de olika politiska förslag som finns där kommer vi att få återkomma till.

Anf. 125 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Viktor Wärnick säger att Moderaterna står på hårt arbetande människors sida. Sara Ghorbani och Farhood Masoudi är två hårt arbetande människor. De flyttade till Sverige 2018 och sökte asyl. Sedan bytte de spår eftersom de fick arbete.

Spårbytet, att man kan ansöka om arbetstillstånd från Sverige, var någonting som Miljöpartiet och Moderaterna gemensamt införde. Det har gjort att många människor som har fått jobb, sköter sig, betalar skatt och bidrar till välfärden har kunnat fortsätta sina liv här.

För Sara och Farhood i Norsjö kom Moderaternas helomvändning att vända upp och ned på hela livet. Som kristna konvertiter står de nu inför utvisning till Iran tillsammans med sin 13-åriga son, eftersom spårbytet inte bara har avskaffats för dem som kommer i framtiden utan även för dem som har arbetat här i flera år, som har barn i skolan, som har etablerat sig och köpt hus eller startat företag.

I Norsjö är människor förtvivlade. Precis som i stora delar av norra Sverige skriker man efter arbetskraft, inte minst inom vård och omsorg. Det löfte från politiken som Sara och Farhood har trott på – om du kommer hit, sköter dig, arbetar, lär dig svenska och integrerar dig är du välkommen och får stanna – ja, det har nu gått i kras. På vilket sätt menar Moderaterna att Norsjö eller Sverige blir bättre för att dessa hårt arbetande människor utvisas?

Anf. 126 VIKTOR WÄRNICK (M) replik:

Fru talman! Det stämmer: Vi moderater står på hårt arbetande människors sida. Vi sänker skatten på arbetsinkomster. Vi sänker matmomsen. Vi sänker skatten på bränsle. Vi har sett till att bränslepriserna kraftigt har sjunkit jämfört med den tid då Miljöpartiet satt vid makten och snarare haussade upp dem i taket. Vi sänker skatten på sparande. Detta gör en skillnad på tusentals kronor per månad för hårt arbetande människor och vanliga familjer. Det är helt korrekt.

Detta med spårbyte – det regelverk som förändrades i våras – innebär att den som fick avslag på sin asylansökan och alltså inte hade skyddsskäl kunde byta spår och i stället få arbetstillstånd och arbeta. Det är ett system som har varit förenat med mycket fusk och problem. Därför har vi tagit bort det. Det innebär också att den som har fått arbetstillstånd på den grunden, alltså genom att man har bytt spår, inte får förlängt tillstånd.

Det innebär inte, vilket Annika Hirvonen vill gesken av, att någon som har skyddsskäl utvisas ur Sverige. Den prövningen gjordes redan i samband med att man testade asylskälen. Den person som har bytt spår har alltså inte haft några skyddsskäl.

Detta är ett system som har varit mycket problematiskt. Vi står för att vi nu har tagit bort det. Vi återför principen om den reglerade invandringen även vad gäller denna del av migrationspolitiken. Det vill säga: Söker man skydd i Sverige får man det prövat. Har man skyddsskäl får man stanna, men har man det inte får man lämna landet.

Vill man däremot komma till Sverige för att arbeta ska man först ansöka om arbetstillstånd innan man reser in i landet. Det är en ordning som vi tycker är helt rimlig och som jag helt står bakom.

Anf. 127 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Viktor Wärnick undviker ändå att svara på frågan. Nu handlar det ju inte om folk som ska komma i framtiden utan om människor som redan har levt länge i Sverige – i det här fallet i över sju års tid. De har haft tillstånd och arbetat. De har skött sig. De har gjort allting rätt. På vilket sätt blir Sverige en bättre plats av att dessa människor nu utvisas?

Det hade varit en annan sak om man hade sagt att ingen person i framtiden ska få tillstånd på det här sättet. Men det är obegripligt att man kan säga till dessa människor att de får sälja sitt hus, ta barnen ur skolan och flytta, efter att de har byggt ett liv i Sverige, för att Moderaterna har ändrat sig. Det går inte ihop med retoriken om att det ska löna sig att arbeta och att det finns positiva sidor med invandringen – människor som bidrar, integrerar sig och pratar svenska.

Vi talar alltså om tusentals människor som gör just detta. De har litat på beslut som de har fått. De drabbas nu på ett sätt som är helt obegripligt.

Förhoppningsvis skulle vissa av dem som nu är livrädda för att återvända kunna få asyl i dag. Faktum är att en del, till exempel denna kristna familj, är otroligt rädda för att behöva återvända till Iran, där det helt enkelt inte är tillåtet att konvertera.

Anf. 128 VIKTOR WÄRNICK (M) replik:

Fru talman! I grund och botten är det endast svenska medborgare som har obegränsad rätt att befinna sig och röra sig i Sverige.

Det här är inte lätta reformer, men de är helt avgörande för att vi ska kunna återupprätta migrationspolitiken, frågan om en rättssäker ordning och en reglerad invandring. Systemet har utnyttjats, och det har inte fungerat som det var tänkt. Därför har vi tagit bort det. Det är inte enkelt. Det påverkar människor, och det påverkar också dem som har kommit till Sverige och nu funderar på att byta spår. Men det är helt nödvändigt, och därför har vi gjort detta.

Det Annika Hirvonen påstår är något som ofta förekommer i debatten när Miljöpartiet talar om invandring. Det handlar om att Miljöpartiet gör en prövning, en annan prövning än den som Migrationsverket eller domstolarna i Sverige har gjort. Miljöpartiet kan nästan alltid med säkerhet säga att människor som inte har rätt att vara i Sverige egentligen har skyddsskäl, medan vi har flera olika led i svensk myndighetsutövning som har kommit fram till att de inte har skyddsskäl.

Ska vi ha en reglerad invandring måste den som inte har skyddsskäl lämna landet; annars har vi en oregrerad invandring. Om det är det Miljöpartiet egentligen vill ha tycker jag att Miljöpartiet ska säga det. Vi har alltså myndigheter och domstolar som prövar detta. Det är inte riksdagsledamöter eller partier som gör det.

Det här är inte lätta reformer att genomföra, men det är viktiga reformer för att vi ska få ordning på den migrationspolitik som har varit kaosartad, framför allt efter de senaste åtta åren med Socialdemokraterna och Miljöpartiet i regeringsställning.

Anf. 129 OLA MÖLLER (S):

Fru talman! Sverige är ett fantastiskt land med vår svenska modell, vår generella välfärd, vårt starka föreningsliv, ett innovativt och starkt näringsliv och vår allemansrätt. Det är ett demokratiskt och fritt samhälle där rättsstatens principer och likhet inför lagen gäller.

Dessvärre ser vi hur många av dessa saker naggas i kanten. Vissa delar börjar till och med spricka. Den fackliga organiseringsgraden sjunker, då politiken ensidigt har gynnat arbetsgivaren. Massarbetslösheten har fått bita sig fast. På tre år har vi fått 100 000 fler arbetslösa i Sverige.

Den generella välfärden utmanas av privatiseringar och marknadstänk, och våra socialförsäkringar och akassan försämras eller urholkas. Föreningslivet trycks tillbaka när folkbildningen angrips och kritiska röster hotas. Näringslivets omställning och produktivitetsutveckling hotas av en politik som ser ensidigt på energifrågan och på vägen framåt när det gäller vilka branscher vi ska leva av i framtiden.

Till och med allemansrätten hamnar under press när man försöker privatisera delar av vårt fina land. Demokratin skakas i grunden när förslag om att begränsa rätten att delta i den förs fram.

Men det finns också andra hot – hot som uppstår i spåren av trångboddhet, misslyckade skolresultat, bristande språklig förståelse och kunskap, hög arbetslöshet och kulturella och religiösa normer och strukturer som åter sig in i våra bostadsområden.

För oss socialdemokrater är detta en av de absolut viktigaste frågorna att ta tag i. Att klara av integrationen är en avgörande fråga för Sverige. Sverige ska inte ha några utsatta områden. Vi ska inte ha parallella samhällsstrukturer. Vi ska kunna förstå varandra och göra oss förstådda. Alla ska ha möjlighet att bidra efter förmåga.

Därför har vi socialdemokrater påbörjat ett arbete där vi vill ta bort de utsatta områdena. Vi vill göra det genom en språkpolitik som ger alla möjligheten att lära sig språket och där alla som möter en representant för det offentliga kan vara säkra på att svenska är det huvudsakliga sättet att kommunicera på. Vi vill göra det genom en jobbpolitik som gör att alla som kan jobba ska jobba och där alla barn kan se en förälder gå till jobbet.

Vi vill ha en stadsbyggnadspolitik som ger möjligheter för människor att växa i sitt bostadsområde och en utbildningspolitik där alla kan lyckas. Det är helt enkelt ett samhälle som håller ihop.

För att nå dit kommer det att krävas enorma satsningar på att lyfta människor i det här landet för att alla ska kunna vara delaktiga i att stärka den svenska modellen. Vi ska genom den generella välfärden möjliggöra livsresor – livsresor där alla, som Hjalmar

Branting så fint formulerade det, kan nå sina bästa stämningars längtan.

Vi vill ha ett samhälle där full sysselsättning ska prägla arbetsmarknaden och där utbildningssystemet låter människor utveckla sin fulla potential. Vi vill ha ett Sverige där allemansrätten går före privata stränder och ett Sverige som präglas av demokrati, frihet och förvisningen om att vi alla blir behandlade rättvist.

Fru talman! För att vi ska klara av den här integrationspolitiken krävs att migrationspolitiken ligger i fas med de integrationsutmaningar vi har. Årtal av liberala migrationslagar i Sverige har lett till att vi kraftigt har avvikit från övriga EU. EBO har styrt var människor bosätter sig. Det har gjort att vi i dag är i ett läge där vår integrationskapacitet inte har hängt med.

Jag tycker att det är klokt att då föra en stram migrationspolitik. Det är rätt och riktigt. I det avseendet är migrationspolitiken egentligen en praktisk politisk fråga. Verkligheten, inte idéerna, måste avgöra politiken. Men det finns såklart också grundläggande ideologiska delar i migrationspolitiken.

Sverige har åtagit sig att följa internationellt överenskomna fördrag och regler. Vi har till och med skrivit in dessa regler i vår grundlag. Asylrätten ska värnas. Vi ska följa EU:s bestämda nivåer. Det är vi skyldiga till, och det är på så vis en plikt för oss att göra det.

För oss socialdemokrater samspelar den praktiska politiken med den idémässiga politiken. För att kunna upprätthålla förtroendet i migrationspolitiken i fråga om asylrätten måste integrationen fungera. Det i sin tur bestäms av välfärdens djup, organisering och räckvidd.

På samma sätt måste de områden där vi inte är skyldiga att ta emot människor, till exempel arbetskraftsinvandringen, utformas så att den svenska modellen värnas och den fackliga organisationen inte undergrävs. Villkor och löner får inte dumpas, och vi vill inte ha undanträngningseffekter i form av ökad arbetslöshet som följd.

Av det skälet driver vi socialdemokrater att arbetskraftsinvandringen ska vara behovsprövad via myndigheter i samverkan med arbetsmarknadens parter. I avsaknad av parlamentariskt stöd här inne, som vi tyvärr inte har just nu, har vi föreslagit att försörjningskravet ska vara dispositivt. Det hade gett den svenska modellen fritt spelrum, och det hade varit till nytta för oss alla.

Utifrån det faktum att Sverige har stora integrationsutmaningar har vi socialdemokrater på vår kongress tagit tydlig ställning för att EU:s miniminivåer ska gälla. Dessa nivåer är ibland flytande, även om asyl- och migrationspakten klagör en del gränsdragningsproblem. Alla gränsdragningar är dock inte heller helt självklara ens med den nya lagstiftningen. Men i frågan om att dra tillbaka gynnande förvaltningsbeslut får det inte råda någon tvekan. Det ska inte ske på summariska och orättfärdiga grunder.

Vi har vidare pekat ut att ett minskat söktryck i Sverige är en önskvärd och nödvändig effekt av att vi lägger oss på EU:s miniminivåer. Med det sagt ska vi

fortfarande uppfylla skyldigheterna kring asylrätten; det ska inte råda några tvivel i den delen.

På samma sätt vänder vi oss mot amnestilagstiftningar. Dessa amnestilagstiftningar har gång på gång visat sig vara rättsosäkra. De har skapat problem, vilket har satt människor i kläm senare i processerna. Ordning och reda ska helt enkelt gälla i migrationspolitiken. Av samma skäl vill vi avskaffa EBO, som har skapat så mycket oro, oretra och lidande.

Fru talman! Migrations- och integrationspolitiken hänger samman, som jag har redogjort för i detta anförande. Det är min fasta övertygelse att man inte kan frikoppla dessa två från varandra. Teori och praktik måste helt enkelt hänga ihop. Annars är det inte möjligt att nå ett brett folkligt stöd för den förda politiken, och det är något som i förlängningen bara leder till ett elände och undergrävande av hela migrationspolitiken. Så tycker inte jag att vi kan ha det.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag hänvisa till Socialdemokraternas särskilda yttrande och meddela att vi såklart står bakom det.
(Applåder)

Anf. 130 VIKTOR WÄRNICK (M) replik:

Fru talman! Socialdemokraternas partiledare och förutvarande statsminister Magdalena Andersson hävdar att hennes parti – som också är Ola Möllers parti, vilket Ola Möller upprepade här – vill bedriva en stram migrationspolitik.

Låt oss då titta på det track record som finns runt detta. Hur var det med Magdalena Andersson som statsminister? Jo, under det sista året i hennes regeringsperiod var det 19 000 asylsökande. Det kallades då för resultatet av en stram migrationspolitik, alltså mer än tre gånger så många asylsökande som i dag.

Därför behöver man ställa sig frågan: Vad innebär detta? Vad är en stram migrationspolitik för Socialdemokraterna? Vi hör ofta orden om att man vill bedriva en sådan, men det är sällan man fyller dem med något om vilka reformer man vill genomföra.

Ska vi tolka det på det sättet att Socialdemokraterna vill ha en tre gånger så hög asylinvandring till Sverige som i dag, det vill säga på samma nivå som Magdalena Andersson kallade en stram migrationspolitik när hon var statsminister?

Anf. 131 OLA MÖLLER (S) replik:

Fru talman! Definitionen av stram migrationspolitik måste ligga någonstans vid att vi ska ha en politik som gör att människor inte i ökande grad söker sig hit jämfört med andra länder i EU. Exakta tal på hur många det rör sig om är svåra att säga. Det är väldigt beroende av omvärldsfaktorer och av de asylsökandes sammansättning. Vi har till exempel sett att venezuelaner nu söker sig till Spanien. De är inte intresserade av att komma till Sverige. Sådana saker påverkar.

Den strama migrationspolitiken handlar om att ha institutioner på plats som innebär att inte reglerna väsentligt skiljer sig från övriga EU eftersom vi är gemensamma.

Det intressanta i detta är att vi under Socialdemokraternas tid vid makten tog emot färre asylsökande än vad vi gjorde under Moderaternas tid vid makten 2007–2014. Den väsentliga delen av de asylsökande vi tagit emot kom 2015, när vi hade den moderata lagstiftningen på plats. Sedan lade vi om den. Från de 300 000 som kom 2015–2022 kan vi då dra bort 163 000 personer. Det innebär att den nedåtgående trend som började 2016 och som har fortsatt in i denna mandatperiod kom genom det paradigmskifte som vi socialdemokrater ledde i regeringsställning 2015. Sedan kan inte jag stå här och säga exakt om det ska vara 4 000, 8 000 eller något annat.

Jag tycker att de förändringar under mandatperioden som vi socialdemokrater bäddat för – skärpt an-
höriginvandring, avskaffande av spårbytet och så vidare – och som Moderaterna i regeringsställning har fortsatt visar att det finns bred samstämmighet här inne om den strama migrationspolitiken. Det tycker jag är positivt.

Anf. 132 VIKTOR WÄRNICK (M) replik:

Fru talman! Jag tycker ändå att Ola Möller svävar lite på målet här. Han vill inte beskriva huruvida en ökning av nuvarande nivåer skulle vara en stram migrationspolitik eller inte. Det är klart att omvärldsfaktorer spelar in, men nu har vi alltså den lägsta asylrelaterade invandringen sedan 1985. Det vore bra om Socialdemokraterna kunde garantera att man vill gå i den riktningen.

Jag tror inte att man kan garantera det med tanke på de samarbetspartier som man har att göra med, apropå detta med makten framför allt. Centerpartiet vill att kvotflyktingmottagandet ska öka från 900 till 5 000 personer på ett år och säger nej till att skärpa reglerna vad gäller den lågkvalificerade arbetskraftsinvandringen. Miljöpartiet säger nej till allt som den moderatledda regeringen lägger fram och föreslår. Vänsterpartiet vill återgå till den situation som rådde 2015 när vi tog emot över 160 000 asylsökande och vill dessutom ha generella amnestier.

Hur blir då Socialdemokraternas variant på en stram migrationspolitik? Hur skulle det bli om Magdalena Andersson åter blev statsminister och Morgan Johansson migrationsminister? Den frågan tycker jag att man som väljare verkligen måste ställa sig.

För oss moderater är det viktigt att vi har en minimal asylinvandring under överskådlig tid. Vi påpekade också redan innan Socialdemokraterna, som de hävdar, lade om politiken – redan i maj 2015, när vi såg tendenserna till de problem som sedan kom med den stora asylkrisen – att vi i varje fall behövde börja med att övergå till tillfälliga uppehållstillstånd snarare än permanenta uppehållstillstånd.

Vad var då svaret från Socialdemokraterna vid den tidpunkten? Jo, migrationsminister Morgan Johansson sa: Då är vi ju inte längre människor.

Retoriken att man alltid har varit för den strama migrationspolitiken och att man alltid har varit garanten för denna stämmer inte. Därför är det relevant att ställa

de här frågorna till Socialdemokraterna. Därför är det viktigt att skärskåda retoriken och se vilka reformer ni tänker driva och vilka de röda linjerna är mot de övriga i den rödgröna röran.

Anf. 133 OLA MÖLLER (S) replik:

Fru talman! Magdalena Andersson har varit tydlig med att vi inte tänker bedriva en migrationspolitik som inte är stram. Innehållsmässigt har Viktor Wärnick fått ett svar på hur jag ser på det. Till exempel har skärpningen av anhöriginvandringen varit en åtstramning, avskaffandet av spårbytet har varit en åtstramning, avskaffandet av EBO har varit en åtstramning och så vidare. Vi har gjort massor av åtstramningar, och jag tycker att det talar för sig självt att vi har lagt dessa förslag på bordet så att Moderaterna har kunnat genomföra dem.

Ledamoten talar om minimal asylinvandring. Jag skulle inte formulera det så, men vår uppfattning är att vi ska minska söktrycket på Sverige. Jag kommer dock inte att stå här och ta gift på om det är 2 000 eller 5 000. Det kan man inte.

Om vi skulle få ett krig i närområdet där massflyktsdirektivet inte hade aktiverats kan vi få väldigt många asylsökande hit. Det är ju det som har räddat Moderaternas asylsiffror. Under första året av Ukrainakriget kom 50 000 personer. Nästa år var det väl 9 000 som skulle komma. Hade man tillämpat samma metodik i räknandet som Moderaterna nu tillämpar när det gäller de människor som kom under migrationskrisen i Syrien hade man kunnat plocka bort 100 000–120 000 syrier, om massflyktsdirektivet hade varit aktiverat, och säga att vi då hade ett lågt asylsökande.

Det blir alltså lite problematiskt hur Viktor Wärnick räknar och att han står här och kräver exakta siffror.

Jag är dock helt säker: Givetvis ska ingen migrationspolitik läggas om ifall, eller när, Socialdemokraterna vinner valet till hösten. Det ska vara en stram migrationspolitik, och det har vår partiledare Magdalena Andersson varit väldigt tydlig med.

Sedan förstår jag att Moderaterna har ett behov av att måla upp en konflikt här. Jag har dock tidigare sagt att jag gärna skulle göra upp med Moderaterna i migrationspolitiken. Då hade vi fått ett brett stöd här inne för en långsiktigt hållbar migrationspolitik.

Anf. 134 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik:

Fru talman! Sverige tog emot ungefär 1 900 kvotflyktingar per år under en lång period. Under regeringen Löfven höjde man den siffran till 5 000 kvotflyktingar per år. Denna höjning ägde rum efter migrationskrisen 2015, vilket tydligt visar Socialdemokraternas bristande omdöme.

Tidöpartierna sänkte antalet kvotflyktingar per år till 900. Om Sverigedemokraterna fick bestämma helt och hållet skulle vi helst se att siffran var noll.

I Socialdemokraternas budgetmotion kan man läsa: ”Det internationella kvotflyktingsystemet är en

humanitär angelägenhet för hela världen. Sverige bör, liksom övriga länder inom EU, ta sitt internationella ansvar för att detta system ska kunna upprätthållas.”

Med tanke på att Socialdemokraterna höjde antalet kvotflyktingar som Sverige tar emot förra gången de regerade undrar jag om Socialdemokraterna kommer att göra det även nästa gång de får möjligheten att regera. Jag ställer denna fråga med tanke på att Socialdemokraterna själva lyfter just kvotflyktingsystemet som ett sätt för Sverige att ta internationellt ansvar.

Kan ledamoten här och nu lova att en socialdemokratiskt ledd regering inte kommer att höja antalet kvotflyktingar som Sverige tar emot?

Anf. 135 OLA MÖLLER (S) replik:

Fru talman! Det intressanta med kvotflyktingsystemet är att det är ett system som kringgår den klassdimension som finns i migrationspolitiken. De som flyr först till Sverige och Europa är ofta medel- och överklass, medan de allra mest utsatta, framför allt kvinnor och barn, blir kvar i hemländerna och lider fruktansvärt. Det perspektivet i migrationspolitiken faller ofta bort, och därför tycker jag att kvotflyktingsystemet har många förtjänster.

Det jag sa i mitt anförande tycker jag att man ska ta fasta på när man svarar på ledamotens fråga. Sveriges integrationskapacitet kommer att vara helt avgörande för hur migrationspolitiken ska föras framöver. Det innebär att jag inte kan ta gift på att vi aldrig någonsin kommer att öka antalet kvotflyktingar, om det skulle visa sig att det blir ett gott tillstånd i Sverige, att allt fungerar och oron försvinner. Men givetvis behöver söktrycket och de integrationsproblem som kommer med många människor med svag utbildningsbakgrund, språklig förmåga eller liknande minska under överskådlig framtid.

Jag ser inte framför mig att vi på medellång sikt kommer att ha kommit till rätta med de stora problemen och därmed kan höja antalet kvotflyktingar väsentligt.

Anf. 136 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik:

Herr talman! Det som den socialdemokratiska ledamoten just gjorde var att bekräfta precis det jag ville få fram, nämligen att Socialdemokraterna inte kan lova svenska folket att de inte kommer att höja antalet kvotflyktingar igen.

Det är exakt samma mönster som tidigare. När Socialdemokraterna sitter i opposition talar de om ordning och reda, men när de får makten går siffrorna avseende migration alltid upp. Det såg vi senast när de höjde antalet kvotflyktingar från 1 900 till 5 000. Det skedde efter migrationskrisen när Sverige redan hade tagit emot alltför många migranter. Då bestämde sig Socialdemokraterna för att öka antalet kvotflyktingar till 5 000 per år.

Nu fick vi inget besked, inget löfte, ingen garanti, inte ens en antydning. Det betyder i praktiken att Socialdemokraterna lämnar dörren öppen för att återigen öka

invandringen genom kvotsystemet, samtidigt som man säger sig vilja ha en stram migrationspolitik.

Svenska folket har rätt att veta vad som väntar om Socialdemokraterna får bilda regering. Är ambitionsnivån 900 kvotflyktingar, så som det stod i Tidöavtalet, 1 900, 5 000, 10 000 eller mer? När man inte kan ge ett tydligt svar brukar det bero på att svaret inte är särskilt populärt.

Anf. 137 OLA MÖLLER (S) replik:

Herr talman! Jag tycker å andra sidan att man ska vara så pass intellektuellt hederlig att man kan säga att saker och ting kan förändras och att vi inte för all framtid kan lova att vi ska göra exakt så här. Det är ändå en rimlig position. Jag gav ett svar på frågan om vilka parametrar vi kommer att värdera när vi tittar på antalet kvotflyktingar.

Om jag minns rätt har ledamoten själv kommit på kvot. Jag har faktiskt tilltro till att kvotflyktingar kan lyckas, att de kan göra ett bra avtryck i vårt land och till och med bli riksdagsledamöter. Då känner jag att man kanske ska vara lite ödmjuk inför kvotflyktingarnas möjligheter att få ett gott liv, när det är de absolut mest utsatta människorna i hela världen som vi tar hit på kvot.

Anf. 138 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Herr talman! Det Ola Möller sa alldeles nyss, i det föregående replikskiftet, om kvotflyktingar var fint.

Något annat som var välkommet var när Ola Möller i sitt anförande gav besked om att Socialdemokraterna står upp för att redan fattade gynnande myndighetsbeslut inte ska rivas upp summariskt. Jag kan bara tolka det som att Socialdemokraterna avvisar förslaget om att alla permanenta uppehållstillstånd ska rivas upp och omvandlas till tidsbegränsade tillstånd eller att personer i värsta fall blir utvisade.

Min kontrollfråga är om jag har tolkat det rätt. Vilka argument har lett till att Socialdemokraterna har landat i att säga nej till detta?

Anf. 139 OLA MÖLLER (S) replik:

Herr talman! I 7 kap. 7 § utlänningslagen finns redan i dag möjligheter att återkalla permanenta uppehållstillstånd. Det görs i liten utsträckning, men enligt den gjorda utredningen är det rätt många, kanske 30 000 personer, som skulle vara aktuella. Utifrån de syften som regeringen verkar ha i frågan tycker vi att det hade varit mer ändamålsenligt om man började med att tillämpa den lagstiftning som ligger på bordet.

Svaret är att vi inte ska återkalla gynnande förvaltningsbeslut på orättvisa och summariska grunder. Det innebär inte att jag står här och utesluter att det kan finnas någon grund som vi inte har tänkt på eller som utredningen inte pekar ut. Det kan komma något som vi tycker är vettigt. Vi såg i utredningen om bristande vandel att det fanns en skrivning om brott, men det fanns bra exempel: många utdömda viten, parkeringsmålvakter och så vidare. Då är vi beredda att göra en omprövning.

Skulle något sådant komma ut av arbetet kan vi absolut titta på om det ska ske en justering. Men det sedvanerättsligt fullständigt drakoniska och vidriga förslaget som utredningen presenterade om att dra tillbaka 220 000 permanenta uppehållstillstånd, löften från staten Sverige till enskilda individer, är bisarrt. Så hanterar vi inte svensk rätt.

Jag har läst en hel del statliga utredningar, och jag måste säga att den utredning som har presenterats här är något av det sämsta jag har läst. Det gäller både utifrån hur man hanterar juridiken och utifrån hur man argumenterar för hur den ska genomföras. Det var tydligt att utredningen hade bara ett syfte, och vi hörde också ledamoten Wårnick säga att det inte är Moderaternas huvudidé. Det här är Sverigedemokraternas politik. Jag hoppas att Viktor Wårnick orkar stå upp för det han sa i talarstolen, nämligen att det inte är något de tänker prioritera.

Anf. 140 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Herr talman! Det här är ett otroligt välkommet besked för framför allt alla de tusentals människor vars hela existens har satts i fråga. Man undrar nu om familjer som har levt här i över ett decennium, barn som är födda och uppvuxna här, ska bli av med allt som de har byggt sedan de fick avsluta sin flykt i Sverige. Jag kan bara dela förhoppningen om att inte heller regeringen ska gå vidare med förslaget. Vi kanske får ett tydligare besked från migrationsministern under debatten senare i kväll.

Miljöpartiet och jag tycker att det är helt centralt att människor som har flytt ska kunna avsluta sin flykt och finna en trygghet. Självklart tycker vi att om man har fått ett löfte från svenska staten – här får man stanna, här är man trygg, här kan man rota sig och bygga upp ett liv – ska det gälla. Vi vet också att sannolikheten att man blir integrerad i samhället ökar när man kan få den tryggheten, när man vet att man kan fortsätta att bo här resten av livet och att ens barn kan växa upp här och hitta arbete. Det är lätt att förstå att det ökar incitamenten att lära sig ett av världens mindre språk eller göra en lång validering av en läkarutbildning – som tar två år – när man vet att man får vara här länge.

Jag hoppas verkligen att vi inte ser förslagen förverkligas – för tilliten till rättsstaten.

Anf. 141 OLA MÖLLER (S) replik:

Herr talman! För oss socialdemokrater är det viktigt att skilja på retroaktiva beslut och vägen framåt. Det finns beslut om att migrationspolitiken ska hålla sig inom EU:s miniminivå, och där ingår inte de permanenta uppehållstillstånden. Det är något som vi huvudsakligen har använt av administrativa skäl i Sverige.

Vägen framåt när det gäller permanenta uppehållstillstånd eller inte håller jag helt öppen. Vi får se vad som händer när det gäller den delen.

Jag tycker ändå att det här med permanenta uppehållstillstånd behöver problematiseras. Jag är ordförande i nätverket Sverige Kurdistan. Det finns en hel

del kurder som är här och har varit här väldigt länge på permanenta uppehållstillstånd, eftersom de inte kan återvända till Turkiet. Det skulle kunna få förödande effekter om man drar in det uppehållstillståndet för dem.

Det finns andra grupper där man kanske har ett medborgarskap och ett permanent uppehållstillstånd här och där man sitter och väntar och hoppas på att det en dag ska bli fred i hemlandet. Men det landet medger inte att man har dubbla medborgarskap. Om man då får ett svenskt medborgarskap blir man av med det gamla. Och då faller drömmen om att kunna återvända.

Det finns alltså en massa sådana gränsdragningsproblem som jag tycker att utredningen inte tar hänsyn till.

Dessutom skulle det leda till en fullständigt absurd kostnad. Arbetsbördan skulle översvämma domstolar och myndigheter. Det är alltså ett ineffektivt förslag också. Jag tycker att man ska värna om skattemedel. Det gör man inte i det här fallet.

Jag hyser väl samma förhoppning som ledamoten att detta rakt upp och ned rättsvidriga förslag aldrig når den här kammaren.

Men när det gäller vägen framåt kommer vi att hålla en stram linje. Det är tydligt, eftersom den här kammaren har efterfrågat det.

Anf. 142 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Herr talman! Uppståndningen efter Socialdemokraternas och Miljöpartiets massinvandringspolitik går åt rätt håll. Antalet asylsökande till Sverige fortsätter att minska. Och det händer innan all Tidölagstiftning är på plats. Självklart kommer antalet att fortsätta minska tills hela Tidöagendan är genomförd.

Det skulle dock ha räckt med signalpolitik för att påbörja en reduktion av antalet asylsökande. Men signalpolitiken från Socialdemokraterna kom från en statsminister som skrek ut: "Mitt Europa bygger inte murar". Därefter kom migrantkaoset till Sverige.

Socialdemokraterna bär ett stort ansvar för massinvandringen. Även om Socialdemokraternas politiker nu lajvar att de är sverigedemokrater är det viktigt att inte glömma det. Socialdemokraternas Europa bygger fortfarande inte murar. Låt oss inte glömma det. De kan låtsas vara restriktiva nu, men deras politik fortsätter att eka "Mitt Europa bygger inte murar".

Det minskade inflödet av asylsökande resulterar i att handläggningstiden för asylärenden förkortas. Utläningar kan få ett snabbare svar på om de har rätt att vistas i Sverige eller inte. Detta visar att en restriktiv asylinvandring också är en mer rättssäker, hållbar och human asylinvandring. Asyl är till för den som har genuina skyddsbehov, inte för den som av ekonomiska eller sociala skäl har sökt sig till Sverige.

Den kaotiska migrationspolitik som Miljöpartiet och Vänsterpartiet fortfarande förordar hjälper ingen. Den resulterar endast i besvikelse, bitterhet och utanförskap när massinvandringen ser till att systemet slutar fungera och den enskilde individen kommer i kläm.

Sverige måste vara tydligt från dag ett. Många kommer att få avslag på sin asylansökan. Få kommer att beviljas asyl. Orsaken är enkel: Sverige kan inte ta emot hela världen.

Fler utläningar som fått avlägsnandebeslut återvänder självmant till sina hemländer. Det har blivit svårare att vara illegal migrant i Sverige, tack vare Sverigedemokraterna och regeringen.

Under 2024 registrerades 37 953 genomförda inre utlänningskontroller, vilket är nästan 80 procent fler än året innan. Ökningen av antalet inre utlänningskontroller beror bland annat på tillgång till ny teknik och att fler poliser har utbildats för ändamålet. Antalet individer utan tillstånd som påträffats vid dessa kontroller har ökat med 38 procent och uppgick till 3 429 personer 2024, vilket är ungefär 1 000 personer fler än 2023.

Regeringen och Sverigedemokraterna har även genomfört lagstiftning som ser till att utvisningsbeslut inte längre kan preskriberas förrän den illegala migranten lämnat Sverige. När Socialdemokraterna regerade väntade illegala migranter i Sverige i fyra år, tills utvisningsbeslutet var preskriberat. Därefter ansökte de om uppehållstillstånd igen. Det går inte längre. Har man fått avslag ska man lämna landet.

Även spårbytet har avvecklats. Har man fått avslag på sin asylansökan kan man inte längre stanna i Sverige för att arbeta. I dag betyder ett nej på riktigt nej. Ska man ansöka om uppehållstillstånd igen måste man börja med att lämna landet. Det är därför fler som har fått ett avlägsnandebeslut lämnar landet självmant. Vi har varit tydliga med vad som gäller. Antingen beviljas man uppehållstillstånd, och då är man välkommen. Eller så får man avslag, och då ska man ut. Det är inte svårare än så. Det finns inga genvägar.

Tydligheten framgår också genom att antalet platser på återvändandecenter och förvar har ökat. Konceptet att utläningar som har fått avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd ska drälla omkring har vi lagt bakom oss. Nu finns det olika anläggningar för dem som måste åka till sina hemländer där det blir ganska tydligt att de inte längre är välkomna i Sverige. Vi ska se till att de här förvaren och återvändandecentren fylls. Illegala migranter har ingen plats i Sverige, och de ska skickas hem så fort som möjligt.

Förra året såg vi också till att tiden från avlägsnandebeslut till utvisning förkortades med 60 dagar. Vi ska fortsätta verka för att utvisningar sker snabbare och för att de som fått avslag inte hänger kvar här och belastar det offentliga.

Ansökningar om att få uppehållstillstånd i Sverige som arbetskraftsinvandrare minskar, men minskningen sker bland de lågkvalificerade, inte de högkvalificerade. Det höjda försörjningskravet vid arbetskraftsinvandring har fått ett positivt utfall. Sverige rör sig mot att bli ett land som fokuserar på högkvalificerad arbetskraftsinvandring.

De enkla jobben i Sverige ska gå till dem som redan i dag är arbetslösa. De arbetslösa i Sverige ska inte behöva konkurrera med hela världen när de försöker få in en fot på arbetsmarknaden. Vi ska fortsätta på denna

väg genom ett lönekrav som ser till att betoningen på högkvalificerad arbetskraftsinvandring förstärks. Principen är att arbetskraftsinvandring ska gynna Sverige. Det ska inte vara ett sätt för lågutbildade människor att ta sig till Sverige.

På grund av att arbetskraftsinvandringen minskar har handläggningstiden också minskat. Det innebär att högkvalificerad arbetskraft kan anlända till Sverige och börja arbeta snabbare, eftersom Migrationsverket inte behöver hantera massor av ansökningar från lågkvalificerad arbetskraft.

Det är så fungerande migrationspolitik ser ut. Arbetsgivarna får den kompetens som de behöver och som inte finns i Sverige. Samtidigt har vi mindre arbetskraftsinvandring av lågkvalificerad arbetskraft, där det råder utbrett missbruk, vilket i sin tur gynnar den organiserade kriminaliteten.

Men Tidöagendan är långt ifrån färdig. Regeringen och Sverigedemokraterna avser att skärpa regelverket för anhöriginvandringen, bland annat genom att skärpa försörjningskravet. Utgångspunkten är att villkoren inte ska vara mer generösa än vad som krävs enligt EU-rätten samtidigt som Sveriges internationella åtaganden fortsatt respekteras.

Under flera år har utlänningar som knappt har kunnat försörja sig själva tagit hit anhöriga. Det har i sin tur skapat ett stort utanförskap. Det är viktigt att de som tar hit anhöriga både har etablerat sig och kan försörja sig själva och sina anhöriga. För de flesta är det något självklart, men det är först under 2026 som en proposition ska lämnas in till riksdagen för att förverkliga detta.

En annan viktig reform som är på väg innebär att kraven för att förvärva svenskt medborgarskap ska skärpas. Det är en viktig reform för att motverka kulturellt utanförskap i Sverige. Hittills har människor som inte har kunnat svenska och inte varit förankrade i Sverige kunnat bli medborgare, men nu ändrar vi detta.

Den som blir medborgare ska ingå fullt ut i samhällsgemenskapen. Den som blir medborgare ska kunna försörja sig. Utlänningar som är bidragstagare ska inte kunna bli medborgare. Det ska krävas en längre hemvisttid. Och kraven på hederligt levnadssätt ska skärpas.

Det innebär att de som blir svenska medborgare är människor som genuint älskar Sverige. Om man bara befinner sig här och inte har något intresse av att lära sig svenska eller lära sig om det svenska samhället blir det omöjligt att bli svensk medborgare. Detta är riktigt bra. Svenskt medborgarskap ska inte vara en souvenir utan ett privilegium och en förpliktelse. Svenskt medborgarskap är en del av vår nationella gemenskap. Det ska man växa in i, inte snubbla in i.

Ordning och reda inom migrationspolitiken är inte hårdhet. Det är omtanke om landet. Det är medmännisklighet. Det är att bry sig om sin granne.

Skillnaden mellan de rödgröna partierna och Tidöpartierna kan man sammanfatta på följande sätt: Vi

bygger system – de rödgröna partierna bygger kaos. Vi skärper lagar – de rödgröna partierna skriker slagord.

Herr talman! Socialdemokraterna sa alltid att det vi föreslog var omöjligt, att det inte var genomförbart, att det inte var realistiskt. Men den här mandatperioden har vi visat att det som var omöjligt för dem är möjligt för oss. Vi har minskat asylinvandringen. Vi har kortat handläggningstiderna. Vi har förhindrat preskription av utvisningsbeslut. Vi har stoppat spårbytena. Vi har gjort det svårare att leva illegalt i Sverige. Vi har omformat arbetskraftsinvandringen, så att den gynnar Sverige. Vi ska snart skärpa reglerna om medborgarskap.

Det här är skillnaden mellan politisk vilja och politiskt spel. En stram migrationspolitik är inte bara en teknisk fråga. Det är en fråga om Sveriges framtid. Det handlar om trygghet, sammanhållning och rättvisa. Och vi är långt ifrån färdiga.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 143 TONY HADDOU (V) replik:

Herr talman! Nu har Sverigedemokraterna budgetförhandlat med regeringen i några år. De har lurat väljarna om bland annat a-kassan, som de sa inte skulle försämrats men som de nu försämrar under rekordhög arbetslöshet. De lovade också att göra något åt den orättvisa karensen, som slår hårdast mot Sveriges löntagare, men när förslaget väl ligger på bordet röstar de emot. Det har hela tiden varit viktigare att sänka skatten för de allra rikaste än att förbättra villkoren för landets löntagare och för alla som bär upp välfärden. Det är ett oerhört svek.

Sverigedemokraterna skulle få Sverige på fötter genom migrationspolitiken och skyller fortfarande allt på invandringen, som vi kunde höra i Nima Gholam Ali Pours anförande. Jag tror inte riktigt på den syndabockspolitiken. Jag tror inte riktigt att den hjälper barnfamiljer, pensionärer eller ensamstående att klara vardagen. Nu är det en migrationspolitik som gäller. Men vad blev bättre över huvud taget?

Jag vill ställa två konkreta frågor om saker som i allra högsta grad påverkar människors liv och vardag. Jag tror att många människor vill ha svar på dessa frågor av dem som styr landet. För det första: Vad tänker Sverigedemokraterna göra åt den rekordhöga arbetslösheten? För det andra: Vad tänker Sverigedemokraterna göra åt nedskärningarna i sjukvården? Det är två enkla frågor om sådant som enligt Sverigedemokraterna på något sätt skulle bli bättre med deras migrationspolitik. Ledamoten får gärna svara så sakligt som möjligt på de här två frågorna.

Anf. 144 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik:

Herr talman! En restriktiv migrationspolitik leder till ordning och reda. Det är inte så att det direkt leder till att välfärden stärks. Vi får mer resurser att avsätta till välfärden, men det är inte så att det ena direkt leder till det andra.

Jag vill gärna kommentera det här med syndabockspolitik. Jag vill fråga ledamoten Haddou var han var när svenska kvinnor blev våldtagna under migrationskrisen. Jag vill veta var ledamoten Haddou var när vuxna män gick i skolan med minderåriga här i Sverige. Migrationspolitiken fungerade inte, och det är den vi ställer om nu. Vi ser till att de människor som kommer till Sverige och får avslag på sin asylansökan faktiskt lämnar Sverige. Det är vad som händer.

Det är självklart att det långsiktigt kommer att leda till att vi får en starkare välfärd. Långsiktigt kommer också vår omställning av arbetskraftsinvandringen att leda till att de personer här i Sverige som inte har så mycket utbildning kan ta de enkla jobben utan att behöva konkurrera med hela världen. Detta är lätt att förstå för de flesta, men jag tror att ledamoten Haddou av ideologiska skäl inte vill förstå det.

Åren 2015 och 2016 var kaotiska i Sverige. Jag tror, herr talman, att ledamoten Haddou var på semester då, för ingen kunde missa vad som hände under de åren. Det är därför svenska folket fullt ut stöder en restriktiv migrationspolitik.

Anf. 145 TONY HADDOU (V) replik:

Herr talman! Jag kan bara konstatera att det var två väldigt enkla frågor som ledamoten i två minuter undvek att svara på.

Logiken blir ofattbar. Sverigedemokraterna har gett oss rekordhög arbetslöshet. Det är 100 000 fler arbetslösa under Sverigedemokraterna, och det görs försämringar i arbetslivet. Det oanständiga och oansvariga är att de fortsätter att skylla på invandringen. Kärnan i det här är att vi bara har fått se försämringar med Sverigedemokraterna. A-kassan har försämrats. Den orättvisa karensen ligger kvar. Mediciner har de gjort dyrare. Det görs nedskärningar i välfärd och sjukvård. Arbetslösheten är på rekordhöga nivåer, och de går inte fram med en enda arbetsmarknadsåtgärd.

Om man är med och budgetförhandlar och styr måste man väl kunna ta ansvar för det jag har tagit upp? Jag ställde två frågor: Vad tänker Sverigedemokraterna göra åt den rekordhöga arbetslösheten? Vad tänker Sverigedemokraterna göra åt nedskärningarna i sjukvården? Jag tror att jag aldrig har träffat någon ledamot som undviker frågor på det här sättet.

I stället ställde ledamoten frågor till mig. En av frågorna var vad jag gjorde 2015. Jo, jag jobbade på Rädda Barnen. Jag stod på Centralstationen och hjälpte till. Hela Sverige var ute och hjälpte till. Man såg till att mottagandet fungerade ute i kommunerna. Frågan är vad ledamoten framför mig gjorde under den här perioden. Det skulle jag gärna vilja ha svar på.

Anf. 146 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik:

Herr talman! Jag kan berätta för ledamoten vad jag gjorde under de här åren. Jag bedrev sverigedemokratisk politik i syfte att få till stånd en restriktiv migrationspolitik, så att en sådan katastrof inte skulle hända igen.

Nu debatterar vi den del av budgeten som berör migrationspolitiken. Men den här regeringen har satsat rejält på yrkesutbildning. Den här regeringen är den regering som har ställt om Arbetsförmedlingen, så att den faktiskt börjar förmedla jobb. Den här regeringen är den regering som har ställt krav på att de arbetslösa ska förflytta sig geografiskt för att ta jobben där de finns.

Det är dock inte detta vi diskuterar nu, utan vi diskuterar migrationspolitiken. Vänsterpartiet vill ha en amnesti för illegala migranter. Det står i deras budgetmotion att de vill utreda detta. Ledamoten säger att han var ute och hjälpte till under migrationskrisen. Men ledamoten vill ha ännu en migrationskris. Vad händer i Sverige när man ger amnesti till alla illegala migranter? Vad kommer de mer än 100 miljoner flyktningarna att göra när man säger att Sverige ger amnesti till illegala migranter? Jo, de kommer att komma till Sverige, och så får vi ännu en migrationskris, med alla de tragedier det innebär. Tänk på alla våldtäkter! Ingen i medierna ville ta tag i dem, så de glömdes. Det var nämligen politiskt inkorrekt att kritisera den liberala invandringspolitiken på den tiden. Men Sverigedemokraterna kommer inte att glömma, även om ledamoten Haddou redan har lagt alla de tragedierna bakom sig.

Anf. 147 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Herr talman! Jag vill inledningsvis bara konstatera att det kanske är första gången efter årtal av syndabocksrhetorik som sverigedemokraterna ändå medger att välfärden inte direkt blir bättre av att vi utvisar tusentals människor från Sverige. Det var ändå första gången som jag hörde sverigedemokraterna erkänna detta.

Det som jag tog replik för att fråga om är egentligen en uppföljning på det som jag och Nima Gholam Ali Pour debatterade vid ett tidigare tillfälle. Det gäller frågan om de medarbetare i Afghanistan som arbetade för de svenska militärerna där för att bekämpa taliberna. Deras ärenden hann inte handläggas, och de kunde inte evakueras till Sverige efter talibanernas maktövertagande i Afghanistan.

Efter vårt replikskifte rapporterade bland annat TV4 att det hos regeringen finns ett färdigt förslag som skulle innebära att dessa ungefär 50 personer och deras närmaste familj skulle kunna evakueras från Afghanistan. Det handlar alltså om människor som nu lever under dödshot på grund av att de riskerade sina liv sida vid sida med svenska soldater för att bekämpa taliberna och som blev lämnade kvar.

Enligt TV4 finns det ett färdigt förslag, men det blockeras av Sverigedemokraterna. Jag vill helt enkelt fråga: Stämmer det?

Anf. 148 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik:

Herr talman! Ja, det stämmer. Som jag tidigare sa till ledamoten Hirvonen: Ledamoten måste välja. Vilka är det?

Ska vi ta hit patienter från Gaza för att ge dem vård? Är det de som har fått avslag på sin asylansökan och har bytt spår och fått arbetstillstånd? Är det de som ska stanna kvar? Eller är det de afghaner som hjälpt militären när den svenska militären var i Afghanistan?

Vilka är det? Vi kan inte ta emot hela världen. Vi måste prioritera. När Socialdemokraterna och Miljöpartiet har bedrivit en massinvandringspolitik blir det svårare för oss att ta hit människor från Afghanistan som har hjälpt den svenska militären. Så är det.

Sedan vill jag också kort gå igenom välfärdssystemet. Välfärden baseras på att människor faktiskt arbetar. Många har kommit hit från utlandet. Det gäller speciellt asylsökande som beviljas asyl i Sverige. De har under flera år inte kommit in på arbetsmarknaden och inte kunnat betala in skatt.

Det är ett problem för välfärden att vi har en stor andel av befolkningen, ofta med utländsk bakgrund, som inte arbetar. Man kan koppla utvisningar till välfärden. Visst är det bra för välfärden om man utvisar dem som belastar det offentliga under flera år.

Jag tror absolut att det långsiktigt är bra för välfärden att vi utvisar dem som belastar det offentliga. Så är det.

Anf. 149 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Herr talman! Jag får i varje fall tacka för det raka svaret.

Sedan måste jag ändå säga att jag aldrig slutar att chockeras av den fruktansvärda retoriken från SD med att ställa utsatta grupper mot varandra. Jag trodde väl ändå kanske inte att man skulle sätta bombade barn från Gaza i relation till tolkar som arbetat mot talibannerna.

Om vi inte utvisar människor som jobbar i hemtjänsten i norra Sverige blir det inte svårare för Sverige att hjälpa till att vårda några av de lemlästade barnen från Gaza. Om vi tar hit de tolkar som bistod svenska styrkor blir det inte svårare att behålla företagarna som startat ett gatukök och håller den enda restaurangen öppen varje dag i veckan i en norrländsk småstad. De sakerna har ingenting med varandra att göra.

Det vi vet är att när vi utvisar 4 700 människor som arbetar i Sverige, betalar skatt och många gånger arbetar just i välfärden blir välfärden svagare. Om vi inte tar vårt moraliska ansvar för de människor som riskerade sina liv sida vid sida med svenska soldater i Afghanistan kommer framtida svenska styrkor i utlandet ha svårare att rekrytera kompetenta tolkar och medarbetare.

Anf. 150 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik:

Herr talman! Vi måste prioritera. När vi har vårdplatsbrist i Sverige till den grad att många läkare behöver skicka hem patienter innan de har blivit friska är det märkligt om vi skulle ta hit patienter från Gaza.

Vi har äldre som har ont för att de inte får sin operation. De får vänta tre år på sin operation här i Sverige.

Då är det märkligt om vi tar hit patienter från Gaza. Visst får vi prioritera.

Herr talman! Det sorgliga är att varje gång vi får prioritera har Miljöpartiet prioriterat en annan grupp, några andra, än svenska medborgare och folk här i Sverige.

Man har prioriterat de afghanska gymnasieungdomarna. Nu prioriterar man de afghaner som hjälpte militären i Afghanistan. När är det svenskarnas tur?

När är det dags för Miljöpartiet att börja prioritera svenska medborgare framför utlänningar? När kommer den dagen? Den dagen vill jag gärna se.

Det handlar inte om syndabockspolitik. Det handlar om att sätta Sverige främst. Svenska folket har väntat på en regering som prioriterar den egna befolkningen.

Anf. 151 TONY HADDOU (V):

Herr talman! Debatten hade kunnat handla om att göra Sverige till en bättre plats för de barn och familjer som söker skydd här. Den hade kunnat handla om en flicka och en pojke som efter många års väntan äntligen får återförenas med sina föräldrar.

Den hade kunnat handla om hur vi på bästa sätt ser till att barn på flykt i Sverige får en trygghet och får vara med sina familjer. Den hade kunnat handla om hur barn får fler rättigheter och möjligheter i Sverige i stället för färre.

Debatten här hade kunnat handla om hur barn kan bli lyssnade på bättre under asylprocessen och hur barn på bästa sätt får bearbeta sina trauman efter krigets fasor eller en uppväxt på flykt.

Den hade också kunnat handla om vilka som bygger Sverige 2025, vilka du träffar i sjukvården, vilka du träffar när du lämnar barnen på förskolan, när du tar bussen till jobbet eller när du besöker närbutiken och vem som finns där för dig på äldre dar. Den hade kunnat handla om vilka som är första linjens arbetare i Sverige.

Debatten hade kunnat handla om att hålla ihop och om att se efter varandra. Men det gör den inte, herr talman, och det beklagar jag.

Från regeringspartiernas sida är det oftast knäpptyst om vilka människor som bär upp svensk välfärd, trots att nästan varannan undersköterska och vartannat vårdbiträde är född utomlands. Det är de som bär upp Sverige, och de förtjänar respekt.

Tonläget från regeringen har de senaste åren inte bara varit oansvarigt utan också djupt oanständigt. Det finns partier här i kammaren som fortsätter att tävla om vem som kan behandla människor på flykt mest illa, eller fortsätter att driva en gränslös syndabockspolitik lik den vi precis hörde om. Det är oanständigt och ohygieniskt.

Vi har sett resultaten av en sådan politik. Den har endast inneburit djupa försämringar och grova inskränkningar för asylsökande. Och det är framför allt barn på flykt som har fått betala det högsta priset.

Migrationspolitiken har präglats av rättsosäkerhet och konstanta försämringar ur barnets perspektiv, en

försämrad jämställdhet, en försämrad integration och försämringar avseende nyanländas hälsa. Man kan fråga sig: Är det värt det?

Herr talman! Den här regeringen har också systematiserat utvisningar på ett fruktansvärt sätt. Varje dag möts vi av nya reportage om liv och drömmar som krossas framför ögonen på oss. Det handlar om människor med djup förankring i Sverige. Barn som är födda här och ungdomar som har vuxit upp här utvisas till länder som de inte har någon anknytning till och som de aldrig har varit i. De kan inte heller språket. Föräldrar som arbetar inom vård, omsorg eller andra bristyrken utvisas. Det handlar om familjevänner, kollegor, barnens klasskompisar och fotbolls- eller baskettränaren. De är väletablerade som alla andra och har gjort allting rätt och riktigt.

I regeringens iver att utvisa så många som möjligt har man kastat bort ventiler och undantag så att människor som har en djup förankring och som är rotade i Sverige utvisas. Det är en obeskrivlig skamfläck. Det är slopande av spårbyte eller höjt lönegolv bara för att göra fler utvisbara trots deras starka anknytning till Sverige.

Denna inhumana politik krossar inte bara människors liv och drömmar. Den krossar vårt samhälle samtidigt som fascister öppet går på gatan och känner medvind.

Så kan det inte fortsätta. Vi behöver bryta den här utvecklingen och bygga ett bättre och tryggare Sverige. En regering som slår sönder människors liv, splittrar familjer och river isär samhället på det sätt som nu sker kan inte sitta kvar. Den behöver röstas bort nästa år.

Vi behöver en genomtänkt, rättssäker och solidarisk migrationspolitik som tar avstamp i asylrätten och andemeningen i internationella konventioner. Men i stället har vi en regering som inte har några som helst ambitioner att skapa ett tryggt och säkert mottagande. Tvärtom är det endast försämringar och inskränkningar och mer otrygghet och osäkerhet.

I regeringens iver att utvisa så många som möjligt skriver man avtal med Somalia, ett av världens mest korrupta länder, som vi kunde läsa om häromdagen. Man har försökt köpa utvisningar dit i ett upplägg där pengar går till så kallade spöktjänster. Ingen svensk myndighet verkar ha någon aning om vart alla dessa miljoner från våra skattemedel går, men migrationsministern tycker ändå att det här är en bra idé. I DN i går kunde vi alltså läsa att pengarna går till tre tjänstemän som alla tidigare har anklagats för korruption.

Vi har en regering som helt och hållet verkar acceptera öppen korruption. Vore det inte bättre att erkänna att det här inte blev riktigt bra och börja ta ansvar för den här situationen och avbryta ett sådant avtal och utreda det ordentligt? Man undrar ju vad regeringen sysslar med.

Herr talman! Det här är också en politik som kommer med ett högt pris. Det är inte bara asylsökande som drabbas av politiken. Jag tror att många som lyssnar på debatten kan hålla med mig om att Sverige är skörare

än på mycket länge. Människor lämnas vind för våg. De får hantera den ekonomiska krisen själva. Kostnadschocker gör att föräldrar får välja mellan att betala hyra eller att sätta mat på bordet. Valfärden går sönder, inte för att det måste vara så utan för att regeringen har prioriterat och bestämt att det ska vara så.

Den rekordhög arbetslösheten lämnas helt utan åtgärder, och regeringen har lyckats tvärnita och krascha bostadsmarknaden. Det är därför den här regeringen återkommande och konsekvent behöver syndabockspolitiken. Det är bara att konstatera att regeringen och Sverigedemokraterna på punkt efter punkt totalt misslyckas med att hantera allvarliga samhällsproblem och inte kan göra någonting annat än att skylla på invandring.

Bit för bit bryter regeringen sönder de delar av ett välfärdsland som människor behöver. Hur kan vi kalla Sverige för ett välfärdsland när människor inte har råd med mat? De har inte råd att betala hyra eller livsnödvändig medicin, som regeringen valt att göra ännu dyrare.

Tro mig! Det är inte någon invandring som har gjort Sverige skörare. Det är den här regeringens prioriteringar och ogenomtänkta signalpolitik som skadar sammanhållningen i samhället, som förvärrar och fördjupar de sociala och ekonomiska klyftorna mellan människor och som gör att det blir allt svårare att rusta upp Sverige.

I stället för att agera mot eller ens kommentera den rekordhög arbetslösheten, de alarmerande prognoserna för valfärden eller de allt dyrare levnadskostnaderna och matpriserna har man från regeringens sida valt att lägga miljarder på skattesänkningar för de allra rikaste för att sedan återkomma med något så meningslöst och kontraproduktivt som ett återvändningsbidrag i budgeten. Det kostar över miljarden. Regeringens egen utredare har sågat det jäms med fotknölna, och kommun efter kommun säger: Tack men nej tack!

Men så är det nog när Sverigedemokraterna budgetförhandlar. Då ska vanligt folk stå tillbaka och tvingas bära den ekonomiska krisen själv. Valfärden ska stå tillbaka till förmån för ogenomtänkta miljardutspel som regeringen kastar i sjön. Det är en återkommande syndabockspolitik från regeringen och Sverigedemokraterna, som flyr undan ansvaret för de verkliga problem som finns där ute.

Herr talman! Nyckeln till framgång för Sverige har aldrig varit försämringar, nedskärningar och sämre villkor. Vår styrka i Sverige har varit att investera i samhället och i varandra – i välfärd, utbildning, bostäder, hälsa och jämlikhet. Det är så Sverige utvecklas, och det är så Sverige växer. Det har hela vår moderna historia bevisat.

Tidigare generationer fick bättre utbildning och bättre jobb samtidigt som vi blev fler. Det var möjligt tack vare långsiktigt lönsamma investeringar. Det går att bygga ett rymligare och starkare Sverige genom att investera i samhället och människorna i det. Det är det effektivaste och viktigaste vi kan göra, och då behöver

vi också investera i och arbeta för ett värdigt mottagande.

Jag är övertygad om att människor lyckas bättre med bättre förutsättningar. Det är hur vi investerar i samhället och människorna i det som avgör hur väl vi lyckas. Det sker aldrig genom den här regeringens syn-dabockspolitik, som vi nu hör om och som vi återkommande har hört om, för den har hela samhället förlorat på.

Anf. 152 VIKTOR WÄRNICK (M) replik:

Herr talman! Jag tänkte att vi ska prata lite grann om Vänsterpartiets migrationspolitik och den politik som man vill bedriva på det utgiftsområde som den här debatten handlar om.

Då kan man se vad Vänsterpartiet gör för olika prioriteringar och vilka aviseringar man gör för den politik som kommer under resterande delen av det här riksdagsåret.

Vänsterpartiet avslår medel när det gäller den kommande propositionen om ett nytt regelverk för uppsikt och förvar. Man avslår medel när det gäller propositionen om skärpta krav för svenskt medborgarskap. Man avslår medel när det gäller propositionen om en ny mottagandelag. Man avslår medel när det gäller propositionen om etableringsboendelagen. Man avslår medel när det gäller borttagande av särregler för avgifter för tandvård för asylsökande och papperslösa. Man avslår medel när det gäller propositionen om skärpta villkor för anhöriginvandringen.

Man vill införa en amnesti för ensamkommande som vistats mer än ett år i Sverige. Man vill höja dagersättningen till asylsökande. Man avslår regeringens begränsningar av asylsökandes rätt till kostnadsfri rådgivning, alltså offentligt biträde. Man avslår medel när det gäller propositionen om skärpt regelverk om utvisning på grund av brott. Man avslår medel när det gäller att genomföra EU:s asyl- och migrationspakt. Vänsterpartiet säger nej till rubbet.

Det finns nu ett stort intresse av att höra vilka delar Vänsterpartiet absolut kommer att kräva för att släppa fram Magdalena Andersson som statsminister och potentiellt Morgan Johansson som återinträdande migrationsminister. Vilka är de röda linjerna i den röda politiken från det röda Vänsterpartiet?

Anf. 153 TONY HADDOU (V) replik:

Herr talman! Jag känner mig smickrad över att Moderaterna lägger två minuter på att lyfta fram Vänsterpartiets politik. Jag tror att ledamoten sa att vi avvisar rubbet. Ja, vi är i opposition och delar inte migrationspolitik med regeringen. Det tror jag att människor där ute räknar med. Det är nog inte särskilt konstigt för människor där ute att Vänsterpartiet är motståndare till Tidöpartiernas migrationspolitik. Det tog dock tre och ett halvt år för ledamoten att inse detta, vilket gläder mig.

Låt mig sammanfatta: Vi är inte för försämringar för asylsökande, utan vi är för förbättringar. Vi tycker inte att man ska göra livet så dåligt som möjligt för

asylsökande eller papperslösa. Bara någon med en otroligt unken människosyn lägger medvetet aggressivt fram förslag som försämrar deras livsvillkor, deras hälsa och deras barns uppväxt. Jag tycker det är otroligt dåligt och fruktansvärt cyniskt.

Jag fick frågan om vilken politik Vänsterpartiet skulle driva med de andra partierna. Vi förhandlar inte i talarstolen, men en sak tror jag att vi är överens med Miljöpartiet, Socialdemokraterna och troligtvis även Centerpartiet om: Vi vill alla få bort denna regering. Jag är glad att oppositionen är överens på denna punkt, för då kan vi bygga ett mycket bättre, tryggare och starkare Sverige.

(Applåder)

Anf. 154 VIKTOR WÄRNICK (M) replik:

Herr talman! Jag trodde inte att Vänsterpartiets enda idé i politiken var att ingå i Socialdemokraternas maktsfär och idé om makten framför allt. Jag fick inte den känslan när jag hörde Vänsterpartiets partiledare och partisekreterare i förra veckan kräva ministerposter för att släppa fram Magdalena Andersson som statsminister. Jag tänkte då att Vänsterpartiet nog har en viss politik som man kommer att kräva att få genomföra och inte bara nöjer sig med att antligen få en ministerpost, gud bevara oss. Men vad är politiken, och vad är kraven?

Ola Möller påstår sig företräda Socialdemokraternas så kallade strama linje. Mot detta står Tony Haddous ord om att han varken stöder de reformer eller det paradigmskifte vi nu genomför. Vad är Tony Haddous ska-krav för att släppa fram Magdalena Andersson som statsminister och Morgan Johansson som migrationsminister? Jag tycker att det är relevant att få svar på den frågan. Det kan inte bara vara att man vill byta regering i största allmänhet, utan någon politik måste man också vilja bedriva.

Tony Haddou behöver därför svara på frågan: Kommer man att gå med på minimal asylinvandring, alltså Socialdemokraternas inriktning? Eller kommer Tony Haddou att kräva ökad asylinvandring till Sverige och lättade regler så att fler människor än i dag kommer till vårt land? Var går Vänsterpartiets linje? Man måste ju kunna samarbeta för att få igenom politik, och Vänsterpartiets enda idé kan inte vara att ingå i Socialdemokraternas maktsfär.

(Applåder)

Anf. 155 TONY HADDOU (V) replik:

Herr talman! Jag tyckte att jag svarade på frågan. Vi köper inte den cyniska politiken, och vi vill erbjuda förbättringar för denna målgrupp.

Det var precis det jag pratade om i mitt anförande. I dag har vi en regering som har systematiserat utvisningar på ett fruktansvärt sätt, och så kan vi inte fortsätta. Varje dag möts vi av nya reportage om liv och drömmar som krossas framför ögonen på oss. Det är inte mitt Sverige. Det handlar om att människor med djup förankring i Sverige blir utvisbara på grund av denna regering. Det handlar om att barn som är födda

här och ungdomar som har växt upp och levt hela sina liv här utvisas till länder de inte har någon anknytning till, aldrig varit i och vars språk de inte kan. Vi måste förbättra för dem så att de kan stanna kvar. Det handlar om föräldrar som arbetar inom vård och omsorg eller i andra bristyrken. Det handlar om familjevänner, kollegor, barnens klasskompisar och fotbolls- eller baskettränare. Vi köper inte en politik som gör dessa människor utvisbara. De är en del av vårt Sverige. De är väletablerade och har gjort allt rätt.

Vi kommer att driva vänsterpolitik, så ledamoten behöver inte oroa sig. Vi kommer aldrig att gå med på de försämringar vi ser. Vi ska gå fram med förbättringar. Vi ska förbättra för människor, så ledamoten behöver inte oroa sig. Oppositionen är överens: För att få till förbättringar behöver vi få bort den här regeringen, och jag är glad att vi är överens om det. Om Sverige ska bli bättre, tryggare och starkare är det centralt att få bort denna regering.

Anf. 156 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)
replik:

Herr talman! Om jag har förstått Vänsterpartiets förslag rätt vill man se en amnesti för utlänningar som kom som ensamkommande barn till Sverige och nu har vuxit upp och lever här som illegala migranter. Vänsterpartiet har räknat ut att det rör sig om 2 700 utlänningar som ska få amnesti och belönas med permanent uppehållstillstånd för att de levt i Sverige som illegala migranter. Enligt Vänsterpartiet skulle detta kosta skattebetalarna 130 miljoner kronor mellan 2026 och 2028. Men Vänsterpartiet går ännu längre. Utöver denna amnesti vill man också utreda en amnesti för alla illegala migranter.

Det är alltså den här sortens politik vi har att göra med i ett parti som ska fungera som Socialdemokraternas regeringsunderlag. Enligt Vänsterpartiet ska alla illegala migranter få stanna i Sverige.

Jag måste fråga ledamoten: Vad är poängen med att försöka få uppehållstillstånd enligt det regelverk som gäller om Vänsterpartiet ändå vill ge permanenta uppehållstillstånd till alla illegala migranter?

Jag måste även fråga ledamoten: Är det rättvist att skattebetalarna ska betala 130 miljoner kronor för att illegala migranter ska få stanna i Sverige?

Anf. 157 TONY HADDOU (V) replik:

Herr talman! Det handlar om ungdomar som har farit väldigt illa på grund av tidigare beslut och därför förtjänar upprättelse. Det kom en rapport förra året om ensamkommande, och åtta av tio har kommit in i arbete, framför allt inom omsorg. När man har farit illa av beslut på grund av plötslig lagändring förtjänar man amnesti, och det står vi givetvis bakom.

När det gäller regularisering av papperslösa gjorde tidigare regering en utredning. Ett nej kan vara ett nej och man blir utvisad, men ibland kan man inte bli utvisad utan lever i Sverige som papperslös år efter år.

Många av de berörda är etablerade på arbetsmarknaden och har utbildning och barn som går i skola och

så vidare. De har många gånger levt här i 13 år eller mer. Frågan är om man ska fortsätta ha människor utanför systemen eller om man vill att människor är inne i systemen och del av samhället.

Ett nej är ju inte alltid ett nej, helt enkelt. Tyvärr funkar det så i verkligheten. Ett nej kan bli ett ja. De afghanska flickorna och kvinnorna är ett tydligt exempel på det. De hade fått nej, men en dag beslutade Migrationsverket att det inte går att utvisa flickor och kvinnor till Afghanistan. De fick ett ja. Migrationspolitiken är komplicerad.

Anf. 158 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)
replik:

Herr talman! Vänsterpartiet står alltså fast vid att 2 700 illegala migranter ska få amnesti. Till och med en möjlig generell amnesti för alla illegala migranter ska utredas. En sådan ordning innebär i praktiken att vi avskaffar hela idén om reglerad invandring.

Om budskapet är att den som stannar tillräckligt länge illegalt i Sverige får permanent uppehållstillstånd undergräver man fullständigt respekten för lagar, myndighetsbeslut och rättsstat. Det är orättvist mot alla dem som faktiskt följer regelverket, väntar, ansöker, överklagar och accepterar besluten även när besluten går emot dem.

Det är dessutom ett dyrt förslag där skattebetalarna ska stå för hundratals miljoner kronor för att illegala migranter ska få stanna i Sverige. De har ingen rätt att vistas i Sverige och har helt och hållet struntat i hur regelverket fungerar. Det är inte rimligt. Det är inte hållbart. Det är inte en ansvarsfull migrationspolitik.

Vilken signal skickar detta till de mer än hundra miljoner människor som är på flykt i världen? Jo, Vänsterpartiet säger att dessa människor ska komma till Sverige. Hur menar ledamoten att Sverige ska hantera en sådan situation? Vill Vänsterpartiet ta Sverige tillbaka till migrationskaoset 2015 med våldtäkter, kriminalitet och all kalabalik som rådde då? Är det vad Vänsterpartiet vill?

Anf. 159 TONY HADDOU (V) replik:

Herr talman! Ledamoten har suttit i utskottet och arbetat med migration ett tag, så han känner nog till människors situation. Jag hoppas att han inte gör sig dummare än han vill verka. Han vill kanske ha ett coolt klipp till sociala medier om att Vänsterpartiet bara vill ha amnestier och så vidare? Jag tycker att man ska vara mer saklig och inte slänga ur sig sådant som ledamoten gör.

Ledamoten vet att människor kan hamna i limbo i 10–15 år. Frågan är hur vi vill ha det. Vill vi ha människor i systemen eller utanför? Jag har aldrig hört regeringen eller Sverigedemokraterna lösa den situationen. Jag tycker inte att människor ska leva år efter år i limbo.

I utredningen säger gränspolisén väldigt tydligt att det inte går att utvisa de här människorna. Det finns många grupper som hamnar i limbo. Papperslösa,

statslösa palestinier är ett exempel på människor som levit i Sverige många år men inte kan utvisas.

Man kan inte heller ha en politik som inte är rätts-säker. Jag tycker att man ska ha en rättssäker migrationspolitik. Det är jätteviktigt. Om en människa inte kan utvisas trots att man har försökt i tio år tycker jag att man ska fundera på vad man ska göra. Vad gör man till exempel om personens barn går i skolan och har vuxit upp här, om föräldrarna arbetar här, om personen är etablerad men fast i limbo?

Jag tycker att ledamoten Nima Gholam Ali Pour ska träffa någon asylsökande eller papperslös. Han valde att använda ordet illegal, men jag tror inte att människor är illegala. Ledamoten kanske ska träffa några i den här situationen? Då kan de berätta hur det är. De kanske ställer frågan: Vad ska vi göra? Och då kanske han har ett svar. De kan ju inte utvisas utan lever här i limbo.

Anf. 160 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Fru talman! Jag börjar med det självklara. Kristdemokraterna yrkar bifall till regeringens föreslagna budget för utgiftsområdet migration.

Fru talman! Om det är något vårt land behöver är det långsiktighet, rättssäkerhet och ansvar. Det är tre ord som under många av åren före denna mandatperiod lyst med sin frånvaro i svensk migrationspolitik.

Låt oss vara ärliga. Under mitten av 2010-talet tog Sverige emot fler asylsökande än vad som var möjligt att integrera när det gäller språk, arbete, bostad och samhällsgemenskap. Samtidigt gjordes inte tillräckligt för att stoppa utnyttjandet av asylsystemet. Det var en politik som ledde till parallellsamhällen och lade grunden till den segregation vi fortfarande brottas med. Det är därför Kristdemokraterna håller fast vid behovet av en stram, långsiktig och ansvarsfull migrationspolitik.

Migrationen måste ligga på en fortsatt låg nivå. Det är rimligt, realistiskt och helt nödvändigt. Något som ibland glöms bort är att vi måste prioritera de mest utsatta, alltså de människor som verkligen behöver skydd.

Fru talman! Asylrätten ska värnas, men för att värna den måste vi också värna systemen runt omkring. Att man ska söka skydd i första säkra land är grunden. Att vi behöver stärka kontrollen vid EU:s yttre gräns är en självklarhet. Att liv ska räddas genom att stoppa irreguljär migration och människosmuggling är en moralisk plikt.

EU:s migrationsöverenskommelse är ett stort steg framåt, men vi kristdemokrater nöjer oss inte där. Vi vill se en migrationspakt 2.0 där asyl söks i center utanför EU och där ländernas ansvar bestäms av deras kapacitet att integrera, inte av vem som råkar befinna sig närmast en gräns.

Fru talman! Medan vi står här i kammaren och debatterar budgeten gällande migration pågår ett brutalt anfallskrig i vårt närområde. Rysslands övergrepp mot Ukraina måste fortsatt fördömas lika tydligt och kraftfullt som första dagen.

Miljoners ukrainare har tvingats fly. Massflyktsdirektivet har gjort det möjligt att erbjuda skydd snabbt. Regeringen har sett till att de som kommer hit får tillgång till arbete, utbildning, sjukvård och stöd. Ukrainas sak är och förblir vår. Sverige står vid Ukrainas sida även fortsättningsvis.

Fru talman! Låt oss tala klarspråk. Den migrationspolitik som fördes i Sverige under tidigare regering var inte långsiktigt hållbar. Det vet vi. Det vet svenska folket, och numera medger även Socialdemokraterna det själva. Skillnaden är att vi i Tidösamarbetet gör något åt problemen. Regeringen, stödd av överenskommelsen i Tidöavtalet, har tagit fram en tydlig kursändring.

Där den tidigare regeringen fastnade i kompromisser med Vänstern, Miljöpartiet och Centern levererar den nuvarande regeringen reformer. ”Vi gjorde också saker”, säger Socialdemokraterna. Det stämmer, fru talman, men inte i närheten av tillräckligt – inte ens enligt dem själva, senast manifesterat i Lawen Redars analys.

Fru talman! Sedan regeringsskiftet har följande blivit verklighet: Antalet asylsökande har minskat kraftigt och handläggningstiderna har förkortats. Nej betyder verkligen nej. Skuggsamhället har pressats tillbaka. Fler som har fått avslag lämnar landet. Personer som begår brott riskerar nu utvisning i betydligt större utsträckning. Arbetskraftsinvandringen styrs bort från låglönejobb som kan tas av arbetslösa i Sverige och inriktas mot behövd kompetens. Det är så ansvarstagande politik ser ut. Det är så ett land kommer på rätt köl igen.

Fru talman! Kristdemokraterna har länge drivit frågan att konvertiters ärenden måste bedömas mer rätts-säkert. Många olika rapporter visar på brister, men den tidigare regeringen valde att titta bort. Den här regeringen gör tvärtom. Vi agerar. Förslagen i Statskontorets rapport genomfördes som en direkt följd av Tidöavtalet. Tydligare krav har ställts på Migrationsverket genom regleringsbrev och också krav på återrapport. Arbetet ger resultat, men vi i KD kommer att fortsätta hålla i tills rättssäkerheten är fullt ut garanterad.

Fru talman! Oppositionen – den eviga gåtan. Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill tillbaka till en politik med lägre krav och öppna gränser. Centerpartiet nickar oftast med. Socialdemokraterna säger, som senast här i kammaren, att de stöder regeringens stramare linjer samtidigt som de tänkta samarbetspartierna vill göra tvärtom.

Det är inte en linje eller ett alternativ, utan det är ett lapptäcke med så stora luckor att man kan se rakt igenom det, inte minst om man ställer de olika partiernas politik bredvid varandra. Om det skulle bli ett regeringsskifte 2026 – det sänder kalla kårar längs min rygg – vet ingen vad som gäller – inte vi i Tidöganget, inte väljarna och allra minst de som är i opposition nu.

Socialdemokraterna står här i talarstolen och talar om en stram migrationspolitik med ordning och reda, men inte ens Ola Möller kan säga vilken linje det blir efter valet. Det blir med säkerhet inte den strama linje

som förordas. Det räcker med att höra vad Vänsterpartiet sa nyss här. Makten är viktigast. Vi får se vad som händer.

Fru talman! Kristdemokraterna står för en migrationspolitik som är både stram och medmänsklig. Vi i Kristdemokraterna kommer tillsammans med det övriga regeringsunderlaget att fortsätta leverera. Utredningarna blir till propositioner i aldrig skådad omfattning eller takt. Reform för reform är på väg nästa år. Vi tar nämligen ansvar. Vi sätter rättssäkerhet och mänsklig värdighet i centrum. Vi vet att ett land som tar emot människor måste ge dem en verklig chans att bli en del av samhället.

Fru talman! Vi står upp för en ansvarsfull, rättssäker och medmänsklig migrationspolitik. Det är en politik som håller, inte bara i dag utan även i morgon. Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag och till regeringens budget för migrationsområdet.
(Applåder)

Anf. 161 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Långsiktighet, rättssäkerhet och ansvar var ord som Ingemar Kihlström tyckte skulle prägla migrationspolitiken. Så sa han i alla fall i sitt anförande. Hur långsiktigt blev det för de 4 700 människor som litat på att de skulle få fortsätta arbeta i Sverige? Det gäller exempelvis Sara och Farhood, som till och med fått höra av självaste Ebba Busch att de var välkomna i Sverige.

Kristdemokraterna talar om värderingar som att familjen är viktig. Men det vi ser i verkligheten är något helt annat. Kristdemokraterna bedriver en politik som splittrar familjer. Kristdemokraterna har drivit igenom en lagändring i riksdagen som gör att ungdomar efter 18-årsdagen skickas tillbaka till sina ursprungsländer, trots att föräldrar och syskon får stanna i Sverige.

Kristdemokraterna bedriver en politik som gör att fattiga mammor och pappor får svårare att ta hand om sina egna barn. Det kan vara barn som blivit kvar i till exempel flyktingläger eller hos släktingar för att slippa den livsfarliga flyktresan. De ska inte få komma till sina mammor, utan de får leva med att bara ha kontakt på Whatsapp eller Facetime för att föräldrarna har för lite i lön.

Jag saknar Kristdemokraterna så som jag brukade känna dem, som ett parti som på riktigt värnade medmänsklighet och familj.

Anf. 162 INGEMAR KIHLSSTRÖM (KD)
replik:

Fru talman! Den bild som Annika Hirvonen ger av oss som parti stämmer inte med hur vi själva upplever oss. Det kan vi säkert vara oense om, men det ska vi inte debattera här.

Annika Hirvonen parti var en del av den regeringskoalition som styrde tillsammans i sju år, med ett delvis aktivt stöd det åttonde året. Mycket av det som nämns av Annika Hirvonen här i inlägget visar att det är skillnad på politik när man är i opposition jämfört med när man är del av ett regeringsunderlag. Det

skedde åtstramningar även under Miljöpartiets tid i regeringen.

Annika Hirvonen gör en analys och konstaterar att många av de exempel som lyfts upp skulle ha varit anorlunda om Miljöpartiet hade haft regeringsmakt. Då kan vi blicka framåt: Vad kommer att hända om det mot förmodan och mot mitt eget önskemål skulle bli en annan typ av rödgrön röra efter 2026? Kommer Annika Hirvonen att ha röda linjer som tillgodoser de behov som lyftes fram här?

Jag tolkade det som Ola Möller från Socialdemokraterna sa som att det var en skarp utfästelse; politiken ska fortsätta i samma hjulspår. Kan Annika Hirvonen svara på om det finns krav för att ingå i en regering tillsammans med Socialdemokraterna? Kommer spårbytet att komma tillbaka? Kommer de krav som vi nu har ställt för att åstadkomma en god integration att rivas upp om Miljöpartiet ska ge sitt stöd till Magdalena Andersson? Det vore bra med ett klagörande på den fronten.

Anf. 163 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Jag svarar jättegärna på frågorna om Ingemar Kihlström begär replik på mig. Men nu har jag begärt replik på Ingemar Kihlström.

Han påstår att min beskrivning av Kristdemokraterna inte stämmer överens med hans egen uppfattning. Då undrar jag vad av det jag sa som inte stämmer överens med Ingemar Kihlströms egen uppfattning. Var det att Ebba Busch inte sa till den kristna familjen i Norsjö att hon ville att de skulle få stanna? Är det detta som inte stämmer? Stämmer det inte att Kristdemokraterna brukade värna familjen men nu har drivit igenom en politik som enbart gör det svårare för familjer på flykt att leva tillsammans i Sverige?

Det är ändå bara åt ett håll politiken har gått nu med Kristdemokraterna i regeringsställning. Fler familjer har splittrats efter att regeringen i slutet av 2023 lade fram en proposition som gjorde att personer som har stark anknytning i Sverige men som blivit vuxna lättare kan utvisas. Det drabbar just familjer där en ung vuxen hunnit fylla 18 innan personen fått permanent uppehållstillstånd. Föräldrarna är flyktingar medan barnen kanske aldrig har hunnit engagera sig i någon politisk verksamhet, till exempel mot regimen i hemlandet.

Det är det här som Kristdemokraterna har drivit igenom. Om Kristdemokraterna inte delar beskrivningen av sig själva skulle jag vilja höra hur Kristdemokraterna själva beskriver sig.

Anf. 164 INGEMAR KIHLSSTRÖM (KD)
replik:

Fru talman! Jag konstaterar att Annika Hirvonen under åtta år med en S-regering inte på något sätt lyckades föra frågan om konvertiter närmare en bättre situation. Men efter tre år med ett litet parti som Kristdemokraterna i en stor regeringskoalition har vi tagit ett avgörande steg för att förbättra just för sådana familjer. Vi kan naturligtvis inte diskutera ett enskilt fall, men

om vi ser till de kristna konvertiternas rättssäkerhet har utredning efter utredning konstaterat att rättssäkerheten inte var säkrad under de föregående mandatperioderna.

Annika Hirvonen frågar nu vad vi har gjort. Vi har tillsammans med övriga regeringspartier sett till att Statskontoret har tagit fram en rapport som visar att det inte fanns någon rättssäkerhet. Vi har genom regleringsbrevet också ställt tydliga krav på Migrationsverket, vilket har följts upp av en rapport som kom för bara några veckor sedan. Det finns även ett fortsatt arbete.

Vi ser till dem som har behov av rättssäkerhet så att det hela provas, för att de som till exempel konverterar ska få en rättssäker behandling. Det har vi sett till. Det lyckades inte Miljöpartiet göra under sina sju plus ett år som stödparti för en S-regering.

Jag kan konstatera att vi ser till att möta dem som har de största behoven. Sedan kan vi konstatera att den politik som Miljöpartiet var med och stödde har lett till en integrationsskuld. Den behöver vi nu ta hand om, och därför har vi skärpt kraven. Det handlar om relevanta krav, såsom att man ska kunna försörja sig och ha en bostad för att ta hit sin familj.

Vad gäller 18-åringarna får vi se hur vi hanterar det; det finns tankar om det i den utredning om skärpt anhöriginvandring som har kommit.

Anf. 165 ANNA LASSES (C):

Fru talman! Att demokratin backar i världen har vi kunnat se under ett antal år, och i år – 2025 – kan vi se att antalet auktoritära länder är fler än de demokratiska. Människors frihet minskar samtidigt som konflikterna ökar och klimatförändringarna börjar sätta ordentliga spår. Konsekvensen är självklar: I dag är 123 miljoner människor på flykt, och siffran har ökat tolv år i rad.

Samtidigt ska vi komma ihåg att människor i alla tider har migrerat av olika skäl – för att arbeta, för att studera eller för att hitta kärleken. För Centerpartiet är det självklart att människor som vill flytta till ett annat land ska kunna göra det. Samtidigt är det viktigt att vara tydlig med vilka krav och regler som gäller. Till exempel ska den som kommer hit för att arbeta ha en lön som är i linje med kollektivavtal, och den som vill återförenas med en anhörig ska kunna försörja personen i fråga. Det ska helt enkelt fungera både för den som vill flytta till Sverige och för Sverige som land.

Oron som råder i världen gör att migrationspolitiken har blivit och kommer att bli alltmer viktig. Den måste funka. Vi måste ha tydliga och klara regler för vad som gäller. Den som kommer till Sverige ska känna sig trygg med att den får sina skäl prövade på ett rättssäkert sätt och samtidigt veta vad som händer i nästa steg, vare sig det blir ett ja eller ett nej.

För Centerpartiet är asylrätten okränkbar och en av grunderna i migrationspolitiken. Den som flyr till Sverige ska få sina asylskäl prövade. Den som inte har skyddsskäl ska avvisas på ett säkert och tryggt sätt, men den som har skyddsskäl ska välkomnas och få bästa tänkbara integration, med fokus på jobb eller

skola och språk, för att så snabbt som möjligt komma in i samhället.

Det handlar dock även om människosyn. I dag finns en retorik i den svenska debatten som delar in folk i vi och de och som pekar ut etnicitet och kulturella skillnader som ett problem. Varje person som kommer är ett potentiellt problem till dess att motsatsen är bevisad. Personen måste alltså visa att hen är hederlig innan hen blir accepterad.

För mig och Centerpartiet är det tvärtom: Varje människa är en resurs. Jag utgår från att en person som haft kraft att fly från förtryck för att rädda sig och sin familj också både vill och är beredd att ta ansvar – ansvar för sin familj och för sin försörjning men också för att bli en del av det nya samhälle som hen bor i.

Det är bara att gå till sig själv. Hur skulle du tänka om du var tvungen att bygga upp ditt liv på nytt? I början behövs stöd, vänligt bemötande och tydlighet, men så snart som möjligt, när man känner sig trygg, vill man klara sig på egen hand. Det är liksom mänskligt. Vårt ansvar som mottagarland är att se till att stötta våra nya invånare och ta bort eventuella hinder för att de ska ha möjlighet att bli delaktiga och komma ut i jobb i vårt samhälle så fort som möjligt.

Vår syn på människor och hur vi pratar om människor som har flyttat hit från ett annat land påverkar möjligheten till en lyckad integration. Blir du bemött som en person som är självklart delaktig och kan bidra vill du också oftast vara med och bidra. Blir du i stället bemött med misstänksamhet är det inte så konstigt om du drar dig undan.

Möjligheten att lyckas i livet är inte bara viktig för individen utan också avgörande för Sveriges framtid och tillväxt. Det gäller alla, och det borde inte behöva sägas. Den oro och otrygghet som regeringen nu sprider, framför allt när det gäller de 4 700 som vi har nämnt ett antal gånger här i dag, är inte något som får människor att känna sig trygga och vilja bidra.

Rätten till skydd är viktigare än snabb tillgång till alla välfärdsförmåner. Därför vill vi styra om migrationen mot mer självförsörjning. Asylsökande som kommer till Sverige på egen hand ska därför kunna kvalificera sig in i trygghetssystemen. Vi anser också att Sverige ska ta sitt ansvar och återigen ta emot minst 5 000 kvotflyktingar per år.

Fru talman! Låt oss tala klarspråk: Utan arbetskraftsinvandringen stannar Sverige. En tredjedel av alla läkare är födda i ett annat land, och detsamma gäller 40 procent av alla vårdbiträden. Det finns också sektorer som skriker efter mer utländsk arbetskraft. Besöksnäringen och restaurangbranschen vill ha en internationell blandning bland sina anställda, för att inte tala om hur stort behovet är av svetsare, elektriker och systemvetare inom industrin.

En analys från Ikem visar att arbetskraftsinvandringen bidrog med 45 miljarder kronor till Sveriges bnp och 15 miljarder i skatteintäkter 2025. Tyvärr har regeringen försvårat för arbetskraftsinvandring, inte minst genom det lönegolv som har införts trots att

arbetsgivare protesterar högljutt eftersom den arbetskraft som behövs ofta har lägre lön än lönelönet.

Fru talman! Självklart finns det stora problem. En under många år och oavsett regering dåligt fungerande integration i kombination med utanförskap, ökad polarisering, stora brister i förebyggande insatser i exempelvis skolan samt nedlagda fritidsgårdar har bidragit till utslagning och i förlängningen den kriminalitet som vi i dag ser inte minst hos unga. Men lösningen heter jobb, rättsäkerhet och tydlighet – inte plakatpolitik och inte den otrygghet som regeringen nu sprider med sin vi-och-de-politik, där arbetande människor riskerar att utvisas.

Fru talman! Låt mig göra en reflektion över den olyckliga koppling som har skapats mellan migrationspolitiken och det svenska internationella biståndet. Detta har i allra högsta grad med budgeten att göra.

Svenskt bistånd är ett mycket viktigt säkerhetspolitiskt instrument som rätt använt kan bidra till en säkrare värld och därmed en ökad säkerhet för Sverige. Genom att bidra till minskad fattigdom och minskat förtryck bygger vi upp en resiliens i världen. Men att som regeringen gör koppla in återvändande genom att betala stora summor biståndspengar till korrupta stater för att de ska ta emot sina från Sverige utvisade medborgare är ett snurrigt sätt att tänka. Det är oansvarigt, och det bidrar definitivt inte till Sveriges eller världens säkerhet.

Inte heller den stora höjningen av återvändningsbidraget från 10 000 till 340 000 kronor per person är något som bidrar till att integrationen blir bättre eller att välbståndet i Sverige ökar. Därför väljer Centerpartiet att ta de nästan 1,5 miljarder som regeringen under 2026 lägger på återvändningsbidraget och lägga dem på andra saker i budgeten.

Fru talman! Jag vill avsluta med att hänvisa till Centerpartiets förslag till budget för 2026. Den ska ses som en helhet. Det är en budget för hela Sverige där vi satsar på att göra jobben fler och där utsläppen ska ned. Av det skälet deltar vi inte i beslutet om budget för utgiftsområde 8, utan jag står bakom vårt särskilda yttrande.

Anf. 166 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)
replik:

Fru talman! En av få saker som de rödgröna partierna verkar vara överens om är att antalet kvotflyktingar ska öka.

Det finns redan många utlänningar som befinner sig i utanförskap i Sverige, och det finns redan många som inte har integrerats. Ändå föreslår Centerpartiet i sin budgetmotion att antalet kvotflyktingar ska mer än femdubblas. Det innebär att Centerpartiet och de andra rödgröna partierna vill att Sverige ska ta emot fler kvotflyktingar än det totala antal utlänningar som fick asyl i Sverige förra året.

Det säger precis vilken inriktning migrationspolitiken får ifall Socialdemokraterna börjar regera landet med hjälp av partier som Centerpartiet, Vänsterpartiet

och Miljöpartiet. Massinvandringen är det enda dessa partier är överens om.

Min fråga till ledamoten från Centerpartiet är om ledamoten anser att en femdubbling av antalet kvotflyktingar är något som Sverige behöver, efter en migrationskris som skapat stora problem för Sverige som Tidöpartierna nu håller på att åtgärda. Har inte Centerpartiet lärt sig någonting av vad det innebär att föra en liberal migrationspolitik som skadar sammanhållningen och förtroendet för hela migrationssystemet?

Anf. 167 ANNA LASSES (C) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för frågan! Kvotflyktingar är ett väldigt bra sätt att ge just de människor som är absolut mest utsatta en möjlighet att få trygghet. Därför tycker jag att svaret på frågan är självklart: Jo, vi har plats för dessa människor. De har behov av att komma hit.

När det gäller hur vi ska komma till rätta med integrationspolitiken måste vi titta på det förebyggande arbetet. Vi måste få våra skolor att fungera. Vi måste se till att det finns fritidsgårdar i de områden där vi har problem med kriminalitet. Jobben måste bli fler. En aktiv jobbpolitik är nog det absolut viktigaste instrumentet för att få till stånd en vettig integration. Och naturligtvis ska vi se till att människor så fort som möjligt får lära sig det svenska språket och komma in i samhället.

Anf. 168 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)
replik:

Fru talman! Det finns många människor i världen som har behov av att komma till Sverige. Men vad är det för migrationspolitik som det svenska folket har behov av? Jag tror att det är detta vi ska prioritera.

Ledamoten undviker fortfarande att tala om det som svenska folket ser och märker, nämligen ett Sverige där integrationen inte fungerar och där Centerpartiet vill öka inflödet ytterligare.

Oavsett hur ledamoten väljer att formulera sig kvarstår det faktum att Centerpartiet vill att Sverige ska ta emot fler kvotflyktingar än det totala antalet människor som fick asyl i Sverige under hela förra året. Detta vill man i ett läge där skolor, bostäder och sjukvård redan är pressade av den massinvandring som Socialdemokraterna är ansvariga för och där parallella samhällen har vuxit fram under just den politik som Centerpartiet självt varit med och format. Att då säga att Sverige behöver mer migration är inte ansvarstagande – det är en upprepning av exakt den migrationspolitik som skapade problemen från början.

Varför vill Centerpartiet öka inflödet innan de problem som redan finns är lösta? Varför menar Centerpartiet att Sverige, som redan har stora integrationsproblem, ska ta emot fler kvotflyktingar än alla andra nordiska länder tar emot tillsammans? Hur skulle det kunna ligga i Sveriges intresse att femdubbla antalet kvotflyktingar?

Anf. 169 ANNA LASSES (C) replik:

Fru talman! Jag håller med om att andra länder också bör ta ett större ansvar.

Jag kan konstatera att 75 av de svenska kommunerna skrev och tackade nej till att träffa samordnaren för återvandringsbidrag därför att man helt enkelt inte vill ha färre medborgare i sin kommun. Man vill ha fler.

Vi behöver fler människor i ett antal olika sektorer. Vi behöver inte färre. Däremot måste vi se till att integrationen fungerar. Vi måste satsa mer på skolan. Vi måste bedriva en aktiv politik som ser till att barn, unga och vuxna kommer in i vårt samhälle. Det är inte detta som regeringen gör nu.

Regeringen bedriver en plakatpolitik som absolut inte leder vare sig till en bättre integration eller till en bättre tillit mellan människor i vårt samhälle. (Applåder)

Anf. 170 PATRIK KARLSON (L):

Fru talman! Sverige är ett fantastiskt land, och Sverige ska alltid vara en fristad för människor som flyr undan krig och förföljelse. Samtidigt måste vi upprätthålla en reglerad invandring och ett mottagande som är stabilt och hållbart över tid. Det handlar ytterst om att värna förtroendet för vårt asylsystem, att de som har skyddsskäl får stanna och bygga sin framtid här medan de som saknar skyddsskäl återvänder.

En långsiktigt hållbar migrationspolitik kräver både tydlighet och konsekvens. Återvändandearbetet är därför helt centralt och en prioriterad fråga för den här regeringen. Bland annat har reglerna skärpts sedan tidigare, så att ett utvisningsbeslut inte längre kan preskriberas automatiskt efter fyra år. Tidigare kunde personer hålla sig gömda i fyra år och sedan få sin sak omprövad. Den luckan har vi nu stängt.

Den nya ordningen är tydlig: Har man fått avslag ska man lämna landet. För att detta ska fungera bygger vi ut kapaciteten för våra förvar och inre utlänningskontroller. Myndigheterna har fått mer resurser att hålla personer i förvar inför utresa när det behövs, och polisen genomför fler kontroller för att söka upp dem som vistas här utan tillstånd.

Fru talman! Att motverka skuggsamhällen är också att slå vakt om vår samhällsgemenskap och tryggheten i vårt land. Regeringen har bland annat sedan tidigare tillsatt en statsrådsgrupp mot skuggsamhället som kraftsamlar över departementsgränserna.

Vi ska täppa till alla kryphål som utnyttjas av oseriösa aktörer, oavsett om det handlar om arbetslivskriminalitet, falska identiteter eller exploatering av människor, för i skuggsamhällets mörker frodas otrygghet och kriminalitet.

Fru talman! Sverige ska vi inte ensamt bära ansvaret för migration. Det krävs europeisk samverkan och solidaritet. Därför driver Liberalerna och regeringen på för ett större gemensamt ansvar inom EU när det gäller asylmottagandet.

Glädjande nog ser vi nu historiska framsteg inom EU:s asylpolitik. Efter år av låsningar har länderna i

unionen enats om principer för en ny asyl- och migrationspakt. Det innebär kortfattat att alla medlemsländer måste bidra, antingen genom att ta emot fler asylsökande eller genom ekonomisk och administrativ solidaritet. Det är precis den rättvisa fördelning vi länge har efterlyst.

Flyktingsituationen måste hanteras gemensamt. Vi ska inte lämna länder som Grekland, Cypern, Italien och Spanien ensamma med ansvaret, och länder som Sverige ska inte heller ensidigt behöva bära en oproportionerlig börda.

Den nya samarbetspraxis som nu gäller inom EU handlar inte bara om omfördelning utan också om att stärka våra gränser och att effektivisera asylprocessen. Ordning vid EU:s yttre gränser är en förutsättning för fri rörlighet inom Schengen.

Genom effektivare prövningar av asylansökningar ska vi tidigt kunna avgöra vilka som faktiskt har skyddsbehov. De som saknar asylskäl ska då få ett snabbare besked om avslag och kunna återvända i stället för att försvinna in i Europa och leva irreguljärt. Det gagnar hela vår kontinent.

Fru talman! Sverige ska konkurrera om de skarpaste talangerna. Vi behöver högkvalificerad arbetskraft för att stärka vårt lands utveckling och välbefinnande. Tyvärr har det svenska systemet för arbetskraftsinvandring länge dragits med en alltför långsam och krånglig byråkrati. Därför gör den här regeringen en omläggning för att kunna attrahera fler topptalanger till Sverige.

Sedan tidigare har Migrationsverket fått i uppdrag att kraftigt korta handläggningstiderna för arbetstillstånd i kvalificerade yrken. Det ska helt enkelt inte ta en evighet för ett företag att anställa en ingenjör utifrån.

Redan nu ser vi att processen börjar gå fortare. Det ursprungliga uppdraget som gavs var att kompletta ansökningar om arbetstillstånd för högkvalificerad arbetskraft skulle få beslut inom 30 dagar. Den faktiska genomsnittliga tiden är nu cirka 18 dagar. Det är utmärkt. En välfungerande process är avgörande för att våra företag ska kunna växa och investera här i Sverige.

Fru talman! Jag har redan varit inne på det, men när företagen inte hittar medarbetare inom landet med den kompetens de behöver är det viktigt att de kan rekrytera utifrån. Regeringen och Sverigedemokraterna kommer inte att höja lönegolvet vid arbetskraftsinvandring till 100 procent av medianlönen, som vi tidigare hade aviserat. I stället har vi enats om att lönegolvet ska stanna vid 90 procent. Samtidigt är beskedet att listan med 152 undantagna yrken inte längre är aktuell.

Det är ingen hemlighet att vi liberaler helst inte hade velat höja kraven alls utan i stället velat se ordningen att kollektivavtalade löner fick gälla i respektive bransch, men vi är lättade över att det åtminstone inte blir 100 procent av medianlönen.

En viktig poäng på området är dock att vi samtidigt skärper reglerna mot fusk och exploatering. Arbetstillstånd ska numera kunna nekas arbetsgivare som fått

sanktioner eller är misstänkta eller dömda för brott, och nya brottsrubriceringar införs för att straffa exploatering av utländsk arbetskraft samt handel med arbetstillstånd. Det är också väldigt bra. Budskapet är tydligt: I Sverige tolererar vi inte att någon vare sig utnyttjar arbetskraft eller tjänar pengar på att sälja arbetstillstånd.

Fru talman! En reform som ligger oss liberaler särskilt varmt om hjärtat är införandet av språk- och samhällskunskapstest för svenskt medborgarskap. Regeringen arbetar nu med att ta fram detta, och det är verkligen på tiden. Medborgarskapet är ett av de finaste åtaganden och rättigheter man kan få i det här landet. Det markerar att man har blivit en del av vår gemenskap och det demokratiska samhället, med allt vad det innebär av rättigheter och skyldigheter.

Språket är nyckeln in i gemenskapen. Utan språket blir det svårt att komma in på arbetsmarknaden, att följa med i samhället och att utöva sina rättigheter fullt ut. Den som vill bli svensk medborgare ska visa sig vilja bli en del av vårt land.

Fru talman! Vi har under denna mandatperiod lagt om inriktningen på migrationspolitiken. Vi har under lång tid haft en situation som varken har varit bra för oss eller för de människor som kom hit.

Sverige tar sitt ansvar med effektiva återvändanden, stopp för skuggsamhällen och fokus på skydd och integration och genom att söka lösningar tillsammans med övriga länder i EU.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag. (Applåder)

Anf. 171 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! På Liberalernas stämma beslutade ni att verka för en migrationspolitik som belönar självförsörjning, ansvarstagande och etablering som grund för uppehållstillstånd. Det här kan man i alla fall läsa på Liberalernas hemsida.

Jag undrar därför om Patrik Karlson kommer att ta några initiativ för att Tidösamarbetet ska stoppa utvisningarna av de 4 700 spårbytare som är just självförsörjande, ansvarstagande och etablerade. Den politik som regeringen har bedrivit innebär att människor som har arbetat i Sverige i många år med arbetstillstånd, som har lärt sig svenska, som har blivit en del av samhället och som alltså arbetar eller driver företag nu riskerar att förlora sin möjlighet till fortsatt uppehållstillstånd.

Man får sälja huset och rycka barnen från deras skolgång och är hänvisad att resa till hemlandet. Om man har tur kanske arbetsgivaren kan hålla arbetet ledigt så att man kan söka sitt eget jobb igen från till exempel Somalia, Afghanistan, Iran eller vilket land det nu är man blir utvisad till.

Det är förstås en enorm osäkerhet som drabbar de här människorna. En av alla dessa, som jag har träffat, är en kvinna från Iran. Hon har kämpat för kvinnors rättigheter och mot den iranska regimen. Hon tvingas att åka dit, och om hon har tur kan hon söka sitt jobb inom vård och omsorg från Iran.

Anf. 172 PATRIK KARLSON (L) replik:

Fru talman! Tack till ledamoten Annika Hirvonen för frågan!

Låt mig först och främst konstatera att man fortfarande har möjlighet att via den ordinarie processen arbeta i det här landet som arbetskraftsinvandrare. Precis som jag nämnde i mitt anförande har Sverige ett behov av kompetens inom många sektorer.

Jag tror att också den övriga regeringen delar uppfattningen att vi behöver attraktiv arbetskraft. Men vi kan inte låta asylprocessen i sig förvandlas till ett alternativt spår för arbetskraftsinvandring. Det måste vara ordning och reda, och vi ska hålla oss till den ordinarie ordning som finns för att rekrytera utländsk arbetskraft där den behövs.

Med det sagt: Vi ser de problem som har uppstått med lagstiftningen. Utifrån de ramar och den möjlighet som finns med den tid som är kvar på mandatperioden och med det arbete som redan sker på departementen ska vi göra vårt för att se hur man kan lösa frågan för det antal människor som har hamnat i kläm.

Anf. 173 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Det vore otroligt välkommet om Liberalerna gjorde det, för det är verkligen ingen ordning att efter flera år i Sverige få besked om att man helt plötsligt måste lämna Sverige och åka till Afghanistan för att söka om sitt eget jobb. Det är ingen ordning att få höra: Nu måste du avveckla ditt företag för att åka till Iran, och sedan kanske du kan söka arbetstillstånd på nytt i Sverige.

Det är snarare total oreda. Det är inte att kunna lita på de beslut som politiker en gång har fattat. Jag hoppas verkligen att Liberalerna och Patrik Karlson gör detta och ser till att stoppa den här retroaktivt tillämpade ändringen. Men så sent som i dag röstade Patrik Karlson nej till det i riksdagens socialförsäkringsutskott när vi i Miljöpartiet lade fram ett förslag om att stoppa detta.

Nåväl, även jag förstår att man kanske får ta den diskussionen internt när man är en del av ett samarbete. Men i slutändan, för de människor, familjer, företagare, kollegor och klasskamrater som blir berörda av besluten, är det resultatet som räknas.

Jag pratade tidigare med Kristdemokraterna, som slog sig för bröstet för att de har hittat en möjlighet att få igenom en utvärdering som visar att vi har rättssäkerheter i asylsystemet för konvertiter. Grattis! Fint, och gott så! Men i verkligheten utvisas just nu konvertiter för att man har ändrat bland annat reglerna om spårbyte. Det känns som att det trots allt hittills har varit Sverigedemokraterna som har fått diktera allt.

Anf. 174 PATRIK KARLSON (L) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för frågan!

Det är precis som ledamoten själv konstaterar: Vi förhandlar inom ramen för regeringen och Tidöavtalet och agerar inte spontant på några utskottsinitiativ.

Jag måste poängtera att regeringen står fast vid att vi måste återupprätta ordning och reda i svensk

migrationspolitik, och det är bara att konstatera att den möjlighet till spårbyte som tidigare fanns tyvärr har undergrävt mycket av legitimiteten i systemet.

Om man kommer till Sverige och söker asyl fast man inte har skyddsskäl tycker vi att det är orimligt att man inifrån landet kan leta upp andra sätt att få stanna kvar. Det skickar helt fel signaler om att man kan kringgå de lagar och regler som vi har. Man utnyttjar kryphål, och det skapar helt enkelt en obalans.

Med det sagt: När nu denna nya ordning ändå är fastställd ska vi göra vad vi kan för att se till de människor som har hamnat i kläm och hur man möjligtvis kan ordna upp deras situation.

Anf. 175 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Fru talman! Vi debatterar nu utgiftsområde 8 Migration. Migrationsfrågor är något som har diskuterats väldigt mycket i samhällsdebatten de senaste åren. Kanske en tredjedel av Tidöavtalets olika förslag handlar om migration.

Väldigt ofta när vi lyssnar på företrädare för regeringspartierna hör vi att man motiverar olika lagförslag med att man vill slå mot kriminaliteten. Att vi vill bekämpa brottsligheten är nog en av de saker som vi alla är överens om i denna kammare. Men det man kanske inte talar lika högt om från regeringspartiernas företrädare är alla de arbetande, laglydiga människor som invandrat till Sverige som en del av att bygga Sverige starkare. Detta är människor som nu misstänkliggörs, människor som nu får sina rättigheter kringskurna och förminskade, människor som nu oroar sig för sin framtid och frågar sig: Är Sverige ett bra land för mina barn att växa upp i?

En del kanske en gång kände att Sverige var ett hemland där man kände sig hemma och som man var stolt över. Men när regeringen börjar betala ut hundratusentals kronor i återvändningsbidrag för att bli av med invandrare är det många som får denna känsla skakad i grunden. Det försvagar tilliten mellan människor. Det gör Sverige svagare.

Fru talman! Vi i Miljöpartiet vill se en annan riktning där vi talar om människor som resurser och där vi talar om mänskliga rättigheter som något att försvara och stärka snarare än något som man ska försöka minimera och kringgå.

I Miljöpartiets Sverige ska alla barn kunna känna sig trygga i det land de växer upp i – följa med på klassresan, ta körkort och drömma om en universitetsutbildning. Jag har mött barn vars högsta önskan är att få ett personnummer – barn som är födda i Sverige, som har levt hela sina liv här och som är på väg att börja högskolestadiet men som fortfarande inte har den mest grundläggande av tryggheter. Det är barn som får leva hela sina liv i papperslöshet med den här regeringens politik.

Nyligen träffade jag en av de kvinnor som har fått hela sin tillvaro slagen i spillror av regeringens politik. Hon har jobbat inom vård och omsorg och bor med sin sambo, som är flykting. Hon har engagerat sig mot sitt hemlands förtryckande regim och Irans begränsande

av kvinnors frihet. Hon har haft uppehållstillstånd i Sverige med spårbyte, men nu har regeringen tagit bort hennes chans att få fortsätta leva här. Hon frågar: Vart ska jag ta vägen? Vad kommer att hända mig om jag återvänder till Iran?

Fru talman! Vi i Miljöpartiet tycker att det som regeringen pratar om, att det ska löna sig att arbeta, lära sig svenska, sköta sig och bli integrerad, ska betyda något på riktigt. De människor som har gjort just det men nu görs utvisbara i tusentals borde ha kunnat fortsätta bygga sina liv och bygga vårt land starkare här.

Vi vill därför sätta stopp för det borttagande av möjligheten för spårbytare att söka förnyat uppehållstillstånd i Sverige som regeringen har infört. Vi i Miljöpartiet lade fram ett sådant förslag i socialförsäkringsutskottet. Tidöpartierna och Socialdemokraterna röstade nej till det i dag.

Fru talman! En migrationspolitik som gör det bra för människor att integreras i Sverige bygger på att människor kan känna trygghet här, att man får bo på en plats där man kommer i kontakt med det svenska samhället och att man så tidigt som möjligt får börja lära sig svenska. Därför föreslår vi att flyktingar ska få lägenheter som är utspridda i olika delar av samhället i stället för att alla ska samlas på en plats. Det skulle främja integrationen mycket mer än den politik som regeringen bedriver.

Trygghet – att veta att jag nu för sista gången kan avsluta min flykt – känner många först när de får ett långvarigt uppehållstillstånd. De permanenta uppehållstillstånden ger människor en bra grund för att känna att de kan rota sig i sitt nya land. Det blir helt enkelt lättare att koncentrera sig på grammatiklektionerna på sfi:n när man inte behöver oroa sig för att nästa år bli av med rätten att stanna i Sverige.

Som den ukrainska läkare som jag träffade på Röda Korsets matutdelning sa: Det tar två år som ukrainsk läkare att få en svensk läkarlegitimation. Mitt uppehållstillstånd räcker bara ett år i taget. Jag undrar om det ens är värt att börja validera min läkarutbildning.

Den typen av beslut fattar människor tyvärr när de inte har en långsiktig, förutsebar trygghet i ett land.

Vi i Miljöpartiet tycker att ett av de största problemen i dag är att flyktingar riskerar att dö på flykten över Medelhavet. Det behövs säkra och lagliga vägar för flyktingar att söka asyl. I dag är kvotflyktingssystemet det säkra och lagliga sätt som finns. Det är det enda sättet för de absolut mest utsatta flyktingarna, som inte har möjlighet att ta de här livsfarliga flyktvägarna.

Att regeringen så kraftigt skar ned antalet kvotflyktingar samtidigt som antalet människor på flykt i världen ökar tycker vi var fel. Vi behöver se till att fler EU-länder tar ansvar för att erbjuda möjlighet för några av världens mest utsatta flyktingar att få skydd.

Fru talman! Rättssäkerheten i asylprocessen är något som vi i Miljöpartiet ofta har lyft fram. Det finns stora brister i dag. Det visar inte minst den senaste rapporten från Statskontoret men också många rapporter innan dess. Det är rapporter som till exempel har

undersökt hbtqi-flyktingars möjligheter och rättigheter, men också konvertiters.

Vi har sett hur man från en dag till en annan ändrade sig. Först sa man att kvinnor kunde resa säkert tillbaka till talibanernas Afghanistan. Nästa dag hade man ändå insett att det inte var säkert för kvinnor.

Bristerna i rättssäkerhet behöver adresseras. Vi i Miljöpartiet tycker att det är helt fel väg att i stället försvaga rättssäkerheten så som regeringen har aviserat i sin budget. Konkret ska man till exempel minimera möjligheten för asylsökande att få stöd av en advokat eller kompetent jurist. Det offentliga biträdet, som det kallas, som fungerar som stöd för den asylsökande under processen hos Migrationsverket, ska nu bara få en timme med den asylsökande. En timme som dessutom är tolkad innebär i praktiken enbart 30 minuter att förklara vilka rättigheter man har och vad man måste tänka på för att föra fram sina asylskäl på ett sätt som myndigheten faktiskt förstår.

Fru talman! Det finns många fina ord om att man vill stärka rättssäkerheten från företrädare för regeringspartierna, men faktum är att man i praktiken gör raka motsatsen.

Vi i Miljöpartiet vill se en debatt om migrationspolitiken som lyfter fram de fantastiska insatser som människor som har flyttat till Sverige varje dag gör för vårt samhälle. Varannan busschaufför, undersköterska och medarbetare bland barnskötare har just flyttat till Sverige, liksom var tredje läkare. Vår välfärd skulle stå sig mycket svagare utan dessa människor.

När regeringen begränsar möjligheten för företag och kommuner att anställa arbetskraftsinvandrare, ja, då gör det Sverige fattigare. Vi i Miljöpartiet motsätter oss därför de begränsningar som regeringen har aviserat vad gäller arbetskraftsinvandringen. Eftersom vårt förslag har fallit i rambeslutet har vi bara ett särskilt yttrande, och vi deltar därför inte i omröstningen om utgiftsområde 8.

Anf. 176 VIKTOR WÄRNICK (M) replik:

Fru talman! Min jakt på konsumentupplysning, eller snarare väljarupplysning, fortsätter i kväll. Den är ju helt relevant särskilt vad gäller migrationspolitiken, vill jag hävda. I detta behöver man ändå ställa Miljöpartiets politik i kontrast till Socialdemokraternas politik på området.

Socialdemokraterna med Magdalena Andersson i spetsen, och i ett eko i kväll av Ola Möller, säger att man vill bedriva en stram migrationspolitik på EU:s miniminivå. Då hör vi Miljöpartiet föreslå något helt annat. Man föreslår att fler människor ska komma till Sverige. Man vill öka tilldragandefaktorerna till Sverige, och man är inte nöjd med att vi nu har den lägsta asylrelaterade invandringen till Sverige sedan 1985.

Därför tänker jag även till Annika Hirvonen ställa följande frågor: Vad är kraven för att släppa fram Magdalena Andersson som statsminister och Morgan Johansson till ny migrationsminister? Vad kommer Miljöpartiet att kräva att få igenom av sin egen politik?

Jag kan ta ett exempel som vi såg tidigare i dag, när vi i socialförsäkringsutskottet hade överläggning med regeringen om delar i EU:s asyl- och migrationspakt och den efterföljande politik som kommer därav, den så kallade solidaritetspoolen – en pool för att fördela flyktingar över Europa. Miljöpartiet har sagt att man vill se en tvingande omfördelning. Socialdemokraterna vill inte ha tvingande omfördelning av asylsökande i unionen, men Miljöpartiet meddelade att de hade en avvikande ståndpunkt och ville ha en tvingande omfördelning. Är det något som kommer att krävas av Miljöpartiet för att släppa fram Magdalena Andersson som statsminister?

Anf. 177 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Demokrati är inte en marknad, politik är inte en vara och väljaren är ingen konsument. Jag är glad att Viktor Wärnick rättade sig i inledningen av sitt anförande.

Demokratin är något vi skapar tillsammans. Valdagen är en högtidsdag. Men jag hoppas att många väljare deltar i demokratin också andra dagar än valdagen.

Min dröm är en värld där ingen tvingas fly. Jag drömmer inte om fler flyktingar till Sverige. Jag drömmer inte om fler flyktingar till EU. Jag drömmer inte om större flyktingläger i Libanon eller Rwanda. Jag drömmer om en värld där ingen tvingas fly.

Vi i Miljöpartiet drömmer inte bara om det, utan vi bedriver en politik för att uppnå det. Det ska vara en biståndspolitik som på riktigt minskar fattigdomen, främjar demokrati och bygger fred. Det ska vara en klimatpolitik som når klimatmålen, som ser till att vi förebygger de värsta naturkatastrofer som forskningen annars kan förutse och som vi vet skulle driva ytterligare miljontals människor på flykt.

Frågan om tvingande omfördelning drev vi visserligen i förhandlingarna om pakten i Europaparlamentet. Det jag reagerade på i dag var snarare att Moderaterna har svängt från att vilja att fler ska hjälpa till, till att vilja att man ska hjälpa till så lite som möjligt inom EU.

Anf. 178 VIKTOR WÄRNICK (M) replik:

Fru talman! Jag tänker ställa frågan en gång till. Vad är Miljöpartiets krav för att släppa fram en socialdemokratisk regering, som man själv naturligtvis också vill ingå i och där man vill ha rådighet över alla de tusentals regeringsbeslut som fattas årligen? Vad är Miljöpartiets krav när det kommer till migrationspolitiken för att göra detta?

Jag tycker att väljarna förtjänar att få höra kraven. Det kan inte vara så att Miljöpartiet tillåts stå här och säga att det inte blir någon skillnad om Socialdemokraterna får komma till makten jämfört med när vi samarbetspartier nu styr. Vi vet att det inte kommer att vara så. Vi vet att Annika Hirvonen kommer att kräva stora förändringar av migrationspolitiken. Vi vet att Tony Haddou kommer att kräva stora förändringar av migrationspolitiken. Därför måste vi få svar på frågorna så att väljarna när de går till valbåsen nästa höst vet

vad det innebär med miljöpartister och vänsterpartister i en regering ihop med Socialdemokraterna.

Dagens fråga i socialförsäkringsutskottet om solidaritetspoolen – det vill säga att man ska göra antingen en omfördelning av resurser för att hjälpa länder med högt migrantryck, framför allt länder runt Medelhavet, eller en omfördelning av migranter – var huruvida Miljöpartiet kunde ställa sig bakom den svenska linjen om att vi inte ska ta emot några asylsökande från dessa länder med tanke på det höga tryck och den integrations-skuld som finns i Sverige i dag.

Regeringens linje och Moderaternas linje, samarbetspartiernas linje, är att vi inte ska göra det. Medan Socialdemokraterna anslöt sig till detta hade Miljöpartiet en avvikande ståndpunkt. Det här är bara en i raden av alla de delar där Miljöpartiet tycker att vi behöver ha fler asylsökande till Sverige. Det ska vara ett lättare regelverk som gör att tilldragandefaktorerna ökar till Sverige.

I stället för att tala om klimatpolitiken i allmänhet eller den ekonomiska politiken i allmänhet kanske Miljöpartiet kan bemöda sig om att svara på vad man kommer att kräva för att släppa fram Magdalena Andersson som statsminister.

Anf. 179 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Det korta svaret är att det inte är bestämt än. Nyligen hade vi partikongress där vi antog ett nytt partiprogram. Partiprogrammet är Miljöpartiets långsiktiga visionsdokument som sträcker sig över många mandatperioder.

På nästa kongress, i mars, ska vi ta fram den politik som vi vill driva för de kommande fyra åren i Sverige om vi får bestämma. Därefter kommer vi att ta fram ett valmanifest och såklart också ta ställning till vilka de största och viktigaste prioriteringarna ska vara när vi ska styra Sverige tillsammans med Socialdemokraterna efter valet 2026.

Jag förstår att Moderaterna är nyfikna på hur det kommer att bli efter valet 2026. Man ägnar väldigt mycket tid åt att fråga oss på den rödgröna sidan om det, eftersom man inser att det är vi som kommer att bestämma efter valet 2026. Jag kan inte vänta tills vi sitter där. Det kan uppenbarligen inte Viktor Wärnick heller. Han har i alla debatter som vi har haft om migrationspolitiken frågat entusiastiskt hur det kommer att bli.

Om vi ska vara lite allvarliga är det inte en slump att jag pratar om klimatet. Det är vår tids ödesfråga, och inte bara för oss som bor i Sverige i dag. Det är en ödesfråga inte minst för de mest utsatta människorna i världen, för dem som redan bor i flyktingläger och för dem som inte kommer att kunna bo kvar på de platser där de lever i dag på grund av naturkatastrofer, torka som slår ut jordbruksproduktion etcetera.

Därför vågar jag nog ändå säga att det kommer att vara Miljöpartiets absolut viktigaste fråga.

Anf. 180 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik:

Fru talman! Miljöpartiet skriver i sin budgetmotion att handläggningstiderna när det gäller medborgarskap är för långa. Partiet vill avsätta 50 miljoner kronor årligen för att handläggningen av medborgarskapsärenden ska gå snabbare.

Mellan 2020 och 2024 har ungefär 391 000 utlänningar blivit beviljade svenskt medborgarskap. Tycker inte ledamoten att det räcker? Ska det gå ännu fortare? Hur många svenska medborgarskap ska beviljas innan ledamoten från Miljöpartiet blir nöjd? Hade ledamoten varit nöjd om det hade blivit en halv miljon nya medborgare mellan 2020 och 2024?

Nu ska Tidöpartierna se till att inte varje kotte som tar sig till Sverige kan bli svensk medborgare. Det ska finnas språk- och samhällskunskapskrav. Den som vill bli medborgare ska kunna försörja sig. Och det ska finnas skärpta krav på hederligt levnadssätt. Man ska helt enkelt vara en del av samhällsgemenskapen innan man kan bli medborgare.

Men detta är Miljöpartiet emot helt och hållet. Miljöpartiet menar att vi ska fortsätta som vi gör nu, när nästan 400 000 utlänningar blir svenska medborgare under fyra år. Det är inte hållbart. Det finns inget stöd bland allmänheten för ett sådant system.

Hur resonerar Miljöpartiet när man menar att en utlänning som inte ens har lärt sig svenska ska kunna bli svensk medborgare?

Anf. 181 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Jag förstår frågan som att ledamoten undrar ifall Miljöpartiet tycker att det ska gå fortare än fyra år att få ett beslut från en svensk myndighet när lagen säger att man ska få sitt beslut efter sex månader. Ja, Miljöpartiet tycker att det är dåligt med olagligt långa väntetider för beslut om medborgarskap.

Det är inte bara Miljöpartiet som tycker att det är ett problem. Riksrevisionen konstaterade nyligen i en rapport att det finns enorma brister i just handläggningen av medborgarskapsärenden. Det tar på tok för lång tid.

Lagen säger att man ska få sitt beslut senast inom sex månader, och har man inte fått det har man till och med rätt att begära av en domstol att man ska få sitt beslut. Det är förstas helt oacceptabelt att människor har behövt vänta så länge som fyra år. Det är åtta gånger längre än lagen medger.

Jag har ett tips till Sverigedemokraterna, som ju vill att färre ska komma till Sverige. Då är det kanske inte så smart att ljuga och säga att vem som helst som kommer hit får bli svensk medborgare. Det är nämligen inte så, och det har faktiskt aldrig varit så.

Anf. 182 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik:

Fru talman! Jag hör vad ledamoten säger, men jag noterar också vad ledamoten inte tar upp. Hur många nya medborgare tycker Miljöpartiet att det är rimligt

att Sverige ska få? Det är en enkel fråga, men Miljöpartiet vågar inte ta i den.

Det är just där skiljelinjen går i den här debatten. Regeringen och Sverigedemokraterna anser att medborgarskapet ska vara något man förtjänar. Miljöpartiet behandlar det mer som en formalitet som ska delas ut så fort de administrativa hindren är borta. Det är inte så de flesta svenskar ser på medborgarskapet.

Det handlar inte om att handläggningen av medborgarskapsärenden ska snabbas på. Det handlar om att på riktigt bli en del av samhällsgemenskapen och att konfirmera detta på något sätt. Det är så de flesta i landet ser på medborgarskap. Det handlar om att de som blir en del av detta land ska ha en gemensam grund med dem som redan lever här, så att vi kan känna att vi lever i och tillhör samma land.

Man kan inte dela ut medborgarskap så som man har gjort de senaste åren. Det är ett problem att så många medborgarskap delats ut till utlänningar som inte har anammat svenska värderingar.

Jag frågar igen: Hur många medborgarskap anser Miljöpartiet att Sverige ska dela ut egentligen?

Anf. 183 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Vi tycker att den som uppfyller kraven för medborgarskap ska få sitt beslut om medborgarskap i tid. Jag tror inte att något parti, faktiskt inte ens SD, har satt något slags gräns för hur många som ska få bli svenska medborgare, hur många barn som ska födas i Sverige eller inte födas och så vidare.

Vi har ganska länge haft en befolkning som har ökat. Nu är det många som oroar sig över att den minskar. Vi i Miljöpartiet tänker att politikens uppgift snarare är att anpassa sig efter verkligheten än att önska att verkligheten vore en annan.

Jag gjorde en liten freudiansk felhörning när jag lyssnade på Nima Gholam Ali Pour alldeles nyss. Jag tror att han sa: Vi ska inte dela ut så många medborgarskap. Men jag hörde: Vi ska inte dela upp medborgarskap. Det beror kanske på att jag tänker ganska mycket på att Nima och hans kollegor i Tidöpartierna vill just dela upp medborgarskap i ett A-lag och ett B-lag och ganska ofta delar upp människor i vi och dem. De ställer grupper mot varandra. I vårt senaste replikskifte var det lemlästade barn i Gaza som ställdes mot tolkar som har riskerat livet för svenska styrkor i Afghanistan.

Jag får väl be om ursäkt för felhörningen. Men jag kan konstatera att medan vi i Miljöpartiet lägger fram en politik för ökad rättssäkerhet och för att människor som har väntat olagligt länge på sina beslut ska få beslut i tid lägger SD sina resurser på splittrande politik som gör att människor som lever här känner sig ovälkomna. Det gäller till exempel återvändningsbidraget, som en majoritet av kommunerna faktiskt har sagt att de är helt ointresserade av. Till skillnad från Nima Gholam Ali Pour vill de nämligen ha fler medborgare, inte färre.

Anf. 184 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD)

replik:

Fru talman! Jag kan konstatera att leden tunnas ut här i kammaren. Tyvärr verkar inte alla, trots att de har deltagit i debatten, orka hårdha ut tills turen kommit till migrationsministern, som har suttit här och lyssnat hela tiden. Det är lite anmärkningsvärt att till exempel Socialdemokraterna återigen lämnar en debatt. Heder åt ledamöterna från Miljöpartiet och övriga som sitter kvar och deltar.

Jag skulle vilja följa upp mitt och ledamoten Hirvonens förra replikskifte. Vi är många som från talarstolen och i replikskiftena har efterfrågat en linje för det tänkta regeringsalternativet. I vårt senaste replikskifte svarade ledamoten Hirvonen: Kristdemokraterna får ta replik på Miljöpartiet.

Man kan konstatera att Socialdemokraterna under den här mandatperioden har röstat ja till i princip allt, medan Miljöpartiet och Vänstern nästan alltid har röstat nej, oavsett om det har gällt migration, förvar eller arbetskraftsinvandring.

Man kan också fråga sig varför Miljöpartiet valde att inte ställa någon fråga om spårbytet till Socialdemokraterna. Det var ju faktiskt så att Socialdemokraterna ställde upp på den förändringen och till och med argumenterade för den. Kan det vara så att Miljöpartiet och Socialdemokraterna har gjort upp i den frågan redan, så att det finns ett beslut? Det hade ju varit relevant att fråga även Ola Möller om de 4 700, men den frågan ställdes aldrig.

Frågorna är högst relevanta: Vilka röda linjer finns? Vad finns det för krav? Vilka förändringar ska rivas upp? Vilka poster ska tilldelas? Är det kanske så att den röda linjen för Miljöpartiet handlar om att – till allas förskräckelse – få migrationsministerposten av Socialdemokraterna? Vilka är de röda linjerna framöver?

Anf. 185 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Jag håller mitt ord, och jag ska svara på Ingemar Kihleströms frågor nu när han har tagit replik på mig.

Jag börjar med Socialdemokraterna och frågan om spårbyte. Jag måste säga att jag verkligen tycker att det är illa att även Socialdemokraterna röstade ja till att 4 700 människor som arbetar och bidrar till svensk välfärd ska bli utkastade ur landet efter flera år här.

Men jag ställde en annan fråga till Ola Möller, och den handlade om att ta bort permanenta uppehållstillstånd. Jag har länge varit otroligt nyfiken på var Socialdemokraterna ska landa i den frågan. I väldigt många frågor har Socialdemokraterna precis som Kristdemokraterna landat på Tidöpartiernas linje. Jag blev glad när jag hörde att Ola Möller i sitt anförande sa någonting som lät precis som att Socialdemokraterna nu har landat i att säga nej. Jag är väldigt glad att ha fått det bekräftat från riksdagens talarstol.

Sedan fick jag en fråga om en linje. Ingemar Kihleström efterlyser en linje från oppositionen. Jag vill då påminna om att Sverige inte har ett tvåpartisystem. Vi

har ett flerpartisystem där det vanliga är att varje parti går till val på sin politik; sedan förhandlar man och gör upp. Jag tycker faktiskt att det är något av en styrka att väljarna har många nyanser av progressivt att välja mellan på valdagen.

Ingemar Kihlström undrade också om vi kommer att ställa ultimatum om specifika ministerposter. Vi har visserligen inte diskuterat den frågan, men jag tror nog, om jag ska vara krass, att fokus kommer att ligga på politikens innehåll.

Anf. 186 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD)
replik:

Fru talman! Vi kan konstatera att det för en framgångsrik och rak kurs efter ett val är bra att före valet tala om vad som gäller. Vi gjorde faktiskt det på Tidösidan. Vi sa att vi ville verka samman. Vi sa vilken politik vi ville föra. Vi fick väljarnas förtroende.

Men här rör vi oss in i det dimmiga landskapet, där det lyser lite olika lyktor i vilket väderstreck som helst. Vi kan konstatera att Socialdemokraterna ställer upp på migrationspolitikens alla förändringar, inklusive spårbytet, medan Vänstern och Miljöpartiet sätter sin fyr i absolut motsatt riktning och säger att vi ska gå åt det hållet i stället.

Att säga att man kommer överens efter valet är inte att visa respekt för väljarna. Att visa respekt är att säga vad man vill göra tillsammans. Vi kan konstatera att de frågor som vi har ställt till de olika representanterna i replikskiftena har fått tomma svar. Vad gäller spårbytet kan man tänka sig att det kommer att införas en amnesti eller att vår linje kommer att hållas. Man kan tänka sig att kvotflyktingnivån kommer att vara låg eller att den kommer att vara hög. Vi vet inte, och det är ingen som vet.

Jag tog i mitt huvudanförande upp lapptäcket. Det har inte blivit tätare. Det har snarare bara blivit en ram kvar. Man säger att man vill vara emot någonting. Men det vore relevant att säga vad man vill vara för tillsammans. Det är faktiskt väljarna värda att få veta. Jag hoppas att Annika Hirvonen kan lyfta fram tre punkter som är måsten för Miljöpartiet för att ingå i regering med Socialdemokraterna. Tre punkter – det vore väldigt relevant.

Anf. 187 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Ingemar Kihlström påstår att det är att inte visa respekt för väljarna att inte göra upp före valet. Jag menar att det är precis tvärtom. Att visa respekt för väljarna och för valresultatet är att se till att valresultatet avgör hur mycket av Miljöpartiets politik och hur mycket av Socialdemokraternas politik som nästa regering bedriver. Om fler röstar på Miljöpartiet måste det betyda att det blir mer av Miljöpartiets politik som genomdrivs och vice versa. Det om något är att ha respekt för valresultatet och väljarna.

Vi är alla transparenta och tydliga med vad vi står för, vilken vision vi har för samhället och vilka grundvärderingar det vilar på. Om det är någonting som jag känner mig trygg med när det gäller partierna på min

sida i politiken är det att vi är överens om människovärdet. Det är mer än vad man kan säga om Tidöpartierna.

I mitt replikskifte med Viktor Wärnick fick jag frågan om krav och röda linjer. Nu formulerades det som tre punkter. Men faktum är att vi i Miljöpartiet i detta nu håller på att arbeta fram det handlingsprogram som vår kongress i vår ska bestämma att Miljöpartiet ska gå till val på. Vi har en intern demokratisk process där alla medlemmar är med och bestämmer vilka som blir de mest prioriterade frågorna. Jag har förstås några frågor som jag tycker är särskilt viktiga, och de handlar bland annat om barns rättigheter. Men det är inte bara jag som bestämmer, utan vi har interndemokrati.

Anf. 188 Migrationsminister JOHAN
FORSSELL (M):

Fru talman! Precis som flera har sagt här inne är Sverige ett fantastiskt land. Det är skönt att vi i alla fall kan vara överens om någonting här i dag. Vi har hårt arbetande människor. Vi har världsledande företag. Vi har en frihet och en tolerans som är större i Sverige än i de flesta länder runt om i världen.

Men det fantastiska landet Sverige står inför stora utmaningar. Alldeles för länge har Sverige haft en i det närmaste kravlös migrations- och integrationspolitik. Det har nog inte saknats goda intentioner från den rödgröna sidan, men politiken har präglats av en oerhörd naivitet. Den naiviteten har banat väg för en misslyckad integration och för omfattande problem i det svenska samhället, med barn som inte ser sina föräldrar gå till jobbet, utsatta områden, en växande gängkriminalitet och en känsla av hopplöshet där det i stället borde finnas hoppfullhet.

Det här går inte att blunda för, och det går heller inte att förklara bort. Det vet svenska väljare. Det var därför de sa till oss i valet 2022: Nu räcker det med rödgrönt kaos i migrationspolitiken. De gav oss ett tydligt uppdrag och ett mandat att få ordning och reda i svensk migrations- och integrationspolitik.

Fru talman! Det är precis det arbetet vi nu genomför. Vi lägger om migrationspolitiken med fokus på minskad asylinvandring. Vi förbättrar integrationen och stärker betydelsen av det svenska medborgarskapet.

Ute i Europa pågår fortfarande flyktingkrisen. Siffrorna är fortfarande väldigt höga. Många länder i vår omvärld vittnar om ett fortsatt väldigt högt asyltryck, om problem med ett asylmottagande som fortfarande är alldeles för högt och om de integrationsproblem som växer i dess spår.

Den svenska regeringens arbete ger resultat. Vår handlingskraft för att strama åt asyltagstiftningen har lett till att antalet asylsökande i Sverige minskat med närmare 60 procent sedan vi övertog regeringsmakten från Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

De siffrorna är i dag de lägsta sedan 1996, och de fortsätter att minska. Om vi även räknar in anhöriginvandring och kvotflyktingar har vi i dag det lägsta mottagandet, den lägsta asylrelaterade invandringen,

sedan 1985. Det är faktiskt så långt bort i tiden som vi har siffror för. Det spelar roll vem som styr i Sverige, fru talman.

(Applåder)

Regeringens migrationspolitiska arbete väcker också uppmärksamhet i många andra länder. För tio år sedan kom journalister till Sverige från övriga Europa och även utanför Europa för att skriva reportage efter reportage om hur illa det kunde gå när ett land som Sverige tappade kontrollen över migrationen.

De skrev artiklar och gjorde reportage om kaos och oordning och om människor som for illa. De skrev om en rödgrön regering som in i det sista vägrade att genomföra några som helst förändringar eller skärpningar av migrationspolitiken trots att de skärpningarna för de allra flesta i Sverige var alldeles uppenbara.

De skrev reportage om en statsminister som sa att hans Europa inte byggde några murar och om en vice statsminister som grät när man till slut tvingades att genomföra nödvändiga förändringar av asylagstiftningen.

Tio år senare kommer samma journalister tillbaka till Sverige, men den här gången för att skriva reportage om Sverige som ett föregångsland. Det är resultatet av en både tydlig och konsekvent politik. De skriver reportage om ett Sverige som har ordning och reda och har lyckats minska asylinvandringen medan den ökar i många andra länder.

Vår inriktning i migrationspolitiken är tydlig och klar. Den som har skyddsskäl ska få en fristad. Men till skillnad från tidigare när Socialdemokraterna och Miljöpartiet styrde måste den som inte har skyddsskäl faktiskt återvända hem.

Återvändandet ökar nu också. Efter att ha minskat varje år under förra mandatperioden har antalet personer som återvänder ökat med 63 procent sedan regeringen tillträdde. Samtidigt har vi ställt om fokus. Sverige har gått från att främst vara ett asylinvandringsland till att i dag vara ett land för högkvalificerad arbetskraftsinvandring.

Låt mig vara tydlig: Det är bra för Sverige. Det är bra för vår konkurrenskraft. Handläggningstiden som vi ärvde av den rödgröna regeringen i dessa ärenden var över tre månader lång. I dag, fru talman, är den nere på tre veckor. Återigen: Det spelar roll vem som styr i Sverige.

Den här regeringen ser problemen. Vi åtgärdar dem, och vi får till en förändring. Vi står på hårt arbetande människors sida, oavsett om man är född i Sverige eller utomlands.

Fru talman! Regeringen tar ett helhetsgrepp. Vi lägger om i princip alla delar av den tidigare rödgröna och misslyckade migrationspolitiken.

Vi reformerar mottagandet av asylsökande genom att slopa rätten till eget boende, så kallad EBO. Vi inför mottagandecenter, vilket ger snabbare processer och motverkar segregationen.

Vi ökar antalet inre utlänningskontroller. Vi bygger ut antalet förvarsplatser och inför återvändandecenter.

Vi skärper kraven för anhöriginvandring med förslag om väntetid och ett skärpt försörjningskrav som också ska provas vid förlängning av tillstånd.

Vi sänker också gränsen för utvisning på grund av brott. Den allra största gruppen personer som har kommit till Sverige är hederliga och skötsamma människor. De är inte kriminella, tvärtom vill de arbeta.

Så sent som i går träffade jag en syrisk familj i Eskilstuna som startat företag och nu nyanställer inom stenhuggeri. Vi ser deras viktiga arbete. De gör Sverige bättre. De är en del av Sverige. De är svenskar.

Men sedan finns också en grupp personer som inte sköter sig, som begår grova brott, som struntar i lagar och regler, som skapar brottsoffer och som tror att man kan bete sig hur som helst i Sverige.

Tyvärr har de delvis rätt. Man har kunnat göra lite hur som helst i Sverige. Brotten har inte klarats upp. Det har daltats med grovt kriminella personer. Personer som begått brott har i stället för att bli utvisade fått uppehållstillstånd och till och med bostadsbidrag av den tidigare rödgröna regeringen.

Nu sänker vi gränsen för brottsutvisning. Vi städar upp i de många konstiga undantag som finns som den rödgröna regeringen lämnade efter sig. Vi betalar inte ut längre ut bistånd helt kravlöst. Vi är tydliga med att vi förväntar oss att mottagarländerna också ska lyssna på våra svenska prioriteringar och att de ska följa folk-rätten och ta emot sina egna medborgare.

Det gör vi för att upprätthålla trovärdigheten i migrationspolitiken men också för att dessa farliga personer inte längre ska kunna begå nya brott i Sverige och för att deras brottsoffer ska få den upprättelse de faktiskt förtjänar.

Fru talman! Det finns många fler exempel på paradigmskiftet i svensk migrationspolitik. Nästa år kommer en helt ny lag för svenskt medborgarskap att finnas på plats. Det är väl det allra finaste man kan vara i Sverige, nämligen svensk medborgare. Fram tills nu har man kunnat bli medborgare efter bara fem år. Det har varit utan krav på att man ska kunna ett enda ord svenska, utan krav på att veta någonting om Sverige och utan krav på hur man betar sig.

Av Socialdemokraterna och Miljöpartiet ärvde vi en lagstiftning där det till och med finns exempel på att en person blev medborgare när han satt häktad för ett mord, som han senare dömdes för, och att han därför inte kunde utvisas. Det var politiken med Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Men med den moderatledda regeringen är det slut på det.

Fru talman! Under alldeles för många år har det svenska medborgarskapet reducerats till att bara vara en resehandling. Nu blir det någonting att sträva efter. Det är en bekräftelse på att man fullt ut har integrerats i det svenska samhället.

Regeringen gör det ingen annan regering mäktat med eller velat göra. Vi förlänger tiden för medborgarskap från fem till minst åtta år. Vi inför krav på kunskaper i svenska språket och om det svenska samhället. Vi inför krav på ett hederligt levnadssätt och för första

gången även ett krav på att man ska ha en egen försörjning i Sverige.

Det är viktiga och rimliga krav både för att medborgarskapet ska betyda någonting, men också för att fler människor som kommer till Sverige ska lära sig svenska språket och bli en del av vår samhällsgemenskap. Fler människor ska arbeta och göra rätt för sig så att vi inte bara klarar integrationen utan lyckas med integrationen.

Fru talman! Vi stärker Migrationsverket så att Sverige får ett ordnat, tryggt och effektivt mottagande. Det betyder nya mottagningscenter, närvarokontroller, nya skyldigheter och bättre säkerhet.

Vi investerar i en samhällsintroduktion som faktiskt ger asylsökande kunskaper om svenska normer och skyldigheter. Vi genomför EU:s migrations- och asylpakt med bättre gränsförfaranden och ett system som håller ihop.

Samtidigt minskar vi också kostnaderna, bland annat genom att begränsa rätten till offentligt biträde till EU:s miniminivå, och vi ställer krav på effektiviseringar i hela Migrationsverkets verksamhet.

Regelverket för förvar moderniseras och möjliggör att fler kan hållas i förvar eller stå under uppsikt när det behövs. Med skärpta regler för utvisning på grund av brott ser vi till att betydligt fler dömda brottslingar också lämnar Sverige.

Fru talman! Vi är på god väg att komma till rätta med många av de problem som Sverige står inför. Men efter nästa val finns risken att allt vi nu har åstadkommit kommer att raderas. Den rödgröna sidan är knappt enig om en enda sak i migrationspolitiken. Men så mycket vet vi, att naiviteten består.

Socialdemokraterna talar om en stram migrationspolitik. Men det är, som den här debatten har visat, väldigt oklart vad de egentligen menar med det.

Vi vet en sak. Socialdemokraterna partiledare har själv sagt att 19 000 asylsökande enligt henne inte bara är en stram migrationspolitik. Det är till och med en mycket stram migrationspolitik.

Det är en tredubbling av dagens asylmottagande. Det är en ansvarslös politik som skulle försätta Sverige i stora problem och kraftigt försämra våra möjligheter att lyckas med integrationen.

Helt oavsett det kommer de att behöva komma överens med Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet. Där låter det ibland som att invandringen, även när den var på 2015 års rekordhöga nivåer, inte var något problem.

Vi har Vänsterpartiet, som inte ens håller med om att flyktingkrisen över huvud taget var en kris. Det var en vanlig dag på jobbet med 250 000 asylsökande på två år.

Vi har Miljöpartiet som på område efter område säger nej till skärpningar. De säger nej till att ställa högre krav för svenskt medborgarskap. De säger nej till skärpt försörjningskrav vid anhöriginvandring. De säger nej till att återta kriminellas medborgarskap. De säger nej till att utvisa personer som missköter sig. De

säger nej till att hitta samarbeten för att verkställa fler utvisningar av personer som har begått brott.

Men de säger ja till en sak. Sverige ska i ett läge där vår omvärld har övergått till tillfälliga uppehållstillstånd sticka ut och återinföra permanenta uppehållstillstånd.

Det är, fru talman, förslag och politik som med klinisk precision är utformade för att föra Sverige rakt tillbaka till flyktingkrisen 2015. Det är en ansvarslös politik som skulle öka asylinvandringen, förvärpa integrationsproblemen och leda till att tusentals barn skulle behöva växa upp i utanförskap och fattigdom.

Dessa partier vill Socialdemokraterna ge veto till i migrationspolitiken. Vi vet hur det slutade förra gången. Det slutade med högre asylinvandring. Bara under det år som Magdalena Andersson var statsminister ökade asylinvandringen med över 40 procent – på ett enda år. Då har jag inte nämnt gymnasielagen eller nej till att genomföra skärpningar på viktiga områden i migrationspolitiken.

Socialdemokraterna visslar och låtsas som att ingenting har hänt. Det är inga gemensamma svar och ingen gemensam politik. Titta inte hit! Här finns ändå ingenting att se.

Socialdemokraterna vill inte ta den här debatten. Ola Möller kanske inte vågar ta den, men vi moderater räds inte de utmaningar som Sverige står inför. Vi räds inte heller debatten. Vi är övertygade om att en bättre morgondag är möjlig. Det är därför vi lägger om migrationspolitiken – bort från de rödgröna partiernas kaos. Vi säger nej till att återgå till en kravlös migrationspolitik. Vi genomför i stället viktiga förändringar för att Sverige ska få en migrationspolitik med mer ordning och reda, så att vi inte bara klarar integrationen utan lyckas med integrationen, håller ihop vårt land, ökar samhällsgemenskapen och tar vårt fantastiskt fina Sverige framåt.

(Applåder)

I detta anförande instämde Magnus Resare och Viktor Wärnick (båda M), Nima Gholam Ali Pour (SD) samt Ingemar Kihlström (KD).

Anf. 189 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Det var många stora ord. Det handlade en hel del om ordning och reda, om att upprätta trovärdighet och så vidare. Samtidigt har ministern skrivit avtal med Somalia, som uppmärksammats i medier den senaste tiden. Det är ett av världens mest korrupta länder. Ministern har försökt köpa utvisningar dit i ett upplägg där pengarna går till så kallade spöktjänster.

Ingen svensk myndighet verkar ha någon aning om vart dessa miljoner från våra skattemedel har gått, men migrationsministern tycker att det här upplägget verkar helt okej. I DN i går kunde vi alltså läsa om att pengar går till tre tjänstemän som alla tidigare har anklagats för korruption.

De går till en personlig vän till premiärministern, till en annan som kallar sig kusin till premiärministern och till en tredje som är initiativtagare till upplägget.

Det dessa tre har gemensamt, förutom att de står premiärministern nära och tar del av de här pengarna, är att de tidigare anklagats för kopplingar till korruption. Det här sker alltså i ett av världens mest korrupta länder.

Vi har en regering som helt och hållet verkar acceptera det här och som inte verkar se några problem alls med detta. Vore det inte bättre att erkänna att det här inte blev bra och börja ta ansvar för situationen helt och hållet? Ska inte ministern göra det mot bakgrund av att det är tre tjänstemän nära premiärministern och att samtliga har anklagats för korruption? Ministern tycker att det är helt okej att köpa utvisningar dit.

Anf. 190 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Det är lite ironiskt att Tony Haddou har stått här och talat om rättssäkerhet och nu tycker att vi ska agera på grund av att någon har *anklagats* för korruption – det finns inga belägg. Lite ordning och reda måste det väl ändå vara i Vänsterpartiet?

Men jag är glad över att Tony Haddou tar upp den här viktiga frågan, för det är en väldigt viktig prioritering för mig som migrationsminister. Vi ärvde nämligen ett system från Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna där vi kunde se att grovt kriminella personer inte blev utvisade från Sverige. Det gäller väldigt allvarliga brott, vill jag påpeka för Tony Haddou. Det handlar om våldtäkt. Det handlar om mord. Det handlar om rån.

Det handlar om brottsoffer i Sverige som har fått sina liv förstörda och som vittnar om att de har blivit kränkta inte bara för att de har varit utsatta för hemska brott utan också för att de har tvingats möta sina förövre ute på stan eftersom den tidigare rödgröna regeringen, som Vänsterpartiet stödde, inte lyckades verkställa deras utvisningar. De har kunnat fortsätta att begå brott. De har kunnat fortsätta att skapa nya brottsoffer.

Vi förändrar det här. Jag tänker göra allt som står i min makt för att vi ska kunna verkställa fler utvisningar av grovt kriminella personer, farliga människor som har begått väldigt allvarliga brott, så att de inte ska kunna begå nya brott och så att de inte ska kunna göra livet till ett helvete för sina brottsoffer.

Det är väl detta som är skillnaden mellan Vänsterpartiet och Moderaterna och skillnaden mellan den här regeringen och den förra: Vi tar brottsoffren på allvar. Vi har inga indikationer på att det skulle finnas några felaktigheter i detta. Skulle så vara skulle vi naturligtvis agera. Men hittills kan vi se att brottsutvisningarna till Somalia nästan har femdubblats jämfört med när Vänsterpartiet hade ett ord med i laget.

Jag är stolt över de resultaten. Jag tänker inte ge mig förrän alla dessa farliga personer har utvisats, så att våra brottsoffer kan få den upprättelse som de förtjänar, Tony Haddou.

(Applåder)

Anf. 191 TONY HADDOU (V) replik:

Fru talman! Det här har vi hört tidigare från ministern. Det är självklart lögnerna också i detta. Det är inte bara brottslingar i det här. Det tycker jag att ministern ska vara ärlig med.

Problemet är inte att Sverige skulle ha en återvändandepolitik. Problemet är att ministern gör återvändandepolitiken till korruptionspolitik. Det är det allvarliga. Man ser inte någonting här. Man säger att man inte ser några indikationer.

I Somalia finns ett etablerat system, som vi kan läsa om, med så kallade spökarbetare. Det är släktingar, vänner och andra personer som är formellt skrivna på tjänster utan att utföra arbete. För tre år sedan uppgav landets president att merparten av regeringens anställda inte dyker upp på jobbet.

Inga indikationer, säger ministern. Enligt den granskning som gjorts har Somaliapengar gått just till sådana här spöktjänster. Tre redan högavlönade topp-tjänstemän i den somaliska makteliten pekas ut som dem som i själva verket tar del av de här pengarna. Det är personer med nära kopplingar till premiärministern och som har anklagats för att ha kopplingar till korruption.

Detta är inte att upprätthålla trovärdigheten över huvud taget i migrationspolitiken. Det här är inte svensk biståndspolitik. Det här är inte svensk migrationspolitik. Det här är inte heller svensk utrikespolitik.

Jag förstår att ministern behöver sälja in detta och prata om brottsoffren och så vidare för att försvara ett korrupt upplägg med ett av världens mest korrupta länder. Men det vore mer klädsamt att mot bakgrund av detta säga: Här blev det fel. Varför avbryter inte ministern detta? Varför utreder inte ministern detta? Han vet att det här sker. Ändå låter han det pågå och försvarar sig med att det enbart skulle handla om förövare och brottsoffer.

Anf. 192 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! De senaste 20 åren har Sverige betalat ut 10 miljarder kronor i bistånd till Somalia, inte minst rödgröna regeringar. Jag har aldrig hört Vänsterpartiet med ett ord diskutera risken för korruption i detta. Tvärtom har jag bara hört kritik när vi som borgerlig regering har minskat biståndet. Men när det handlar om 5 miljoner kronor för att vi ska verkställa utvisningar av farliga personer – jo, många är farliga och har begått allvarliga brott i Sverige; det handlar till och med om säkerhetshot – tycker Vänsterpartiet att det är fruktansvärt.

Det handlar naturligtvis om att Vänsterpartiet har ett ideologiskt motstånd mot att utvisa farliga personer. Det förklarar det här daltandet, som Vänsterpartiet har gjort sig skyldigt till i många år. Tony Haddou arbetar väldigt hårt för att utländska mördare och våldtäktsmän ska få stanna kvar i Sverige och inte bli utvisade. De ska vara kvar i Sverige. De ska kunna fortsätta att begå nya brott. De ska kunna fortsätta att förstöra livet för sina brottsoffer.

Jag är stolt över att vi som borgerlig regering förändrar allt detta. Jag är stolt över att vi kan se att vårt samarbete med ett mycket väletablerat FN-organ ger goda resultat. Vi kan se att brottsutvisningar till just detta land nästan har femdubblats. Det är avgörande, och det visar på skillnaden mellan vänster och höger.

I den stora gruppen människor som har kommit till Sverige är de flesta skötsamma och begår inga brott. Men de få som väljer att göra det väljer också bort att vara en del av vår svenska samhällsgemenskap. Därför sänker vi gränsen för brottsutvisningar, trots att Vänsterpartiet inte vill det utan vill att dessa farliga människor ska få vara kvar i Sverige och fortsätta begå brott. Men det kan jag som moderat aldrig acceptera eller tolerera, och jag är övertygad om att våra brottsoffer tycker att det är väldigt skönt att det antligen finns en ny regering i Sverige och att Vänsterpartiet än så länge hålls borta från regeringsmakten.
(Applåder)

Anf. 193 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Timmen är sen, så jag ska hålla mig kort. Vi har nyligen träffats vid två tillfällen på socialförsäkringsutskottet och talat om en fråga som jag och Miljöpartiet tycker är väldigt viktig, nämligen Sveriges linje att inga pengar från Sverige eller EU ska finansiera talibanregimen i Afghanistan. Mot bakgrund av den Somaliauppgörelse vi har hört talas om har jag vid två tillfällen ställt en fråga till migrationsministern och fått lite olika svar: Kommer regeringen att hålla fast vid att inte betala en enda krona till den afghanska talibanregimen? Jag undrar om detsamma kommer att gälla EU, alltså att Sverige kommer att motsätta sig att EU finansierar talibanregimen, till exempel i motsvarande syfte som Somaliauppläggen har haft?

Anf. 194 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Jag tackar Annika Hirvonen för frågan.

Detta sätter fingret på en fråga som jag vet är jobbig för Miljöpartiet: att vi har en reglerad invandring. Det innebär att om man har asylskäl ska man få en fristad, men om man inte har det ska man resa hem. Vi har återkommande under åren sett olika initiativ och nästan rättsvidriga lagstiftningsreformer som har utarmat den reglerade invandringen, till exempel gymnasielagarna, som har skapat så mycket lidande för så många människor.

Det här handlar om något väldigt grundläggande: Vi måste upprätthålla en reglerad invandring och skydda asylrätten. I det ligger att om man inte har skyddsskäl ska man resa hem, även om det är till Afghanistan. I dagsläget är det bara hälften av afghanerna som har skyddsskäl. Det är inte jag som säger det, utan det är oberoende myndigheter och domstolar som gör denna typ av bedömningar. Då är det såklart jätteviktigt att vi kan verkställa dessa utvisningar, för det är grunden i en reglerad invandring. Annars kan vi lägga ned migrationspolitiken och ha fri invandring. Det är

kanske det Miljöpartiet vill. Men jag vill inte ha det, och jag tror inte att svenska folket heller vill ha det.

Vi har inga samarbeten med talibanregimen. Det är en fruktansvärd regim som kränker mänskliga rättigheter och har en helt annan syn på allt än vad vi har. Vi vill inte ha med den regimen att göra. Vi har inte ens en ambassad i Afghanistan.

Jag tänker dock aldrig darra på manschetten i tydligheten vad gäller att även personer från Afghanistan måste resa hem. Jag tycker att man ska göra många olika saker, inte minst sätta press på personer därifrån att resa hem. Man ska även verkställa utvisningar, inte minst när det gäller personer som har begått allvarliga brott i Sverige. Det finns ganska många sådana också, även om de utgör en liten del av helheten. Här tänker vi moderater fortsätta att driva på.

Anf. 195 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Jag har ändå uppfattat att Sveriges regering har skrivit under ett brev som handlar om att man vill att EU ska göra någon form av överenskomelse med talibanregimen eller ta liknande initiativ.

Det oroar mig att jag inte får ett tydligt nej på frågan om regeringen kommer att hålla fast vid att inte en enda krona från Sverige eller en enda euro från EU ska gå till talibanregimen. Jag delar helt Johan Forssells beskrivning av denna fruktansvärda regim, så jag ställer därför frågan en gång till: Kommer regeringen hålla fast vid att inte en enda krona ska till den afghanska talibanregimen?

Anf. 196 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru talman! Jag har suttit på ganska många ministertöten i Bryssel, och jag har aldrig hört någon föreslå att EU eller Sverige ska finansiera talibanregimen. Det är ny information för mig.

Vi har däremot sagt att vi måste koordinera våra insatser så att fler afghanska medborgare som inte har rätt att vara i Sverige ska resa hem och att vi måste verkställa fler utvisningar av personer som har begått brott i Sverige så att de inte kan vara kvar här och begå nya brott och skapa nya brottsoffer som de förstör livet för. Det är en jätteviktig fråga. EU:s medlemsstater behöver koordinera detta arbete och arbeta tillsammans. Jag noterar att Miljöpartiet ofta har en helt annan uppfattning, nämligen att vi inte ska samarbeta med andra länder. Men då blir det ju inte mycket gjort.

Vi har gång på gång lärt oss läxan av Miljöpartiets migrationspolitik. Vi såg den hösten 2015. Jag kanske just nu står mittemot Sveriges nästa migrationsminister om Magdalena Andersson blir statsminister, och då tycker jag att det är beklämmande, ja, rent av ansvarslöst att Miljöpartiet vill öka asylinvandringen till Sverige och säger nej till alla skärpningar av migrationspolitiken. Vi vet vad det kommer att resultera i. Det spelar ingen roll om man har skyddsskäl eller inte, för man verkar inte behöva åka hem. Vi vet vad det kommer att leda till. Vi har sett följderna av flyktingkrisen när 250 000 människor kom till Sverige på två år.

Varje dag ser vi integrationsproblemen, utanförskapet, segregationen, de tusentals barn som växer upp i fattigdom och grunden för en gängkriminalitet som håller på att bita sig fast.

Att Miljöpartiet tillsammans med Vänsterpartiet och även många socialdemokrater säger att de vill öka asylinvandringen är en ansvarslös politik. Jag tror inte att det är vad svenska folket vill se, och om detta tror jag att valrörelsen 2026 kommer att handla.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 10 december.)

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:
Motioner
med anledning av skr. 2025/26:56 Riksrevisionens rapport om statens arbete med att förbättra förutsättningarna för cykeltrafiken
2025/26:3850 av Aylin Nouri m.fl. (S)
2025/26:3855 av Ulrika Heie m.fl. (C)
2025/26:3856 av Malin Östh m.fl. (V)
2025/26:3857 av Linus Lakso m.fl. (MP)

§ 11 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 3 december

2025/26:205 Den svenska uranbrytningens klimatutsläpp
av *Jytte Guteland* (S)
till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L)
2025/26:206 Konsekvenser av nedstängda 2G- och 3G-nät
av *Isak From* (S)
till civilminister Erik Slottnér (KD)
2025/26:207 Arbetslöshet bland skogsindustriarbetare
av *Isak From* (S)
till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 3 december

2025/26:279 Insatser i skolan mot antisemitism
av *Björn Söder* (SD)
till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)
2025/26:280 Utredningen om en äldreomsorgslag

av *Karin Sundin* (S)
till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)
2025/26:281 Information om banker
av *Anna-Belle Strömberg* (S)
till finansmarknadsminister Niklas Wykman (M)
2025/26:282 UN80-processen
av *Linnéa Wickman* (S)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

§ 13 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 3 december

2025/26:239 Våld och hat mot hbtqi-ungdomar i skolmiljöer
av *Anna Wallentheim* (S)
till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)
2025/26:245 Underlag gällande överenskommelse med Somalia
av *Olle Thorell* (S)
till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)
2025/26:237 Veterinärvård för djur i karantän
av *Angelica Lundberg* (SD)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)
2025/26:243 Viltstammarna i Sörmland
av *Martina Johansson* (C)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)
2025/26:242 Falsa familjehem och bristande skydd för barn i samhällsvård
av *Fredrik Lundh Sammeli* (S)
till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)
2025/26:252 Näringspolitiken för landsbygden
av *Anette Rangdag* (SD)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)
2025/26:236 Inkludering av Hjälmaren i det nationella miljöövervakningsprogrammet
av *Martina Johansson* (C)
till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L)
2025/26:246 Skattemedel till våldsbejakande islamism
av *Markus Wiechel* (SD)
till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)
2025/26:250 Möjlighet för företag att rätta till brister innan sanktionsavgift beslutas
av *Heléne Björklund* (S)
till finansmarknadsminister Niklas Wykman (M)
2025/26:241 Nationell uppföljning av rivningskontrakt
av *Joakim Järrebring* (S)
till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:235 Arbetstillstånd för personer som är etablerade på svensk arbetsmarknad

av *Joakim Järrebring* (S)

till migrationsminister Johan Forssell (M)

2025/26:251 Uttalanden om utsläppen 2026

av *Aida Birinxhiku* (S)

till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L)

2025/26:248 Bifångst av lax i Östersjön

av *Andrea Andersson Tay* (V)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2025/26:249 Narrativ på Medelhavsmuseet

av *Erik Hellsborn* (SD)

till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

2025/26:255 Säkerställd tillgång till Subutex för beroendevården

av *Nils Seye Larsen* (MP)

till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:256 Fossila företag på COP 30

av *Katarina Luhr* (MP)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:253 Hat och hot i arbetslivet

av *Johanna Haraldsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2025/26:259 Tillgång till humanitär och teknisk utrustning i Gaza

av *Jamal El-Haj* (-)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:262 Myndigheters telefontillgänglighet

av *Kenneth G Forslund* (S)

till civilminister Erik Slottner (KD)

2025/26:254 Förbud mot livsfarliga arbetsmetoder

av *Johanna Haraldsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2025/26:258 FN:s internationella dag för solidaritet med det palestinska folket

av *Jamal El-Haj* (-)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:263 Kriminalisering av alla omvändelseförsök

av *Ulrika Westerlund* (MP)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:261 Flygtrafikledning vid landets regionala flygplatser

av *Kadir Kasirga* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:260 Situationen för palestinier som hålls i israeliska fängelser

av *Jamal El-Haj* (-)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 13.48,

av förste vice talmannen därefter till och med § 7 anf. 97 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med § 9 anf. 135 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med § 9 anf. 159 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till dess slut.

§ 14 Kammaren åtskildes kl. 20.57.

Sammanträdet leddes
av andre vice talmannen från dess början till och med
§ 5 anf. 19 (delvis),

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Ärende för hänvisning till utskott.....	1
§ 4 Stärkt skydd för barn som riskerar att fara illa.....	1
Socialutskottets betänkande 2025/26:SoU11.....	1
(Beslut skulle fattas den 10 december.)	1
§ 5 Rättsväsendet.....	1
Justitieutskottets betänkande 2025/26:JuU1	1
Anf. 1 HENRIK VINGE (SD)	1
Anf. 2 TERESA CARVALHO (S) replik	2
Anf. 3 HENRIK VINGE (SD) replik.....	3
Anf. 4 TERESA CARVALHO (S) replik.....	3
Anf. 5 HENRIK VINGE (SD) replik.....	3
Anf. 6 TERESA CARVALHO (S)	4
Anf. 7 MIKAEL DAMSGAARD (M) replik.....	5
Anf. 8 TERESA CARVALHO (S) replik.....	6
Anf. 9 MIKAEL DAMSGAARD (M) replik.....	6
Anf. 10 TERESA CARVALHO (S) replik.....	6
Anf. 11 MARTIN MELIN (L) replik.....	6
Anf. 12 TERESA CARVALHO (S) replik.....	7
Anf. 13 MARTIN MELIN (L) replik.....	7
Anf. 14 TERESA CARVALHO (S) replik.....	7
Anf. 15 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik	7
Anf. 16 TERESA CARVALHO (S) replik.....	8
Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik	8
Anf. 18 TERESA CARVALHO (S) replik.....	8
Anf. 19 MIKAEL DAMSGAARD (M)	9
Anf. 20 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik.....	10
Anf. 21 MIKAEL DAMSGAARD (M) replik.....	10
Anf. 22 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik.....	11
Anf. 23 MIKAEL DAMSGAARD (M) replik.....	11
Anf. 24 TERESA CARVALHO (S) replik.....	11
Anf. 25 MIKAEL DAMSGAARD (M) replik.....	11
Anf. 26 TERESA CARVALHO (S) replik.....	11
Anf. 27 MIKAEL DAMSGAARD (M) replik.....	12
Anf. 28 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V)	12
Anf. 29 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik ...	13
Anf. 30 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik.....	14
Anf. 31 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik ...	14
Anf. 32 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik.....	14
Anf. 33 TORSTEN ELOFSSON (KD).....	14
(forts. § 7)	16
Ajournering	16
Återupptaget sammanträde	16
§ 6 Statsministerns frågestund.....	16
<i>Högerextremism och aktivklubbar</i>	<i>16</i>
Anf. 34 LENA HALLENGREN (S).....	16
Anf. 35 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	16
Anf. 36 LENA HALLENGREN (S).....	16
Anf. 37 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	17
<i>Elpriserna</i>	<i>17</i>
Anf. 38 JIMMIE ÅKESSON (SD)	17
Anf. 39 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	17
Anf. 40 JIMMIE ÅKESSON (SD)	17
Anf. 41 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	17
<i>Elnätsavgifterna</i>	<i>18</i>
Anf. 42 NOOSHI DADGOSTAR (V)	18

Anf. 43 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	18
Anf. 44 NOOSHI DADGOSTAR (V)	18
Anf. 45 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	18
<i>En uppgörelse om energipolitiken</i>	18
Anf. 46 ANDERS ÅDAHL (C)	18
Anf. 47 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	19
Anf. 48 ANDERS ÅDAHL (C)	19
Anf. 49 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	19
<i>Ett stopp för utvisning av vissa personer</i>	19
Anf. 50 ANNIKA HIRVONEN (MP)	19
Anf. 51 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	20
Anf. 52 ANNIKA HIRVONEN (MP)	20
Anf. 53 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	20
<i>Politiska partiers metoder och transparens</i>	20
Anf. 54 NORIA MANOUCHI (M)	20
Anf. 55 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	20
<i>En utfasning av reavinstskatten</i>	21
Anf. 56 CAMILLA BRODIN (KD)	21
Anf. 57 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	21
<i>Behovet av arbetskraft till försvarsindustrin</i>	21
Anf. 58 LOUISE EKLUND (L)	21
Anf. 59 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	21
<i>Nya försvarsöverläggningar</i>	21
Anf. 60 PETER HULTQVIST (S)	21
Anf. 61 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	22
<i>Bidrag till gängkriminella</i>	22
Anf. 62 CLARA ARANDA (SD)	22
Anf. 63 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	22
<i>Aktivitetsstöd och a-kassa</i>	22
Anf. 64 CICZIE WEIDBY (V)	22
Anf. 65 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	22
<i>Kommunal skatteutjämning</i>	23
Anf. 66 ULRIKA LILJEBERG (C)	23
Anf. 67 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	23
<i>Barnfattigdomen</i>	23
Anf. 68 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP)	23
Anf. 69 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	23
<i>Återkallelse av medborgarskap</i>	23
Anf. 70 OSKAR SVÄRD (M)	23
Anf. 71 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	23
<i>Civilsamhällets roll i bekämpningen av gängvåld</i>	24
Anf. 72 MIKAEL OSCARSSON (KD)	24
Anf. 73 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	24
<i>Frysta ryska tillgångar till Ukraina</i>	24
Anf. 74 MATILDA ERNKRANS (S)	24
Anf. 75 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	24
<i>Brottsbekämpning i utsatta områden</i>	24
Anf. 76 ERIC WESTROTH (SD)	24
Anf. 77 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	25
<i>Frysta ryska tillgångar och risken för Sverige</i>	25
Anf. 78 ELSA WIDDING (-)	25
Anf. 79 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	25
<i>Åtgärder mot ungdomsarbetslösheten</i>	25
Anf. 80 JONATHAN SVENSSON (S)	25
Anf. 81 Statsminister ULF KRISTERSSON (M)	25
§ 7 (forts. från § 5) Rättsväsendet (forts. JuU1)	26
Anf. 82 ULRIKA LILJEBERG (C)	26
Anf. 83 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik ...	27
Anf. 84 ULRIKA LILJEBERG (C) replik	27

Anf. 85	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik ...	28
Anf. 86	ULRIKA LILJEBERG (C) replik.....	28
Anf. 87	MARTIN MELIN (L).....	28
Anf. 88	ULRIKA WESTERLUND (MP).....	29
Anf. 89	MIKAEL DAMSGAARD (M) replik.....	31
Anf. 90	ULRIKA WESTERLUND (MP) replik.....	31
Anf. 91	MIKAEL DAMSGAARD (M) replik.....	31
Anf. 92	ULRIKA WESTERLUND (MP) replik.....	31
Anf. 93	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik ...	32
Anf. 94	ULRIKA WESTERLUND (MP) replik.....	32
Anf. 95	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik ...	32
Anf. 96	ULRIKA WESTERLUND (MP) replik.....	33
Anf. 97	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	33
Anf. 98	LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik.....	35
Anf. 99	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik ...	35
Anf. 100	LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik.....	35
Anf. 101	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik .	36
Anf. 102	ULRIKA LILJEBERG (C) replik.....	36
Anf. 103	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik .	36
Anf. 104	ULRIKA LILJEBERG (C) replik.....	37
Anf. 105	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik .	37
Anf. 106	TERESA CARVALHO (S) replik	38
Anf. 107	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik .	38
Anf. 108	TERESA CARVALHO (S) replik	38
Anf. 109	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik .	38
Anf. 110	ULRIKA WESTERLUND (MP) replik.....	39
Anf. 111	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik .	39
Anf. 112	ULRIKA WESTERLUND (MP) replik.....	40
Anf. 113	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M) replik .	40
	(Beslut skulle fattas den 10 december.)	40
§ 8	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	40
	Socialförsäkringsutskottets betänkande 2025/26:SfU2.....	40
Anf. 114	IDA KARKIAINEN (S)	40
Anf. 115	MARTINA JOHANSSON (C)	42
Anf. 116	DANIEL PERSSON (SD)	42
Anf. 117	ULRIKA HEINDORFF (M).....	43
Anf. 118	TONY HADDOU (V)	44
Anf. 119	MALTE TÄNGMARK ROOS (MP).....	44
	(Beslut skulle fattas den 10 december.)	45
§ 9	Migration	45
	Socialförsäkringsutskottets betänkande 2025/26:SfU4.....	45
Anf. 120	VIKTOR WÄRNICK (M)	45
Anf. 121	TONY HADDOU (V) replik	47
Anf. 122	VIKTOR WÄRNICK (M) replik.....	47
Anf. 123	TONY HADDOU (V) replik	47
Anf. 124	VIKTOR WÄRNICK (M) replik.....	47
Anf. 125	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	48
Anf. 126	VIKTOR WÄRNICK (M) replik.....	48
Anf. 127	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	48
Anf. 128	VIKTOR WÄRNICK (M) replik.....	48
Anf. 129	OLA MÖLLER (S).....	49
Anf. 130	VIKTOR WÄRNICK (M) replik.....	50
Anf. 131	OLA MÖLLER (S) replik.....	50
Anf. 132	VIKTOR WÄRNICK (M) replik.....	50
Anf. 133	OLA MÖLLER (S) replik.....	51
Anf. 134	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik	51
Anf. 135	OLA MÖLLER (S) replik.....	51
Anf. 136	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik	51
Anf. 137	OLA MÖLLER (S) replik.....	52
Anf. 138	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	52

Anf. 139	OLA MÖLLER (S) replik.....	52
Anf. 140	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	52
Anf. 141	OLA MÖLLER (S) replik.....	52
Anf. 142	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)	53
Anf. 143	TONY HADDOU (V) replik	54
Anf. 144	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik	54
Anf. 145	TONY HADDOU (V) replik	55
Anf. 146	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik	55
Anf. 147	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	55
Anf. 148	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik	55
Anf. 149	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	56
Anf. 150	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik	56
Anf. 151	TONY HADDOU (V)	56
Anf. 152	VIKTOR WÄRNICK (M) replik.....	58
Anf. 153	TONY HADDOU (V) replik	58
Anf. 154	VIKTOR WÄRNICK (M) replik.....	58
Anf. 155	TONY HADDOU (V) replik	58
Anf. 156	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik	59
Anf. 157	TONY HADDOU (V) replik	59
Anf. 158	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik	59
Anf. 159	TONY HADDOU (V) replik	59
Anf. 160	INGEMAR KIHLSSTRÖM (KD)	60
Anf. 161	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	61
Anf. 162	INGEMAR KIHLSSTRÖM (KD) replik.....	61
Anf. 163	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	61
Anf. 164	INGEMAR KIHLSSTRÖM (KD) replik.....	61
Anf. 165	ANNA LASSES (C)	62
Anf. 166	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik	63
Anf. 167	ANNA LASSES (C) replik.....	63
Anf. 168	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik	63
Anf. 169	ANNA LASSES (C) replik.....	64
Anf. 170	PATRIK KARLSON (L).....	64
Anf. 171	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	65
Anf. 172	PATRIK KARLSON (L) replik.....	65
Anf. 173	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	65
Anf. 174	PATRIK KARLSON (L) replik.....	65
Anf. 175	ANNIKA HIRVONEN (MP)	66
Anf. 176	VIKTOR WÄRNICK (M) replik.....	67
Anf. 177	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	67
Anf. 178	VIKTOR WÄRNICK (M) replik.....	67
Anf. 179	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	68
Anf. 180	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik	68
Anf. 181	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	68
Anf. 182	NIMA GHOLAM ALI POUR (SD) replik	68
Anf. 183	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	69
Anf. 184	INGEMAR KIHLSSTRÖM (KD) replik.....	69
Anf. 185	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	69
Anf. 186	INGEMAR KIHLSSTRÖM (KD) replik.....	70
Anf. 187	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	70
Anf. 188	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	70
Anf. 189	TONY HADDOU (V) replik	72
Anf. 190	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M) replik..	73
Anf. 191	TONY HADDOU (V) replik	73
Anf. 192	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M) replik..	73
Anf. 193	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	74
Anf. 194	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M) replik..	74
Anf. 195	ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	74
Anf. 196	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M) replik..	74
	(Beslut skulle fattas den 10 december.)	75
§ 10	Bordläggning	75

§ 11 Anmälan om interpellationer	75
§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar	75
§ 13 Anmälan om skriftliga svar på frågor	75
§ 14 Kammaren åtskildes kl. 20.57.	76